auc. vt fac. no. psti. circa pn. coll. v. xvj. di. qd dicitis. §. de post. c. j. sed añ nõ ar. xxxij. q. iiij. dixit sara. lxxxij. di. posuisti: § cum ista constitutio sit iam diu publicata nullus habet excusationẽ Sz nũquid epi pñt tales absoluere credo q sic qz cõdit or huiꝰ cõstitutiõis nõ retinuit sibi absolutionẽ ⁊ iõ alijs relicta videt j. de sen. ex. nuper. j. d fal. dura. ⁊. §. de pbẽ. de multa in fine.

a ¶ Extendi. s. pmissas penas de qbus supius facta ẽ mẽtio. s. q sũt excõicati ⁊ i nulla cã pfociniũ pstãtes audiãt. ⁊ ita vt q isti spẽ pmotõis amittũt nisi cũ eis p sedẽ apostolicã fuerit dispẽsatũ: sicut dr. de monachis qz hoc pnomẽ d oñdit omes penas supradictas: § d nõ credo q isti pter hoc sine dispẽsatiõe dñi papẽ pmoueri non possint ⁊ q dicit hoc extẽdi rẽ. respicit tãtũ qd dixit. §. excõicati. et q i nulla cã eoꝝ pfociniũ admittat qz si hoc voluisset d dixisset d istis qd dixit de illis. ar. §. de trãsla. iter corpalia §. de deci. ad audiẽtiã ⁊ pene ñ sunt ãpliã de siue odia § potius restringẽde. de pe. dis. j. pene. ff. de li. ⁊ postb. cũ qdã. ff. de here. isti. l. j. §. vl. ⁊ illa clausula: nisi forte ex mia ⁊c respicit tm pcedentia ⁊ nõ subseqnẽtia: ar. §. de appel. inq̃sitioni tuiꝰ est dicere q icurrat oes penas pdictas cũ lra d expresse dicat

b pscriptũ destiterint hoc extendi volumꝰ ⁊ mãdamꝰ ⁊ appellatõe postposita firmiter obseruari.

¶ Liber quartus.

Rubrica. De sponsalibus ⁊ matrimonijs.

¶ Ex concilio triburiensi.

¶ Matrimoniũ psensu ptrahit nec inualidat si cõsuetudo patrie non seruetur.

De frãcia qdã nobilem mulierẽ de saxonia lege saxonum duxit in c vxorẽ. verũ qz nõ hisdẽ vtũt legibꝰ saxões ⁊ frãcigene causatꝰ d ẽ q eã si sua. i. frãcoꝝ lege dspõ e sauerat dimissaqꝫ illa aliã superduxit. ¶ Diffiniuit sup d sctã synodꝰ vt ille trãsgressor euãgelice legi sbijciat pnie. et a scda cõiuge sepet et ad porẽ redire cogat. I Mno. iij. exoñ. epo.

¶ Sponsalia de futuro dissoluũtur si sponsi se dissoluũt. etiã si fuerint iurata.

Preterea hi q de matrimonio cõtrahẽdo pure et sine oi cõditõe fidẽ dederẽt cõmonẽdi sũt b ⁊ modis oibꝰ iducẽdi. vt pstitã fidẽ obseruẽt. ¶ Si ãt se ad iuicẽ

i admittẽ noluerint ne forte deterius inde ptigat vt talẽ. s. ducat l quã odio hz vr q ad istar eoꝝ q m n societatẽ iterpositiõe fidei ꝯhũt ⁊ postea eãdẽ sibi remittũt hoc o possit in patientia tolerari.

¶ Vgenius papa.

¶ Si maior septennio duxit vxorẽ minorẽ septẽnio. ⁊ eã tradxit ad domũ. orit ex tali ptractu publice honestatis iusticia.

Iuuenis qui puellã nõdũ septẽnez duxit q̃uis etas repugnaret: ex hũana tñ fragilitate forsan tẽtauit qd complere nõ potuit. ¶ Quia igit in his p q dubia sunt qd certiꝰ estimamꝰ tenere debemus tũ ppter honestatẽ ecclie: qz ipa piũx ipsiꝰ fuisse dr tũ ppter pdictã dubitationẽ. Mãdamꝰ q̃tenꝰ psobrinã ipsius puelle quã postmodum duxit diuidas ab eodem.

¶ Lex. iij. papien. episcopo.

¶ Ex sponsalibus ptractis cũ cõsanguinea oritur publice honestatis iusticia.

Ad audientiã nri apostolatus peruenit q cuz. lh. papien. cuius filiam suaz cuidã filiorũ. l. vellet dare vxorẽ iura-

r icus. ⁊. xxxj. q. ij. §. j. ber. m ¶ Societatẽ. ff. p so. l. vex. §. vl. ⁊. l. actiõe. §. dirimus. n ¶ Interpositiõe fidei siue per iuramẽtũ etiã qz eã pollẽt. §. de fideius. puenit. ⁊. xxij. q. v. iuramẽti. o ¶ Tolerari. hoc iõ dicit qz erq nõ est pcessum ad mrimonium ꝯria volũtate accedẽte pñt se inuicẽ absoluere vt vr qz oires per q̃scũq̃ cãs nascit ⁊c. j. de re. iur. oires. et. ff. de re. iur. nihil taz naturale: qz in tali casu fide pstita siue iuramẽto subitelligẽda est pditio. s. si in eadẽ volũtate pmãserint: ar. §. de iureiurã. quẽadmodũ. ⁊. xxij. q ij. ne q̃s arbitret: hec fuit opi. T. dicentis. q hec decre. ptinebat ius cõe. Mu. dicebat. ⁊ bñ q loqtur de comparatiua pmissiõe. vt j. qui cle. vel vo. c. veniẽs. qd ⁊ mihi videt et loquit dispẽsatiue. ⁊ d apte indicant ista verba hoc possit in patientia tolerari ne deteriꝰ inde ptingat naz multa p patientiã toleramꝰ ⁊c. §. de pben. cũ iam duduz: alꝰ de iure mero debẽt compelli vt fidẽ siue iuramentũ seruarẽt ⁊ d dr

.e. ex lris. ij. B.

Iudicis ¶ Si maior septẽnio cũ pri ma septẽnio i q̃ malicia supplet etatẽ spõsalia ꝯdit. Ex his orit iusticia publice bõestatis maxie si cõmisceri tẽtauerint ita cõmunitet summat. § in veritate sũmariũ nõ colligitur ex lra vt patebit

clarius ex. j. dicẽdis: § in berẽdo lre põt sic summari vt i rubro. Diuidit. pmo narrat factũ ⁊ casuz dubiũ. scdo duplici rõne diffinit: qz igit. Ab. si. p ¶ Dubia. sic § pz q in dubijs. semp certius est tenendũ. de pe. di. vij. c. ij. §. itẽ si vbi dr. tene certũ et dimitte incertũ. ⁊. j. de bomi. an audiẽtiã. ⁊. xiij. di. sicut ⁊ i re dubia certa nõ põt fieri snia. xj. q. iij. graue. ⁊. xxiij. di. bũisse. ⁊. xxxij q. vlti. §. vl. ⁊ isti. de re. di. §. illud q̃stitũ. isti. d ac. §. curare. q̃ñq̃ tñ cũ obscura sunt iura ptiũ certa ferẽt snia. §. de fi. istru. iter dilectos. i fi. § nõ dr dubia res ibi qz actor nõ pbauit clare. ⁊ ita p possessore iudicari dz: § q̃re dicit i bis q̃ dubia sunt. qz si ex toto añ septenniũ ducta fuit. ⁊ post. vij. ãnos nõ psensit vel añ recessit res nõ est dubia: § certa qz nõ ipedit mrimoniũ cũ psanguinea etiã cũ mre. j. ti. pri. lras accessit. si post septimũ ãnũ psensit spõsalia tenuerãt. ⁊ ita nõ ẽ res dubia. j. e. spõsuz. ⁊. j. ti. pri. ptinebat. §. si vo. Sol. sic itellige puella ista post. vij. annos nõ psensit vl nõ pstabat de psensu: qz stati recessit ab eo vl mortua est verũtñ: qz tẽtauit forsitã qd cõplẽ nõ potuit pãsumẽt q erat voli capax siue qz malicia supplebat etatẽ q̃ ad sponsalia: sicut supplet malicia q̃ ad mrimoniũ. j. ti. pri. de illis. ⁊. c. vl. vñ ppẽ d dubiũ qz d plene q̃ nõ pstabat tũ etiã ppter honestatẽ ecclie nõ põt bre psobrinã illiꝰ. j. c. pri. ar. alꝰ nõ vr q possz stare illa lra si dicerem q post. vij. ãnos psensit vt dixit. T. qz sic nõ eẽt res dubia. q ¶ Cõiunx. i. spõsa. r ¶ Diuidas: ar. §. xxxv. q. iij. ex ordinaria. so. ibi extra naturalia eã polluit: et nõ maritali affectu hic vo tẽtauit in naturalibus: ⁊ maritali affectu.

Ad audientiam ¶ Primo narrat factum. Secundo decidit ibi. sed quoniam. Abbas siculus.

d Ex francia. ¶ Diuidit. pmo ponit casuz. scdo diffinit ibi: diffiniuit. Abbas si. b ¶ Lege. i. cõsuetudie. c ¶ Legibus. i. psuetudinibus. d ¶ Francorum quã putabat esse de substãtia mrimonij: ar. xxx. q. v. aliter vbi videt q mrimoniũ omissis solẽnitatibꝰ nõ valeat: § non est verũ. qz illa q̃ dicunt in. c. aliter. potiꝰ ad solẽnitates referunt. q̃ tñ seruãde sũt. sed q̃uis nõ seruẽtur tenet matrimoniũ q: solus cõsensus facit matrimoniũ. xxvij. q. ij. sufficiat.

e ¶ Dimissaqꝫ qd facere nõ debuit auctoritate sua. vt. xxxiij. q. ij. seculares. xxxv. q. vj. multorũ. etiã si impedimentũ manifestum subesset. j. de diuor. porro. f ¶ Euãgelice legis. qua dicitur nullus dimittat vxorem suam excepta causa fornicatiõis. Pxxij. q. j. dixit dominus. j. ex parte.

Preterea. ¶ Primo iubet. scdo diffinit ibi. si autẽ. ab. si. g ¶ Sine conditione: per hoc vr q solui nõ possit qz q̃ sine cõditiõe pmittunt sine cõditione soluũtur. xxxij. q. vlti. c. vlti. et xxij. q. iiij. inter cetera. b ¶ Inducendi: ⁊ etiam cõpellendi si iurassent. j. eo. ex literis. propter periculũ iuramenti. ar. contra j. c. requisiuit. sed illud soluitur ibi. § cõtra videt. j. e. c. vlti.

i ¶ Noluerint. id est absoluere restiterint. k ¶ Deterius. scz adulterium cum secunda. vel q eam forte interficeret.

l ¶ Odio. qz qd q̃s nõ diligit facile contẽnit. xx. q. ij. psens cle-

a ¶ Quod si ille. hec ꝓditio nulla fuit. qz ertq̃ desponsat vni fratrũ alius eã hre nõ pot. xxvij. q. ij. si q̃s vxorẽ. z. c. se. nisi forte añ septem niũ ꝓtracta essent sponsalia. j. ti. pri. lras. z. c. accessit. z. c. duo pueri. cessante eo qd dr. ē. c. pri. xxvij. q. ij. si q̃s desponsauerit. b ¶ Sponsam fratris. xxvj. di. §. Iobanes. xxvij. q. ij. si q̃s desponsauerit. ar. ē viij. q. j. olim. z. j. d di uor. c. vl. So. illud misticũ fuit z obtinuit i fratre sine sobole defuncto. hodie secus.

c ¶ Habere nõ pot. sed videt q̃ hec ratio nulla fuerit: q̃a inter eos nullũ obligatoriũ vinculũ d iure fuit cõtractũ. ꝓsanguinitate ꝓpediẽte qz ipossibiliũ nulla est obligatio. insti. de iuti. stip. §. si impossibil. z. ff. q̃ sen. sine ap. rescin. paulus. Sz ipossibile ẽ id qd ē bonos mores est. ff. de ꝓdi. isti. filiusfamilias. z. xxij. q. ij. faciat homo: z ei qd esse nõ pot nulla est ꝓmissio isti. de inuti. stip. §. j. z ar. op. i decre. grego. ē. de pac. c. vl. ergo hic nulla sponsalia fuerũt. q̃ sunt ꝓmissio futurarũ nuptiarũ. xxx. q. v. nrates. ff. de spo. l. j. §. nulla fuerunt ꝑdicta sponsalia. §. nõ pstãt ꝓpedimẽtũ q̃min illa possit ē cũ alio frẽ. j. ti. pri. lras. z. c. accessit. Sed ē mrimoniũ plerũq̃z attẽdit ꝓsiderato facto nõ iure. ē. de biga. nup. z. C. de adul. cũ q̃. plus em in talibus cõsiderat qñq̃z opinio q̃z veritas. j. q̃ fi. sint legi. cum inter Io. Quid ergo rndes. potest dici q̃ publice honestatis iustitia impedit. vt. ē. c. pri. z. xxvij. q. ij. si quis desponsauerit.

d ¶ Propositũ quo illicitũ fuit z ideo nõ seruandũ. xxij. q. iij in malis. e ¶ Cõpellas. ar. q̃ quis cõpelli potest ad satisfaciẽdum de quolibet crimine. xxiij. q. iij. itaq̃z. z. vj. q. j. illi q̃. z. xxij. q. j. predicandũ. z ad ecclesiã ptinet decernere de quolibet peccato z corripere quelibet xpianũ. ē. de iudi. nouit. Berũ.

Ex illis. ¶ Cõis diuisio. scda pars ibi. hoc tibi. Ab. si.

f ¶ Trãsferẽtes: vñ nõ tenet sequi ipm vagabũdũ. ff. de oper. li. qd nisi fiat. §. ex puincia: z sic d sponsa intelligũt q̃dã illud. c. xxxiij. q. ij. si q̃s: Sed nõ est verũ immo de vxore iam cognita.

g ¶ Liberq̃ erit: post tres ãnos ꝑm legẽs. C. de repu. l. ij. z B intellige de sponsa. de futuro de qua hic loquit secus in sponsa de presenti. j. eo. in psentia. et. j. de secũ. nup. dñs noster.

h ¶ Si per eas steterit vñ in culpa fuerũt quare iponitur eis pnia: § si p eas stetit quare vat eccl'ia lniam ē bendi: rndeo ne deteri? inde cõtingat. s. piculũ fornicatiõis. si. j. q̃ cle. vel vo. veniens. § si p eas nõ steterit quomin? mrimoniũ cõpleuissent nõ imputaret eis piuriũ. j. e. sicut si hoc certũ esset: si vo dubiũ eet ꝓter tale dubiũ imponit eis penitẽtia saltẽ ad cautelã. Habes ergo vnũ casum in quo sponsalia de futuro soluũtur aliũ habes ē. de iureiu. quẽadmodũ. Item si cõtrahit cũ aliqua per verba d psenti. j. eo. si inter virũ z. j. de sponsa. duo. c. j. B.

Ex muliere. ¶ Cõiter nõ sumat q̃ ad titulũ: § q̃ ad lram h. d. vt i rubro. ab. si. i ¶ Inter vim z vim: hoc iõ dicit qz duplex ẽ vis siue met? q̃ cadit i pstãtẽ viri. z ille met? excusat nisi postea psentiret. j. ti. pri. d illi. ij. z ali? met? vam? siue vis z illa vis nõ excusat. j. e. veniẽs. z. c. cõsultatiõi: z. ē. de his q̃ vi metusue cã fi. cuz dilecti. z. ff. de re iudi. si q̃s ab alio: z. ff. qd met? causa. l. intelligi. ij. k ¶ Certũ: qz nesciuit q̃ violẽtia fuit illato vñ certũ nõ potuit dare rñsum. xj. q. iij. graue. z. xxx. q. vlt. §. vlti. z. d. c. iuuenis: vñ dicit lex vt cõgruũ possis hre rñsum inserre pacti exẽpluz. C. d trãsac. vt rñsum poterat tñ si voluiss rñdere distiguẽdo iter vim z vim. vt. j. c. veniens z. c. psultatõi z d eo q̃ renunc. cpisco. c. j.

a uit q̃ si ille habere eam casu aliquo interueniente nõ posset alteri filio quẽ de alia vxore genuerat eandẽ matrimonio copularet ꝓtractis aũt a filio ꝓre sponsalibus quidã cõsanguinitatẽ inter eos esse iuramẽtis interpositis firmauerunt. Ideoq̃z pfatus ꝓh. eandez dare alteri filio nitit. vt iurauit. ¶ Sed qñ scriptuz

b c est q̃ sponsam fratris frater hre non potest mandamus q̃tenus

d eũ suũ implere ꝓpositũ nõ permittas § vt penitẽtiã agãt de illicito iuramẽto monitõe ꝑmissa

e ec. districtione compellas.

¶ Dẽ panormitano archiepo.

¶ Si sponsus d futuro añ copulã ad remota se trãsfert. sponsa libere cũ alio ē bit (si tñ p eã stetit quominus matrimoniũ pficeretur. sibi penitẽtia iponitur.

Ex illis autez qui prestito iuramẽto ꝓmittũt se aliquas mlieres ducturos: z postea eis icognitis dimittũt terraz.

f se ad partes alias trãsferentes.

¶ Hoc tibi volumus inotescere

g q̃ liberũ erit mulieribus ipsis si non amplius in facto est processum ad alia se vota trãsferre recepta tamen de periurio penitẽ-

h tia si per eas stetit quomin? fuerit matrimoniũ consummatuz.

¶ Dem paduano episcopo.

¶ Non omnis violentia impedit contractũ matrimonium.

De muliere que est inuita tradita viro z detenta cũ

i inter vim z vim sit differentia: vtrum postea consensus inter-

k cesserit certum nobis nihil post q̃ expressisti: nihil certum inde tibi possumus respondere.

¶ Dem cantuariensi archiepo

¶ Si aliqui apti ad matrimonium contrahunt per verba obscura cõmunem verborum intellectum sequi tenentur.

Ex literis z infra. De hoc autem quod consuluisti quid debeat obscruari quando inter aliquos sponsalia contrahuntur nec intelligit alter qd alter proponit ¶ Respondemus q̃ inspiciendum est iudici si matrimonium contracturi ad id fa-

l ciendum sint idonei scientia: et

m etate quo cognito: si alter non

n intellexerit quod alter proposu-

o it ad communem verbi intelli-

p gẽtiam recurratur: et congatur

Ex literis ¶ Diuidit qz primo ponit psultatio. scdo rñsio ibi. rndem? ab.

l ¶ Sciẽtia. i. discretiõe. Mã furiosus cõtrahere nõ pot: qz nõ habet cõsensum. xxij. q. vij. neq̃z furiosus. z j. e. dilect? nisi p intervalla dilucida laboret vij. q. j. Cuis triste. iij. q. ix. indicas.

m ¶ Etate. xij. anno rũ in muliere. et. xiiij. annoz in viro. j. ti. pri. attestatiões. z. c. cõtinebat. vel cuz malicia supplet etatẽ. j. ti. pri. de illis. ij. z. c. vl.

n ¶ Intellexerit. i. si dicat se nõ intellexisse siue p se siue p interp̃tem. ff. de ver. obli. l. j in fi. cũ tñ contranũ p̃sumatur cuz sint eiusdem vulgaris.

o ¶ Proposuit. Mota ꝑm canões si actor tñ dolũ adhibet intelligẽda sunt verba. vt reus intelligit qui nõ adhibet dolũ. xxij. q. v §. item obijcit. z. c. quacũq̃z. Si vero reus tñ ꝑm q̃ actor intelligit. xxij. q. v. ex his. z. c. q̃cũq̃z. z. q. ij. ne quis. si ergo vterq̃z dolum adhibet locũ habet q̃ hic dicit vt verba ꝓlata in suo proprio sensu intelligãtur. Et sic est ar. q̃ nõ est recedendũ a significatione verborũ nisi cũ cõstet testatorẽ aliud voluisse. ff. de leg. iij. nõ aliter. z. j. de verb. sig. intelligẽtia. arg. de cõse. di. iiij. retulerũt. z. ff. qui et a qui. ma. l. prospexit. qz nõ ex opinionibus singulorũ. sed cõi vsu noia sunt intelligenda. ff. de suppel. leg. l. habeo. z. ē. de deci. ad audientiã: arg. cõtra. C. de ver. sig. cũ q̃dam. z de cõse. di. ij. in calice. p ¶ Intelligentiã. hmõi ambiguitas verborũ qñq̃z incidit in iudicijs. qñq̃z in ꝓtractib?. In iudiciũ circa litis exordiũ plus creditur actori q̃z reo. ff. de verb. ob. inē stipulantẽ. §. j. postea in cõfessionib? vrgeri dz cõfidẽs vt certũ cõfiteat alioq̃n id accipietur qd magis expedit aduersario suo ff. de cõfes. certũ. ff. de interro. acti. de etate. §. nihil in cõtractib? z pactis distinguit: aut certũ est qd consenserũt z tũc valet qd agitur aut q̃ nõ consenserũt z tunc nõ valet qd agitur. ff. de cõtraben. emp. z ven. in vẽditionibus. z. xxx. q. ij. vbi. aut dubitat q̃d senserint et tunc subdistingue: qz aut valet intellectus ꝑm vnã partẽ aut ꝑm vtrãq̃z. si ꝑm vnã partẽ cõmodius est id accipi vt res de qua agit magis valeat q̃z pereat. ff. de re iudi. quotiens idẽ sermo. z. ff. de ver. obli. l. q̃tiẽs. z. ē. de fi. instru. iter dilectos. z. j. de ver. sig. abbate. si ꝑm vtrãq̃z. tunc id qd verisimilius est accipiendũ est. ff. de ver. obli. eum qui kalendis. z q̃ qñq̃z cõsueuit accidere. xxviij. di. de syracusane. vel ē cũ fit interp̃tatio q̃ pactũ apposuit q̃ debuit legere. i. pactũ aptius apponere ff. d pac. veterib?. placz. z ꝑm ꝓmissorẽ fit interp̃tatio qz liberũ fuit stipulatori verba late ꝓcipere. ff. de ver. obli. quicquid. B.

SPonsam.nubili.illud maxime ponit ꝓprie cōparatiue. q̃ ex quo bz.vij.annos tenuit spōsalia: ⁊ ita nullus consanguineoꝝ pōt eā bre.j.ti.pri. literas accessit ergo multofortius impedit cum est proxima nubili etati. Item videtur si est proxima septennio ⁊ doli capax.s.eo.iuuenis.

Ex part.c.mu.

¶ Primo ponit casū narratū.scdo diffiniēdo committit ibi.q̃a igitur. ⁊ est casus not. vt.j.patebit. Abbas siculus.

b ¶ Pro coniuge teneret.⁊ sic cōtractum fuit matrimonium inter eos. Sed nūquid p ista verba tm̄ cōtrabitur matrimonium. Iuro q̃ decetero habebo te ꝓ legitima cōiuge et econuerso ⁊c. nō videt q̃ ista verba tm̄ futurū tēpus respicere videntur. Hec q̃stio ponit.xxx.q.v.§. si q̃s diuinis.Et dicit Io. q̃ est mr̄imoniuz ꝗm q̃ ex illa nouella satis patet:⁊ hoc videtur Hug. aliter intelligere illa verba. s. q̃ post matrimoniū contractū de presenti accedant verba vt notauit ibi.argu.contra.s̄ c.de illis.

c ¶ Eandem.supple ⁊cum alia contraxit.

d ¶ Manifesta.probata.s.⁊ sententia subicta q̃ alias non licz dimittere. xxxiij. q.ij. seculares.et.§. in hoc ⁊.xxxv.q.vj.multorū. et.j.de diuor.porro.

e ¶ Continere:quia non potest cū alia cōtrahere.xxxij.q.j.dixit ⁊ si cū alia postea fornicaretur compellerēt redire ad ipsam nō obstante sententia. j.de diuor.ex literis. f ¶ Cogatis.⁊ superinductam si nollet ab ea recedere vel si impedimentum prestaret posset excōmunicare.j.eo.veniens.in fine.

Ex literis. ¶ Primo ponit casuz narratū. scdo cōmittit ipsius diffinitionē ibi:q̃ igit. Ab.si.g ¶ Tam pres: si. xxxj.q.iij.si q̃s parētes.Sed vr̄ q̃ istud iuramentū non valeat ⁊ sic anticeps piuriū cū sit de facto alteri⁹.ff.re.amo.marcell⁹. §.j.⁊.ff.de i li.iurā.videam⁹:⁊ ar.ad hoc.ff.de ver.obli.stipulatio ista.q̃ vt ibi dicit qui alienū factū promittit nō obligat. tm̄ hoc factum suū potius ꝓmiserūt vt ꝓcurarent bona fide q̃ filij ꝗberēt.vt.c.l.⁊.ni.l.in illa stipulatione. b ¶ Sub iuramēto.isti erāt impuberes.vnde nō tenuit iuramētū.xxij.q.v.parvuli:⁊.c.pueri.⁊.iiij.q.iij.c.j.sed illa intelligūtur cū ad testimoniū perbibendū inducūtur:sed alias si sint doli capaces bm̄ tenet iuramentū.j.de delic.pue.pueris:hic posuit Lau. talē questionē.Aliq̃s iurauit accipere in vxorē vnaz de filiabus titij.et postmodū dormiuit cum vna illarū querit̃ an p̄cise debeat cōpelli eam ducere cū aliam ducere nō posset:ar.q̃ sic.ff.de cōtrah.emp.si in emptiōe.§.si emptio.⁊.ff.de solu.stichū aut pamphilū:⁊ ipse se ad hoc artauit.ff.si q̃s cau.l.ij.§.vl.xv.q.j.si q̃s insanies.imo vr̄ q̃ statim sit mr̄imoniū.j.de ꝓdi.appo. de illis ⁊.j.c.is q̃ ar.s̄.ff.de ritu nup.generali.⁊.ff.si q̃s cau.§ et si.§.q̃situm:et.ff.de vsufru.quotiēs.Quidā dixerunt eū nō cōpellendum.q̃ inuite nuptie ⁊c.xxxj.q.ij.§.j.⁊.c.j.⁊.s̄.e.pretereā.sed contrariū est verum q̃ debeat cōpelli sed videt̃ q̃ non sit cōpellendus eā recipere.q̃ in veritate nec spōsalia p̄cesserūt nec matrimoniū.q̃ cum dixit volo accipere vnā de filiabus titij nulla eū aliqua illarū sponsalia ꝓtracta sunt.q̃ in ꝓsonā certā p̄senti re debuit ⁊ i certa spōsalia non sunt sponsalia.ar.xxx.q.v. nostrates.argu.ff.de testa.tute.l.duo sunt titij.et si dico exheredo vnū de filijs meis cuz plures habeam nullus est exheredatus.ff.de libe. ⁊ postbu.nominatim ⁊ certus esse debet heres alias non valet testamētum.ff.de here. insti. in tp̄s. §. quotiens.⁊.ff.de manu. testa. cum ex pluribus. Dicit q̃ non cōpellit̃ ex vi spōsaliozū ꝗ ꝓ̄ iuramentū forte debz cōpelli lz ad illaz recipiendā non se obligauit directe nisi deteri⁹ inde ꝓtingeret vt no. s̄.eo.preterea.et.j. in glo.q̃ incipiat.ar.p̄.B.

i ¶ Eū moneas. et si nō acquieuerit.arg.q̃ admonitio semper debet precedere vindictā.xij.q.ij.idigne.⁊.j de sen.excō.sacro.

k ¶ Compellas. ar. cōtra.j.eo.requisiuit. hoc cōsueuit intelligi plurib⁹ modis q̃d hic dr̄ de rigore intelligit̃ ibi de mia ne deterius inde ꝓtingat ar.s̄.e.p̄terea. vel ꝓditionalit̃ sunt cogēdi vt d̄ nolētib⁹ fiāt volētes:ꝗ nō finaliter.xxiij.q.vj. vides: ꝗ neutra solutio videt̃ sufficere q̃ iste mortaliter peccat veniēdo cōtra iuramētū:ergo pōt cōpelli filiter.xxiiij.q.iij.tā sacerdotes.⁊.c.ecce crimia. Sed quō pōt iste excōicari q̃ nondū venit cōtra iuramentū:pōt dici q̃ ille q̃ iurauit de iure cōi cōpelli debet vt iuramētū seruet licet nōdū sit transgressus q̃ post transgressionē cōtrahendo cum alia ꝓ verba de presenti nō posset vlterius cōpelli cum iam fortius vinculum supuenerit ⁊ ecclesia nō solum peccata cōmissa punire dz vt dicūt iura p̄dicta.sed etiā cōmittēda ꝓhibere vt si videat aliquē vicinū p̄cipitio vel paratū ad peccandū.xciij.dist. diaconi.xxiiij.q.iiij.ipsa pietas.⁊.xxij.q.v.hoc videtur. alioquin consentire videtur.lxxxiij.di.quasi per totū.⁊ sic dz ecclia excōicare ⁊ facere q̃d potest.quia excōicatio est medicinalis.ij.q.j.multi. ⁊.xxiij.q.iij.corripiātur.⁊.c.notandū.⁊ hoc solū bm̄ agit̃ vt vita hominū corrigat.xxiij.q.v.prodest hoc quidē ius cōe est.casus tm̄ potest esse vbi non cōpellit finaliter ex causa.vt in.c.recēsiuit.j.eo.⁊ causa redditur in lr̄a ipsius.c.requisiuit.⁊.s̄.e.preterea:ex causa q̃ñq̃ detrahitur seueritati:vt.l.di. vt ꝓstituerēt vel potest exponi litera ipsius.c.requisiuit: potius monēda q̃ cogenda.i.prius monēda ⁊ postea cogenda nisi acquiescat: et ita non contradicit isto modo.immo concordat cum ista tamē si contrabat cum alia tenet contractus et absoluetur nec compellitur finaliter.

l ¶ Rationabilis causa:puta consanguinitas vel affinitas vel aliquid aliud perpetuum impedimentum.

vterqz verba prolata in eo sensu retinere quem solent recte intelligentibus generare.

I Dem vigilieñ.episcopo.

¶ Inter spōsaz ⁊ ꝓsanguineos sponsi oriri impedimentū publice honestatis impediens ⁊ diriments matrimonium inter eos contrahendum.

SPonsaz alterius maxime
a si est nubili etati proxima nullus consanguineozum aliquo modo potest sibi mr̄imonio copulare.

I Dem abbatibus: scilicet ad mundi et demer.

¶ Si vir ⁊ mulier inuicē ꝓmittunt q̃ ab eo tēpore se pro cōiugibus habebunt contractuz est matrimonium de presenti.

EX pte.c.mlieris nobis itimatū est:q̃ andreas iura
b mētū p̄stitit.q̃ eā ab eo tpe ꝓ cōiuge teneret.⁊ ei sic vxori sue fidē seruaret. Ipa q̃z eidē ādree iurauit se illū ꝓ marito habituraā. ⁊ fidē ei tāq̃z viro ꝓprio seruatu
c rā q̃ facto p̄noiat⁹. a.relicto eandē. ¶ Quia igit̃ nemini licz vxo
d rē suā sine manifesta cā fornicatiōis dimittē.⁊ tūc eā sibi recon
e ciliare dz.aut ipa viuēte ꝓtinere Admādam⁹ quaten⁹ eūdē vt superinducta dimissa ad vxorē suam redeat: ⁊ eā maritali affectiōe ꝓtractet.monitiōe p̄missa ꝓ eccle/
f siasticā censuram cogatis.

I Dem pictauieñ.ep̄o.

¶ Qui iurauit cū aliq̃ ꝓtrahere si si subest ip̄edimētū ꝓ censurā ecclīasticā ꝓtrahere cōpellitur.

EX lr̄is silluani ep̄i accepim⁹ q̃ cū duo nobiles viri sui ep̄at⁹ gu.s.d mōstra. ⁊.b.filios ⁊ filias ipubescētes hr̄ent:inter se cōuenerūt q̃ eos ad iuicez
g mr̄imonijs copularēt ⁊ hoc tam
h pr̄es q̃z filij sub iuramento se ꝓmisere facturos inter q̃s si q̃dē. g.filiā alteri⁹ cōsentiēte pr̄e se iurauit ducē in vxorē q̃ volēte ad alia vota migrare.eū ep̄s cōpellere voluit vt q̃d iurauerat adimpleret: ⁊ infra. ¶ Quia igit̃ predicto.g. piculosum est cōtra suū iuramentū venire: mandamus quaten⁹ si hoc tibi ꝓstiterit
i eū moneas.⁊ si non acquieuerit
k monitis ec.cen. cōpellas vt ip/
l sam nisi rationabilis causa obstiterit:in vxorem recipiat.⁊ maritali affectione pertractet.

I Dem archiepiscopis et alijs platis per angliā constitutis.

¶ Per censuram ecclesiasticaz pater compellitur restituere filio eius vxorem quā iniuste detinuit vel detinet.

Non est vobis. Primo narrat factū. Secō prouidet ibi. nos itaq; Ab.si. a ¶ Vxores.possunt cōm̄ filij regis pellere vxores suas p interdictū de libe.exhi.imo de vxore exhibēda.ff.de libe.exhi.imo.⁊.C.eo.ti.ad instar.⁊.C.de nup.si inuita. Et hic hꝫ locū cū inuita detinet vxor sicut hic. Si vo volens detinet tunc per officiū iudicis vel epi loci.cū eēm volēs detinetur filij nō dat interdictū de lib.exhi. nisi inter duos. q̄ dicūt se esse prēs vel dnos et cōtrouersia esset.ff.de lib.exhi.l.vlti.

b ¶ Prouinciarum. sic ergo p debito vni tota puincia iterdicitur.vt.s̄. de offi. dele. sane. c ¶ Donec ipsi fuerūt.g vī.q postq̄ inde recesserit possint celebrare.ar.ff.de postu. imperator.C ex qui. cau.infa. irro. si seuerior.ar. contra. C.e.ti.ad tps.dico q hic est suspensio iuris ⁊ cū tpis diffinitiōe ⁊ sō tpe elapso nō indiget absolutōe. ⁊ ita ill recedētib⁹ celebrabūt si.lxxxj.di.si q̄ sunt pbyteri.vin. sed nūq̄d tūc possunt celebrare submissa voce ⁊ ianuis clausis.nō nisi eēnt priuilegiati.j.de priuile.quod quibusdā. vl nisi esset episcopus.j. de priulleg.q nonnullis.⁊ singulariter i cōuentualibus ecclesijs bini et bini possunt dicere horas suas vt legere videantur potius q̄ cantare.j. d pe. ⁊ remis.qd in te.

d ¶ Baptismū paruulorum. ista duo sacramēta semp excipiūtur de q̄libet iterdicto qz sunt sacramēta necessitatis.j.q.j.§.s nota ⁊ duz est.⁊.§.ecce si clericꝰ. ⁊ melicꝰ. xxxij. di. §.verū. vñ etiaz in necessitate pñt recipi ab heretico.xxiiij. q.j. si quem forte. secus d alijs.xxiiij. q.j. cepit.

e ¶ Morientiū. ⁊ p ter cōiunē q̄ viaticum appellatur.j.de pe.⁊ remis.qd inte.⁊ etiā suscipiētibus signum crucis ⁊ peregrinis pnia concedit.vt in.c.quod in te.Ber.

Non est vobis sicut arbitramur incognitū.qualiter rex anglorū p discordiā que inter ipm ⁊ filios suos est suborta: vxores eorū detineat.⁊ ifra a ¶ Nos itaq; attendētes iustuz ⁊ honestū eē. vt viri suas petūt vxores.mādamus quatenꝰ eūdem regē ad eas restituēdas solicite moneatis: ⁊ si iuxta cōmonitionē vestram filijs suis vxores suas infra certū terminū nō restituerit:extunc in quacunq; puinciarum vestrarū detinent b vel trāsferunt donec ibi fuerint c nulla diuina officia pter baptismum paruulorum et penitentiū d as morientium celebretis:nec permittatis aliquatenus celebrari.

I Dem episcopo sctē agathe.

¶ Dictū vnius asserētis impedimentū impedit matrimoniuz contrahendum non iuratum.

Preterea de mliere q̄ a viro impetit.cuiꝰ cōsanguineus cū ea se deliquisse proponit sed hoc publice cōfiteri recusat propter metum et potentiaz e f mulieris. ¶ Taliter respondemus: vt matrimoniū ipsum fieri: nisi iuramentuz interuenisset g districte prohibeas ne deterius inde contingat.

I Dē pcuratori ⁊ canon.sorō.

¶ Si mulier inuita cuz aliquo contrahat nec in eum postea cōsentit tenet matrimonium. si alteri postea nubit.

Ceniēs ad apo.se.mario/ta supplici insinuatōe mōstrauit.q quend am adolescentem adamauit intantum.q vtercq; de matrimonio contrahendo sub trium personarum testimonio prestiterit iuramentū quod parentes mulieris ipsius igno- b rantes eam inuitam ⁊ reclamantem in vxorem alij tradiderunt quē ita exhorruit:q se ab eo nul i lo modo cognosci pmisit. Cūq; publice fateretur. q a priori viro cognita esset atq; iurata. eps k sorañ.cognito.q proxima inter eos esset linea consanguinitatis l ipsos abinuicē separauit. Cetem rum cū causa ipsa tractaretur et viro cui tradita fuerāt a parentibus consentire nolēte ⁊ ipse aliaz in vxorē traduxit: ⁊ illa cui dam. t. nomine publice in con/ n spectu ecclesie nupsit. Tandem cum de illo filium genuisset pater ipsius.t. ei opposuit q filiuz suū nō potuit in viruz hre:eo q ab alio qui defunctus est prius despōsata fuisset.⁊ ifra ¶ Mandamus quatenꝰ si inueneritis q predicta mulier a priori viro iudicio ecclesie fuerit separata: et ab eodē.t.sine cōtradictione ecclesie i vxorē traducta ⁊ ille cui a parentibus fuit copulata de p o senti vita decessit predictum.t. moni.premissa compellas vt pfatam mariotam recipiat et studeat maritali affectiōe tracta re p alioquin cum ⁊ superinductam q ⁊ patrē eius si huic rei restiterit excōmunicationi subdatis.

I Dem papieñ.epo.

¶ Si timetur inferri violentia puelle de cuius matrimonio agitur debet iudex sibi prouidere locum tutum ⁊ honestum donec causa terminetur.

Qm locū non habeat consensus vbi metꝰ vl coactio r intercedit necesse est. vt vbi assensus cuiusq; requiritur.coactōis materia repellatur. ¶ Matrimoniū autem solo consensu con s t trahitur.et ibi de ipso queritur.

Ceniēs ad ap.

¶ Sūmat cōiter vt in rubro.Et fm hūc intellectū esset h casus agtus q matrimoniū metu pracū esset ipso iure nullum hoc tñ clare non colligitur ex lra vt.j.patebit:pmo narrat factū secō diffinitionem cō mittit ibi.mādamus. Abbas siculus.

b ¶ Reclamantem: ergo nō fuit matrimonium.xxxj.q.ij.c.j.et ij.⁊.j.e.c.proximo.

i ¶ Cognosci pmisit qd si fecisset amplius reclamare non posset j. de eo q̄ dux. in ma. quā pol. p adult. c.ij. ⁊.j.qui ma. accu.pos. insuper.

k ¶ Inter eos:scilicet ipsam mulierem ⁊ primū virum.

l ¶ Separauit. xxv q.iij.nullā progeniem contradicimus.

m ¶ Tractaret.cuz secundo vel potius cū primo.Ber.

n ¶ Nupsit.qd fieri nō debuit lite pēdēte vt ar.j.de spon.duoꝝ tua fraternitas.

o ¶ Decessit.marie qz idē eēt si viueret.qz si iuita tradita ei fuit nullum fuit matrimonium.j.c.proximo.

p ¶ Recipiat.q̄ propter solū scandalū nō separatur mrimoniū:qz iudiciū eccl.e nō expectauit.j.e.cū in aplica ⁊.j.de matri.ptrac.p interdic.eccle.c.j.⁊.ij. ⁊ est hic argumētū q nō prestat impedimētum qd de iure nō sortit effectū.s̄. de iure pa.illud.cū suis pcor.

q ¶ Restiterit.onus impediētes iurisdictionē iudicis pñt excōicari.s̄.de offi.de.è.c.j.⁊.s̄.de testi.tam literis.Ber.

Preterea. ¶ Primo ponit psultatio.secō rñsio ibi. taliter. Ab.si. f ¶ Publice pfiteri.q̄d si publice pfitet. duplicirōne nō dz ei credi. Prio qz vniꝰ cōfessio i alieno facto nulla ē.iij.q.iij.§.itē i crimiali.versi.itē vniꝰ testimoniū.⁊.s̄.d tes. veniēs.secō qz turpitudinē suā pfitet.s̄. de dona.iter dilectos. xiiij.q.v.nō sane.⁊.j.de eo q̄ dux.in matri.c.j.§ cōsanguineo revelare tenet.xxxv.q.iij.si autē homo. g ¶ Nisi iuramentū.⁊ ita si iuramentū interuenit non debet mrimoniū pbiberi,pter pfessionē illius secretā:nisi aliter pbaret:nā si legitima affini- tas pbaretur impediret matrimoniū nō obstante iuramento illo qd habuit cōditionē annexā.scz nisi iusta causa prohibeat. s̄.de iureiuran.quē admodū.imo iā ptractū separat.j. de eo q̄ cogno.cōsan.vxo.sue.de illo. Si vo iuramentū nō interueniss ad testimoniū vniꝰ siue ad famā ipediret mrimoniū phēdū.s̄. de testi.super eo. §.j. ⁊.j.de psan. ⁊ affi.super eo.⁊ hic.

Ceniēs ad ap.

¶ Sūmat cōiter vt in rubro.Et fm hūc intellectū esset h casus agtus q matrimoniū metu ptracū esset ipso iure nullum hoc tñ clare non colligitur ex lra vt.j.patebit:pmo narrat factū secō diffinitionem cō mittit ibi.mādamus. Abbas siculus.

b ¶ Reclamantem: ergo nō fuit matrimonium.xxxj.q.ij.c.j.et ij.⁊.j.e.c.proximo.

i ¶ Cognosci pmisit qd si fecisset amplius reclamare non posset j. de eo q̄ dux. in ma. quā pol. p adult. c.ij. ⁊.j.qui ma. accu.pos. insuper.

k ¶ Inter eos:scilicet ipsam mulierem ⁊ primū virum.

l ¶ Separauit. xxv q.iij.nullā progeniem contradicimus.

m ¶ Tractaret.cuz secundo vel potius cū primo.Ber.

n ¶ Nupsit.qd fieri nō debuit lite pēdēte vt ar.j.de spon.duoꝝ tua fraternitas.

o ¶ Decessit.marie qz idē eēt si viueret.qz si iuita tradita ei fuit nullum fuit matrimonium.j.c.proximo.

p ¶ Recipiat.q̄ propter solū scandalū nō separatur mrimoniū:qz iudiciū eccl.e nō expectauit.j.e.cū in aplica ⁊.j.de matri.ptrac.p interdic.eccle.c.j.⁊.ij. ⁊ est hic argumētū q nō prestat impedimētum qd de iure nō sortit effectū.s̄. de iure pa.illud.cū suis pcor.

q ¶ Restiterit.onus impediētes iurisdictionē iudicis pñt excōicari.s̄.de offi.de.è.c.j.⁊.s̄.de testi.tam literis.Ber.

Qm locum. ¶ Primo ponit regulā.secō infert genus. tercio spēz ibi matrimoniū.⁊ ibi.Quocirca.⁊ est tex.multū allegabilis.Ab.si. r ¶ Metus.q̄ possit cadere incōstantē virū.j.c.pri.⁊.c.cōsultationi.in fi.⁊.ff.qd me.cā.metuz.minor tamen metus magis excusat feminā q̄ virum.ar.xxxij.q.vj.indignatur.⁊ ar.j.de homi.sicut dignū.j.responso.

s ¶ Solo consensu.xxvij.q.ij.sufficiat.⁊ ita omia que dicūtur xxx.q.v.aliter.⁊.c.nostrates.referuntur tamen ad solēnitatem t ¶ De ipso,scilicet consensu.

a ¶ Plena dz. ille vt illa qui in aliũ vel aliam cõsentire debet.
b ¶ Indagandus: i. inquirendus ad cosentiendum.
c ¶ Prouenire. qz qd quis nõ diligit facile ptẽnit. xx. q. iij. preens. ⁊ .s. eo. preterea. j. ⁊ j. eo. requesiuit. ⁊ xxxj. q. ij. §. j.
d ¶ Nihil timere. est ꝗ hic ar. ꝙ ad officiũ iudicis ptinet locuz securũ assignare partibus ⁊ honestum. iij. q ix. hortamur. ⁊ xxxiiij q. ij. siue. ⁊ ff. d arbi. si cum dies. §. arbiter. a lioqn pot appellari si reqlit⁹ iudex hoc non fecerit. s. vt li. nõ pte. accedens. ij. ⁊ .s. de appella. ex parte. j.
e ¶ Donec. i. quousq; cõstet de matrimonio istius puelle inter eos q illã petũt et cui ipsa cõsenserit sic stabit qsi in seqstro in loco tuto. ista puella timebat sibi inferre violentiã a qbusdã nobilibus ciuib⁹ papien. ⁊ ideo ne rapereꝭ ab illis ponitur in loco securo postq cõstiterit cui consenserit tradꝭ ci vt in fi.

Veniẽs ad nos ¶ Prio ponit casum. secdo diffiniendo cõmittit ibi. Ideoq; Abbas siculus.
f ¶ Receperit: vt cõcubinam.
g ¶ Prestitit. post plem susceptã. ⁊ sic spõsalia de futuro cõtracta fuerunt vñ si postea anteq; contraberet cũ alia illaz cognouit inductuz fuit mrimoniũ presumptũ cõtra quã presumptionẽ ꝓbatio in cõtrariũ non admittit. j. e. si is q. et j. de condi. appo. de illis. Berñ.
h ¶ Pernoctauerit: pernoctare totam noctem significat. ff. de verbo. signi. vrbana. §. pernoctare. sic. j. de accu. si constiterit.
i ¶ Cognouerit: qd si ita est matrimoniuz est inter eos: vt dixi: quis nõ credebat tali tacito cõsensu ꝗtrahere velut si qs se filiũfamilias existimauerit cuz sit paterfamilias poterit acqrere hereditatẽ. ff. de cõdi. ⁊ demon. multũ interest. k ¶ In virũ cõstantẽ. qz tũc nullũ fuit mrimoniũ. j. e. cõsultatiõi. qz libertatez dz bre q psentit. s. c. pri. Quis met⁹ excuset ⁊ quis non dictuz est. s. de his q vi metu sue causa fiunt. cum dilectus. ⁊ c. abbas.
l ¶ Ut vxori. qz forti⁹ vinculũ supueniẽs piudicat primo. j. de spõ. duo. c. j. sicut mrimoniũ adoptioni. ff. de ritu nup. nõ solũ. §. ij. ⁊ est hic ar. ꝙ licet culpa mea inciderim in metũ nihilominus excusor propter metum. ar. ff. quod me. causa. nec timorez tum. l. se. ar. contra. ff. e. si mulier. Ber.

Omnissuz ¶ Cõis diuisio. secda ps ibi. fraternitati. ab.
m ¶ Lege. xix. q. ij. due sũt. ⁊ .s. de regula. licet. ⁊ .s. de renũci. nisi cũ prudẽ. §. sed dices.
n ¶ Tuti⁹. ꝗ ꝗ vt qz dt qui se dat nuptui bñ facit q se nõ dat nuptui meli⁹ facit. vt. xxiij. q. j. nuptiarũ. ⁊ vtrũq; expedit. ꝗ vnũ plus. alterũ minus. xxviij. q. j. sic cũ. neq; ver. iõ. ⁊ sic tuti⁹ esset nõ ꝗbere saltẽ ꝓpter ꝓnitatem exigẽdi postea debitũ nõ ꝗdicit qz hoc faciendo pot vtrũq; seruare ⁊ iuramẽtũ ⁊ ꝓpositũ suũ. ⁊ iõ dicit tutius: vel dic tuti⁹ saltẽ quo ad opinionẽ ne de facto dicat iste venire ꝗ iuramẽtũ ꝓterea nõ vt ifringẽ iuramẽtũ q illud in meli⁹ cõmutat. s. de iure iur. puenit. s. de vo. ⁊ vo. redẽp. scripture. ⁊ sic ille intrãdo religionẽ seruat iuramẽtũ et ita tutius est non ꝗbere. ⁊ q bonum agũt si meliora deliberata nõ faciũt ceciderũt in cõspectu dei. xxij. q. j. q bona ⁊ si ꝗbat vt facere ꝓtra cõsciẽtiã et sic peccat. ꝗ nõ est tuti⁹. xxviij. q. j. §. ex his. ꝗ dicas. iste nullũ votũ emisit ꝗ ad votũ suspirat. vñ non dz dici voti trãsgressor etiaz si ñ intret religionẽ si amplius nõ ꝓcessit. s. de vo. ⁊ vo. redem. lrax. ⁊ nõ facit ꝗ ꝓpositum suũ. qz lz gerat in corde virginitatẽ cõsenti re pot in mrimonio. xxvij. q. ij. beata maria. Pot ꝗ fuare vtrũq; vt dixi si vult tñ sine pctõ pot intrare religionẽ. ⁊ non contrahere. Ber.

Requisuit a no. ¶ Sũmat vt i rubro inberendo littere. sed intellige vt. j. dicam due sunt ptes cõsultatio et responsio. secunda ibi: ad quod. Abbas siculus.
o ¶ Cum libera. ff. e. cum locũ. ⁊ ar. s. de ꝓcu. accedẽs. ⁊ .s. c. preterea. j. ⁊ xxxj. q. ij. §. j. et. c. j. ⁊ ij. xx. q. iij. ꝓsens. Sed nunqd erit minus libera si compellatur ex post facto ad quod iureiurando se astrinxerit. Videtur q non. quia nec inuitis crescere ad ordines dicitur qui propter iam susceptum beneficium ad ordines vrgetur. lx. distin. innouamus. ⁊ .s. de eta. ⁊ quali. c. j. ⁊ c. queris cum spõte susceperit beneficium. ⁊ non dicitur inuitus qui ꝓpter voluntariã ꝓmissionem vrgetur ad ꝓmissi solutionẽ. xij. q. ij. quicũq; ij. itẽ ꝓpter delictũ ꝓcedẽs qñq; qs cõpellit ad mrimoniũ. j. de eo q duxit in matri. quã pol. ꝓ adulte. c. j. ⁊ ita videt q ista cõpellenda sit. simile. s. eo. ex literis. arg. xxij. q. iij. inter cetera. Sed litera ista contradicit potius monenda q cogenda sed poti⁹ exponc monenda. i. prius monenda ⁊ postea cogenda propter iuramentũ suum. similis expositio. xxiij. q. iij. non inuenitur in fi. Dic ꝗ ꝓ hoc vt dixi. s. eo. ex literis. Ber.

Cum in apostolica. ¶ Primo consultatio. Secundo responsio ibi. consultationi. Abbas siculus.

a plena debet securitate ille gaudere. cui⁹ est animꝰ indagãdus ne per timorez dicat sibi placere qd odit: ⁊ sequatur exitus q de
c inuitis solet nuptijs prouenire.
¶ Quocirca mandamꝰ. quatenus puellam de cuius matrimonio questio ventilatur in domo
d in qua nihil eam timere oporte-
e at facias honeste teneri donec ꝑ dicta causa terminata fuerit et sententia sine cõtradictõe cuius ꝗ valeat executioni mandari.
I Dem.
¶ Spõsalia de futuro si secuta est copula non soluũtur ꝑ sponsalia de presenti. alias tenẽt spõsalia de presenti nisi per metum qui potuisset cadere in constantem contracta sint.

Veniẽs ad nos gu. sua nobis relatõe monstrauit ꝙ
f in domo sua mulierẽ quadaz receperit de qua prolem habuit. ⁊
g cui fidem coraz pluribus ꝑstitit ꝙ eam duceret in vxorem. Interim autẽ cum apud domũ vici-
h ni sui pnoctauerit. eius filia nocte illa secũ concubuit: quos pater puelle simul i vno lecto inueniẽs. ipsam eã per verba de presenti despõsare coegit. ¶ Ideo ꝗ mãdamus quatenꝰ si inueneris ꝙ primã post fidem prestitã
i cognouerit. ipsuz cum ea facias remanere. alioquin secunde nisi
k metu coactus: qui posset in viꝝ constantem cadere eã desponsa
l uerit adherere facias vt vxori.
I Dem exoñ. episcopo.
¶ Qui iurauit cum aliqua cõtrahere vt iuramentũ seruetur ante copulam monasterium ingredi poterit.

Ommissuz. ⁊ ifra. Significauit nobis fra. tua. ꝙ q dam cuidã mulieri de ꝓtrahẽdo mrimonio fidẽ dedit: ⁊ se cuz ea ifra biẽniũ ꝑ verba de pñti ꝓtracturũ ꝑstito iuramẽto firmauit
m nũc aũt ꝓuata lege ductꝰ ad frugẽ melioris vite suspirauit. et in
n fra. ¶ Fra. t. t. r. ꝙ tutiꝰ est ei religiõe iuramẽti fuata ꝓus cõtrahere ⁊ postea si elegerit ad religionẽ migrare si tñ post desponsationẽ copula nõ dinoscit iteruenisse carnalis.
I Ucius. iij. rapuleñ. epo.
¶ Qui iurauit cum aliqua cõtrahere moneri potius debet ꝗ compelli vt contrahat.

Requisuit a nob tua fraternitas. q cẽsura mulier cõpelli dẽat q iurisiurandi religione neglecta nubẽ rennuit. cui se nupturã iterposito iuramẽto fir
o mauit. ⁊ ifra. Ad qd. b. r. ꝙ cum libera debeãt eẽ mrimonia: monẽda est potiꝰ ꝗ cogenda. cũ coactiones difficiles soleãt exitus frequenter habere.
U Rbanus tercius.
¶ Litis prudẽtia super matrimonio nõ impedit matrimoniũ contrahi si pmũ erat nullum.

Cum in aplica. ⁊ infra. Intelleximꝰ ꝙ cũ int villicuz de. n. et vxorem eius mrimonij questio tractareꝭ ante publicationem testiuz villicus reuersus est ad ꝓpria publice int se ⁊ vxorem suam proposuit sentẽtiã diuortij iudicio ecclie ꝓmulgataz

statim pena merito sunt notande. xxviij.q.ij.cum per bellicam si vero matrimonio contracto dubitant de morte non exigant debitum. sed reddant: ⁊ si postea certificate fuerint de vita statim recedant. j. de secun. nup. dominus. b ¶ Donec certum nuncium. sic. j. de secun. nup. dominus. ⁊ C. de repu. auc. bodie ⁊ in auc. vt liceat matri ⁊ auie. §. q autem col. viij. Sed pone q fuit aliquis in exercitu sarracenoꝝ vel etiā in alijs nec est reuersus nec potest certificari mulier de morte per magistrū militū vel per aliū: tunc mitat ad locum si potest vel ad vicina loca vt inquirat si potest: alias expectet q̃diu certificata fuerit de morte. vt patet hic et p iura predicta.

a ¶ Suggesta. Mūquid debuit ei credi nō absq; lr̃is iudicis. viij.q.v.c.vlti. sile. viij.q.iij. nōne. C. de mā. pn. l. vna. Quare ergo excusat mulier. cum lite pendēte nihil debeat innouari. vt ē. vt lit. pen. c. j. Ideo excusatur quia oēs ita credebāt ⁊ verius quia nullum erat matrimoniū cum prima. b ¶ Nesciam: et ideo videtur q marito priuari non debuit mortua prima etiaꝝ si fuisset matrimonium cum pma. j. de eo qui dux. i matri. quā. pol. per adul. c. j. ⁊ xxij.q.ij. nos nouim⁹. in fi.

c ¶ Imposita viro penitētia. sed quare i ponit viro penitentia cū nullū fuerit matrimoniū primū. ideo q̃ lite pendente ꝓtraxit cū scda in cōtēptū ecclesie. j. de matri. contrac. ꝓtra interdic. ec. c. j. ij. et. iij.

d ¶ Cōmertio. iteriꝝ Sed quare punit hic mulier in debito suo potest dici q ipsa ex postfacto consensit vt presumit q̃ postea cā tractata fuit vel puni tur vir in exigēdo sed non in reddēdo si exigatur debituꝝ ab vxore. si. j. de sen. excō. inquisitioni. ⁊. j. de secū. nup. dñs. Si vero illa sciuisset puniretur vt dixi. j. de matri. ꝓtrac. contra interdic. eccle. c. ij. ⁊. iij.

e ¶ Remanē. sic ptꝝ q si aliquis habens vxorem licet ea viuente et etiam pendente contrahat cum alia. soluto ꝑmo matrimonio tenet secundum. sed hoc locum habet cum primū matrimonium fuit nullum. vt hic. s. eo. veniens: et etiam sciente secunda vxore. ⁊ q dicit. s. facti nesciam dicas ma rime q̃ nō ꝑstat impedimētū qd de iure nō sortit effectū vt b. ⁊ s. de iurepa. illud. ⁊. c. cū laici. cū suis cōcor. ⁊. j. de despō. impu. l. fas. ⁊. c. accessit. ⁊ tūc primo apparet per sententiā q̃ nullū fuit ꝑmū matrimoniū. si. j. de fri. ⁊. male. fraternitatis. in fi. ar: s. s. e. ad audientiā. ⁊. s. de biga. nup. si vero cōtrahat cuꝝ scda ignorāte prima vxore cum qua de iure tenuit matrimoniū tunc nullum est matrimoniū cuꝝ secunda sed mortua prima potest manere cum secunda si ipsa voluerit. et vir compellitur eam recipere propter dolum suum. j. de eo qui dux. in matrimo. quaꝝ pol. per adult. c. j. ⁊ si post mortem prioris sciēter cōsentiat in illum tunc primo inducitur matrimoniū. j. de eo qui dux. in ma. veniens. ⁊. c. significauit. j. de cōiug. ser. proposuit. si vo scienter contraxit cum illo tunc nullum est matrimoniū nec esse potest etiam post mortem prioris. j. de eo qui dux. in matri. quaꝝ pol. per adult. ex tuarum. ⁊. c. cum haberet.

a et sic falsitate suggesta quandā
b aliam facti nesciam sibi copulare presumpsit. Postmodū vero super prioris matrimonij q̃stione literis impetratis delegati iudices sententiā diuortij ꝓtulerūt Verū quia villicum ⁊ mulierem quā supinduxit pendēte lite prioris vxoris. inuicē asseris cōsensisse. ¶ Consul. t. t. r. q̃ imposita viro penitētia cōpetēti ⁊ ifra
c penitētie tēpus carnali cōmertio interdicto postmodū i mari
d tali copula poterunt remanere. A Lex. iij. cesaraugustē. ēpo.

¶ Vxor nō certificata ō morte viri ꝓtrahere nō pōt q̃uis ignoret quid sit de marito qui longo tempore abfuit.

E In presentia nra q̃sluisti. q̃d agendū sit de mulierib⁹ que viros suos cā captiuitatis vl pe grinatōis absentes. vltra septēniū postulate fuerit: nec certifiri pnt de vita vel de morte ipoꝝ lꝝ sup b sollicitudinē adhibuerint diligentē. ⁊ p iuuenili etate seu fragilitate carnis nequeunt cōtinere: petētes alijs matrimonio copulari ¶ Consul. ergo. r.
f t. r. q̃ quātocūq; ānoꝝ numero
g ita remaneāt viuētib⁹ viris suis nō pnt ad aliorū ꝓsortiū canonice ꝓuolare nec auctoritate eccle
h sie permittas cōtrahere: donec certum nunciū recipiāt de morte virorum. I Dem.

¶ Contractus matrimonij cū peccatrice volēte se coniugere, p ficit ad remissionē peccatorum.

E Inter opera charitatis nō minimū est errantē ab erroris sui semita reuocare. ⁊ ifra.
i ¶ Statuimus vt oibus qui publicas mulieres de lupanari ex
l traxerint et duxerint in vxores q̃ agunt in remissionem proficiat peccatorum. I Dem.

¶ Matrimoniū p vim ꝓtractū cohabitatiōe spōtanea qualescit.

A D id quod per tuas literas intimasti: de quadaꝝ parrochiana tua: quam suus vitricus cuidā theutonico matrimonialiter copulauit. ¶ T. rñ.
m q̃ q̃uis vndecim annos habēs ab initio inuita fuisset ei tradita ⁊ retinēs tñ quia postmodum p
n annū ⁊ dimidiū sibi cohabitans ꝓsensisse videt. ad ipm est cogēda redire: nec decetero recipiendi sūt testes: si quos memorata mulier ad pbādū q̃ ñ cōsenserit in eundē noiauerit ꝓducēdos. cū mora tāti tpis hmōi ꝓbationem excludit. ¶ Mādam⁹ igit vt ꝓpter hoc nō omittas q̃ minus vtrūq; cōpellas ad alteruꝝ maritali affectiōe tractādū: nisi forte vellēt ad religionē pariter ꝓuolare penitētia eis iniūcta p eo q̃ ad alienos ⁊ illicitos con/ one pertrāsit ecclesia. k ¶ Publicas. nulla necessitas eas excusat. ff. de ritu nup. palam. §. non est. xxxij.q. v. ita ne. argu. j. de pe. ⁊ remis. cū infirmitas. in fi. quas etiam vilitas vite indignas facit legū obseruatiōe. C. de adult. l. qui adulteriuꝝ. in fi. Et dicit meretrix que multorū libidini patet. xxxiij. di. vidua. vel quarū publice venalis est turpitudo. xxxij.q.iij. meretrices l ¶ In vxores: xxxij.q.j. non est culpandus. ar. cōtra. ea causa q.j.c.j. So. cōtrariū loquitur de illa que meretricari non desinit. et illa non est retinenda ne patronus turpitudinis videat hic de ea que continere libenter vellet si inueniret qui eam ducere vellet in vxorem. Berñ.

Inter opera. ¶ Licit ñ ⁊ piū opus est cum meretrice contrahere. b. d. vl sic vt i rubro. Duo facit. primo ponit casuꝝ statuti. scdo statutum ibi: statuimus. Ab. si.
i ¶ Reuocare: hoc est vnuꝝ genus elemosinarum. xlv. dist. tria sunt genera. ⁊ hoc q̃tum in te est. xliij. dist. epbesijs. et primo a te alis in ordinata essꝝ talis elemosina: vnde dicit Aug. Qui vult dare elemosinā a se debꝝ incipere vnde scriptū ē. miserere anime tue placēs deo. de pe. dist. iij. §. sed si verba. in. c. qui vult. sine hac elemosina nulla valꝝ ad vitaꝝ. Ad hoc enim p cipue tenentur prelati. xxiij.q.iij. ita plane hoc tamē crimen meretrici sub dissimulati

A Id quod. ¶ Quotidie allegat iste ter. In prima pte ponitur pars facti. In scda respōsio ibi. taliter. tercio decidit ipsum factum ibi. mandamus. Abbas siculus.
m ¶ Undecim annos. ⁊ sic infra duodecim annos potest esse vxor. ⁊ hoc si malicia supplet etatē. j. ti. proxi. de illis. ij. et. c. vl. Berñ. n ¶ Dimidium. ⁊ ita per patienti m sequentis tēporis proxima cum sublata est per consensum sequentem. sicut. j. ti. proxi. de illis. ij. Et. j. de eo qui dux. in ma. quā pol. per adul. significauit. ⁊. j. q̃ ma. accu. pos. insup et eoipso q̃ in domū viri traducta patiēter pfecit etatē ⁊ amplius ꝑsumit cōsensisse. ff. de ritu nup. minorē ꝓtra quā ꝑsūptionē ꝓbatio in ꝑtiū nō admit

tit.j.ē.is qui.⁊.j.de ꝛdi.appo.de illis ⁊ ꝓcipuē qꝛ hēc nō posset ꝓbare se virginē si vir dicat ꝙ eam cognouit ꝑ aspectū corporis cū iam sit corrupta: vt dicit in fi. Itē est hic arg.ad multa de tacito consensu.j.q.j.pstat.l.di. pl̄bꝛos. Et ff.de libe.exhi.l.vlt. vnde versus. Effuge cū poteris ne pscensisse puteris.

a ¶ Transiuit. vnde neuter pt obijcere alteri adulteriuꝫ qꝛ paria delicta mutua cōpensatōne tollunt.j. de adulte.c.pe.⁊ vlt. ff.so.ma. viro atq; vxore.⁊.xxxij.q.vj.nihil

Sed. ¶ Cōis diuisio. scda ibi postulatōe tue respōdemus. Et continet tria dicta. secūdū ibi. qd si forte. terciū ibi: Qꝛ si de his. Ab. Si.

b ¶ Jurantis. b videt pmitti factū alterius ⁊ ꝙ alteri possit stipulatio fieri. Sed contra insti. de inuti. stipu. §. alteri. ⁊. ff. de ver. obli. l. stipulatio ista. §. alteri. et. l. stipulatione. ⁊ si puella nollet illi nubere nō dī patet piurus dum mouꝫ ꝑ patrē nō stet quia hoc solum intelligit iurare se facturum ⁊ curaturum vt illa cōtrahat cum illo si poterit alꝫ esset piurus. de hoc dī. ē. eo. ex lr̄is. ij.

c ¶ Per mulierem. vnde nō fuit ei imputandū si hoc verū fuit. ar. ē. de offi. oꝛ. pastoralis. et. xlvij. dist. qd ad nos. ⁊. ē. eo. de illis. imo ꝙ ꝓpleta habēda est ꝓditio. ff. de ꝓdi. ⁊ dem̄. iure ciuili

d ¶ Annis nō tenebat sponsus tamdiu expectaret nisi vellet. C. de spon. lij. nisi causa subesset. ff. eo. l. pe. sed hoc verū est si terminus fuisset appositus. vt. j. sequit vbi iuramentū interuenit.

e ¶ Ad statutū. Sꝫ vr ꝙ etiā nihilominꝫ post tminū teneat ar. ē. de w. ⁊ ꝓtu. cū dilecti. ff. de arbi. l. celsus. §. j. Sed aliud est in mr̄imonio qꝛ res ipsa nō capit tantā dilationē ꝓpter periculū fornicatōis. ē. vt li. nō ꝓte. qm̄. §. j. ⁊ vbi terminꝫ appnit vltra terminū nō tenet ad ꝓtrahendū: alꝫ nihil oparetur appositio termini vbi terminꝫ nō apponit: ei nocet q̄ vltimo est in mora. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. illud sciendū. ⁊ qꝛ nulla est ꝓtracta obligatio de pnti. ē in ōrijs ogligatio est pura ⁊ de pnti: quare obligatio nō tollit ꝓpter lapsum terminū ē soluti one eius qd debet. ar. ff. de acti. ⁊ obli. l. obligationū. ij. §. placet. ⁊ ista sunt dissimilia.

f ¶ Seruandū cōpellas. ē. e. ex litteris. ij. ar. ō. ē. de. requisiuit. dic vt dixi. ē. e. ti: ex lr̄is. ij.

g ¶ Tamdiu sic. sic. ē. e. pba. cām mr̄imonij. ⁊. j. de psang. ⁊ affi. ex lr̄is. ⁊. xxx. q. v. iudicantē. Et ita est hic arg. ꝙ in cā matrimoniali. scdo inducant testes sup eodē articulo post publicationē vt in pdictis capitulis.

Cum apud. ¶ Primo ponit decisum exordiū. scdo cōsultationē ibi: sane. tercio responsio ibi: ad qd. que tria facit. primo ponit duas rōnes. scdo respondet ibi: videt. tertercio soluit obstaculū ibi: cū q̄. Ab. Si.

b ¶ Surdus q̄ pꝛ

a cubitus vterq; transiuit.

Inno. iij. fernatiñ. episcopo.

¶ Spōsalia de futuro etiā iurata soluunt ꝑ scda sponsalia de pnti non aūt ꝑ scda de futuro.

Sicut ex lr̄is tue fra. accepimus: cū lau. parrochianus tuꝫ. p. mulierē se ducturuꝫ

b in cōiugē ī manꝫ eiusdē. p. iurātis ꝙ eā sibi traderet in vxoꝛeꝫ ꝓpꝛio firmauit iuramento: nec

c ꝑ vix steterit: ē ꝑ mulierē potꝫ quo minꝫ int̄ eos mr̄imonialis solēnitas sit secuta q̄tuoꝛ post-

d modū vel quinq; annis elapsis idē. l. e. mulierē ꝑ verba de pnti vt eiꝫ cōsanguinei asserūt desponsauit: ⁊ infra. ¶ Postulat. t. t. r. ꝙ si tibi cōstiterit ꝙ idē. l. p. ꝑ verba de futuro. e. ꝛo desponsauerit ꝑ verba de pnti imposita ei pnia cōpetēti: qꝛ primā fidē irritā fecit: nisi forsan ī iuramento suo certū terminū infra quē dictā. p. duceret ī vxoꝛē p-

e fixit: nec ꝑ eū stetit quin ad statutū terminiū mr̄imoniū confirmauerit mr̄imonium scdo loco cōtractū legitimū iudices. ⁊ ad

f illud seruandū cōpellas eūdeꝫ

¶ Quod si forte ꝑ verba de futuro sponsalia cū vtraq; cōtraxit: iuramentū primū sicut licite factū est ipm̄ seruare compellas: de secūdo ei pniam iniun-

cturus. ¶ Quod si de his non

g constat ad plenum: tamdiu ad huc cognoscas de causa: donec super his sufficienter instruaris

Idem arelatēn. episcopo.

¶ Mutus ⁊ surdus ⁊ omnes q̄ non ꝓhibentur matrimonium contrahere possunt.

Cum apud sedem. ap. ⁊ infra. ¶ Sane ꝓsuluisti nos

b vtrū mutus ⁊ surdus alicui possint matrimonialiter copulari.

i Ad quod. t. r. ꝙ cū ꝓhibitoriuꝫ sit edictum de matrimonia con

k trahendo: vt quicūq; nō ꝓhibetur: ꝑ ꝓsequentiaꝫ admittat: ⁊ sufficiat ad mr̄imoniū solus cōsensus illoꝛū de quoꝛū quarūq; coniūctionibus agit. ¶ Videt ꝙ si talis velit contrahere: sibi non possit vel debeat denegari ¶ Cum quod verbis nō potest signis valeat declarare.

Idem vercel. episcopo.

¶ Furiosus matrimonium contrahere non potest.

Dilectus filius. r. ꝓposuit ꝙ filiā suam cuidam ma

l trimonialiter copulauit ⁊ infra ¶ Cum aūt eadem mulier cum

m ipso viro qui cōtinuo furoꝛe laboꝛat moꝛari non possit: et pꝛopter alienationem furoꝛis legitimus non potuerit interuenire cōsensus: mandamus quatenꝫ

sus nō audit qꝛ de alio nō est dubiū quin pōt postulare. ff. de postu. l. j. §. ꝓpter casū. sic ē surdꝫ ⁊ mutꝫ pnt ōbē mr̄imoniū ff. de iure do. mutꝫ. ⁊. j. e. tue. Que fuit ē dubitatio bmōi q̄stionis illa potuit cē dubitatio. qꝛ certa forma ē expssa ad ōbēdū j. e. si inter. ⁊. j. de spōsa duo. lz. Et qꝛ isti nō pnt seruare illam dubitat quid iuris ⁊ q̄tū ad ecclesiā ꝛba sunt necessaria. j. e. ti. tue. vnde altero subtracto nō videbatur mr̄imoniū. arg. j. q. j. de trahe. ē non est ita qꝛ solus ꝓsensus sufficit vt b dicit. ⁊. xxvij q. ij. sufficiat. Ūn si ñ pt expmi ꝑ ꝛba: expmat ꝑ nutū vl signū vt b pz in fi. ⁊. j. e. tue

i ¶ Prohibitorium qꝛ certe psone ꝓhibētur vt hic pꝛz. et. xxx. q. iiij. qui spūalem vñ oēs admittunt q̄ nō expsse ꝓhibent. ff. de pcur. mutus. si. ff. de testi. l. j. aliter accipit ꝓhibitoriū. ff. de no. ope. nunci. ꝓtoꝛ. §. b cm̄ intedictū.

k ¶ Prohibet. arg. id qd nō ꝓhibet cōcessum videt. ar. contra. ff. de colt. illi. l. iij. ⁊. ij. q. v. ꝓsuluisti. de hoc tradit. ē. de trās-la. inter coꝛpalia.

Dilectus filius ¶ Primo decise narrat factum. secundo cās inserendo rndet ibi. cū aūt. Ab.

l ¶ Copulauit. ignorās ꝙ ille si esset furiosus. m ¶ Furoꝛe. si tpe ōcti mr̄imonij taliter laboꝛabat nō fuit mr̄imoniū. xxxij. q. vij. neq; furioso. si. ē. de regu. sicut si tn̄ tpe sane mētis ōxit:

durat vt in. neq; qꝛ etiā retinet dignitatē. ff. de sta. mo. q̄ fuerc. ⁊. ff. de spon. qui furē. ⁊ retinet filios in ptāte. ff. de bis qui sui vel ali. iu. sunt. l. pre furioso. Sed quō potuit hoc esse. qꝛ si qn̄ mulier ista ꝓtraxit laboꝛabat illa furoꝛe stulta fuit. ē b nō est verisimile ꝙ aliqua cū tali ōberet: ē si tūc nō laboꝛabat furoꝛe tenuit mr̄imoniū. vñ adueniēte furoꝛe nō dissoluit ē nō debēt isti separi. qꝛ initiū ꝓsiderandū est. vt. xxxij. q. vij. hic q̄. ⁊. c. neq;. Pōt dici ꝙ ille tpe ōctus erat furiosus. ⁊ pr̄ iste ⁊ filia ignoꝛabāt illū furiosum. Sepe em̄ furiosi sunt cōstituti in ꝓspectu vmbrate quietis. ff. de acq̄. pos. qd in eo. §. si furioso nec tn̄ sunt mētis sane licet videant ⁊ si tunc mulier ista cum eo ꝓtraxit nō tenuit mr̄imoniū ⁊ si hoc ꝓbauerit separantur Et qui tali furiolo tradit possessionē nō trās̄fert eā in ipm̄ nec adipiscit possessionē ē tradēs eaꝫ pdit. sufficit em̄ si existimat se transferre. ff. de acq̄. pos. qd in eo. §. si furioso. Qñq; tn̄ furiosus ꝑ dilucida intervalla redit ad suā mentē ⁊ tunc si ꝓtrahat tenet. ar. vij. q. j. q̄uis. ⁊. iij. q. ix. indicas. ⁊. ff. de offi. p̄si. diuus. ⁊. C. de cura. furio. l. pe. Sed pone ꝙ mulier ꝓtrahat cū furioso si ꝓsentiat in eū postq̄ reuersus est ad sanā mentē nūquid est mr̄imoniū. videt ꝙ sic. j. de eo qui dux. in ma. quam pol. ꝑ adult. c. j. ⁊. c. veniēs. ⁊. j. de piu. ser. ꝓposuit. Jo. dixit ꝙ nō est mr̄imoniū qꝛ ibi nō fuit ꝓsensus. xxx. q. ij. ver. nō est. ff. de ꝛ. ob. l. j. verū est qd dixit Jo. si referas te ad pmū ꝓsensuꝫ

M

Tan. dixit q̃ est mr̃imoniũ qd̃ intelligẽ nõ extunc vt referas te ad p̃ãnũ sed vt exnunc ex nouo consensu.

Ue fraternitati. ¶ Per legit ũmũ cõsensum cõtrahĩt mr̃imoniũ inter eos qui tñ loqui pñt dz ꝓsensus exp̃mi. b. d. Uel aliter ꝑm intellec. quẽ. j. tenebo. vt in rubro. Primo ponit qõnẽ. scdo eiꝰ solutionẽ. quaz ꝓbat exẽplis. scda ibi: ibi. nos igit̃. Ab. Si.

a ¶ Consensũ. xxvij q. ij. sufficiat. s. eo. cũ ad locum.

b ¶ Uerba. lz cũ solo ꝓsẽsu ꝓtrahat̃ matrimoniũ sine verbis vt in mutis. s. e. cum apud. tñ in his q̃ loq̃ pñt non ꝓtrahit̃ sine verbis ꝑ q̃ exprimat̃ cõsensus q̃ ad hoc inuenta sũt. xxij. q. ij. is qui. vel ꝑ aliqd̃ aliud puta ipso facto ꝑ qd̃ intelligunt̃ ꝓsentire contraheret̃ mr̃imoniũ sicut dicit lex de fideicõ. q̃ mutu relicq̃ possit dum tñ possit loqui. C. de fideicõ. in epla. ff. de le. iij. nutu. Si tñ parẽtes cõtrahant ꝑ filiqs ꝓsentibus z sciẽtibus sufficit nutu eorum taciturnitas. xxxij. q. ij. hoc notant̃. ff. de spon. ꝑ que p̃ãis. Et idem credo si ꝑ alios cõtrahatur subsequẽte annuli subarratõe vt no. j. ti. pri. c. vlt. in prima notula. Et in mutis solus ꝓsensus nõ sufficit: imo signa necessaria sunt cõsensum exprimẽtia. Et ita ꝗ idem faciũt signa in mutis qd̃ verba in loquentibus. s. eo. cuz apud. Et hoc intelligo cũ mr̃imoniũ contrahit̃ solis verbis exprimentibus consensum mutuũ de pñti. z hoc exp̃sse apparet ex forma ꝓsultationis dũ dicit vtrũ ex solis vbis z ad ꝗ rñdet secꝰ in mr̃imonio p̃sumpto vbi de ipso facto p̃sumptiue ꝓtrahit̃ mr̃imoniũ. j. e. is qui. z ꝑm q̃ no. j. ti. pri. c. vlti. z. s. de re iudi. tenor.

c ¶ Nam. z istud nam respicit quod dixit. s. ꝑ legitimũ viri z mulieris consensum quia mutus cõtrahit ꝑ ꝓsensum.

d ¶ Sine verbis: z nõ signis vel nutibus. s. eo. cũ apud.

e ¶ Uerba. ergo patet q̃ due sunt necessaria ad istud sacr̃m scz verba z signa vel consensus altero subtracto nõ est matrimoniũ sicut dĩ de baptismo. j. q. j. de trahe.

f ¶ Non contrahunt. quia nõ possunt reddere debitum. j. de frigi. z malefi. quod sedem z consensum nõ habent vt hic dicit quia etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. j.

Ua nos. ¶ Generaliter summari sic põt. Non ẽ matrimoniũ vbi alter ꝗbẽtiũ nõ ꝓsentit. b. d. Sed ꝗ summariũ nullã dubitationẽ habet: ideo specialius summo sic vt in rubro ꝑm verũ z cõem intellectũ. primo ponit cõsultatio: scdo rñsio ibi: sup quo. scda vo est duplex. prima quo ad forũ iudicialem: scda quo ad pnialem ibi: nos aũt. Ab.

g ¶ Mulierẽ. Si iste desponsauit istam mulierẽ quibuscũq̃ verbis vsus fuerit potius considerandũ est quid fuerit factũ. q̃ quid dictũ. ar. s. de appel. ad audiẽtiã. z. j. de ver. sig. in his C. plus va. qd̃ agi. si quis. Item simulatio siue dolus nõ impedit matrimoniũ spũale. xxvij. dist. qd̃ interrogasti. ergo nec carnale. Sed hec nõ ꝓcedunt qz simulate nuptie nõ sunt nuptie. ff. de ri. nupti. simulate. z ꝓter rõnẽ que inferius reddit̃. Sed pone q̃ aliquis ꝓtestet̃ coram pluribus q̃ oia q̃ dicit vel faciet non faciet animo cõtrahendi mr̃imonium. z postea publice dicat consentio in te: nunquid est hic matrimoniũ vel non In casu isto dico q̃ ecclesia iudicare debet ꝑ matrimonio: qz recurrendũ est ad cõem verborũ intelligentiam. s. eo. ex lr̃is. i. talia cũ verba nõ possũt seruire sue intentioni: ꝓterea si ꝓbet q̃ illa verba ꝓtestatus fuit primo potuit postea recedere ab illa volũtate z cõsentire in illam z hoc videt̃ ꝑ illud qd̃ postea publice facit z si dicat qd̃ adhuc tempore cõtractus erat in eadẽ voluntate nõ credit̃ ei quia contra eum debet fieri interpũtatio qui dolum adhibet vt dictuz est. s. eo. ex lr̃is. J.

b ¶ Copulam subsecuta. ꝑ hoc videtur ꝓsensisse. j. eo. is qui. z de condit. appo. de illis. z. c. ꝑ tuas.

i ¶ Forte quibusdã nõ recte intelligentibus est dubium: sed recte intelligentibus nõ est dubium.

k ¶ Qualiter cõstiterit. immo bene potuit constare quia vir ille hoc ei confitebat̃ quia hoc dicimur scire q̃ ab alijs audiuimus. xxij. q. v. hoc videtur. vel quia ille hoc ei confessus fuit in penitentiali iudicio in quo cuilibet est credendum. vt. j. de homi. significasti. quia soli sibi fit p̃iudicium: vnde nõ est verisimile q̃ sit immemor sue salutis. j. q. vij. sancimus. sed in iudicio ꝓ tribunali non crederetur ei in p̃iudicium alterius.

l ¶ Nec forma. nota q̃ adesse matrimoniũ duo sunt necessaria scz substantia z forma sicut adesse hominis ꝓ substantia est ibi consensus z ꝑ forma verba ad exprimendum consensum deputata quam formam habes. j. eo. si inter. j. de spons. du. licet preter. z quia hic defuit substãtia z forma nullum fuit matrimonium. Idem esset z si alterum deesset. s. eodẽ cum apud. z. c. tue. z. j. de frigi. z malefi. quod sedem. z matrimonium q̃uis duo exigat res tamen simplex est z indiuidua. xxvij questione. ij. §. j. z in matrimonio presumpto ipsum factum habetur pro substantia per quod presumitur sufficiens consensus. j. eo. is qui.

m ¶ Sine quo. supra eo. cum locum. z. xxvij. questione. ij. sufficiat. Verũ

si rem noueris ita esse p̃fatas ꝑsonas cures ab inuicẽ separe.

I Dem brieſi. episcopo.

¶ Solo cõsensu legitimo cõtrahit̃ matrimoniũ ꝗ verba requirunt̃ quo ad ꝓbationẽ z intelligẽ vel alia signa equipollentia

Ue frater. z infra. Postulasti vtrũ ex solis verbis z ex q̃ bus mr̃imoniũ cõtrahat̃

¶ Nos igit̃ inqui. r. r. r. q̃ mr̃imoniũ in veritate contrahit̃ ꝑ

a legitimũ viri z mulieris cõsensum sed necessaria sunt q̃tũ ad

b ecclesiam verba consensum ex

c primentia de pñti Nam surdi z

muti possunt contrahere matrimonium ꝑ consensum mutu

d um sine verbis z pueri ante an

e nos legitimos per verba sola

f non contrahunt cum intelligãtur minime ꝓsentire. I Dem

¶ Si aliter contrahentiũ vtit̃ verbis dubijs animo decipiendi mulierem. z eam postmodũ cognoscit carnaliter iudicatur ꝑ matrimonio in foro iudiciali secus in penitentiali.

Ula nos duxit. f. ꝓsulendos z infra. Consequẽter

g questuisti cũ quandã mulierem quidam aliter inducere nequiuisset: vt sibi commisceret̃ carnaliter nisi despõsasset eandem nulla solẽnitate adhibita vl̃ alicuius p̃sentia dixit illi: te iohannes desponsat: cũ ipse iohãnes

nõ vocaret̃: sed vinxit se vocari iohem: nõ credẽs esse ꝓiugiũ eo q̃ ipe nõ vocaret̃ hoc nomie nec haberet ꝓpositum contra

b hẽdi: ꝗ copulam tantũ exequẽdi carnalem vtrũ inter p̃dictos sit matrimoniũ celebratum: cũ mulier ꝓsenserit in eundẽ: z ille dissenserit: z dissentiat: nec aliõ aliquid egerit quam supius est exp̃ssum: nisi q̃ cognouerit eandem. ¶ Sup quo. r. r. q̃ cum p̃fatus vir p̃dictam desponsauerit mulierem: in ꝓpria ꝑsona z sub nomine alieno: quo vocari tũc se vinxit: z int̃ eos sit carnalis copula subsecuta: videt̃ fo

i te pro coniugio presumendum nisi tu nobis expresse scripsisses q̃ ille non proposuit nec cõsensit illam ducere in vxorem: q̃ q̃

k liter tibi constiterit nõ videmꝰ.

¶ Nos autem quid iuris sit rescribentes dicimus: q̃ si res ita se habuerit videlicet q̃ ille eam non ꝓposuit ducere in vxorem nec vnq̃ cõsensit in p̃dictam ꝑsonam: non debet ex illo facto coniugium iudicari: cum in eo nec substantia cõiugalis cõtra

l ctus: nec forma cõtrahendi cõiugium valeat inueniri: q̃m ex altera parte dolus solũmodo affuit z defuit omnino ꝓsensus

m sine quo cetera nequeũt fedus ꝑficere coniugale.

I Dem episcopo beluacen.

¶ Ua nos. ¶ Generaliter summari sic põt. Non ẽ matrimoniũ vbi alter ꝗbẽtiũ nõ ꝓsentit. b. d. Sed ꝗ summariũ nullã dubitationẽ habet: ideo specialius summo sic vt in rubro ꝑm verũ z cõem intellectũ. primo ponit cõsultatio: scdo rñsio ibi: sup quo. scda vo est duplex. prima quo ad forũ iudicialem: scda quo ad pnialem ibi: nos aũt. Ab.

g ¶ Mulierẽ. Si iste desponsauit istam mulierẽ quibuscũq̃

QAm in tua. ¶ Cōis diuisio. secda ꝑs ibi ad qd. Ab. Si.
a ¶ Bannis. i. denūciationibus. ⁊ hodie ꝓsuetudo ista reducta est ad ius cōe. j. de clandesti. despon. cū inhibitio.
b ¶ Licet priuatū. ⁊ sic est fama aliquid qd dr occultuz siue priuatū. s. de coha. cle. ⁊ mul. tua. ⁊ ideo dr fama priuatū impedimentū: qz per fama solam nō constat de impedimento nisi alia ꝓbatio adsit vt in. c. tua. sed si fama hec erat de cōsanguinitate quare non interdicit matrimoniū vt. j. de cōsang. ⁊ affi. sup eo. qd signat pro ꝓtrario sed nō est cōtrariū. qz hic nō ꝓstabat de fama. vt. j. dr ⁊ denūciat fama vel ꝑuatū impedimentuz deferebat vnde ꝓmo debet inq̃ri de fama.
c ¶ Persona grauissimo ⁊ turpis ꝑsona videt admitti ad impediendum. s. e. ꝑterea. sed illud obtinet cum impedimentum oriat a ꝓsona denūciante cōsanguinitatē que tenetur reuelare impedimentum consanguineo. xxv. q. iij. si aut bō. Est ergo ꝑ ar. q criminosi nō admittunt ad denunciationē criminū. arg. xxv. q. vj. si eps i synodo. ⁊ s. de testi. cogen. ꝑterea. §. j. de ꝓno. ij. q. j. si peccauerit
d ¶ De fama. ⁊ fama ꝓbari ꝑt. s. de testi. tam lris. ⁊ c. cum cām. j. ar. s. j. d accu. inquisitiōis. in fi. Ite sola denunciatio nō impedit mrimoniuz nisi adsit fama: et ita sola fama ipedit matrimoniū. j. de ꝓsang. ⁊ affi. sup eo. et vnus testis. s. de testi. sup eo. ij. sed iste denuncians nō testificabat.
e ¶ Scādalo. No. q ꝓpter scandalū impedit matrimonium vt hic patet. sic. j. de cog. spi. sup eo. in fi. ⁊ ita habes q scandalum siue consuetudo reddit aliqs inhabiles ad ꝓbendū ꝓm q no. i illa decr. sup eo.

¶ Ad denunciationem vnius honesti viri qui defert consanguinitatem ⁊ de fama vel scandalo docet impediri matrimonium contrahendum.

QAm in tua diocesi: et infra. Sane quia contingit interdū q aliquibus volētibus
a matrimoniū cōtrahere: bannis vt tuis verbis vtamur: in ecclesijs editis: ac nullo cōtradictore publice comparente licet fa-
b ma priuatū impedimentū deferat parentele: cū ex parte cōtrahentium iuramenta maiorū de sua ꝓpinquitate vt suspitionis tollat materia offeruntur: quid tibi sit faciēdum in casibus huiusmodi quesiuisti. ¶ Ad qd taliter rñ. q si ꝓsona grauis cui fides sit adhibēda tibi denūciet q hi qui sūt mrimonio copulādi se ꝓpinquitate ꝓtingāt: ⁊ de
d fama vel scandalo doceat: aut etiā ꝑ teipm possis certificari ō
f plano nō solū debes iuramēta parentū sponte oblata nō recipere verūetiā eos qui sic cōtrahere nituntur si moniti inducine quiuerint ꝓpellere vt a tali con
g tractu desistāt vel cōtra famaz hmōi ꝓm tue discretiōis arbitrium iuramenta exhibeant ꝓpinquorū alioquin si ꝓsona denuntians nō extiterit talis vt diximus ⁊ de fama vel de scandalo non poterit edocere ad desistē/dum monere poteris: non compellere contrahentes.

HOnorius. iij. ep̄o bergueñ.

¶ Mulieri qui negat se in matrimonio consensisse. nō credit marito ꝓbante cōtrariū. secus si probat consensisse per metum qui potest cadere in constantē.

QOnsultationi tue. B. re/spōdemus q mulieres q̃ veniūt ad valuas ecclesie bñdicēde cū spōsis ⁊ ibi reclamātes affirmāt se nunq̃ in eorū matrimoniū consensisse audire sponsis legitime ꝓbantibus contrarium nō oportet cum legitimis ⁊ idoneis testibus non debeat
b illarū simplex assertio preualere. ¶ Sane illis que benedictione accepta mox a spōsis auf-
i giūt ante carnis copulā subsecutā: asserētes se nunq̃ in illos veraciter consensisse: sed metu illato cōpulsas verba ꝓtulisse consensus: licet animo dissentirent: nō statim est audientia deneganda: sed de illato metu est
k cū diligentia inquirēdū ⁊ si talis metus inueniat illatus qui
l potuit cadere in cōstantē virū: erunt nō immerito audiende.

QRegorius nonus.

¶ In matrimonijs ⁊ sponsalibus debet esse libertas vnde in eis ꝓuisio pene non obligat.

QEmma mulier nobis exposuit q cū. T. filia eius cum. c. contraxit matrimonium
. b. de alterio ea occasione q inter. p. filium suum et predictam
m puellam infra septennium constitutos sponsalia contracta fuerunt: penam soluendam a parte que contraueniret: in stipulatione appositam ab ipa nititur
n extorquere. ¶ Cum itaq̃ libera matrimonia esse debeant: et
o ideo talis stipulatio ꝓpter pene interpositionez sit merito improbanda mandamus quatenus si est ita eundez. b. vt ab extorsione predicte pene desistat eccle. censura compellas.

IDem episcopo cenomaneñ.

¶ Sponsalia de futuro transeunt in matrimoniū ꝑ carnalem copulam subsecutam sed nō ꝑ nixum carnalis copule tantum hoc dicit cum. c. fi. infra eo.

¶ Insultationi. ¶ Duos casus determinat. secda ibi: sane Ab. Si. b ¶ Assertio. assertioni illarū nō est credendum sed potius testibus qui iurati ꝓbauerūt cōtrariū: ergo si vellent ꝓbare contrariū videt q sint audiende: sed non videt q possent hoc ꝓbare cū sit negatiua. scz q nūq̃ ꝓsenserūt s. de elec. bone mēorie. imo possent ꝓbā do metū vt dicit in fi.
i ¶ Ante carnalem copulaz. secus si post qz tunc cōsensisse vident ita q postea in contrarium reclamātes nō audiant. s. e. ad id qd. ⁊. j. qui ma. accu. pos. in sup.
k ¶ Cum diligentia No. q dicit cum diligentia: qz vbi maius periculum vertit cautius ⁊ diligētius agēdum est. vij. q. ij. c. vl. et circa maiora maiꝰ piculū vertit. xlij. di. quiescam?. ff. ad carbo. l. j. §. si quis. §. iij. ⁊ ar. lxj. di. miramur. vnde cause mrimoniales nō sunt cōmittē de nisi iuris peritis ⁊ qui ꝓtātem habeant iudicādi. j. de ꝓsang. ⁊ affi. ex lris. in fi.
l ¶ Inconstantem. sic. s. eo. veniens. ij. ⁊ talis metus continet mortis piculum aut corpis cruciatū. C. de transac. interposita. s. de his q vi metusue causa fi. cū dilecti ⁊ c. platum. xxx j. q. ij lotharius. ⁊ ea. causa q. ij. si verum. als vanus timor non excusat. ff. qd me. cā. metum aūt. ij. ff. de re iudi. si quis ab alio.

¶ Summa. ¶ Duo facit. in prima ponit mulieris querelā. in secda dat iudicē: ibi cū itaq̃. Ab. si. m ¶ Infra septēniū. vñ non tenuerūt spōsalia. j. ti. ꝓxi. lras accessit. ⁊ s. de resti. spo. ex pte. ⁊ nec pena si licita fuisset als nō tenuit qz si ꝓncipale nō tenuit nec accessoriuz. s. de re indi. cū inter. C. de legi. nō dubiū. cū suis ꝓcor. ⁊ si post. vij. an. forte cōsenserūt ⁊ tenuerūt spōsalia pena tñ nō tenuit.
n ¶ Libera debeāt. ab oi coactiōe. s. e. cū locū. ⁊. c. requisiuit ⁊ etiā a pena pecuniaria vt hic pz.
o ¶ Stipulatio. stipulatio pene in spōsalibus apposita nō tenet ꝓpter rōnē que reddit in lra § arras datas ꝑ spōsalibus ꝓcedis amittit qui resilit sine iusta cā. C. de spō. l. vl. ⁊ ff. de ver. ob. ticia. vñ ꝑ decr. sumpta fuit. C. de inutil. sti. l. ij. ⁊ hic. Sed videt q idem sit in

f ¶ De plano. summaria cognitio sufficit hic sic. j. de accu. sicut olim. ⁊ c. olim. sic eodem modo videt q iudex possit inq̃rere de fama alicuius de plano ⁊ sine iudiciorū strepitu multiplex enim clamor famam inducit: ita vt plātuz moueat ad inquirendum. j. de accu. qualiter ⁊ quando. ij.
g ¶ Famam. no. hic q si ꝓbes famam contra aliquem q potest ꝓbari contrarium ad tollendam famam. ⁊ ita si probasti aliquē esse male fame ipse pōt ꝓbare se esse bone fame. ij. q. v.

arra qd dr de pena: qr eadem est rō vtrobiq; ergo eadē debet esse pbibitio ⁊ idem ius. s. de confir. cum dilecta. cum alijs cō cor. ibi positis. ⁊. s. de transla. inter corpalia. sed secus est fm leges. vt dicit. l. pdicta. de spon. in. C.

Es qui fidem. ¶ Primo ponit thema ex q tacite elicitur qō. secdo illā soluit et rōne summit ibi ad primam. Ab.

a ¶ Tenet sic. s. eo. voniēs. ⁊. j. de pdi. ap po. de illis. ⁊. c. p tuas

b ¶ Cōtra psumptionē. no. circa hmōi psumptōes: psumptō alia est iuris ⁊ canonis siue legis alia hominis alia nature alia facti. Presumptō iuris et canonis siue legis siue iuris siue d iure qd idē est: nō recipit pbationē i ꝓriū vt lex psumit mulierē vtē stipulatā sibi reddi q nō est stipulata. ⁊ sicꝫ vellet pbare ꝓriū nō audit. C. de rei vxo. ac. l. j. §. j. Idē ē in arrogato q sp intelligit stipulat q rtā ptē de bonis arrogatoris si emāciper ff. de ado. si arrogator ⁊ de tali loquit b. Et ita psumptū dr istud mrimoniuz silis psumptio ē. xj. q. j. si q clericoꝝ. ⁊. j. q ma. ac. ñ pos. insup. ⁊. s. e. ad id qd. ⁊. liij. di. fraternitatē. ⁊. j. de inde. c. vl. qd loquit in eodē casu cū. c. fraternitatē. psumptio bois ē cū psumit ꝑ aliquē boiez ꝓpter malā famaz ꝑ hanc psumptionē bene admittit pbatio in ꝓriū. s. e. cū in tua. ⁊. ij. q. v. psbr. ⁊. c. si mala fama. j. de pur. cano. cum. p. ⁊. ff. qd me. cā nō ē verisimile. Presumptio natu re est. vt cū exheredo filiū meū psumit ꝓtra me q iniuste exhe redauerim cū ⁊ b ꝓpter naturā ⁊ ideo heredes mei pbare tenent q iuste exheredauerim eum. C. de inoffi. testa. aut. nō liceat parēti. Presumptio facta alia pcedētis circa futura vt si scilicet calūniatus es ꝑ me ⁊ iterū velis me accusare psumitur nō te velle iterū calūniari. ff. de accu. si cui. §. bisdē. iij. q. x. placuit. ⁊. c. si accusator. ⁊. s. de psum: mādata. ⁊. c. scribā eis. Presumptio facti subsequētis circa ptexita est vt si aliqui fuerint accusati de crimine adulterij qd depellebāt ptextu primitatis si postea in mrimoniū se ꝓiunxerint manifeste psumit facinus in q accusati fuerūt. C. de adul. si q adulteriū. ff. ad macedo. item si filius. als incipit: s iulianus. §. interdū. circa fi. ⁊ in aut. vt nulli iudi. §. si q vo. col. ix. Est ⁊ alia psumptio iuris tm vt si vir diu cohabitauit vxori psumitur ab eo cognita xxxij. di. dixit dns. ⁊. xxvij. q. j. nec aliqua ⁊ ꝑ hanc psumptiōz pbatio admittit. s. de pba. ꝓposuisti. ⁊. ff. de pba. sic cirographū. s bic nō fuit suba ⁊ forma cōiugalis ꝓtractus de qua dr s. eo. tua. vnde nō est mrimoniū. Satis dr hic fuisse sba ⁊ forma. qr cōsensus ⁊ forma fuit hec: licet p verba de futuro q p carnalē copulā subsequentē fiunt de pnti psumptiue. s p carnalē copulā subsequentem psumit ꝓsensus p verba pcedentia designat forma licet illa ab initio fuerūt de futuro.

Si inter virum. ¶ Duo sunt dicta. scdm ibi: verū. Ab.

Es qui fidē dedit. m. muli eri sup matrimonio ꝓtrahēdo carnali copula subsecuta ⁊ si in facie ecclesie ducat aliam ⁊ cognoscat. ¶ Ad primā redi/

a re tenet: qr licet psumptum primum matrimonium videatur

b contra presumptionem tamen hmōi non est pbatio admittenda. Ex quo sequit quod nec alicui quod censet matrimonium qd de facto est postmodum subsecutum. I Dem.

¶ Sponsalia de pnti nō soluūtur per sequens matrimonium etiā carnali copula psummatū sed spōsalia de futuro etiā iurata soluunt p sequentia de pnti.

Si inter virum ⁊ mulierez legitimus cōsensus interueniat de presenti: ita q vn⁹ alterū mutuo consensu verbis cō

c suetis expresso recipiat vtroq; dicente: ego te in meā accipio: ⁊ ego te accipiam in meum vel

d alia verba consensum exprimē

e tia de presenti: siue sit iuramentum interpositum siue nō: non

f licet alteri ad alia vota transire quod si fecerit fm matrimoniū de factū cōtractū: etiā si sit car-

g nalis copula subsecuta separi debet et primū in sua firmitate manere. ¶ Veruz si inter ipsos accessit tantūmodo pmissio de futuro: vtroq; dicente alteri: ego te recipiā in meam ⁊ ego te in meum: siue verba similia: si alius mulierē illam per verba de pnti despōsauerit: etiaz si inter ipsam ⁊ primū iuramentuz interuenerit sicut diximus de futuro huiusmodi desponsatiōis intuitu secundū matrimonium non poterit separi: sed eis est d violatione fidei penitentia iniungenda. I Dem.

¶ Nixus ad copulaz non facit sponsalia de futuro transire in matrimonium.

Adolescens qui despōsaram sibi p verba de futuro licet sepe nixus fuerit carnaliter nō cognoscēs cū alia post

b modū p verba de pnti cōtraxit nō primā. Cū qua nec fuit vex matrimoniū ex forma cōtractus

i k nec psumptū cū conatus nō habuisset effectū sed secundam debet habere vxorem.

Rubrica. De desponsatōne impuberum.

Honorius eusebio epo.

¶ Pater p filio impubere sponsalia cōtrahit pro pubere vero non nisi consentiat.

c ¶ Dicente. g altero loquēte tm nō est mrimoniū qr nō loquēs suū psensum nō exprimit. ar. xxx. q. ij. c. j. Itē ar. q q tacet nō psentit qr verba sunt necessaria psensū exprmētia. s. e. tuc. si. ff. de pcur. filiussa. §. inuitū. ⁊ si psensum exprmat alter aliq signo vel nutu. lz nihil exprmat ore satis videt idē. Ar. ꝑ q nō sit mrimoniuz qr stipulatio nō ꝓbiť nisi vtroq; loquēte etiaz si annuat sine vbis. ff. de ver. ob. l. j. in pn. ⁊. §. se. sicꝫ ita. g idē in mrimonio. ar. istis lre vtroq; dicēte: muti tm sine ista forma ꝑ bere pnt dū tm cōsensuz exprmāt signis. s. eo. cū apud. ⁊. ff. de iure do. mut⁹. arg. ff. de tute. mu. et illa signa eqpollēt huic forme ⁊ ita nō refert dūmō psensus exprimatur etiā in loquēte subsecuta sbarratōe p immissionē annuli. naz multe ꝓpter verecundiā annuūt poti⁹ q loquāt maxie pntib⁹ pentib⁹. xxxij. q. ij. honorāt. d ¶ Alia vba. s. e. ex pte. et. xxx. q. v. §. siquis diuinis

e ¶ Juramētum. et ita iuramentū est de suba mrimonij.

f ¶ Ad alia vota. ad religionē tm bn possz ante carnalē copulā transire. s. de cōuers. coniu. ex publico.

g ¶ Separi. qr fortius vinculū supuenit ⁊ sic soluunt spōsalia nō obstāte iuramēto sic votū simplex soluit supueniēte matrimonio. xxvij. di. si vir ⁊. xxvij. q. j. nuptiarū ⁊ minus punit ꝓter bonū mrimonij subsequētis. vt. c. si vir.

Adolescens. ¶ Ponit victā cām inserēs ibi: cū q. Ab.

b ¶ De pnti ꝓxit. ⁊ sic soluta fu erūt ꝓora spōsalia. s. c. pr. ⁊. j. de spon. duo. duobus. ⁊ sic remanebit cū scda ⁊ agetpniam de fide mētita vt dicit. c. duobus. i ¶ Nec psumptū verū nō fuit qr ibi nō fuit ꝓsensus de pnti: psumptū non fuit qr ñ fuit carnalis copula subsecuta. De psumpto mrimonio habes. s. eo. is q. s. de re iudi. tenor. vbi de hoc. ⁊. xxvij. q. ij. si q s vxorē. k ¶ Conatus. no. q contaus siue volūtas sine effectu nō nocet vt b pz ⁊ de pe. di. j. §. b aūt verba. ⁊. §. cogitationis penā. ⁊. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. sicut. §. si volūtate. ⁊ xvij. q. iiij. sicꝫ suadēte. ⁊. ff. qd q sqz iur. l. j. in fi. ⁊ eū pdēnatū accipe debem⁹ tm q iure pdēnatus est ita vt snia teneat. Et si nulla est snia nō dr pdēnatus. ff. de re iudi. si se. §. pdēnatum. itē ar. q vba cū effectu sūt accipiēda. s. de cle. nō resi. relatū. ⁊ ff. ne q s eū q in ius vo. vi. cri. l. pe. §. docere. ar. ꝑ q volūtas si ue conat⁹ delinquētis puniri debeat q uis sine effectu. s. de bi ga. nup. ⁊. c. vlt. ⁊. l. di. si quis post acceptū. ⁊ de pe. dis. j. si quis nō dicā. si quis cū telo. ⁊ quatuor. §. se. ⁊. ff. de extraor. cri. l. j. ⁊ C. si quacūq; pdi. po. l. j. in prin. s. eo. inuenis.

Rica. De desponsatōe impuberū. Supra visum est de sponsalibus in genere. nūc de eis summittit in spē. s. de illis q ꝓbūť p impuberes. vel alr ⁊ sic qr ad spōsalia ꝓbēda certa etas determinata ē a iure. iō subijciť ista rubrica in qua tractat d etate habili ad spōsalia iō ⁊c. de materia vide. xxx. q. ij. et facit. xx.

q.j.c.j.⁊ repetitur in.vj. Abbas Si.

Ua fraternitas. ¶ Habet tria dicta. scdm ibi pt. terciū ibi: ⁊ postq̃. Ab. Si. a ¶ Cōsentit. si coactione paterna ductus psentiret in aliquā quā als nō esset ductur?: eā voluisse videt ⁊ est mrimoniū. ff. de ri. nup. si pre. cogitū nō dz. ff. e. nō cogitur. ⁊ C. de nupt. nec filiū. nec pt eū ꝓpellere inuitū. ff. de spō. filiofamilias. qz inuite nuptie difficiles exit? ꝓsuerūt bte. s. ti. p ri. reqsiuit. et. xxxj. q. ij. §. j. sec? videt de filia fm leges nā illa ꝓ dicere nō pōt nisi pr dederit ei turpem vel mozib? suis indignū ff. de spon. § q̃ pris: secus tn fm canones s. ti. pri. cum locum ⁊ xxvij. q. ij. sufficiat. c ¶ Debet. debito honestatis nō necessitatis. s. de testi. c. j.

Ubi non est.

¶ Primo ponit dictū. Scdo excipit ibi: nisi. tercio exēplificat ibi: vtpote. ab bas si. c ¶ Consensus. vel? vel p̄sumpt? d ¶ Canonib?. Etas ad mrimoniū ꝓbendu z tam fm leges q̃ fm canones est. xij. an. in femina. ff. de ri. nup. minorē. ⁊ j. e. cōtinebat. in viro. xiiij. an. j. e. attestatōes. q̃ tum ad spōsalia etas vij. annozū. ff. de spōsa. ⁊ in spōsalib?. j. e. lras. accessit. ⁊ c. duo e ¶ Comūgāt. mrimonialr. qz psentire nō pnt. j. de fri. ⁊ male. quod sedē. vel intellige q̃tū ad spōsalia ⁊ ideo pbibent: qz sepe mutāt postea voluntatē vnde pterea oritur discordia inter ipsos ⁊ diuertētes cōsanguineis copulāt.

Ua fra. reqsiuit de filio adulto: quē pater mrimoniū vult contrahere sine voluntate adulti filij facere pōt. Ad qd dicimus si aliquo modo nō cō-
a sentit filij? fieri nō posse. ¶ Pōt aūt filiū nondum adultum volūtas cuius discerni non potest pater cui vult matrimonio tradere. ¶ Et postq̃ filius puerit ad perfectam etatem omni-
b no debet hoc adimplere.

Nicolaus papa.

¶ Impuberes ambo vel alter nisi pro bono pacis cōiungi nō debent.

c Ubi non est psensus: ⁊ infra. Districti? inhibemus ne aliqui quoq̃ vterq̃ vel alter
d ad etatez legib? vel canonibus
e determinatā non puenerit ꝓiūgant. ¶ Nisi forte aliqua vrgētissima necessitate interueniēte.
f ¶ Utpote p bono pacis talis ꝓiūctio toleret. Isidorus

¶ Puberes sunt quo ad matrimonium qui ex habitu corpis concipere ⁊ generare possunt.

g Uberes a pube sūt vocati. i. a pudentia corporis nuncupati: quia hec loca primo lanuginem ducūt. ¶ Quidam tn ex annis pubertatem existimant: idest eū esse puberez. qui
h xiiij. annos ipleuerit: q̃uis tardissime pubescat. ¶ Certuz aūt est eum puberem esse qui ex habitu corporis pubertatē ostendit et generare iaz potest. ¶ Et
i puerpere sunt que in ānis puerilibus pariunt.

Alex. iij. herfordeñ. epo.

¶ Ex spōsalibus cōtractis cum minore septennio non orit impedimentum publice honestatis. secus si cum maiore vel minore cōsentiēte post septenniū. ⁊ affinitas sequēs dissoluit spōsalia ⁊ p̄cedentia de futuro.

Litteras tue fraternitatis accepimus: ex quaruz tenore perpēdimus: q̃ cū quidaz esset pfecte etatis quādaz puellam in cunabilis desponsauit: ꝓcedente vero tempore matrez puelle cognouit: et eam in vxorem accepit: et infra. Consul. t. t. r. q̃ si p̄fatus vir matrem puelle antequam septimum annum cōplesset in vxorez accepit: ma-
k trimonium non dissoluas cum desponsatiōes huiusmodi nulle sunt: que in cunbulis fiunt. Verum si postq̃ puella septimum annum compleuit: predictus vir matrē ei? accepit vxo-
l m rem: cum sponsalia extunc placere consueuerint inter eos sentenciaz diuortij non differas p
n mulgare: nec ipsam filiam seu matrem habere permittas.

Idem eboracen. episcopo.

¶ Sponsalia nulla ex defectu psensus non creant publice honestatis iusticiā sponsalia vero aliqua sic licet legitimo modo fuerint dissoluta.

Accessit ad pfitiaz nostrā ⁊ infra. Ꝗ. t. mādamus q̃ licia supplet etatē: et quibus etiā ꝓbat q̃ mrimoniū ꝓsidera tur ex pubertate tm ⁊ nō ex annozū numero quo ad tutelam vel curā etas annozū tm ꝓsideraf. C. qn̄ tu. vel cur. esse de. in decozū. insti. qui. mo. finit tu. in prin. § quo ad matrimonium bn̄ inspicit mulier ⁊ etiā vir an sint apti ad mrimoniū. xxvij. q. j. nec aliqua. ⁊. s. de pbati. ꝓposisti. ⁊. c. cām mrimonij.

Iteras.

¶ Qui despōsauit minorē septēnio cū eius matre cōtrahere pōt: secus si tpe spōsalioꝝ erat maior vel si tunc fuit minor eadē voluntate pmanente facta sit maior qz si cū matre contrahit et eam cognoscit nec matrem habebit nec filiā. b. d. Vel generalius sic vt in rubro. Cōis diuisio. Secūda ibi. psultationi Ab. Si. k ¶ Dissoluas. ar. q̃ spōsalia cōtracta de facto nō inducūt publice honestatis iusticiā. ꝓ. s. ti. pri. ad audientiā. vbi de b. ⁊. c. iuuenis l ¶ Extūc. s. post. vij annos. xxx. q. ij. c. vlt. m ¶ Placere cōsueuerint. ⁊ si placuerint sola ratibabitiōe cōfirmant. licet ab initio nulla fuissent ⁊ intelligunt ratum bte. nisi expsse ꝓdixerint etate legitima aduenīente vt hic colligit sed intelligo q̃ sponsalia debeant placere cum simꝶ cohabitāt quia tunc intelligūt consentire exquo nō contradicunt. ff. de ri. nup. minorem. secus credo si seorsuz habitant: quia tunc nō intelligunt psentire nisi vel verbo vel ipso facto puta q̃a vadit ad domū suā vel dat aliqua munuscula ⁊ cōsimilia q̃ sponsi facere cōsueuerūt. ar. ad b. j. c. pri. in prin. vbi dicit q̃ postea in eū nō psenserint. Ite ar. ad ea q̃ frequētius accidūt iura adaptari debēt. xxviij. di. de syracusane. ⁊. s. de cle. ꝓiu. diuersis fallacijs. C. de la. li. tol. vnica. §. s ⁊ siqs. ⁊ xiiij. q. v. deniq̃. Et insti. de re. diui. §. illud. ⁊. xix. q. ij. due sunt ⁊. ff. de serui. ru. pdi. cū essent. §. p pluriū. ff. de vsuca. l. iusto. j. rn̄. in fi. ff. de legi. nā ad ea. ⁊. iij. q. v. accusatozes. imo qn̄q̃ ad ea q̃ nūq̃ vel raro accidūt. ff. si ps bere. pe. l. antiq̃. xix. di. in canonicis. in fi. ff. de re. iur. ea q̃ raro. de cō. di. iiij. sctm̄ est baptisma. in fi. C. de legi. bere. si maior. ⁊. lj. di. q̃ in aliq̃ ver. q̃cunq̃. ff. de sta. ho. nō sūt. ⁊. l. se. so. regulariter obtinet. j. rubrica ꝓria casualia sunt q̃ negocijs nō coberēt. ff. de reg. iu. ea que raro. n ¶ Filiā. quā bte nō pōt ꝓpter affinitatē supueniente. xxxv. q. iij. nec eaz quā. nec matrē: ꝓpter publice honestatis iusticiā vt. j. c. pri. ⁊. ti. pri. ad audientiā. ⁊. j. eo. ꝓtinebat. §. vlti.

Accessit. ¶ Sūmatū est. s. c. pri. vel p alia verba sūma vt in rubro. Distinguit duo mēbra scdm ibi: sane. Ab.

vt. s. ti. pri. iuuenis. qd esse nō pōt. s. ti. pri. sponsam.

f ¶ Pacis. Mo. p bono pacis admittendum qd als pbibet iij. q. vj. hic quippe. vnde versus. Pax vt seruet moderamen iuris habetur.

Puberes. ¶ Primo narrat dictū. scdo refert vnā opinionem ibi: quidā: tercio aliud dictū ibi: certum. quarto aliud ibi: ⁊ puerpe. Ab. Si. g ¶ Puberes. xiiij. an. xx. q. j. illud. ⁊. s. de regu. ad nostrā. h ¶ Tardissime. quid si iste q̃ iam ꝓpleuit. xiiij. annos talis appareat q̃ nullo modo possit generare ⁊ cōtrah. at nunquid tenet mrimoniū. Dicunt q̃daz q̃ tenet matrimoniū cōtrariū credo: qz nec est pubes. vt. j. d. nec in eo reperiunt tria bona matrimonij que sunt fides proles ⁊ sacrm. xxvij. q. ij. omne. itaq̃ iste nō est talis qui possit habere plem quod etiam satis patet p lram sequentē. ar. cōtra j. eo. de illis. i ¶ Ost endit genera. ergo pubertas ex vigore naturali non ex annozū numero comprobat qd verū est quo ad mrimoniū cōtrahenda vt vixi. ⁊. j. de illis. ij. ⁊. c. vl. vbi ma

a ¶ Consenserit. dic sup B vt. ē. c. pri. b ¶ Absolutus. mx rime. hec absolutio factū tm̄ respicit cū nulla fuissent sponsalia. ē. c. pri. c ¶ Prolem. q: vbi mr̄imoniū legitimū est ⁊ filij legitimi erunt. xxiiij. dist. si quis viduā. ⁊. xxxij. q. iij. dicat aliquis. ⁊ si mr̄imoniū reputat legitimū lz nō sit: filij tm̄ erūt legitimi. j. q̄ fi. sint legiti. cum inter. hodie idē obtinet denuncia tione p̄missa. j. de clā desti. de spon. cū inhibitio. d ¶ Accedit. tacite vel exp̄ssevt dictum est. ē. c. pri.

e ¶ Ante desponsationē. ipsius puelle.

f ¶ Ipso iure. B idē dicit. q: cū maior cōtrahit sp̄ōsalia cū minore adueniēte etate si minor noluerit cōsentire in mr̄imoniū ab ecclia dz absolui ⁊ q: illa noluit cōsentire fuit absolutus ab eō nec itelligas ipso iure. i. sponsalia nulla fuerūt ipso iure vt quidā dixerūt. q: ipa nō consensit in sp̄ōsalibus ¶ hoc stare non p̄t. q: si hoc fuisset nō separet mr̄imonium p̄tractū cū matre cū nulla fuissent sponsalia: vt pz p prin. c. vbi nō separāt. g ¶ Inhonestā. q: nullaz de consanguinitate illi⁹ puelle poterit recipere in vxorē ergo multo minus matrē. ē. ti. pri. ad audientiam ⁊ c. sponsam. ⁊. c. iuuenis cū illa puella fuerit sponsa illius vt. j. in. ca. pri. in fi.

Quinebatur.

¶ Primo ponitur consultatio. secundo responsio ibi: consultationi. Ab. si.

b ¶ Continebatur. in decretis. xxxiij. q. j. si quis in vxorez acceperit. §. j.

i ¶ Viri standū. ar. p̄ tra. xxvij. q. ij. qd̄ interrogasti. ⁊. xxxiij. q. j. requisisti. sol. vbi vir se dicit cognouisse vxorem ⁊ ista negat stat verbo viri vt hic. ⁊. xxxiij. q. j. si quis vxorem recepit. sed. c. requisisti intelligit qn̄ vterq; cōfitet q carnaliter iungi p̄ter frigiditatē nō possunt ⁊ vterq; septima manu p̄inquorū debet iurare q nō possunt carnaliter cōmisceri. c. quod interrogasti. intelligit qn̄ maritus nō dicit q vxorem cognouerit vnde audi mulier. p̄terea qd̄ dicit hic fides est adhibēda viro si iurauerit hoc intellige qn̄ mulier non p̄bat se virginē p aspectū corporis q: tūc bn̄ audit. ē. de p̄ba. p̄posuisti. ⁊. c. causam. k ¶ Juramento. ¶ quare compellit iste iurare cum sit reus. vj. q. v. actor. Ideo compellit iurare ne hoc dicere in fraudem ⁊ p̄iudicium mulieris. nec credere tenet ei mulier sive iuramēto p̄cipue in cā matrimonij p̄ter piculum aie. Lau. dixit q hoc ideo q: fundata videbat intentio mulieris: q: traducta mulier fuerat minor. vn̄ ad tollēdā p̄sumptionē illā dz iurare sec⁹ cēt si mulier oino nihil p̄basset vt. ē. de iureiur. c. vl. vbi dē hoc. fi. j. c. attestatiōes. Et sic ē ar. q in causis mr̄imonialib⁹ nō dz omitti iuramētū ne in fraudē aliq̄d tenet. ē. de testi. tuis qōnib⁹. l ¶ Proxima. ¶ qn̄ dicit etati p̄xima pōt dici q cū distat a pubertate p sex menses vel min⁹. j. c. attestatōes. ⁊. ff. de excu. tu. nō tm̄. ⁊ sic p̄ximus pubertati furti obligat insti. de ob. que ex delict. nas. §. in sūma. et intellige nihilominus q malicia supplebat tē als nō essz mr̄imoniū etiā post. xij. ānū vt dixi. ē. c. puberes.

m ¶ Presertim id ē maxime ⁊ q parētes p̄fitebant illā legitime etatis: multuz facit p viro ⁊ p puellā n ¶ Alicui. de p̄sanguinitate. fic. ē. eo. accessit. in fi. ē. ti. pr. ad audiētiā. ⁊. c. iuuenis ⁊. c. sponsam.

tenus si tibi cōstiterit q puella nō esset septennis qn̄ ab gu. de/ sponsata fuit ⁊ postea in eū cō/ a senserit: ⁊ q idē gu. ab bmōi de b sponsatōe p te fuerit absolutus mr̄imoniū inter cūdē gu. ⁊ matrem puelle celebratuz p̄cipias inuiolabiliter obseruari: et eorum prolem denuncies esse legitimam q: desponsationes ⁊ matrimonia ante septē annos fieri non p̄ñt si p̄sensus postea nō accedit. ¶ Sane si prefata puella e ante desponsationē septimū annū compleuerat: lz p̄dictus vir a desp̄ōsatōe ipsius puelle ipso f iure fuerit absolutus cum ea in g eū p̄sentire noluerit: inhonestū tm̄ videt vt matrē habeat cui⁹ filia fuit sibi desponsata.

I Dem nozuicen̄. episcopo.

¶ Si maiorea septēnio contrahunt sponsalia neuter ante pubertatem resilire potest hoc primo. ⁊ ille qui primo fit pubes alterum expectabit hoc secundo. Qd̄ si tpe cōtractus alter erat pubes non ille sed alter factus pubes resilire potest hoc tercio

h ¶ De illis qui infra annos aptos mr̄imonio sponsalia p̄trahūt siue vterq; siue alt reclamet aūq̄ ad annos matrimonijs aptos puenerint et po/ p stulet separi nō sunt vllatenus audiēdi. ¶ Si vo alteruter istorum ad annos pubertatis puenerit: infra eosdē annos altero q existēte cū sp̄ōsalia cōtrahunt r si is qui minoris etatis ē cū ad annos illos puenerit reclamauerit nec in alterū voluerit consentire iudicio ecclesie poterūt abinuicē separi. ¶ Mulier aūt q̄ postq̄ ānos nubiles attingit tati. p̄fato viro qui dicit se mulierē ip̄am cognouisse. fides est k adhibēda: si id firmauerit iura l mēto Si aūt fuerit etati p̄xia vt xi. vel circa. xij. annū ⁊ cum suo assensu desp̄ōsata ⁊ cognita ab m eodē viro separi nō dz: p̄sertim cum parentes eius ipsam fuisse etatis legitime faterent. Si vo puella infra nubiles annos alicui desponsata fuerit non licet n alicui de p̄sanguinitate ipsi⁹ cui desp̄ōsata fuerit eam ducere in vxorem: nec fas est eidem sponso de consanguinitate sponse sibi aliquam copulare.

I Dem barthonien̄. eō.

¶ Si maiorea septēnio contrahunt sponsalia neuter ante pubertatem resilire potest hoc primo. ⁊ ille qui primo fit pubes alterum expectabit hoc secundo. Qd̄ si tpe cōtractus alter erat pubes non ille sed alter factus pubes resilire potest hoc tercio

o ¶ De illis vtrq; si vo. tercū ibi. mulier. o ¶ Annos. tres articuli p̄tinent in hac decre. Primus est de illis vsq; si vo. Secōs est ibi: si vo alter istorū. Tercius ibi mulier aūt. Ber.

p ¶ Vllatenus audiēdi p̄ter fragilitatē etatis ⁊ est ar. q impubes de eo qd̄ facit ante pubertatē reclamare non valet. arg. xxviij. di. de bis. ⁊. xx. q. j. illud. ⁊. ff. de neg. ge. pomponius. ⁊ ar. ad hoc. ff. de mino. de nicq. §. j. Ber.

q ¶ Cū sponsalia p̄ bunt. i. altero existente infra annos puberta⁹ sicut existebat qn̄ sp̄ōsalia p̄trahebant si alē pueniat ad etatē nō est audiēdus: si petat separi sed expectabit q̄usq; alter ad etatē puenerit. q̄daz dicebāt q alter cum erat maior ⁊ alter minor qn̄ sp̄ōsalia cōtrahebant fm hoc nō differt a sequēti versu. Alia. r ¶ Minoris etatis. videt q in optione illi⁹ q̄ vltimo ad etatez puenit sit reclamare. ⁊ tu dic q idē iuris est de alio q pōt reclamare etiā si minor vellet cōsentire alē nō differret a sequēti versu. s ¶ Judicio eccle. sic. j. c. pri. ⁊ ita pz q sp̄ōsalia dissolui debēt iudicio eccle tm̄. nisi fortius vinculū supueniat puta mr̄imoniū cū alio vel votū solēne tūc ipso iure soluta sunt. ar. ē. ti. p̄x. si int. ⁊. j. de sp̄. duo. c. j. ar. ē. j. e. ex lr̄is. vbi soluunt sp̄ōsalia aūq̄ alē pueniat ad etatē ¶ nō est p̄tra: q: ibi nō tenuerūt sp̄ōsalia vt pz ex fi. ¶ vo tenuerūt. Ite. si. ē. ti. pri. p̄terea. ⁊. c. requisiuit. ibi sil̄r soluunt sp̄ōsalia ne veteri⁹ inde p̄tingat: ⁊ ita sp̄ōsalia p̄bētes si nolunt vterq; vel alē p̄ficere mr̄imoniū nō sunt p̄pellendi vt colligit p B iura. ¶ p̄tra est exp̄ssum q oino sunt p̄pellēdi p ecclesiasticā cēsurā. ē. ti. pri. ex lr̄is. ij. ⁊. c. sicut. Quid ¶ rn̄debis dicas q illa decre. ex lr̄is. ij. ⁊. c. sicut loquunt qn̄ iuramētū in

p̄ posuisti. ⁊. c. causam. k ¶ Juramento. ¶ quare compellit iste iurare cum sit reus. vj. q. v. actor. Ideo compellit iurare ne hoc dicere in fraudem ⁊ p̄iudicium mulieris. nec credere tenet ei mulier sive iuramēto p̄cipue in cā matrimonij p̄ter piculum aie. Lau. dixit q hoc ideo q: fundata videbat intentio mulieris: q: traducta mulier fuerat minor. vn̄ ad tollēdā p̄sumptionē illā dz iurare sec⁹ cēt si mulier oino nihil p̄basset

teruenit. Iz illi etiã essent impuberes ꝗ erãt voli capaces ita ꝗ tenuit iuramentũ: vñ ꝓpter piculũ iuramẽti ꝓpelli debent ad ꝓtrahendũ. ⁊ illa decre. requisiuit. reducit ad illaz ex lris vt ibi plene dictũ est. ⁊ qd dicit illa decre. ꝑterea potiꝰ est dispẽsatio vt ibi dictũ est. ⁊ qz vtercz dissentiebat iõ facilꝰ tolerat hic ꝗ loquit d spõsalibꝰ minorũ. Si ꝗ iuramẽtũ interueniat ꝓpellẽdi sũt ꝑficere mrimonium siue sint maiores siue minores dum tñ fuerint voli capaces: qz etas illa plena ẽ ꝓ iurijs. j. de delic. pue. pueris. Si vo iuramẽtum nõ interuenit in spõsalibꝰ nõ sũt inuiti ꝓpellẽdi. qz inuite nuptie difficiles exitus ꝓsueuerũt bẽ. et ita planũ est ex cã tñ ꝓpellũt vt dictũ ẽ. ē. de spõ. ex lris. ij.

a Nupsit. i. spõsalia ꝓxit qz mrimoniũ ꝓbere nõ poterat. lic j. c. pr. b Semel ꝓsẽserit. ar. qd semel ꝓbatũ est ampliꝰ nõ possuz reprobare. iij. q. iij. offerat. ⁊. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊. xx. q. iij. eos q. xxij. q. v. hoz rẽdus. ⁊. iiij. di. i istis ⁊. ē. de cã pos. cũ olim ff. de nego. gestis põponiꝰ. j. ⁊. ff. de adul. sivoz. in fi. ar. ē. ff. de mu. ⁊ bo. vt gradatiz §. reprobari. Ite ar. q ꝓctꝰ claudicat. ar. ē. d elec. nosti. ⁊. xxxij q. v. ꝓposito. ⁊. q. ij. aliqñ. ⁊. xxxiij. q. v. mãifestũ. xij. q. ij. si q d rebus. ⁊ insti. de auc. tu. §. j. ⁊. C. de ꝓcur. nõ eo minꝰ. ar. ē. ff. de arbi. si cũ diesi. §. ⁊ si. ⁊ l. ⁊ si inꝓpellat. §. vl. xxj. q. v. si q̃s cuiuslibet. et. iiij. q. v. q̃s q̃s. so. vez est q multi ꝓctꝰ caudicat ⁊ ex vna pte ꝑñt tenere ⁊ ex altera nõ vt si pupillus cõtrahat cum minore sine tutoris aucte. insti. de auc. tu. §. j. ⁊ l. ꝑdicta. nõ eo minus. ⁊. c. si q̃ rebus. secus in matrimonio. qz illud vinculũ nõ põt ꝓstare nisi ex duobus cõsensibus. ē. ti. ꝓ pi. tua. ⁊ qd dicit hic nõ obstat. qz ille tenet expectare nõ rõne mrimonij: ⁊ rõne sue ꝓmissionis. vñ si ꝓberet cũ alia teneret etiã si iuramentũ interuenisset. ē. ti. ꝓxi. si inter.

Ad hoc. In effectu idẽ dicit iste tex. q ꝑcedẽs nisi q addit de copula ⁊ cõsensu tacito post adpentũ pubertatis. ꝓmo ponit qõ. scdo solutio ibi: talis. c Mrimonij noie. s. futuri. qz loquit de spõsalibꝰ. ē. c. pr. d Cõsensum nõ habẽt: quousqz pueniãt ad etatẽ legitimã. sic etiã ⁊ in voto xx. q. j. firma. j. de fri. ⁊ male. qd sedẽ. ⁊ pone q dicant accipio te i meũ. ⁊ ego te i meã. intẽdẽtes etiã ꝓbẽ mrimoniũ. nñ. mrimoniũ nõ ꝓbũt etate. ꝓbibẽte spõsalia nõ ꝓbũt. qz nolũt. ff. de spõ. q̃sitũ. ar. ē. de of. dele. cũ sup. ⁊. C. si q̃s alteri vel sibi mltũ inest si i eadẽ volũtate ꝑsistãt vsqz ad legitimã etatẽ mrimoniũ ꝓs inutile ratibabitõe tacita vel exꝑssa cõfirmat. arg. j. e. pri. ⁊. ff. de spoli. quesitũ. de ri. nup. minorẽ. Posset tñ ꝓbabiliter dici q sponsalia ꝓbunt iuris ptãte. licet ea ꝓbere nõ intendant. j. eo. attestatões. ar. ⁊. c. duo. Ala. e Tenent. ē. c. pri. ⁊. xx. q. j. illud. xxviij. di. de bis. f Anticipare. j. e. c. pri. ⁊. c. vl. ⁊. ē. e. puberes.

Ad illis. Primo decisa ꝓsultatio. Scdo rñsio ibi rñ. Ab. g Desponsat. ⁊ traducit in domũ postea allegãt minore etatẽ vel violentiã. b Copula carnali ꝓiũgi. Hoc solũ considerat vt possint coniugali vinculo sociari ⁊ non numerus annorũ. ē. e. puberes i Consensisse. qd facere poterunt Iz nõdũ pueuerit ad etatẽ cũ pubertas ꝓuenisset etatẽ. k Malicia alibi appellat prudẽtia. j. e. c. vl. si. C. si minor fe. ma. dix. l. iij. l Excusare. sic. ē. e. ti. pr. veniẽs. ij. ⁊. c. consultationi. m Consensus. exꝑssus vel ꝑsumptꝰ vt si patiẽter cohabitet illi talis violẽtia trãsit in ꝓsensũ. ē. ti. pr. ad id qd. ⁊. j. q̃ cle. vt vouen. insinuãte. C. qd mcẽ. cã. l. ij. vel si carnalis copula subsequat. j. d eo q̃ dux. i ma. quã pol. ꝓ adul. significauit ⁊. j. q̃ ma. accu. ꝓbiusuo. Ber.

Ad illis. Cõis diuisio. scda pars ibi: consultationi. Ab. n Nisus fuisset. ⁊ ita conatus nõ ꝓiudicat cũ nõ habuit effectũ. ē. ti. pri. c. vl. vbi de B. B. o Euasisse. cui credit in hoc q ꝓtra se ꝓfitebatur. xiij. q. ij. §. j. ⁊. ff. d inter. acti. de etate. §. j. als stare. verbo viri vt. ē. e. cõfitebat. put ibi dr. p Per testes. qd facere non potit nõ obstãte publicatõe alioꝝ testiũ cũ iste sit aliꝰ articulꝰ d testi. fractitat. ⁊. c. tã lris. ⁊. c. cãz. ij. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c. series q Circa finẽ. forte ꝓ sex mẽses. ff. de excu. tu. non tñ. ij. ff. de mu. ⁊ bo. ad rẽ publicã. ⁊. ē. e. ꝓtinebat. ar. ē. xx. q. j. illud. B intellige si iuuenis iste tũc eẽt viri potẽs: qz malicia ꝓuenit etatẽ qñqz. ē. e. c. pri. als nõ tenet mrimoniũ etiã si cõpleuisset. xiij an. vt. ē. e. puberes dictũ ẽ. r Ab ipso iuramẽto. ⁊ q̃re exigit iuramẽtũ cũ ipse sit reꝰ. vj. q. vl. actor. Iõ deferet ei iuramẽtũ qz ꝓsũptio erat ꝓ muliere: qz ꝓstabat q cũ ipsa ꝓxerat. ⁊ qz aspirauerat ad carnalẽ copulã. vñ ex B erat ꝓsũptio ꝓ illũ. sic ē. e. ꝓtinebat. dic vt ibi. Qñ debeat iuramẽtum deferri reo vel actori q̃re illud. ē. de iureiur. c. vl. Et iõ iurat q poterat eẽ pꝰ xiij. an. ꝓsensisset in illã ⁊ timore iuramẽti ꝓfitebat ꝗitatẽ. b.

Ad illis. Cõis diuisio. scda ibi: cum añt. Ab. Si.

s Desponsata. ea non consentiente.

t Potius. electiue ⁊ non comparatiue.

ei qui nondũ ad annos aptos
a mrimonijs venerat nupsit cum
b in eum semel cosenserit: amplꝰ
non poterit dissensire. nisi ipse
cui nupsit postꝗ ad legitimam
etatem peruenerit: in eam suuz
negauerit prestare consensum.

Item.

Impuberes sponsalia cõtrahentes añ pubertatẽ separi nõ bent. ꝗ post pubertatem ꝑñt si contradicunt sponsalibus nisi copula carnalis interuenerit.

Nobis tua discretio req
luit vtrum his qui infra
c ãnos nubiles mrimonij noie cõ
iungunt vel eoꝝ alteri: añ ꝗ ad
ãnos aptos mrimonio ꝓueniãt
liceat a mrimonio tali discedẽ.

Ad qd respondemꝰ q ꝓ eo q
añ nubiles ãnos ꝓiugalẽ ꝓsen-
d sum nõ habẽt vsqz ad legittimã
e etatẽ exspectare tenẽt: ⁊ tũc aut
ꝓfirmet mrimoniũ aut si simul
esse noluerit: separent: nisi car/
nis cõmixtio ante interuenerit:
f cum interdũ illa tempus antici
pare soleat pubertatis.

Item genuen. archiepo.

Minores apti ad mtrimo/ niũ ex ꝓtractu matrmionij ob/ligant nisi violentia interdicat

De illis q̃ in minori etate
s desponsat ⁊ infra. Rñ
demꝰ q si ita fuerit etati ꝓximi
b potuerint copula carnali ꝓiũgi
minoris etatis ituitn separi nõ
debẽt si vnus in aliũ nisus fue/
i rit ꝓsensisse: cũ in eis etatẽ sup-
k pleuisse malitia videt: ꝗ cuius/
cũq sint etatis se ꝑñt ꝓ illatam
l violẽtiam excusare nisi post vi
m olentiam cõsensus accedat.

Rhanus. iij. cenomoñ. cõpo.

Contractus ante pubertatẽ etiam cum nixu carnalis copule non facit matrimonium.

Attestationes sup eã mri
monij: q̃ inter. h. iuuenẽ
⁊. g. mulierẽ vertit accepimus
⁊ ipsis inspectis nobis ĩnotuit
q ꝑdictꝰ iuuenis nõdũ duode-
cimũ annũ attigerat: cũ ꝓuataz
n g. accepit vxorẽ: ⁊ Iz nisus fuissz
sicut vtercz confessus est ipsam
corrũpe: mulier tñ credit se vir
o ginẽ euasisse verũ ipse añq̃ ad
annũ. xiij. pueniisset a mẽorata
muliere recessit q̃ cũ. xvij. ãnos
hẽat eadẽ ꝓ viro sibi vẽdicare
ꝓtẽdit: ⁊ infra. Cõsul. t. t. r. q
p si mulier ꝓ idoneos testes ꝓba
re nequerit: ⁊ post. xiiij. annuz
q etatis sue vel circa finem. xiiij.
ãni ꝑdictꝰ iuuenis ꝓsensisset in
r eã ab ipso iuramẽto recepto: q
postꝗ ad legitimam etatẽ pue
nit ipsam hre nõ ꝓsensit vxorẽ:
ab impetitõe mulieris eũ potes
⁊ debes absoluẽ ⁊ ad alia vota
vtriq̃ dare licentiã transeundi

Item pisano archiepiscopo.

Minores iunt ꝓxi ꝓpriam cũ mioreñ tenet ipaz expectare donec veniat ad etatẽ adultã.

Ex lris. t. fra. accepimꝰ: q
puella q̃dã ãno. xij. iura-
s ta fuit desponsata cuidã puero
ix. vel. x. annorũ: ⁊ tpe ꝓceden
t te de volũtate parẽtuz potiꝰ q̃ ꝗ

a ¶ Per annũ. si hoc fecisset sponte sic tenuissent spõsalia ex patiẽtia cõsequẽtis tpis. ē. ti. pxi. ad id qd. ⁊ sic nõ fuisset ista mulier audita quouscq; alter puenisset ad etatẽ. ē. e. de illis. j.

b ¶ Carnaliter. quod si fecisset statim psumerek consensisse. j. de eo qui dux. in ma. quã pol. p adul. significauit.

c ¶ Tribuas. arg. ē. ē. e. de illis. j. ⁊ c. a nobis. so. illud veruz est qñ certũ est q; spõsalia tenuerũt: hic non tenuerũt: ⁊ ideo dak ei licẽtia cum alio cõtrahendi.

Ado pueri.

¶ Primo narrat factum. Scdo respondet ibi. qz igitur Ab. Si. d ¶ Mrimonialiter. i. vt mrimonialiter iũgerenk etate adueniẽte: sed spõsalia cõtrahẽdo.

e ¶ Per tres annos ⁊ ita tenuerũt spõsalia ratibabitõe sequẽti. ē. e. ex lris. ⁊ q̃ pri in sponsalibus nõ cõtradicit cõsentire videk. ff. de spon. sed q̃ patris. f ¶ In vxorem. quã habere nõ potuit. ē. ti. pr. spõsã g ¶ Rediret. reddit ille pater ad id quod damnauerat. xxvj. q. v. nec mirum.

b ¶ Matrimoniuz sed sponsalia fuerũt tunc iuris ptãte: qz si nõ valet vt ago: valeat vt valere põt. Intendebant cõtrahere obligari ad inuicẽ. ⁊ ideo interptatio fieri dz vt res poti? valeat q̃ pcreat. ē. de fi. instru. inter dilectos. §. cetez vt dictũ est. ē. e. a nobis. ⁊ hoc pz p sequẽtia. ar. ē. ff. de actio. ⁊ obli. obligationũ. §. verborũ obligatio.

i ¶ Honestatis iusticiã. que impedit etiã mrimoniũ cõtrahendũ ⁊ dirimit iam contractũ. quare ille gulielmus nõ põt habere aliquã de psanguinitate gulielme. ē. ti. pxi. ad audientiã. iuuenis. sponsam. ⁊ ē. e. accessit. in fi. ⁊ c. litteras. In quibusdaz tñ sublata est publice honestatis iusticia: vt in sobole suscepta ex scdis nuptijs. ⁊ in scdo ⁊ tercio genere affinitatis. j. de psang. ⁊ affi. nõ dz.

k ¶ Legitime. i. p mrimoniũ qd tãq; fortius vinculũ soluit spõsalia. ē. ti. pxi. si inter. ⁊ j. de spõ. duo. c. j. als nõ contraxit legitime. quia non debuit frangere fidem de qua debet agere pniam vt. c. si inter. l ¶ Caput. sic. xxxiij. q. v. cum caput. vnde sibi potius credik q̃ vxori. ē. e. cõtinebak. ⁊ xxxiij. q. j. sicq; acceperit. m ¶ Dicat. satis fuit de facili credendum quia

de sua sicut asserit ad domũ patris pueri adducta vbi nolẽs ⁊ inuita minis parentuz impulsa

a mozã fecit p annũ ⁊ amplius et tãdẽ inde recedẽs ad domũ p priã ẽ regressa ⁊ ifra. ¶ Cũ aũt dict⁹ puer nõdũ ad. xiiij. annũ puenerit: nec ad eandẽ carnali

b ter accessum habuit dis. t. t. r. q; si puella cõmonita vt donec cõpleat idẽ puer annũ. xiiij. expectet nõ duxerit expectãdum ei fm ea q̃ pposita sunt accipien-

c di alium virum liberã tribuas facultatẽ. ¶ Nexãder. iij. ¶ Spõsalia ꝛcta cũ mioze septẽnio p cohabitationẽ mutuaz p⁹ septẽniũ qualescũt ⁊ iducũt publice honestatis iusticiã solunt tñ p mrimonium de pñti.

b ¶ Ado pueri gulielm⁹ ⁊ gulielma matrimonialiter sunt qiũcti puero. vi. puella ve

e ro. vij. annũ agente: q̃ sil p tres annos manserũt tunc pf puelle subtrahẽs eã sponso ipiam alteri. m. noie copulauit cum q̃ per vij. annos qete remãsit: ipe xo tunc reliquit eãdẽ qz credebat eã aliũ virũ hre. guliel. s. cui p/ us fuerat despõsata: prior autẽ spõsus ad annos discretõnis p ueniẽs: a pde. tuo cõtrahẽdi cũ alia licẽtiã impetrauit q̃ q̃ndã

f noie. s. psobrinã priozis in vxorem accepit: ⁊ cũ ea p aliqd tps existens: eam vt ipse fatek carnaliter non cognouit: lz illa se ab eo cognitã asseueret. cũ aũt pater memorate gu. eã vidisset a scdo viro relictã pnoiatũ gu. cui prius eã desponsauerat: cõpulit vt. s. neptem suã oino dimitteret: ⁊ ad gu. suã desponsa

g tã rediret: q̃ postmodũ p biẽnium cohabitauit eidẽ. ¶ Quia igik qd tibi faciẽdũ sit postulas edoceri. b. r. q; impediẽte pueri

b ll etate mrimoniũ int gu. ⁊ gu. nõ fuit ⁊ lz idem postẽq; illa nupsit alij potuerit aliam ducere ĩ vxorẽ. tũ qz dictã. s. duxit cõsobrinã mulieris eiusdẽ siue eam cognouerit: siue nõ: nõ dz tñ cũ

i eadẽ. s. ppter publice honestatis iusticiã remanere nec ad prima hre cegressum: qz alteri fuit

k legitime copulata ⁊ infra. ¶ Luz

l xo vir caput sit mulieris ⁊ gu.

m dicat se nõ cognouisse prius. s. supradictã: aliã si voluerit poterit ducere in vxorem et. s. viro legitimo copulari: post separationem xo p vitãdo ꝓlũ scãdalo: vtriq; ad tẽpus est pnia iniungenda. Si xo legitime ꝓstaret

n ipsam. s. ab eo siue post siue ante cognitã extitisse: neutri vi/

o uente altero dabik licentia cõtrahendi. Remanebit ergo gu-

p lielma eum. m. imposita ipi. m. ad tps pnia cõpetenti: q̃ p sua opinione sola gulielmã iudicio

q ecclesie non requisito dimisit.

I Innocentius. iij. c. ⁊ p. quõdam filijs malebrance.

¶ Accusari nõ põt matrimonium qd non est vt si cum minori septennio sit ꝓtractum. denunciari tñ põt impedimentum, ne contrahatur imposterum.

¶ Ado dissoluendũ qd factũ fuerat inter. i. ⁊ s. ⁊ infra

r accusatõe p puella sup consanguinitate pposita. pfatus. i. mltas exceptões pposuit p quas nitebatur vos ab accusatione multipliciter remouere: ⁊ infra ¶ Interloquendo pnunciauimus inter iuuenem et puellam

s nec matrimoniuz nec sponsalia fuisse contracta cum constet puellam nõdum ad septennium p uenisse. Quo circa nec accusa/

t tio locuz habebat: cum nõ esset quod posset legitime accusari.

nibũ iuris acquirebat alteruter qz siuẽ cognouerit siue nõ eã habere põt. vt. ē. e. pz. secus si coitus faceret ad pbationẽ obligatõis vt. ē. de pba. pposuisti. ⁊ j. de fri. ⁊ male. c. j.

n ¶ Siue antea. hoc est postq̃ fuerit cõpulsus redire ad gulielmã siue ante cõpulsionẽ siue post cognouit stephanam.

o ¶ Dabik. sed quare hoc cũ inter gulielmũ ⁊ gulielmã nõ fuit mrimoniũ põt dici q; ppter scandalũ vt innuit lra pcedẽs vel potius ppter delictũ vtriusq; ppter spõsalia q̃ pcesserant inter eos. ⁊ sic orta erat publice honestatis iusticia vnde nõ poterãt gu. ⁊ stephana vlterius carnaliter ꝓiungi ⁊ ideo pbibẽk qz ex certa scia cõtraxerũt ⁊ carnaliter cõiuncti fuerũt: tñ si cõtrahũt mrimoniũ tenebit. j. de ma. ptrac. cõtra interdic. ccle. c. j.

p ¶ Cum. m. nisi voluerit cũ repellere põtextu adulterij.

q ¶ Requisito. no. q; sine iudicio ecclie nullus dz dimittere vxorẽ suã cũ b sit pena que nulli est inferenda nisi p iudicez. xxxiij. q. ij. seculares. ⁊ §. in hoc. c. ⁊ xxxv. q. vj. multozũ. q̃tum cũq; etiã impedimentũ sit manifestũ. j. de diuor. porro. tunc circa coitũ distingue. j. de sen. ex inquisitiõi.

Ado dissoluendũ

¶ Tria facit Primo factũ narrat Scdo interloquitur ibi: inĕloquẽdo. Tercio pbibet ⁊ decernit ibi: ne xo. Ab. Si.

r ¶ Accusatõe. b intellige ita quidã Jo. noie cõtraxit cũ quadam puella infra septenniũ cõstituta tãdem ex pte puelle accusabak mrimoniuz ppter psanguinitatẽ ⁊ dum vellent pducere testes ad pbandã psanguinitatẽ cõtra illos accusatores exceptões pposite fuerũt ex pte viri vt ab accusatõe repellerẽt

sup hoc pnunciauit papa fm q; in lra sequik. B.

s ¶ Matrimoniũ. si. ē. de resti. spo. ex pte. nec cõsensit post. vij. an. qz si post psensisset tenuissent sponsalia nisi consanguinitas impediret. ē. co. lras. accessit. si. ē. de iudi. examinata. sic isti ineptã pposuerũt accusationẽ manifeste. ⁊ iõ statim dicũk repelli vt ibi dr. vñ adhuc põt pponere aptã scz denũciare.

t ¶ Accusari. bene dicit. qz primo dz existere in rerũ natura. id de quo agik: nec aute iuris rõ quã psona querẽda est. ff. de

iure codicil. quidā referunt. §. j. sic ⁊ collegio qd nondū ē nō
dat priuilegiū. ē. de eccle. edi. ad audientiā. ij. nec scriptū dat
ad lites futuras. ē. de rescrip. c. vl. nec pōt dici verū qd nunq̄
fuit. de pe. di. ij. in fi. nec dī mortuum qd nondū vixit. xxx. q. ij
qd nō. vbi de hoc. ⁊ j. de homi. sicut ex tuarū. ⁊ testm̄ qd nōdū
est rumpi nō pōt. ff. de iniu. rup. test. nā ⁊ sub conditōe. ar. ff. de
edil. edic. houē. §. vl. sic aqua q̄ nondū ap
paret nō pōt cōstitui
aque ductus. ff. si ser
ven. l. vlti. ⁊ ei qd nō
dū natū ē nō pscribi
tur. C. de an. excep. l.
j. §. nemo. ⁊. ff. quem
admodū. ser. amitt. si
quis alia. vbi dī q̄ q̄
diu paries nō ē seru i
tus nō acq̄rit als ad
mittit. ar. ē. qr edifi
cio qd nōdū est pscri
bit. ff. d serui. vr. pdi.
si seruit⁹. §. futuro. ⁊
ff. de ser. ru. pdi. labeo
⁊ vsuris futuris pre
scribit. C. d vsur. eos
⁊ ar. ē. de psue. cū oli
so. vtp est qd rei que
nōdū est nō pōt serui
tus cōstitui. vt dicūt
prime pcor. pōt tamē
obligatio acq̄ri de ip
sa pstituēda cum res
fuerit in rerū natura
⁊ sic intelligūt ōria.
a ¶ Denunciari. et
ita denūciari pōt cri
men nōdū cōmissum
xciij. di. diaconi. ff. de
dam. infec. l. ij. imo vnus solus pōt impedire mrimoniū. ē. ti.
pri. pterea. ij. ⁊ valet denūciatio in pzin. nā statim dicunt ma
lefidei possessores. ar. C. de rei ven. si fundū. ⁊ in mrimonio ōbendo id qd certius est tenendū. ff. de ri. nup. adoptiuus. §. j.
in fi. ⁊. ē. ti. pri. iuuenis. ad hanc denūciationē nō admittit ni
si sit grauis ⁊ honesta psona. ē. ti. pr. cū in tua. quilibet tenet
ad hanc denūciationē. j. de cog. spi. tua nos. ⁊ etiā admittūt
qui denunciāt famā. ē. ti. pr. cū in tua. ⁊ de auditu. xxij. q. v. h
videt sine aliqua admonitōe pmissa q nō fit in alijs denūcia
tionibus. ij. q. j. si peccauerit. ⁊. ē. de iudi. nouit. ⁊ ē ius cōe qd
q̄libet tenet ⁊ pt denūciare. j. de clāde. desposa. cū inhibitio.
b ¶ Saluis exceptionibus. sic pz q cū variat modus agēdi
pnt opponi exceptōes omisse in primo iudicio: sic. ē. de testi.
veniēs. ij. vñ nō ob. ē. de except. pastoralis. Jo. sed q̄ fuerunt
bmōi exceptōes pōt esse q excipiebat vir q accusatores erāt
criminosi vel male fame. vel forsan dicebat q admonitio nō
pcesserat ⁊ in isto casu nō est necesse admonitionē pcedere vl
forte dicebat nō sunt admittēdi ad accusandū tanq̄ suspecti:
qr tpe cōtractus nihil dixerūt ⁊ erant pnītes qn denunciatuz
fuerat matrimoniū ōbendū. j. qui ma. accu. pos. cū in tua.
c ¶ Interdicim⁹. ita q si p extorsionē vel violētiā q̄cq̄ fieret
in piudiciū puelle siue in iudicio siue extra nō piudicaret ei.
d ¶ Irritū. quo ad iudiciū qd mouet in piudiciū ipsius si. ē.
de pben. inter cetera. secus esset si clausula illa nō apponat lz
mandat papa aliq̄d fieri. ē. de pbē. dilectus. j. ⁊. c. dilectus. ij.
⁊ quid si contraberet mrimoniū ō interdictū pape nunq̄d ir
ritabit mrimoniū. Dico q nō ⁊ separabūt ad tps. ē. de spon. cū
in aplica. q̄usq̄ cognoscat de impedimēto. j. de ma. cōtrac. cō.
interdic. ecc. ex lris. de muliere. nam fortius est matrimoniuz
q̄ interdictum pape.

Ue nobis. ¶ Primo qō. Scdo distinguens rnsio ibi
qr vo. Ab. e ¶ Subarrauit. sic. xxvij. q. ij. si q̄s vxorē
⁊. c. se. Et hic subarratio fit qñcunq̄ p immissionem annuli iu
xta illud annulo suo subarrauit me qñq̄ p dationem aliaruz
rerū vel alioz insigniū. ⁊ qñq̄ fit talis subarratio interueniēte
psensu expsso vt h. qñq̄ etiā nō interueniēte ⁊ siue interue
niat siue nō dūmō constet de subarratōne psumit mrimoniū
donec pbet ptrariū. ar. xxx. q. v. nostrates. ⁊. c. femine. ⁊. xxvij
di. q interrogasti. ⁊. ē. de spō. is q. qr nihil interest an facto an
verbo q̄s declaret vo
lūtatē suā. xliij. dis. c.
j. ibi pastorē recte lo
q timuisse q̄d aliō di
cē q̄ terga tacēde p
buisset vel ibi vestim
ta sacerdotis q̄d aliō
q̄ recta opa ⁊c. vbi d
hoc. ff. de le. de q̄bus.
⁊. ē. de regu. c. pe. ar.
op. ⁊ si fiat a pte psu
mit spōsalia. vt. c. no
strates: ⁊ int spōsos
psumit mrimoniū vt
hic i fi. nisi psuetudo
in ōriū esset. ar. de p
sump. illd. f ¶ Cir
cit. sic. ē. e. cōtinebat
⁊. c. attestatiōes. Ad
modicā q̄titatē refer
tur hec dictio circiter
⁊ psimiles. ff. de ver.
sig. hec adiectio.
g ¶ Nubilis. no. nu
bilis etas in viro est
xiiij. an. in femina: xij
vt dixi. ē. e. vbi. et ita
si nō fuit talis nō fu
it mrimoniū int eos
⁊ spōsalia tm̄ nisi ma
licia suppleret etatē
et. j. seq̄t. b ¶ Pru
dētia. i. carnalis pcu
piscētia. ar. xxxij. q. ij.
nisi em̄ alibi appella
tur malicia. ē. e. de illis. ij. sic etiā in delictis doli capacitas sup
plet etatē. j. de delic. pu. pueris. ⁊ insti. d obli. q̄ ex delic. nas. §.
i sūma. circa fi. ⁊. ff. ad. l. aq̄. ⁊ q̄cūq̄. §. j. C. si mi. se ma. dix.
l. iij. si. lxxvij. di. mōach⁹ nouiti⁹. ⁊. C. de bis q̄ ve. eta. impe. l. ij.
i ¶ Subarrata. ⁊ ita collige q p subarrationē ōbit mrimo
niū verū vel psumptū vt dixi in pzin. nisi etas repugnet vt h
pz. ⁊ est hic ar. manifestū q si minor in ōbendo vtat verbis p
tinentibus ad mrimoniū cōtrahendū cōtrahit sponsalia.

Rica. De clan. despō. Quia mrimonia ⁊ spōsalia qñq̄ ōbūt
palā qū clādestine iō post generales Ricas pcedētes subijcit
istā Ricā spālē de clā. des. Nā qñq̄ puelle subducit ad ōben
dū clā parētib⁹. ⁊ qr de tali mrimonio possz dubitari iō ⁊c. De
mā vide. xxx. q. v. ⁊. iij. q. iiij. c. psāguineoz nō repit alibi. ab. si.

Si quis ¶ Hoc dic pm cōem intel. Ei q̄ afferit. mri
moniū incūbit pbatio vl sic vt i rubro. Prio thema
scda determinatio ibi: viro. ab. k ¶ Viro incūbit p
batio. qr caput ē mulieris. xxxij. q. vj. nō mechabe
ris. xxxiij. q. v. cū caput. ⁊. q. j. sicq̄s vxorē. b. d. r. Et hac lra in
nuit q siue vir neget desposationē siue mulier sp viro incūbit
pbatio. Sz h nō videt qr negātis factū nulla ē pbatio. vj. q
v. actor. §. vl. ⁊. ē. de elec. bone. j. ⁊ ei q̄ dicit nō q̄ negat incū
bit pbatio. ff. de pba. ei q̄ dixit Ala. q viro incūbit pbatio vbi
ipse negat clādestine ductā esse vxorē qr poti⁹ negat ius q̄ fa
ctū. ⁊ q̄ ius negat pbare dz. ff. de pba. ab ea pte. ⁊ ille intel. nō
placet: qr exq̄ publice pfitet factū coram eccl'ia approbat mri
moniū. j. c. pr. Dixit. t. q legit pm q dixit gratian⁹. xxxij. q. vij
§. ⁊ illd ambrosij. vt vir dicat h a vtute vl a virilitate: qr stat
p mrimonio ⁊ nō a sexu. ⁊ mlier a mollicie mētis. Et dic viro
. i. q stat p mrimonio vl dicas q. c. legit cō reduplicatōe lre h
mō. sicq̄s clā desposauerit aliquā ⁊ mulier negat desposatōz vi
ro incūbit pbatio ⁊ si vir negat desposatōz mlieri incūbit p
batio ⁊ iō nō resūpsit expsse. qr idē iudiciū ē de mliere qd d vi
ro. sic. xxxij. q. vij. apls. ⁊ h vex ē. ⁊ sic seruat si vir negat mri
moniū mulieri incumbit pbatio ⁊ ecōuerso.

Quod nobis. ¶ De mrimonio occulto non iudicat ecclesia approbat tñ illud publicare volētes ⁊ hz duo dicta. scdm ibi verū. b. d. Uel sic ⁊ clariʒ lre inherēdovt in rubro Ab. Si. a ¶ Cōpellēdi. si alter vel vtrq negauerit se ꝓfisse nō debēt ꝓpelli vt sil' maneat exq nō ꝓbat. qz ecclesia nō iudicat de occult. xxxij di. erubescant. ⁊. xxxij q. j. xpiana. et h imo potiʒ sūt abinuicē sepādi qz ꝓtubernia vl stupra ꝓsumūt. xxxv. q. v. c. j. b ¶ Rōnabilis cā. puta ꝓsāguinitas. xxxij. q. v. hoc rēdus. xxxv. q. iij. ꝑdicimus. vel affinitas vel aliud. j. de eo. q cog. ꝓsan. vxo. suc. sup eo. c ¶ A principio. ar. q ab initio non valebat tractu tpis cōualescit. §. de elec. q sic. §. si aūt. ar. ꝓtra. §. de elec. dudū. j. vbi de h §. de cēsi. sciētes. § h i principio valebat q ad deū lz nō q ad ecclesiā. § nūc ꝓmo declarat: sic. j. de frig. et male. fraternitatis. in fi. si. ff. si seruī. vē. sicut autē. §. § si qrit. ff. de acq. re. do. adeo. §. cū quis. in fi.

Am inhibitio ¶ Habet multa dicta. ⁊ ꝓbendendo oia sic sūmari pōt vt in rubro ⁊ diuisio pz p. §. lz possit alijs modis diuidi. Ab. si. d ¶ Reuocata. p illam cōstitutionē. j. de consang. nō debet. e ¶ Predecessor. § eo. c. pr. ⁊. xxx. q. v. c. j. B. f ¶ Clādestina. dr clādestinū mrimoniū tribus modis vno mō cū nō bebēt testes. §. c. pri. Secdo cū nō fit cū solēnitate. xxx. q. v. alit. Tercio dr clādestinū qd fit ꝑ tenorē buiʒ ꝓstitutiōis videlz nō ꝓmissa denūciatōe tenet tñ q ad ecclīā § filij nati inde detecto impedimēto illegitimi erūt. vt. j. sequit.

Nō apparēte legitima exide pbatōe sil' cohabitare ab ecclesia nō ꝓpellūt. ⁊ si illud publicauerunt tāq in ꝓspectu ecclie factum ꝓpbabile nisi rōnabilis causa subsit que impediat.

Quod nobis: ⁊ infra. Si mrimonia occulte ꝑhūt qd exide legitia pbatio si apparet hi q ea ꝓtrahūt ab ecclia si a sunt aliqtenʒ ꝓpellēdi. ¶ Nec si plone ꝓtrahētiū h voluerint b publicare nisi rōnabilis cā prepediat ab ecclia recipiēda sunt c ⁊ ꝓbāda tanq a principio i ecclesie conspectu contracta.

I Uno. iij. in ꝓcilio generali. ¶ Luz mrimonia sūt ꝓtrahēda debēt p pbros i eccia edicta ponu assignato termio ifra quē q voluerit ipedire ipedimentū opponat ⁊ si pbabilis ꝓiectura fuerit d impedimēto interdicat mrimoniū donec de hoc cognoscat. hoc ꝓmo vsq ad. §. si qs.

Am inhibitio copule cōiugal' sit i vltis trib' gradib' reuocata: eā i alijs volumʒ d districte ꝓuari. Usq ꝑdecessorū e nrorʒ vestigijs iherēdo clādestina ꝓiugia penitʒ inhibemʒ ꝓhibētes etiā ne qs sacēdos talibʒ inteē psumat. Quare spālem q f rūdā locorʒ ꝓsuetudinē ad alia generalr ꝓroganda statuimʒ vt cū mrimonia fuerint ꝓtrahēda in ecclijs p pbros publice ꝓponāt: ꝓpetēti termino ꝓfinito vt g ifra illū q voluerit ⁊ valuerit legitimū ipedimētū opponat ⁊ ipsi ꝓbri nihilominʒ iuestigēt vtrū aliqd ipedimentū obsistat. Cū h aūt apparuerit ꝓbabil' ꝓiectura ꝓtra copulā ꝑhendā: ꝑctus intdicat expsse donec qd fieri debeat sup eo manifestis ꝓstiterit documentis. ¶ Si qs vo hmōi i clādestina intdicta ꝓiugia inire ꝓsūpserit i gradu ꝓhibitio etiā m ignoranter soboles de tali ꝓiunctiōe suscepta ꝓsus illegitima cēseat: de parētū ignorātia nullū hītura subsidiū cū illi taliter ꝑhēdo nō exptes scie vel saltez affectatores ignorātie videant. Pari mō proles illegitima cen n seat si ābo parētes ipedimētuz sciētes legitimū ꝓter oē interdictū etiā in cōspectu ecclesie ꝑhere ꝓsumpserūt. ¶ Sane si pro o chialis sacerdos tales ꝓiunctiones ꝓhibē ꝓtēpserit: aut qlibet etiā regularis q eis ꝓsūpserit intesse p triēniū ab officio grauius puniēdus suspēdat si culpe qlitas postulauerit. § his q talit ꝓsūpserint etiā i gradu ꝓcesso p pulari condigna pnia mūgat. Si quis aūt ad impediendā legitimam copulaz maliciose impedimentū obiecerit: canonicā q non effugiet vltionem.

Rubrica. De sponsa duorum.

Augustinus de fide pactōnis ⁊ consensus.

Contrahens successiue p verba de pūti cum duabus tenetur adherere prime. Si aūt primo ꝓtraxit p verba de futuro secdo p verba de pūti adherebit secdo

suspitione. qui ergo debeat admitti post denūciationē di. j. q ma. accu. pos. vel nō. cum in tua. post mortē etiā admittit accusatio ꝓter bona. j. qui fi. sint le. cām. C. ne de stat. defunc. quis. i ¶ Probabilis cōiectura. no. q ꝓbabilis cā impedit mrimoniū cōtrahendū. §. de spon. ꝓterea. ⁊. c. cū in tua. ⁊. j. de cōsang. ⁊ affi. sup eo.

¶ Si quis. ¶ Si in gradu ꝓhibito matrimoniū clādestine vel ꝓtra interdictuz de quo. §. ꝑctū fuerit etiā p ignorantes de impediméto nati ex illo mrimonio sūt illegitimi. idē est si ambo parētes sciunt impedimētū mrimonij lz in ꝓspectu ecclesie contrahant. b. d. vsq ad. §. sane. Ab. Si. k ¶ Clamdestina. s. nō ꝓmissa denunciatione vt dictū est. §. l ¶ Interdicta. post cām probabilem allegatam nec finitam. m ¶ De tali. s. clādestina vel interdicta. n ¶ Si ambo parētes. ⁊ ideo non ꝓdest opinio ecclesie si ambo parētes sciant impedimentū qñ sunt filij illegitimi. sed quid si vnʒ scit ⁊ alē nescit dixit. b. ⁊ Lau. q ꝓtū ad scientē sunt illegitimi: ꝓtum ad ignorantē legitimi. ar. C. de incest. nup. qui cōtra qd nō credo. imo legitimi sunt. j. qui fi. sint legiti. ex tenore. monstruz cūm si esset aliqs eēt partim legitimʒ ⁊ partim illegitimʒ sicut q aliqs eēt partim seruʒ ⁊ ptim liber. ff. de sta. li. si duobus. ⁊ hic innuit cū dicit ambo parētes. ¶ Sane. ¶ Sacerdos q ꝓtēpserit ꝓhibere mrimonia interdicta ⁊ quilibet clericus etiā regularis qui interfuit p triennīū a bñficio suspēdit ⁊ si culpa exegerit etiā grauius puniunt ipsi etiā ꝓtrahentes ꝑ hoc. c. etiā als licite puniēdi sunt ⁊ idē in calūniose denūciantibus. b. d. vsq ad fi. Ab. Si. o ¶ Tales. s. post allegatū impedimentū. p ¶ Penitētia. no. q puniunt ꝑhentes. ⁊ tñ nullū subest impedimētū § illud iō fit qz ꝓtrahūt ꝑ interdictū ecclesie vñ puniūt nō ꝓter impedimentū. § qz mādatū ecclie ꝓtemnūt. j. de ma. ꝑc. ꝑ interdic. ec. c. j. mādatū ēm iudicis cōtemni nō dz vt ibi. ⁊. ff. ne qd in lo. pub. l. vl. ⁊ ita est arg. q iudex pōt punire illū q venire ad eius citationē ꝓtēnit. ff. si qs in ius vo. nō ierit. l. ij. etiā si ius nō habeat actor. q ¶ Malicioso. q ēm calūniose denūciat pnit vt h dicit. ⁊ h pena arbitrio iudicis ꝓmittit. §. de offi. dele. de causis. tñ clericus q calūniose denūciat ab officio ⁊ bñficio suspēdit. j. de calū. c. ij.

Rica. De sposa duorum. Supra visū ē de duobʒ spēbʒ spōsaliorū. s. manifestis ⁊ clādestinis. § qz qñq qs ꝑhit successiue bina spōsalia cū diuersʒ mulieribʒ. vel eꝑ mlier cū diuersʒ viris ⁊ posset dubitari q ꝓualeat iō post ꝓcedētes sbijcit istā. ab. si.

¶ Mō apparēte legitima exide pbatōe sil' cohabitare ab ecclesia nō ꝓpellūt. ⁊ si illud publicauerunt tāq in ꝓspectu ecclie factum ꝓpbabile nisi rōnabilis causa subsit que impediat.

a ¶ Locorū. j. q ma. accu. pos. cū in tuo. ⁊. §. de spō. cū in tua. b ¶ Uoluerit. quasi publicum crimen videt qz quilibet admittit: immo quilibet tenet saltem denunciare. j. de cog. spi. tua. ⁊. §. de spon. cū in tua. vbi etiam hoc consanguinei tñ potius admittūt q extranei. xxxv. q. vj. c. j. sed pone mrimoniū ꝓtractū nulla ꝓmissa tali denūciatōe aliqbus pntibus qñ cōtrahit ⁊ scientibus impedimentū ⁊ nihil obijciētibus nunqd isti debēt admitti postea ad accusandū vel ad testificandum ꝓtra illud mrimoniū in vita vel etiā post mortē videt q non qz q sciuit certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. j. in fi. qz denunciatio non fit nisi ꝓter ignorantes. item licet ꝓtrahentes nō fuerint in culpa tñ sciētes impedimentū fuerūt in dolo. ⁊ dolus ꝓpōderat culpe. ff. ad. l. aqui. item mella. in prin. ⁊ ex q factū est publice nō admittit cōtradictor. viij. q. j. licet. q re isti qbus valentibus ⁊ sciētibus impedimentū mrimoniū ꝓtractum est nō debēt amplius admitti: qz nō vident carere

Duobus. ¶ Habek ß.c.p palea.xxvij.q.ij.c.duobus.z ꝟm Hosti.z bñ istud.c.idē dicit in effectu cū c.pe.z.c.sicut.§.de spon.Due sunt ptes.scda ibi: ē aūt.z scda subdiuidik.scda ibi:fides.Ab.Si.

a ¶ Pactionis.z cōsensus hoc est dicere.vna est fides ꝛspōsatōis ꝛe futuro.z altera ꝓsensus ꝛe pñti.

b ¶ Non debet.tñ si duxerit tenet ꝛagat pniam de fide mentita vt hic dī.et.§.de spō.si inter.in fi.forsitan triū annoꝝ.xxvij di.si vir. c ¶ Sacramētū ꝛe isto sacro habes.§.ꝛe biga.ꝛebitū qd dissolui nō dz ꝓter sponsalia q̄ sunt minus vinculū. ar.ff.ꝛe fideius.si debitori.

d ¶ Priori vxori.ñ obstāte aliq̄ cōsuetudine in ōrio.j.e.c.vl.

e ¶ Est aūt.exponit qd dixerat i ꝓncipio.

f ¶ Si pmiserit.si d fornicario coitu intelligas ꝓditio turpis ē z iō ꝓ nō adiecta dz hic.j.ti.pri.z.c.vlti. vñ si postea rem secū habuerit statim ē matrimoniū.j.ti.pri.de illis.z.c.p tuas. si de legitimo itelligas:ml to forti⁹ tenet mrimoniū si coit⁹ subsequak pti⁹ ēm videk hortatio.i.q pmittat ei rē secum habere.si.ff.ꝛe tu.muto.Ala.T.dixit q istud si nō tenek ꝓditionaliē ß causatiue qz in omni mrimonio ß cā.scz carnalis copula dz inēuenire saltē q̄ ad ꝓpositum. xxvij.q.ij.§.cū ē.ver. beata maria.Et expone si pmiserit.i.qz ꝓr miserit sīle.§.ꝛe elec. significasti.i ver.si diligis me.Lau.dixit q ꝓ hoc qd dicit si pmiserit ꝛc.notat ꝓditionalē fidē pactōnis ꝓ hoc qd sequik vl etiā ꝓ cōsensu notat simpliceē z absolutā fidē pactōis:vel ꝓ vtrūq̄ notak ꝓditio vel pt dici q ꝓ hoc notak q fides pactōis.i.sponsalia sub ꝓditōe cōtracta duobus modis transit in fidē ꝓsensus.i.in mrimoniū de pñti.s.ꝓ carnalē copulā vel ꝓ ꝓsensum de pñti.vt.j.ti.pr. ꝛe illis.z.c.p tuas. g ¶ Stringit.forte ꝓ annuli immissionē xxx.q.v.femine.Cum ēm stringit manū signū dilectōnis est: vel forte alludit cōsuetudini alicuius loci.B.

Accepisti. ¶ Alteri despōsatā ducēs in vxorē z cognoscēs nūq̄ in vxorē eā hīe pōt.h.d.ꝟm vnū intellec.sed clarius ß videk in.c.fi.de eo qui duxit i mrimoniū.Vel iuxta lram summa sic vt in rubro.Ab.Si. h ¶ Despōsatā.ꝓ vba ꝛe pñti.vt.§.c.pr. i ¶ Munq̄ tibi pōt.ar.q ab initio nō valet tractu tpis nō ꝓualescit.sic.§.ꝛe elec.auditis.z.c.ducum. z ar.xvj.q.ij.§.pōt.ver.q si priuat⁹.z.ff.ꝛe re.iu.l.pe.ar.ꝓtra §.ti.pr.c.ij.z.§.ꝛe elec.q sic. k ¶ Cariną,vulgare ē italico rum:z dī carina a carentia boim vel etiā cibariorū.nam in illis.xl.diebus includunk in aliquo loco secreto iuxta ecclesiā vbi non habent cōsortium boim.

Licet. ¶ Sūmak vt in rubro ß clarius ß babek in.c.fi. z pe.§.de spon.primo ponik ꝛecisa cōsultatio.scda rñsio ibi:ꝓsultatiōi.tercio alterius dubij solutio. q̄rto obstaculi remotō ibi:q̄uis.ab. Si. l ¶ Preter.qd dī hic. babuisti.§.de spon.si inter.

m ¶ Judicatū.consuetudo fuit olim in mutiñ.ciuitate ß illa correcta ē.j.e.c.vl.b.

Ita. ¶ Diuidik ꝓmo t hema. scdo ꝓcipit fieri interdictū ibi:ß arbitramur. tercio dicit quid iuris videk ibi: z si cōtra.Ab.Si.

n ¶ Ante decisionē appellatōe ēm pēdēte nihil innouari dz. ij.q.vj.§.appellatōe z.ff.nihil inno.ap.pē. l.j. o ¶ Poteris irritare.si.§.de despō. impu.ad dissoluēdū in fi.Ex q̄bus colligitur qmrimoniū ꝑ interdictū ecclesie ꝓtractū sit oino dirimědū z.xxxv.q.iij.contradicimus.z.xxxiij.q.iiij. nō oportet.ij.z.x.di. vides.z.C.ꝛe legi.nō dubiū.z.xxv.q.ij.imperiali.et.C.q ꝓ sua iuris.l.vna.ar.ꝓ.j.ꝛe ma.ꝓtrac.ꝓtra inter. ec.c.j.ij.z.iij.sol.cum mrimoniū interdicik ab ecclia ant cā ꝓhibitōis est ꝓpetua aut tpalis.Si est ꝓpetua separak a cohabitatione q̄uscq̄ cognoscak ꝛe impedimēto q̄ probato separak ex toto lata snia diuortij inē eos.j.d matri.ꝓtrac. con.interdi.ec.ꝛe muliere.z sic intelligik.c. ꝑdicimus.c.vides.et l.nō dubiū.z sic intelige qd dicit hic.z.c.ad dissoluendū.quo non ꝓbato remanebunt sik.si vo cā ꝓhibitōis fuerit tpalis puta tps in quo mrimoniū ꝓhibek ꝑbi ꝓter reuerentiā dicrū vel ꝓsensus ꝛe futuro cū alio tunc nō deberent separi ß pnia eis dz imponi:qz ꝑ interdictuz ecclesie ß fecerūt.j.de ma.ꝑc.ꝑ.inter.ec.c.ij.tñ ne mādatū iudicis ꝓtēptibile videak si vult pōt eos ad tpus separe.z sic intelligik.c.nō oportet.z.j.ꝛe ma.ꝑc.ꝑ interdi.ec. c.j.interdictū ēm ecclie nō est tante efficatie vt sepek mrimoniū ꝑ illud ꝑctū nisi subsit cā ꝓpetua tñ pnia dz semp imponi siue cā sit ꝓpetua siue nō: ꝓter ꝓtemptū ecclie vt ptz ꝓ iura ꝓdicta.j.ꝛe ma.ꝓtrac.cōtra inter.ec.ꝓ totū.z.§.ti.pr.c.ij.

Duas. ¶ Diuidik in duas ptes.in prima ꝓsultatio. in scda rñsio ibi:ne vo.Abb. p ¶ Coguisset.videbak q scds iō esset potior qz illi tradita esset possessio sicut ē in vēditiōe z donatōe.C.ꝛe rei vn.quotiēs.z in mrimonio spūali.§.

a Duobus modis dī fides pactōis z cōsensus Si aliquis alicui mulieri fidē fecēit pactōis nō dz aliā ducē si aliā duxerit pniam dz agē de fide mentita maneat tñ cū illa quā duxit. Nō ēm rescindi dz tñ sacrm Si aūt fecerit fidē ꝓsēsus nō lz ei aliā ducere si aūt duxerit:dimittet ipam z adherebit priori

e ¶ Est aūt fides pactōis:qñ aliq̄s ꝓmittit alicui fidē:q ea ducet:si pmiserit eū rē secū hke vl etiā ꝓ ꝓsensu. ¶ Fides aūt consensus ē qñ nō strīgit manū corde tñ z ore ꝓsentit ducere z mutuo se ꝓcedunt vnus alij z mutuo se suscipiunt.

¶ Ex brocardo libro.xxx.

¶ Potit pniaz illi⁹ q alteri⁹ spōsam de pñti sibi accepit i vxorē nec vnq̄ in vxorē eā habere pōt

Accepisti illā i vxorē tibi quā alter sibi despōsatā hūerat: dimitte illā: qz nūq̄ potest tibi fidēi legitima:et.xl.dies in pane z aq̄ qd carinā vocant cū.vij.seq̄ntib⁹ annis peniteas

¶ Lex.iij.salerni.archiepo.

¶ Spōsalia de presenti non soluunk ꝓ sequens matrimonium etiā carnali copula ꝓsummatū

Licet pter solitū:et infra. ¶ Cōsul.t.t.r.q si ink viru z mulierē legitim⁹ cōsensus interueniat de pñti:ita quidem q vnus alter in suo mutuo cōsensu verbis cōsuetis exp̄sse recipiat: vtroq̄ dicēte ego te accipio in meaz:z ego accipio te in meū:siue sit iuramētū interpositū siue non:non lz mulieri alij nubere. ¶ Et si nupserit etiā si carnalis copula sit secuta ab eo separi dz: z vt ad pmū redeat. ec.distric.ꝓpelli. ¶ Quāuis aliter a q̄busdā ꝓdecessorib⁹ nrīs

m sit aliquando iudicatum.

¶ Dē genuesi.archiepiscopo.

¶ Ei qui appellat in cā matrimoniali interdici debz. ne aliō matrimoniū ꝓtrahat lite pēdēte.z si ꝓtraxerit debet separari

Ita fraternitas nos ꝓsuluit:z infra. De his vo q̄ coā te sup desponsatōe facta ꝓ ꝓsensum mutuū de pñti controuersiā mouēt z appellatione pēdente quā ante sniam vel cognitionē cāe ad se.ap.interponūt: accipiūt als vxores. ¶ Hoc arbitramur agendū: vt si ammodo i tali casu duxerint appellandū eis in ecclia publice interdi

n cas ne aū decisionē c āe aliō cōtrahāt mrimoniū. ¶ Et si ꝓtra interdictū ecclie publice factuz venik ꝓsūpserit:mrimoniū tā ꝓ

o sūptuose ꝑctū poteris irritare.

¶ Innocentius mu.episcopo.

¶ Qui duas per verba de pñti desponsat primā desponsatam hz in vxorē etiā si prius scdam cognouerit nec valet cōtraria consuetudo.z hoc multū additur ad.c.licet supra eodem.

Quas dudū:et infra. De ꝓsuetudine q̄ diu i mutineñ.obtinuit ciuitate: vtrum si quis iuraret aliquam ducturū z citra carnis copulam desponsasset si consequenter despōsasset aliam et etiam cognouisset

p

Ita. ¶ Diuidik ꝓmo t hema. scdo ꝓcipit fieri interdictū ibi:ß arbitramur. tercio dicit quid iuris videk ibi: z si cōtra.Ab.Si.

n ¶ Ante decisionē appellatōe ēm pēdēte nihil innouari dz. ij.q.vj.§.appellatōe z.ff.nihil inno.ap.pē. l.j. o ¶ Poteris irritare.si.§.de despō. impu.ad dissoluēdū in fi.Ex q̄bus colligitur qmrimoniū ꝑ interdictū ecclesie ꝓtractū sit oino dirimědū z.xxxv.q.iij.contradicimus.z.xxxiij.q.iiij. nō oportet.ij.z.x.di. vides.z.C.ꝛe legi.nō dubiū.z.xxv.q.ij.imperiali.et.C.q ꝓ sua iuris.l.vna.ar.ꝓ.j.ꝛe ma.ꝓtrac.ꝓtra inter. ec.c.j.ij.z.iij.sol.cum mrimoniū interdicik ab ecclia ant cā ꝓhibitōis est ꝓpetua aut tpalis.Si est ꝓpetua separak a cohabitatione q̄uscq̄ cognoscak ꝛe impedimēto q̄ probato separak ex toto lata snia diuortij inē eos.j.d matri.ꝓtrac. con.interdi.ec.ꝛe muliere.z sic intelligik.c. ꝑdicimus.c.vides.et l.nō dubiū.z sic intelige qd dicit hic.z.c.ad dissoluendū.quo non ꝓbato remanebunt sik.si vo cā ꝓhibitōis fuerit tpalis puta tps in quo mrimoniū ꝓhibek ꝑbi ꝓter reuerentiā dicrū vel ꝓsensus ꝛe futuro cū alio tunc nō deberent separi ß pnia eis dz imponi:qz ꝑ interdictuz ecclesie ß fecerūt.j.de ma.ꝑc.ꝑ.inter.ec.c.ij.tñ ne mādatū iudicis ꝓtēptibile videak si vult pōt eos ad tpus separe.z sic intelligik.c.nō oportet.z.j.ꝛe ma.ꝑc.ꝑ interdi.ec. c.j.interdictū ēm ecclie nō est tante efficatie vt sepek mrimoniū ꝑ illud ꝑctū nisi subsit cā ꝓpetua tñ pnia dz semp imponi siue cā sit ꝓpetua siue nō: ꝓter ꝓtemptū ecclie vt ptz ꝓ iura ꝓdicta.j.ꝛe ma.ꝓtrac.cōtra inter.ec.ꝓ totū.z.§.ti.pr.c.ij.

Duas. ¶ Diuidik in duas ptes.in prima ꝓsultatio. in scda rñsio ibi:ne vo.Abb. p ¶ Coguisset.videbak q scds iō esset potior qz illi tradita esset possessio sicut ē in vēditiōe z donatōe.C.ꝛe rei vn.quotiēs.z in mrimonio spūali.§.

de iurepa.ꝙ aūt.ꝛ paſtoralis.ꝛ in obligatōe pignoris.ff.q̄ pō.
in pig.ha.potior.ſed nō eſt ita.immo q̄ potior eſt tēpe potior
eſt iure.ſ.de ma.ꝛ obe.c.j.q꞉ iam ꝯtractus pfectus eſt ꝑ ſolū
cōſenſum lꝫ cū ſcdo ꝓceſſum ſit ad carnalē copulā q̄ mrimo
niū nō facit ſine ꝯſenſu꞉vt.j.di.ſi.ſ.d iurepa.cū aūt.ꝛ.ff.loca.

uit ꝯditionē fuit liber ꝛ monachus꞉ꝛ ſic mōachatum vlteri⁹
deſerere nō potuit etiā ſi vellet redire in ſeruitutē꞉ imo papa
cū ipſo diſpēſare nō poſſet vt monachat⁹ nō eēt.ſ.de ſta.mo.
cū ad monaſteriū.in fi.vñ dr.j.ſic te exhibe vt nec illi deferen
di mōaſteriū ſit facultas.ex q̄ em̄ ſemel fuit mōachus ſp erit

in opis.lꝫ h̄ circa ma
trimoniū nō ſtet con
ſuetudini al's tñ ſer/
uat ꝯſuetudo vt q̄ le
gitim⁹ eſt ad mrimo
niū ꝯſuetudo facit il/
legitimū.j.d cog.ſpi.
ſuper eo. a ❡ Tur
pis.ſic.viij.di.q̄ ꝯtra
mores.ꝛ.xj.di.nolite
ꝛ.xij.di.c.j.ſ.d pſcp.
cū nō liceat.
b ❡ Bti petri ſedē.
ꝛ ſuam metropolim.
Hec vba ſūt.xj.di.no
lite.ꝛ.xij.di.c.vl.ꝛ.ſ.
de poſtu.pla.c.j.
c ❡ Et ſi ſolus.ſolus
ꝯſenſus facit mrimo
niū.ſ.de ſpon.ꝑ totū
ꝛ.xxvij.q.ij.ſufficiat

Rubrica. De condi
tionibus appoſitis.

Quia q̄nq꞉ ſponſalia
ꝯhunt pure de q̄bus
viſum eſt.ſ.q̄nq꞉ ſub
conditione merito de
his ſummittit.Ab.ſi.

Q Uicunqꝫ.
❡ Primo
ponit the
ma ex q̄ re
ſultat tacita qō.ſcdo
rñſio ibi.dicim⁹.Ab.
d ❡ Frāgat.intelli
ge h̄.c.de ꝯditiōe tur
pi q̄ tñ nō ſit ꝯ natu
rā mrimonij. vt.j.e.
c.vl.ꝑ qd intellige h̄
c.vtputa.ſi furtū fece
rit꞉ſi hoiem interfece
rit꞉talis ꝯditō nō im
pedit mrimoniū꞉imo
ꝑ non adiecta dꝫ hri
vt.j.e.c.vlt.vbi de h̄.

C Um ſit.
❡ Pertinet
ad ſcdam ptē rubri
ce.Diuidit pmo po
nit thema.ſcdo rñſio
ibi꞉tu ſ.Ab.Si.

primo cognita adiudicaret vi/
ro꞉nō q̄ prius extitit deſponſa
a ta꞉et infra.❡ Ne vo turpis ſit
pars q̄ ſuo nō ꝯgruit vniuerſo
ꝛ eccleſia mutineñ.tenere debe
b at humliter ꝛ ſuare ꝙ beati pe
tri ſedē ꝛ ſuā metropolim ſequi
viderit ꝛ docere i matrimonijs
decetero contrahendis illud te
volumus obſeruare vt poſtꝙ
inter legitimas pſonas conſen
ſus legitimus interuenerit de p
ſenti qui ſufficit in talibus iux
c ta canonicas ſanctiones꞉ꝛ ſi ſo
lus defuerit cetera etiā cū ipſo
coitu celebrata fruſtrantur꞉ſi ꝑ
ſone iuncte legitime cum alijs
poſtea de facto contrahant pri
us ꝙ de iure factum fuerat non
poterit irritari.

Rica. De ꝯditōib⁹ appoſitis in
deſpōſatōe vel in alijs ꝯctibus

E X concilio aphricano.

❡ Defectus turpis ꝯditōis in
ꝯtractu mrimonij appoſite nō
vitiat matrimoniū ſ vitiatur.

Q Uicūq꞉ ſub ꝯditōis
nomine aliquam de/
ſponſauerit꞉ꝛ eam re
linq̄re voluerit.❡ Di
d cimus ꝙ frangatur conditio.et
deſponſatio irrefragabiliter te
neatur.

G Rego.epo ſpoletano.

❡ Seruus manumiſſus ea cō/
ditōe vt fiat monachus ꝛ mo/
naſterio ſuiat.al's in ſeruitutē
e redeat.et ſi hoc acceptato mo/
nachus fact⁹ ſit manumittētis
volūtatem cogit obſeruare.

C Um ſit ꝓpriū꞉ ꝛ infra.h.
pſbr cōqueſtus eſt diaco
nē quendā manumiſiſſe duo
e mācipia ſub hac ꝯditōe vt mo/
nachi fierēt ꝛ in eo monaſterio
f vbi ipſe fuerat pmanerēt꞉adij
ciētes.vt ſi q̄s ꝯtrafaceret.ſui
g tuti iterū ſubderet꞉atq꞉ vnū ex
his hac ꝯditōe deſpecta mona
ſteriū deſeruiſſe ꝛ ſe inter cleri/
cos ſociaſſe.❡ Tu ergo ſi ita eē
repieris꞉ficte exhibe꞉ vt nec illi
monaſteriū deſerendi ſit facul
tas et manumittentis volūtas
non valeat pteriri.

A Lex.
iij.panormitano archiepo.

❡ Qui iurauit aliquā in vxorē
accipe ſi centū ſibi donauerit re
cipe non tenet niſi poſtea pure
cōſenſerit vel eam cognouerit

D E illis꞉ꝛ infra.Si vo ali
h quis ſub huiuſmodi ver
bis iuramentum alicui mulieri
pſtitit ego te in vxorē accipiam
i ſi tm̄ mihi donaueris.❡ Reus
piurij non habebit꞉ſi eam nolē
tem ſibi ſoluere qō ſibi dari pe/
tijt꞉non accepit꞉in vxorem niſi
k conſenſus de preſenti꞉ aut car
l nalis ſit inter eos ꝯmixtio ſub/
ſecuta

I Dem
❡ Res donata eccleſie ſub mo
do ſtatim eſt eccleſie.nec reuo/
cat modo nō ſeruato.niſi hoc
in contractu ſit expreſſum.

V Erū cū alicui ecclie poſ/
m ſeſſio q̄libet ītpoſita cō
n ditiōe donat꞉a donatore donū

monach⁹.Et iō cōdi
tio appoſita nec pt re
uocare illū in ſuitutē
ſ ꝯpelli dꝫ vt i mona
ſterio pſeueret꞉ſecus
circa alios cōtractus
q̄ reuocari pñt ſi pec
catū ſiue mod⁹ appo
ſit⁹ nō ſeruet.j.e.pr.
ꝛ ſecus i his q̄ ꝓmo
uent ad clericatū.ſ.
de ſer.nō or.de famu
lis.ſ.c.nullus.

D E illis. ❡ Pri
mo ponit the
ma.ſcdo determina
tio ibi꞉reus.Ab.
h ❡ Hmōi verbis.
ſtatiꝫ ꝯditōe adiecta
al's ex interuallo ad
mitti nō dꝫ.C.de do.
na.q̄ ſub mo.ſiūt.l.ꝑ
fecta. i ❡ Si tm̄.ta
lis ꝯditio licita eſt in
ſpōſalib⁹ vt h̄ pꝫ.ꝛ h̄
ſi pri meo placuerit.
j.e.ti.ſup eo.ꝛ.c.ꝑ tu
as.ſi tñ i modū pene
adijciat vt ſi tecū nō
cōtrahā dabo centū
nō valet.ſ.de ſpō.ge
ma.ꝛ.C.de ſpō.l.vlt.
ꝛ.ff.de ver.obli.ticia
ꝛ.C.de inuti.ſti.l.ij.
k ❡ Cōſenſus de p
ſenti.tunc em̄ recedit
a ꝯditōe appoſita et
ſimplr intelligit con
ſentire.ſi.ſ.de deſpōſ
impu.de illis in fi.
l ❡ Carnalis.et ꝑ h̄
receſſiſſe videt a con
ditōe.j.e.ꝑ tuas.ꝛ ſic
eſt mrimoniū pſum
ptū ꝯ qō nō admitti
tur ꝓbatio.ſ.de ſpō
ſa.is qui.ꝛ ſic duob⁹
modis recedit a cōdi
tione.j.e.c.ſup eo.

e ❡ Hac ꝯditiōe.arg.ꝯ.j.q.ij.ꝙpio.ꝛ.ſ.de
pac.pactōes.Dixerūt q̄dā ꝙ libertas ē res ſpūalis꞉ꝛ iō pt ve
nire in ꝯmutationē cū alio ſpūali.ar.ſ.de ſer.nō or.null⁹.vel
dic ꝙ nō ꝯdicūt ꝙ monachat⁹ h̄ nō dat ſub ꝯditiōe ſ libtas
dat ſi voluerint mōachi al's nō erūt iſti liberi nec poſſent ad h̄
ꝯpelli.xxxij.q.j.integritas. f ❡ Ubi ipſe fuerat. Pōt intelli
gi ꝙ ipſe fuerit cleric⁹ vl patron⁹.xx.q.iij.pñs.ꝛ nō monach⁹
q̄m monach⁹ libertatē donare nō pōt cū nihil habeat.liiij.di.
abbati.nec ſeruū ꝓpriū pt hre.xij.q.j.nō dicatis.niſi h̄ feciſſet
in ipō igreſſu꞉vel ꝙ dic vbi ipſe fuerat.ſ.ipe pſbr.ꝛ ſic planū ē
g ❡ Seruituti iterū.ſic ſ videt ꝙ in ſuitutē redigi pñt ſi in
de extiterit ex q̄ hac ꝯditōe liberi facti ſunt.ar.ſ.de ſer.nō or.
de famulis.ꝛ.c.nullus.C.de epi.ꝛ cle.aut.ſi ſeru⁹.qd q̄dā cō
cedūt.Lau.ꝛ Tan.dixerūt ꝙ h̄ verba nō fuerūt efficatia ad
reuocādā libtatē ꝛ ſic remanebit liber ꝛ iudicis officio ꝯpelli
dꝫ iuſſa teſtatoris adimplere.ff.de ma.teſta.meuia.ꝛ.l.impa
tores.ꝛ lra.c.coadiuuat ad h̄.ſ.vt nec illi deferēdi ꝛc.Alia rō
vr fuiſſe q̄re iſte non reuocat in ſuitutē q꞉ iſte ꝯcito accepta

V Erum. ❡ Eſt tex.multū no/ꝛ multum allegat ſm in
tellectū veriorē.h.d.vt in rubro.Primo ponit dictum
Scdo exceptio ibi꞉niſi.Ab.Sic. m ❡ Quelibet.i.aliqua de
quibuſlibet.ſic.xv.q.j.mulier.ꝛ.j.q.vij.ſi quis omnē.
n ❡ Conditione donat.ſi aliquis donet aliquod predium ec
cleſie ſub aliqua conditione puta vt illud reſtituat ticie ſi cō
ſul.factus fuerit vel conſimili ſtatim tenet donatio vel ꝙ re
ſtituat eidem qui donauit vel heredibus ſuis donū reuocari
nō pōt niſi ꝯditōe adueniēte ſic.x.q.ij.pōtifices.in fi.quilibꝫ
em̄ in traditione ſue rei pōt apponere pactum legibus nō im
probatum.ff.de pac.in traditionibus.ꝛ.C.de cōtrahen.emp.
l.iij.in fi.ꝛ ſic donatio ſtatim tenet licet poſſit ꝑ cōditionē re
ſolui ſicut venditio.ſ.de pig.illo vos.ꝛ.ff.de in diem adiec.
l.ij.ſed huic intellectui contradicit verbum quod eſt in fi.ca.
ea ceſſante.vnde expone interpoſita conditione.id eſt modo
vel pacto.Unde nota differentiam inter donationem ſub
conditione et donationem ſub modo. Donatio enim ſub
conditione facta non tenet niſi. adueniente conditione ſiue

ta impleta.ff.de cōdi.⁊ dēmon.q̄ heredi.§.vlti.⁊.l.q̄ sub ꝑditione.sic ⁊ venditio.ff.de ꝓhen.empt.h̄ venditio.ff.de le.ij.si tibi legatū.ff.loca.insulā.§.vlti.ar.j.e.sup co.⁊.c.p tuas.⁊ de tali nō intelligit h̄ decre. Non atio sub modo statum tenet et nō reuocat q̄diu modus seruat/mō illo non extante pt reuocari put dictū est ab initio si h̄ dictū sit vt reuocet si modus nō seruet.vt dicit in fi.⁊ C.de donat.que sub mo.l.j.⁊.ij.⁊ tali donatione loquit decre. ista.Et huic donationi concor.qd dicit ea cessante debeat reuocari sic ē expone ꝑditione.i.modo vel pacto.h̄ expositio ꝓbatur.ff.de manu.testa. l.meuia.et sic fit:dono tibi hoc vt singulis annis h̄ faciasvel ꝑsimile aliqd:siue vt alimēta mihi prestes alioquin reuocet donatio donatio sub cōditione sic fit:dono tibi vel lego si hoc feceris vnde versus. Scito q̄ vt modus est:si conditio ꝗ causa.

a ¶ Debeat reuocari.sic ergo pz q̄ lex in donatiōe dicta seruari dz als reuocat.C. de ꝑdi.ob cau.da.dictā lege.⁊.l.si vt.⁊.C de reuo.do.l.j.⁊.C.de do.q̄ sub mo.l.j.⁊.ij. ar.p.C.de rescin.vē. ea coditōe.sed ibi nō fuit dictū vt vēditio nō valeret si nō satisfecerit rei publice vñ ibi agit tm̄ ad interesse vt fiat qd̄ euenerit vt.ff.de manu.testa. l.meuia.⁊ ex hoc videt q̄ res tali modo donata.s.vt non alienet alienari nō possit q̄ si fiat reuocabit.Sed pone cām necessitatis alienandi imminere:puta debitū vel redēptionē captiuo; nūqd poterit res ista alienari vel alia q̄ sic tradita est ne alienet als reuocet:videt q̄ sic:qz talis conditio ne liceat alienare rem meā:reprobat a iure.ff.de pact.l.pe.⁊ casus isti excipiunt a iure.x.q.ij.§.hoc ius.ar.cōtra expssum est q̄ alienari nō pt exquo ꝓhibet a donatore in aut.de alie.⁊ emphi. p.§.sanctissimas.col.ix.C.de re.alie.vel nō alie.l.vlti.⁊.C.de pac.inter emp.⁊ vendi.l.vlt.T.⁊ alij quidā dicūt q̄ in tali casu res tali modo sine ꝑditione donata ecclesie ne alienet bñ pōt alienari dūmō alias possessiones non habeat ecclesia qm̄ si als haberet nō posset alienari ꝓter inhibitionē testatoris siue donatoris:in quo casu dicunt intelligendū.d.aut.§.sanctissimas.col.ix.qz vt dicit canon ꝓ captiuo; redemptōe res ecclesie alienant.xij.q.ij.aurū.Alij dicūt q̄ verius videtur q̄ res tali modo donata ne alienet alienari nō pōt etiā ꝓ redēptione captiuorū vt dicit.d.aut.§.sanctissimas.qz nō inuenit expssum cōtrariū in eo casu ergo illi stabimus.⁊.c.auruz nō loquit de talibus rebus ē de vasis tm̄ loqui videt.Ber.

S Per eo. ¶ Qui p verba de pñti cū muliere ꝓbit sub cōditione si pater cōsentiret si pater cōsentiat ad matrimoniū non est cogendus.b.d.vel generalius sic vt in rubro. Cōis diuisio.secda ibi rñdemus.Et ibi.Primo soluit.secdo remouet obstaculū ibi:nam licet.Ab.Si. b ¶ Si pater.sic.j. c.c.pr.sic ergo mrimoniū ꝓtrahit sub ꝑditōe.sicut ⁊ emptio vel alij cōtractus.ff.de cōtrahen.emptio.hec vēditio.nec ob. ff.de regu.iu.actus legitimi.actus em̄ illi nō sunt contractus sed quasi ꝓtractus. c ¶ Alieno arbitrio.vbi substātia ꝓtractus conferet in arbitrio expsse psone nō valet cōtractus nisi ille arbitret.C.de ꝓhen.emp.sup rebus.sed testm̄ in alterius voluntate expsse cōmissum nō valet. vt si ita dicā.instituo te heredē si titius voluerit.ff.de here. insti. siquis sempronīū. et ff.de cōdi.⁊ demō.nō nūq̄.sic nec legatum expsse ꝓmissum in alteri⁹ volūtate vt ipse det.sed vt arbitretur bene.ff.de le.ij.l.j.sed pone.iste significauit hic pr̄ absenti ē añq̄ pr̄ ꝑsentiat mutat voluntatē ⁊ dicit q̄ nullo mō vult illā ea sciente etiā si pr̄ ꝑsentiret pr̄ hoc ignorās cōsentit nunqd est mrimoniū inē eos.videt q̄ sic.ff.māda.si mādasset.et.s.de rescp. ex pte.⁊.s.de ꝑcura. mandato.dico q̄ exq̄ pater ꝑsensit cōpelli dz vt illā recipiat.ar. s.de despō.impu. de illis.in fi.nō est tamē mrimoniū inter illos vnde si contrahāt cū alia tenebit:qz nō dz ꝑsensus nisi sit tpe q̄ pater cōsensit.qz nec dz habere talem ptātem nisi cui concessa durat.ar.ff.qd̄ cuius q̄z vniuer.Item co; §.q̄ si actor. q̄a vbi deest legitim⁹ ꝑsensus nō est mrimoniū.Ab.

¶ Qui sub honesta conditōne sponsalia contrahit ⁊ ante conditionis euentū desponsatā cognoscit a conditōe recedit

D Er tuas lras itimasti q̄ cū q̄dā mlier.p.noie.n. postularet in virū:asserēs inter se mutuū de pñti ꝑsensuz intuenisse:⁊ carnalē copulā accessisse:vir ipse q̄uis ꝓtracta spōsalia:⁊ carnis copulā nō negaret asserebat tñ se illā in vxorē ducere nō teneri.qz spōsalia inter ipsos sub hac fuerūt cōditione cōtracta si pater eius et patru⁹ sponsalibus ꝑsentirent:sed ipsi q̄cito nouerunt.⁊ sponso contraduxerūt ⁊ sponse. Verū mulier replicabat q̄ licet fides prestita fuerit ab vtroq̄ sub cōditione prescripta.non tñ sibi fuerat a patre viri vel patruo aliqñ contradictū ⁊ ante tp̄s ꝓtradictionis expssum a testibus. ⁊ post dicebat inter se carnalē copulā accessisse:⁊ infra. ¶ Cōsult.t.r.q̄ cū liqdo constet q̄ post ꝓtracta spōsalia carnalis est inter eos copula subsecuta ꝓ matrimonio est p̄sumendū qz videtur a cōditōe opposita recessisse Nam et si ꝓbatum sit q̄ postq̄ non improbent.ar.cōtra.s.eo.c.j.ibi loquit de conditione inhonesta q̄ tñ nō est ꝑ subam mrimonij.j.e.c.vl.Ber. e ¶ Alexander.s.e.de illis. f ¶ Consensus de pñti.sic.s.e. de illis.⁊.j.c.pri. g ¶ Nequaq̄.sic hoc facit conditio apposita que suspendit ꝓtractū vsq̄ ad tp̄s conditionis extantis. vt dictum est.s.eo.verum.

P Er tuas. ¶ Cōis diuisio.secda po ibi:ꝓsultatōni.Ab.si. b ¶ Non negaret.ē confitebat se illā pluries diuersis tpibus cognouisse post spōsalia ꝑcta ex tali ꝑfessione ꝓcedit ꝓtra ipm:qz nō ꝓbauit ꝑdictionē ante carnalē copulā. i ¶ Subsecuta pluries.⁊ diuersis tpibus als nō videret bñ sniatū cū ꝓbatū fuerit ꝑ testes viri q̄ post ꝑdictionē pñs eā cognouit.si.s.de fi.instru.cū Jo.ad fi.⁊.s.de ꝓba.in pñtia.⁊ ita dubia ꝓbatio nō sufficit. k ¶ Presumēdū:ē q̄re p̄sumit istū recessisse a ꝑditōe qz nō est p̄sumendū aliquē recedere a iure suo.s.de renū.sup hoc.cū p̄cedēs cōsensus durare intelligat.ar.de bap.maiores.in fi.⁊ ex eo q̄ primo ⁊ vltimo ꝑdicit p̄sumit q̄ medio tpe ꝑsensit.xxviij.di.qz sunt culpe.⁊.s.de cele.mis.cū martbe.versi.si tūc igit in celū.⁊.j.q.j.iudices.in fi. ⁊ p̄cedēs volūtas ꝓbat ꝑ sequentē.xxxij.q.j.cū p bellicam. Preterea si pendēte ꝑditōe res tradat ⁊ postea nō existat cōditio res tradita repetit.ff.de ꝑdi.inde.sub cōditione.ff.de peri.cōmo.rei ven.qd̄ si. Preterea cōditionalis ꝑsensus nullus est ante conditionē extantem.ff.de ver.sig.cedere diem. si ergo nullus p̄cessit ꝑsensus solus coit⁹ mrimoniū nō facit.s.ti. pri.c.vlt.Dicas ē q̄ consensus p̄cessit de futuro vt pz in fi.

a ea cessante debeat reuocari.

VRbanus tercius.

¶ Contrahentes matrimoniū sub conditōe nō improbata nō compellit matrimoniū cōsummare ante conditionis euentū

Ap eo vo qd postulasti vt ille q̄ in q̄ndā mulierez ꝑsensit:si pr̄ eius suū p̄staret assensuz sit ad ꝑsūmandū mrimoniū ꝓpellēdus. ¶ Rñdem⁹ q̄ cū cōsensus liber dici nō possit q̄ in alieno arbitrio reseruat ac ꝑditōz ipaz canonica nō improbēt istituta nisi volūtas patris postmodū intercedat:neq̄ quā cogēd⁹ ē ad mrimoniū cōtrahenduz. ¶ Nam lz alexāder papa rñderit q̄ spōsalia iterposita ꝑditōe ꝓtracta ipa ñ ipleta si ꝑsensus de pñti intercedat:vel carnalis copula subseq̄tur:dissolui nō debēt:ē firmiter obseruari nequaq̄ē nre diffinitōi aduersuz:cū hmoi consensus non sit de pñti habēdus:licz per verba de pñti euidentius exprimatur qui in alieno arbitrio nō habito sed habendo consistit.

I Anno.iij.masicañ.episcopo.

¶ Non improbent ar. cōtra. s. eo. c. j. ibi loquit de conditione inhonesta q̄ tñ nō est ꝑ subam mrimonij. j. e. c. vl. Ber.

e ¶ Alexander.s.e.de illis. f ¶ Consensus de pñti.sic.s.e. de illis.⁊.j.c.pri. g ¶ Nequaq̄.sic hoc facit conditio apposita que suspendit ꝓtractū vsq̄ ad tp̄s conditionis extantis. vt dictum est.s.eo.verum.

P Er tuas. ¶ Cōis diuisio.secda po ibi:ꝓsultatōni.Ab.si. b ¶ Non negaret.ē confitebat se illā pluries diuersis tpibus cognouisse post spōsalia ꝑcta ex tali ꝑfessione ꝓcedit ꝓtra ipm:qz nō ꝓbauit ꝑdictionē ante carnalē copulā. i ¶ Subsecuta pluries.⁊ diuersis tpibus als nō videret bñ sniatū cū ꝓbatū fuerit ꝑ testes viri q̄ post ꝑdictionē pñs eā cognouit.si.s.de fi.instru.cū Jo.ad fi.⁊.s.de ꝓba.in pñtia.⁊ ita dubia ꝓbatio nō sufficit. k ¶ Presumēdū:ē q̄re p̄sumit istū recessisse a ꝑditōe qz nō est p̄sumendū aliquē recedere a iure suo.s.de renū.sup hoc.cū p̄cedēs cōsensus durare intelligat.ar.de bap.maiores.in fi.⁊ ex eo q̄ primo ⁊ vltimo ꝑdicit p̄sumit q̄ medio tpe ꝑsensit.xxviij.di.qz sunt culpe.⁊.s.de cele.mis.cū martbe.versi.si tūc igit in celū.⁊.j.q.j.iudices.in fi. ⁊ p̄cedēs volūtas ꝓbat ꝑ sequentē.xxxij.q.j.cū p bellicam. Preterea si pendēte ꝑditōe res tradat ⁊ postea nō existat cōditio res tradita repetit.ff.de ꝑdi.inde.sub cōditione.ff.de peri.cōmo.rei ven.qd̄ si. Preterea cōditionalis ꝑsensus nullus est ante conditionē extantem.ff.de ver.sig.cedere diem. si ergo nullus p̄cessit ꝑsensus solus coit⁹ mrimoniū nō facit.s.ti. pri.c.vlt.Dicas ē q̄ consensus p̄cessit de futuro vt pz in fi.

cuius ꝓ verba de ꝓnti exꝑsiit.ē.c.ꝓl.⁊ita carnalis copula ꝑ secuta inducit mrimoniū ꝑsumptū.ē.de spon.is qui.⁊.ē.eo. de illis.⁊.c.pri.⁊ fauore mrimonij inducta est hic ꝑsumptio. qz ꝓ carnalē copulā ipso factovidet ꝓsensum exprimere de ꝓsenti ⁊ a ꝓditōe recedere sic ꝓ purā ꝓditionē recedit a ꝓditionali.ff.de ꝓben.emp. sed celsus. §.vlti.sed quid si añ coitū ꝓtestet se nolle ꝓter ꝗ recedere a cōditione nec illud ꝓdest.ē.de cōsti.cum.m.et.ē.de appel.solicitudinem Item quid si dicam cōtrabo tecū:si te virginē inuenero:videt ꝓ sit mrimoniū.ē.e. c.j.⁊.j.c.pri.⁊.xxxij. q.ij.solet.qz nec talis error dirimit mrimoniū.xxviij.q.ij. §.j. ꝗ nec dirimit emptiōz. ff.de ꝓtraben. empt. alioquin.§.j.Dico ꝓ talis cōditio nō impedit mrimoniū. Item quid si cōtrabo cum aliqua sub conditiōe deinde cum alia pure:tenet matrimonium.Sed pone ꝓ postea existat conditio. videt ꝓ teneat ꝓmū qz ꝓinde videt ac si a principio pure contraxisset.ff.qui po.in pig.ba.potior.ar.j.d fri.fraternitatis.in fi.ꝗ secus est in mrimonio:qz nō trahit retro vbi ab initio nō fuit:quantū tñ ad filios legitimandos retrotrahi videt.j.q fi.sint legi.tanta. Item q̄d si ꝓtrahit matrimoniū sub ꝓditione q̄ oino exitura est.videt idem ac si pure cōtraxisset.ff.de ꝓdi.inde.ꝓ si.⁊ fm hoc est mrimoniū antequ existat conditio.ꝗ ꝓ nō est ibi mrimoniū ꝗ expectat euentus ꝓditionis ⁊ tunc primo erit.⁊ si medio tpe cōtraberet cū alia teneret mrimoniū licet videat ꝓ ex futuro euētu pēdeat an sit mrimoniū vt dixit Io.ꝓ decre.j.de fri.fraternitatis.

a ¶ Spōsalibus.ꝗ si ꝓtraxisset ante carnalē copulā coit? nihil postea oparet.qz nihil est ibi purū vel ꝓditionale qd ꝓfirmet vel ducat adesse talis coitus.ē.ti.pri.c.vlt.in fi.ar.ē.de ꝓfir.examinata.Ber. b ¶ Probatū.no.ꝓ ꝓtra cū fit interrōtatio qui testes ꝓduxit cum exprsse nō ꝓbant id ad qd inducunt ꝗ obscure.sic.ē.de ꝓba.in pntia.⁊ qz ꝓ pfessione vtriusq ꝓstabat pluries ꝓ post sponsalia ꝓtracta carnalis copula fuit subsecuta:⁊ ideo qz nō exprsse constat ꝓ testes ꝓ cōtradictio pñs ꝓcessit copulā fit interrōtatio ꝓ matrimonio ꝑsumpto cum iam esset fundata intentio mulieris.

Si conditōes. ¶ Notabile.c.⁊ multū allegabile.Diuidit qz sunt due ꝑtes in prima tractat de ꝓditione turpi q̄ est ꝗ subam mrimonij. In scda de turpi vl impossibili ibi:lz Ab.Si. c ¶ Contra subam cōiugij.qd dr hic sumptum fuit de illo canone.xxij.q.ij.solet.⁊.c.aliqñ.no.ergo ꝓ quidā cōditiones apponi pñt in matrimonio licite que a iure admittunt:puta si centum mihi dederis si patri meo placuerit.vt ē.c.de illis.sup eo.ꝓ tuas.hmōi enim conditōnes honeste sūt nec sunt ꝓtra subam matrimonij: qz pōt esse cum illis ⁊ sine illis.vñ nō ꝓbat ꝗ esse qd ab hoc cōtingit abesse.ē.de trāsla. inter corpalia.Est ⁊ alia cōditio honesta que est de suba matrimonij vt cum xpianus dicat iudee vel heretice:cōtrabo tecum si vis fieri xpiana sine ista nō teneret matrimoniū.xxviij q.j.nō oportet.Sunt ⁊ alie cōditiones inhoneste ⁊ turpes de quibus hic fit mentio.⁊ illarū q̄dā sunt ꝓtra subam matrimonij ita vt illis appositis nō tenet mrimoniū de quibus hic habes in prin.⁊.c.ꝓdictis solet aliqñ.Sunt ⁊ alie inhoneste turpes aut impossibiles vt si dicat Strabo tecū si furā feceris: si homicidiū feceris.iste enim sunt turpes. Idē est si sit impossibilis vt si dico ꝗbo tecū si dederis mihi imperiū si digito celum tetigeris.ff.de iniu.ru.testa.l.cū in scdo.hmōi ꝓditōes nō sūt ꝗ subam mrimonij.⁊ de talib? intelligit qd dr in fi.si turpes aut impossibiles:⁊ iō si apponant ꝓ nō adiectis hñ debēt vt dicit in fi.et.ē.e.c.j.qd de hmōi cōditionib? itelligit ⁊ mrimoniū tenet.⁊ sic videtur ꝓ ois ꝓditio q̄ est ꝓtra naturā ꝗctus ipz impediat si apponatur Et ꝗ est rō cū tria debēt cē bona mrimonij saltē q̄ ad ꝓpositū scz fides ꝓles ⁊ sacramentuz.xxvij.q.ij.de itaq ꝓ illas tres conditōes extinguunt illa tria bona q̄ in q̄libet mrimonio necessario requrunt alr nō erit mrimoniū vt hic pz.ꝗ ꝗ videt.ꝓ.q.j.c. ij.vbi tenet ꝗctus nō obstāte ꝓditōe ꝗ naturā ꝗctus. Et ar.ē. xxviij.di.diaconi.vbi tenet ordinatio lz dicat se velle hīe vxorē qd ē ꝗ ordis subam. Item quid si dicat.pfitetor talē religionē ita ꝓ posset ꝓpriū hīe et vti mrimonio videt ꝓ tenet monachus.j.ti.pri.insinuante. nō credo ꝓ teneat monachatus sub hac ꝓditōne:qz illa est ꝗ subam monachatus.ē.de sta.mo.cū ad mōasteriū.in fi.⁊ ar. ē.de puer.oblu.dudū.ꝗ fuit opi.Hug.quā inuenies.xix.q.vlt. nūc aūt.alij ꝗdicūt. d ¶ Impossibiles.fi.ē.de pac.c.vl.sicz in testō turpis ꝓditio ꝓ nō adiecta hr.C.de insti.⁊ subst.rehbendēda.⁊.ff.de ꝓdi.insti.quidā.⁊.C.de his q̄ pe.no.relin.l. vna.in fi.⁊.ff.de le.j.turpia.ff.de vsu.⁊ ha.ꝗ necq.sic turpis siue impossibilis stipulatio etiā in alijs ꝓtractibus nō obligat. ff.de v.ob.generalr.⁊.l.se.⁊.ff.de ac.⁊ obli.nō solū.insti.de inuti.sti.§.impossibilis. e ¶ Propter eius fauorē.sic ꝗ matrimoniū res fauorabilis est.vñ ꝓpter ipsius fauorē pr ⁊ mater in ipsius ꝓrogatiua ad testimoniū admittunt qui in alijs cōtractibus repellunt.j.qui matr.accu.pos.videt.in fi.⁊ plura alia specialia ibi obseruant:vt no.ē.vt lit.nō ꝓte.c.j.

Rica.Qui de.vel voueē. Supra visū de vno impedimēto ꝗ subam mrimonij:nūc restat videt de alijs ipedimētis.ꝗ ⁊c.ab.

De diacono. ¶ Habet duo dicta.scdm ibi:subdiaconū.ab.si. f ¶ Vxorē.accepit de facto.qz nō potuit de iure.xxxij.di.erubescāt placuit. g. ¶ Cōtritor humiliato.alꝰ nō est recipiēdus.qz venia non dat nisi correct.xxiiij.q.ij.legat.nec pt gaudē se correctū nisi puo voleat se fuisse puerū.xxiij.q.vij.quēadmodū.Et dixit lex de licti em veniā penitētib? indulgemus.C.de here.manicheos ⁊.C.de sum.tri.⁊ fi.ca.l.vlt.⁊ de pe.di.j.neminē.⁊ de cōse.dis. iiij.ois q̄.⁊ dixit salomon q̄ abscondit pctā sua nō videbit lumen ineternū. b ¶ Absolutōe obtenta.nō dicit a q̄.vndevidet ꝓ a papa tm.xvij.q.iiij.si q̄s suadēte.⁊ pcipue ꝓpter atrocitatē facti.vnde etiā si esset monachus abbas ipm absoluere nō posset.j.de sen.ex.cū illorū vel forte ex ista indulgētia speciali ipm potuit absoluere qd verū est vt pz in antiqua.

i ¶ Dispēsatiue.⁊ ita epi pñt etiā dispēsare cū clericis constitutis in sacris ordinibus si ꝓtrahāt de facto.sic.ē.de cle.cōiu. sane.ij.ar.ē.de biga.nup.ꝗ illud intelligit de illo q̄ in seculari habitu vnā habuit de iure vxorē.⁊ in sacro ꝗxit cū illo ꝗ cū bigamo nō pt dispēsari.ar.ē.j.c.pri.sol.vt ibi.Ber.

a ¶ Interfecerit: putabat enim forte iste archiepis. ꝓpter homicidiū qd̄ vindicari debeat ⁊ qd̄ amisisset ordinē qd̄ nō ē vex. qz caracter in aia impressus nō tollit. vt. j. q. j. q̄ ḋā. vñ nō pt̄ ꝑbere ꝓpter delictū nō est alicui subueniēdū. ff. d. ex cau. ma. § ⁊ si ꝑ ptorē. §. actio nec stulti meliozis ꝓditōis debēt esse q̄ pi ti. ff. qui aut clam. seruꝰ. nemo enim delinqn do fit melior. ff. ad. l. fal. pcia. ⁊. xvj. q. j. legi. sic malefidei posset fo: nō dz eē meliozis ꝓditōis q̄ bonefidei. ff. de peti. her. si a pre §. si pdo.

b ¶ Canonum. xxxij di. si q̄s coꝝ. ⁊. c. de illo. ⁊. c. j. ⁊. lxxxiiij. di. cū in ptorio. Bern.

Ex litterarum. ¶ Cōis diuisio ꝓsultatio ⁊ rñsio. scda ibi: sup quo. ab.

c ¶ Abiurare. ar. ꝑ. §. de co. de. ⁊ mu. clericos. illd intelligēdū est vbi suspitio br̄ de piurio vt sepe faciūt inē se cōcubinarij tūc nō exigit iuramentū vt ibi satis colligit vl̄ illud circa ꝓtuerniū hoc in diuortio cuius cūq; mrimonij. xxxv. q. vj. ab isto die.

d ¶ In subdiaconatu mistrare. ar. ꝑ. §. c. pri. vbi dispēsat cuz eo q̄ in pluribꝰ delinq̄rat q̄ iste. Que fuit ꝗ rō. placuit b dño papet maiorē grām facēt illi q̄ isti. Illa potuit esse rō: qz nōvitebat vere penitens et psumptio erat cōtra ipm de sua incōtinentia ⁊ cū talibꝰ nō ē dispensandū dū. p reuerione spe prane actionis desideria concipe nō formidāt. l. di. c. j. ⁊. c. vt pstitueretur. ⁊ ideo papa pbibet ne cū ipso dispēset cum als suo iure dispēsare. Posset. vt. §. c. pri. § si intrare voluerit religionē tunc fauore religionis poterit circa ordinē dispēsare. sic. j. de aposta. c. ij. vel de cōsilio loquit cū de iure suo eps posset dispēsare cū ipso. vt. §. c. pri. ⁊. §. de cler. piug. sane. Ber.

e ¶ In minoribus. si. l. di. placuit. ⁊. xv. q. viij. sicq̄ pdi. B.

Meminimus. ¶ In prima pte ponit decisa ꝓsultatio In scda distinguēs rñsio. scdm mēbrū ibi: verū. ab. si.

f ¶ Meminimus. casus: Aliquis pmisit transire ad religionē ⁊ habitū religionis suscepit. postea cōtraxit mrimonium querit quid iuris. ⁊ rndet put sequit in lra.

g ¶ Professionē. q̄ etiā sola facit monachū. §. de regu. porrectū. vñ in secō remanere nō debuit nec cōtrahere mrimoniū imo cōpelli dz redire ad monasteriū. §. de regu. sicut vt dic dz ar. xxvij. di. qd interrogasti. ⁊. xxvij. q. j. quasi ꝑ totum.

h ¶ Nec habitū. maxime. qz solus habit nō facit monachū § pfessio regularis. §. de regu. porrectū. nisi gestaret habitum monachalē cū alijs ꝑ annū tūc psumit pfessionē fecisse vt postea ei exire nō liceat. §. de regu. ex pte. ⁊. c. vidua.

i ¶ Trāsiturū. pmisit. Et ita votū fuit simplex tm̄ qd̄ ꝑ fortius vinculū tollit. j. co. rursus. xxvij. dist. si vir. xxvij. q. ij. Nos nouimus. equaliter tñ cum solenni obligat apud deum vt dicit illa decre. rursus vbi de hoc dicet.

Consuluit. ¶ Susceptio habitus sine pfessione nō dirimit matrimoniū ꝑctum: § contrahendū impedit. h. d. § hec summatio ē nimis generalis: vnde ꝑm intellectū quē teneo summo sic: vt in rubro. Primo ponit psultatio. scdo rñsio: ibi. psultationi. ab. si.

Subdiaconum autem siue a hoiem interfecerit siue nō: matrimoniū nō posse cōtrahere sacroꝝ canonū cēsura demōstrat

Item cenomañ. episcopo.

¶ Subdiaconus matrimoniū contrahere non potest.

Ex litteris tuarū tenore accepimꝰ: q̄ latoꝝ ꝑsentiuꝝ in subdiaconatus officio ꝓstitutus quādā sibi in ꝓiugiū copulauit: quā eūdem. p. noie abiurare fecisti. ¶ Sup quo pru. tue in dño cōmendātes mādamus: q̄ tenus si ad monasticū ordinem trāsire voluerit: et tibi post laudabilē cōuersationē ipsius visū fuerit eū ad maiores ordines promoueri cōcedas: q̄ si ad religionē se trāsferre noluerit: eū neqꝝ in subdiaconatu mistrare neqꝝ ad vlteriores pmittas ordines promoueri: in minoribus tñ ordinibus poterit ministrare.

Item vigoriēn. episcopo.

¶ Votū solēne impedit ⁊ dirimit matrimoniū post ꝓtractum votū simplex tm̄ impedit ꝓtrahēdū § nō dirimit post ꝓtractū

Meminimꝰ et infra. Rñs. q̄ si q̄sq̄ q̄ se religioni devouit ⁊ habitu suscepto professionē fecit: postmodū sibi aliquā copulauerit est cogendus ab ea recedere: ⁊ ad ecclesiā cui se ꝓtulit sine ꝓtradictiōe trāsire

Verū si nec habituz suscepit nec pfessionē: § votuz solūmō fecit ⁊ se ad religionē trāsiturū pmisit licet postea mrimoniuz ꝓtraxerit nō est cogēdus ad religionē transire et matrimonia le votum rescindere.

Item lucen. episcopo.

¶ Susceptio hītus pfessorū extra religionē a nō hōte ptātem incorporādi religioni impedit in dubio matrimoniū ꝓtrahendum § nō dirimet contractum

Consuluit nos. t. f. qd̄ faciendum sit de nobili muliere q̄ vestibus preciosis abiectis mutauit habitum ⁊ de manu ꝑ l sdyteri velamē assumpsit. § nō m renūciauit pprijs nec intrauit claustrū nec ī manu alicui ēpi. n abbatis vl̄ abbatisse aut sup altare pfessa ē: vl̄ obediētiā pmisit postmodum xo elapso anno abiecto religiōis hītu cuidā nobili nupsit. ¶ Cō. t. t. rñ. q̄ sicut simplex votū mrimoniū impedit o ꝑhēdū: ⁊ nō dirimit iā ꝑctū p ita hītus sine pfessiōe suscept ne ꝑhāt impedit: § ꝑctū neq̄ dissoluit. Item.

¶ Votum castitatis de presenti impedit matrimonium cōtrahi quandoqꝝ permittit.

Veniēs ad pntiā nra z. m. heremita ꝓposuit q̄. j. q mulier cuidā viro absenti fide r data se nupturā pmisit § postmodū audiēs pla de seueritate s ipsi ei noluit copulari: cū itaq̄ timeret ne illi nubē cogerēt

l ¶ Velamē. s. pbationis qui distinctus esse dz ab habitu pfessorum. §. de regu. c. pe. q̄ nō dirimit mrimoniū iā ꝑctū. §. c. pri. ⁊. j. e. rursus.

m ¶ Non renunciauit. p hec que hic enumerant patet q̄ non assumpsit religionez nec habuit ꝓpositum mutādi seculū. vñ libere exire potuit infra annū ⁊ etiā anno cōpleto. §. de regu. c. pe. vbi dr̄ q̄ euidēter debet apparere si seculū mutare voluerit ⁊ ita signa mutatōis euidēter debēt apparere ad b vt aliq̄s cēseat mōachus als exire poterit infra annū ⁊ anno finito. xx. q. j. illud.

n ¶ Sup altare. vide qualiter quis pōt pfiteri in manu ēpi. xxvij. q. j. viduitatē. ī manu etiā monachi. j. e. insinuāte. ⁊ corā sacerdote ꝑ ipsius benedictionē. xxvij. q. j. sciendum. ⁊. xx. q. j. vidua. et sup altare vt bic dicit. o ¶ Non dirimit. xxvij. di. §. bic distinguendū. et c. si vir. ⁊. j. co. rursus. ⁊. §. de regu. porrectum.

p ¶ Susceptus: § videt q̄ eo ipso q̄ suscepit habitū ⁊ velamen votū suū solēnizauerit ita vt ad mōasteriū redire cogat ar. §. de regu. vidua. xxvij. di. qd interrogasti. lra istius. c. satis soluit ꝑria illa bic ꝓstabat q̄ absolute habitū nō mutauit ibi ꝑo eo aio ⁊ ꝓposito habitū ⁊ velamē susceperūt vt monache essent vñ postea nō audiunt etiā si ꝑriū vellent iurare. Ber.

Veniens. ¶ Sūmat vt in rubro inberēdo lre. Primo narrat casum pmissa cā. Scdo ponit mādatū ibi: nos itaqꝝ. ab. si. q ¶ Absenti. arg. q̄ mrimoniū int̄ absentes ꝑbi pōt. xxxij. q. ij. honorāt. ⁊. xxx. q. v. nec illud. ⁊. §. de puer. piug. ex pte. ij. et eodē mō spōsalia vt bic. ⁊. ff. de spon. l. iij. ⁊. v. B.

r ¶ Promisit. p interpositā psonā q̄ mādatū habebat ad b als nihil est. s ¶ De seueritate. timoꝝ iste vanꝰ erat. vñ nō excusat q̄ minus debeat cōpelli ad mrimoniū ꝑbendū ꝓpter fidē datā si ille cū alia nō ꝑxisset non obstante voto simplici. ar. §. de spon. ex lris. ij. prima cum fides seruari dz. §. de spon. sicut nisi fortius vinculū supueniat. vt. §. de spon. si inter.

a ¶ Continētie votū. mulier ista votuit ꝯtinētiā nec mutauit locū nec vestē nec etiā fecit ꝓfessionē ⁊ tñ post votū ꝓtinētie de pñti ꝓtrahere pōt. ⁊ ita est ar. opti. q votū nō solēnizat p votū ꝓtinētie tm̄. de hoc di. j. c. pri. b ¶ Fornicatōis. ar. minus malū tollerandū vt maius euitet. xxxiij. q. ij. si qd verius xxvj. q. ij. bi q. xxij. q. j. cōsidera. ⁊ iiij. di. de nicq. c ¶ Voto violato. i. violādo. si. ff. d iureiu. admonēdi. in verbo absolut⁹. i. absoluēdus. vel dic violato animi ꝓstinatione qz petebat sibi dari licentiā ꝓtrahendi nec intelligo q imponat pnia nisi sub ea ꝓditiōe si contraxerit vel imponet postq ꝓtraxerit. vel etiā de volūtate mutata agitur pnia. arg. xvij. q. iiij. sunt q opes.

d ¶ Nō postponas ꝑ qlīter dat huic licētia ꝯbendi ꝯ votū cōtinētie lz sit simplex eū apud deū eqliter obliget cū solēni. j. c. pri. ꝗ debuit cōpelli vt seruet votuz sicut fit de spōsalib⁹. ē. de spō. ex lris. ij. dicas q nō dat d ecclia licentiā ꝯbendi directe: ꝑ est hic qdā ꝓpatiua pmissio ne deteri⁹ inde cōtingat vt ex lra pz. ⁊ qz in pturbatōe animi votū emisit. ar. xvij. q. ij. gonsaldus. vñ dat ei licētia ꝓtrahendi als non dareť. nam votum continentie seruandum est etiam a coniugatis. xxxiij. q. v. quod deo pari.

Rursus. ¶ Votū solēne dirimit mrimoniū ꝯctū scz sequēs secus in voto solenni. Primo ponit questio. secdo distinguēs solutio ibi: vnde ⁊ secdm membrū ibi: qd si. Ab. si.

e ¶ Castitatis. simpliciter. ē. eo. c. pri.

f ¶ Apud deū ergo videť equaliter obseruādū vt solēne qd falsum est. qz solēne seruat post ꝯctū mrimoniū. j. c. pr. istud ꝯo nō. xxvij. di. si vir. ⁊ d dicas q ab initio sunt equaliter obseruanda ⁊ vtrūq intm̄ obligat q q ꝯuenit peccat mortaliť Et dic nō minus. i. nō minori tpe. qz vtrūq in ꝓpetuū obligat ⁊ vtriusq fractio est mortale pctm̄. licet vnus minus peccet alio qd pz ex miori pnia. xxvij. di. si vir. ⁊. xxvij. q. j. virginib⁹. ⁊ c. deuotā. Vel hoc ꝓtingit ꝓpter adiunctū. s. ꝓpter bonū matrimonij. ar. xxvij. q. j. nuptiarū. ⁊ est sic qd dī inť simplicē loquelam ⁊ iuramentū nō facit deus dīam. xxij. q. v. iuramentum. ⁊ collige ex hoc qd hic dī votū ex sui natura non dirimere mrimoniū ꝑ ꝓstitutio facta sup voto. Quia fit hic mentio de voto simplici ⁊ solēni: vide qd sit vtrūq votū. solēne ē qd fit interueniēte aliqua istarū solēnitatū videlicet p susceptionē sacri ordinis. xxviij. di. diaconi. ⁊. lxxxiiij. dist. cū in ꝓterito. Itē p susceptionē sacre vestis q tm̄ ꝓfitētib⁹ dari dz. ē. de regu. statuim⁹. ⁊ maxime si cū alijs incipiat cātare ⁊ oblationē facere in ecclia. xxvij. q. j. vidua. ⁊. ē. d regu. vidua. ⁊. xxvij. di. qd interrogasti. Tercio mō cū p ꝓfessionē deuouet se alicui religioni in manu abbatis vel abbatisse vel etiā in manu monachi. ē. d regu. statuim⁹. ⁊. ē. e. ꝓsuluit. ⁊. j. c. pr. pñtib⁹ testib⁹ p q ꝗs possit ꝓbari ꝓfessio si ille negaret ⁊ ne hoc negari possit fiat inde publica scriptura. xxvij. q. j. oēs femine. in q scriptura ꝓfiteat se velle religiose viuere. xx. q. j. vidua. ⁊ tale votuz impedit mrimoniū ꝓtrahendū ⁊ dirimit iam ꝓtractū. xxvij. q. j. c. j. p totū vsq ad. c. nuptiarū. als aūt votū ꝯtinentie factū q uis coā multis dī simplex quasi nō vestitū siue institutum aliqua solennitate. ⁊ tale votū impedit mrimoniū ꝯbendū ꝑ nō dirimit iā ꝯctū. q. d. nō dz ꝯbere post tale votū. tñ si ꝯbat tenet. ē. c. ꝓsuluit. ⁊. c. veniēs. ⁊. xxvij. q. j. nuptiarū. cū se. c. ⁊ post hoc votū cōtinētie cuz quis dicit voueo ꝓtinentiā dat ecclesia licentiā ꝓtrahēdi. ē. eo. c. pr. Hec opi. hodie q̄si cōis ē ⁊ i hac opi. fuit ḡtian⁹ xxvij. di. j. vl. ⁊. c. vl. Hug. ꝯo dixit q votū ꝓtinētie ꝓpetuc interoia vota ipedit ⁊ dirimit mrimoniū iaz ꝯctū: ⁊ in nullo casu ē mrimoniū post votū ꝓpetue cōtinētie quo ad deū: ⁊ si postea cōtrahat d solo facto ꝯbit ⁊ mortaliť peccat ⁊ d dicit eē verū si votū ꝓtinētie ꝓprie teneatur ꝓprie dī votū cōtinētie cū dico: voueo ꝓpetuā ꝓtinentiam. Improprie cū dī voueo siue promitto q post annuz siue post mortē vxoris mee voueo ꝓpetuā cōtinētiā qd est dicere votū de pñti ⁊ de futuro. Et dicit Hug. q solēnitates ꝓmisse nō sūt de suba voti ꝑ signa ⁊ ꝓbatōes voti si votū reuoceť in dubium. Io. dixit q si aliquis coā tota ecclia dicat voueo ꝓpetuam ꝓtinentiā nō solennizat votum nisi aliquid de ꝓmissis interueniat vñ si postea ꝓtrahat tenet mrimoniuz Hug. ꝯo ꝓtra vt pz. Sed certe qd dicit bu. magis videť tutū licet em̄ aliqs nō efficiat monachus bene pōt se obligare ad ꝓtinentiā ꝓpetuā p votum sicut pōt se obligare ad alia vota quia votū ꝓtinētie excedit oia alia vota vnde nō posset cōmutari in maius bonū. ar. xxxij. q. j. nuptie. vñ ⁊ si coniugati continentiā ꝓmittāt eam seruare tenenť. xxxiij. q. v. quod deo pari. Hug. ꝓtradicit Alex. c. pri. cui potius standum est.

g ¶ Oseruare: q si prius iurasset ⁊ postea votū simplex emisset tene quod dicit. ē. de spon. ꝓmissum.

h ¶ Videtur. quia remanebit cum illa. ē. eo. consuluit.

Insinuante. ¶ Primo ponit factū. secdo diffiniēdū cōmittit ibi: nos igit. Ab. Si. i ¶ Supplicatū. ꝓtra illā illa iura. nam a principe nō ē petēda vxor. xxxvj. q. ij. nullus. ⁊ penā deportatōis mereť. C. si nup. ex rescrip. pe. l. j. ⁊ qz debent esse libera mrimonia. ē. de spon. gēma. k ¶ Qd in manibus. ⁊ ita solēnizauit votū ꝓtinētie tradēdo se ordini sancti augustini in manibus illius monachi: vt. j. pz. ⁊ habitū ꝓfessorū suscipiēdo. l ¶ Ut vomo ꝓpria. q nō erat monacha ex q pōt ꝓpriū retinē. ar. ē. de sta. mo. cū ad monasteriū. in fi. cuz talis ꝓditio sit ꝯ subam monachat⁹. ē. de ꝓdi. ap. c. fi. ⁊. xxxij. q. ij. solet. ⁊ ar. ff. de ac. ⁊ ob. nō solū. ar. ꝯ. x. q. j. sic qdē. ⁊. ē. de ꝓdi. ap. c. j. talis em̄ ꝓditio ē ꝯ subam monachat⁹. vñ cā retēta impedit mōachatū. Quidā tñ dicūt q ea adiecta tenet monachatus ⁊ p nō adiecta bīi dz. ar. bui⁹ lre. de d diri. ē. de cōdi. ap. c. vlti. ꝯba ista in vomo ꝓpria cū oi etiā sua suba sic expone. i. cū vsufructu sue sube olim aī monachatū: vt de vsufructu illarū rerū victū ⁊ vestitū bīet in vita sua: quicqd em̄ sup est dz esse ⁊ est monasterij ⁊ si qd deest ei suppleť a mōasterio sīlis em̄ expositio baberť. xxvij. q. j. si qs rapuerit ⁊ sic ista erit

a in manibus suis votū ꝓtinētie ꝓmisit nō tñ locū aut vestē mutauit q audito: vir aliā sibi copulauit. ¶ Nos itaq attendētes tutius esse vt ꝓfata mulier post fidē ⁊ votū simplr oblatū

b mrimoniū ꝓtrahat q fornicationis reatū incurrat mādamus q̄tenus si plus nō ꝓcessit sibi d

c fide mētita ⁊ voto violato congruā satisfactionē indicas. ⁊ ei cui vult nubēdi in dño licentiā

d tribuere nō postponas.

¶ Elestinus tercius.

¶ Votū simplex impedit sponsalia de futuro, non autem dirimit matrimonium sequens, secus in voto solenni.

c Rursus quidā votū castitatis emittens iurauit se qua dā ducturū postea i vxorē ¶ Vñ a. f. tua requisiti arbitra

f mur q cū simplex votuz apud deū nō minus obliget q solēne p eo q iurauit temere penitentiā agat. Et votuz qd deo fecit

g studeat obꝓuare. ¶ Qd si post q hmōi ꝓstitit iuramētū: ad nuptias ꝓprio motu ꝓuolasset: cū votū simplex mrimoniū impediat ꝓtrahendū: nō tñ dirimat iam ꝓtractū: nihil ambiguitatis

b questio tua ꝓtinere videť.

I Mno. terciu ꝯ liboū. ⁊ lubicē. episcopis.

¶ Votum solenne impedit et dirimit matrimonium post cōtractum.

Insinuāte. i. nobilli mulie re nro ē aplatui reseratuz q a quibusdam curialibus fuit

i religionesi. p ipius copula supplicatū qd cū ad ꝓsanguineoq eius noticiā puenisset: vt mari tū accipet ei sub obtestatiōe re/gia suggesserunt: ipsa ꝯo q tūc non nollet nubere ꝓtestans cōsilium accepit ab eis q votum

k emitteret castitatis: qd in manibus cuiusdā de fratribus sancti augustini feē adiecto tenore

l vt in domo ꝓpria cū omni substantia sua remaneret. Sane in eiusdem ordinis habitu biēnio post pmansit. licet id se in vitā fecisse asserat: et coactam non

vouco ꝓpetuam ꝓtinentiā nō solennizat votum nisi aliquid de ꝓmissis interueniat vñ si postea ꝓtrahat tenet mrimoniuz Hug. ꝯo ꝓtra vt pz. Sed certe qd dicit bu. magis videť tutū licet em̄ aliqs nō efficiat monachus bene pōt se obligare ad ꝓtinentiā ꝓpetuā p votum sicut pōt se obligare ad alia vota quia votū ꝓtinētie excedit oia alia vota vnde nō posset cōmutari in maius bonū. ar. xxxij. q. j. nuptie. vñ ⁊ si coniugati continentiā ꝓmittāt eam seruare tenenť. xxxiij. q. v. quod deo pari. Hug. ꝓtradicit Alex. c. pri. cui potius standum est.

g ¶ Oseruare: q si prius iurasset ⁊ postea votū simplex emisset tene quod dicit. ē. de spon. ꝓmissum.

h ¶ Videtur. quia remanebit cum illa. ē. eo. consuluit.

Insinuante. ¶ Primo ponit factū. secdo diffiniēdū cōmittit ibi: nos igit. Ab. Si. i ¶ Supplicatū. ꝓtra illā illa iura. nam a principe nō ē petēda vxor. xxxvj. q. ij. nullus. ⁊ penā deportatōis mereť. C. si nup. ex rescrip. pe. l. j. ⁊ qz debent esse libera mrimonia. ē. de spon. gēma. k ¶ Qd in manibus. ⁊ ita solēnizauit votū ꝓtinētie tradēdo se ordini sancti augustini in manibus illius monachi: vt. j. pz. ⁊ habitū ꝓfessorū suscipiēdo. l ¶ Ut vomo ꝓpria. q nō erat monacha ex q pōt ꝓpriū retinē. ar. ē. de sta. mo. cū ad monasteriū. in fi. cuz talis ꝓditio sit ꝯ subam monachat⁹. ē. de ꝓdi. ap. c. fi. ⁊. xxxij. q. ij. solet. ⁊ ar. ff. de ac. ⁊ ob. nō solū. ar. ꝯ. x. q. j. sic qdē. ⁊. ē. de ꝓdi. ap. c. j. talis em̄ ꝓditio ē ꝯ subam monachat⁹. vñ cā retēta impedit mōachatū. Quidā tñ dicūt q ea adiecta tenet monachatus ⁊ p nō adiecta bīi dz. ar. bui⁹ lre. de d diri. ē. de cōdi. ap. c. vlti. ꝯba ista in vomo ꝓpria cū oi etiā sua suba sic expone. i. cū vsufructu sue sube olim aī monachatū: vt de vsufructu illarū rerū victū ⁊ vestitū bīet in vita sua: quicqd em̄ sup est dz esse ⁊ est monasterij ⁊ si qd deest ei suppleť a mōasterio sīlis em̄ expositio baberť. xxvij. q. j. si qs rapuerit ⁊ sic ista erit

monacha ⁊ potest remanere in domo quōdam sua cum vsu rerum quas cōtulit monasterio: sic. xxvij. q. j. de viduis.

a ¶ Metu regio: ar. q̄ imperiū regiū nō sufficit ad istū metuz ar. C. qd̄ me. cā. ad inuidiā: ar. ꝑtra. C. e. l. penul. ⁊. xxiij. q. viij. q̄ cōueniōr. siliter imperiū parentū nō sufficit. ff. de ritu nup. si patre. xxxij. q. viij. omnes causationes.

b ¶ Vel modica coactio: no. q̄ leuis metus nō excusat i voto vt hic. et. §. qd̄ me. cā. cum dilecti. sed in electione leuis met⁹ sufficit. j. q. vj. sicḡ aūt sil̄r in matrimonio vt videt: q: plena debet securitate gaudere. vt. §. de spō. cū locū. ff. de ri. nup. si patre. tamē talis debet esse q̄ possit cadere in cōstātez virū. §. de spō. veniēs. ij. ⁊. c. cōsultationi.

c ¶ Patientia: no. q̄ rōne tpis euanescit exceptio: q̄a p̄sumit cōsentire. j. q. j. cōstat. §. de spon. ad id qd̄. j. de fri. c. j. C. qd̄ me. cā. l. ij. ff. de odi. ob tur. cāz si ob turpez. ff. de ritu nup. si patre.

Rica. De eo qui duxit i ma. ¶ Supra visum est de quibusdaz impedimentis matrimonij. s. ordinis ⁊ voti: nūc subijcit de alio ipedimento. qd̄. s. causatur ex adulterio vel machinatōe in mortē cōiugis. Ab. si.

Ropositū. ¶ Cōmunis diuisio Scda ibi: licz autem. Abbas.

d ¶ Insciā: hoc excusauit mulierē ab adulterio: q: ignorās non cōmittit adulterium: xxxiij. q. ij. in lectuz. ⁊ ff. de adul. l. vl. alioq̄n si fuisset cōscia nō posset postea cū eo remanere. j. e. cū bzet. imo plus ꝑdest: q: filij de tali mr̄imonio legitimi sunt cēsendi ꝓter bona fidē vxoris. j. q̄ fi. sint legi. ex tenore. ⁊. c. cū inter. ⁊ tñ nō fuit mr̄imoniū int̄ eos etiā post mortē p̄me vxoris. lz cū ista crederet cū liberū ligat⁹ tā erat ⁊ in prio p̄sensu q̄ null⁹ fuit intelligiē pdurare: sicut nec mr̄imoniū ꝑtrahiē cū seruo licz credaē liber. alꝭ nō cōtractura etiā si postea manumitteret eo ignorāte: q: post manumissionē factā manēdo cū eo approbare semp intelligiē primū cōsensuz qui erroneus fuit ⁊ nō aliū. vnde matrimoniū nō ꝓcedit. argu. ꝑtra. ff. de offi. pcōsul. obseruare. §. vl. imo videē exp̄ssum. ff. de iure do. ꝓculus. ꝓus dictū verū est. tamē si mulier vult cōpelliē ip̄am ducere ꝓter dolū et fraudem ip̄ius. vt in fi. dicit.

e ¶ In canonib⁹. xxxj. q. j. c. j. ⁊. j. e. ex tua ꝓ. cū bzet. ⁊. c. vl. i fi.

f ¶ Fidē dederat: vel si de facto eā duxit. j. e. cū bzet. ⁊ supple ⁊ eā cognouit viuēte sua vxore alꝭ nō impediret ꝑtrahere cū ea. j. e. c. olti.

g ¶ Machinata. xxxj. q. j. sicḡ viuēte. ⁊. j. e. sup hoc.

h ¶ De suo dolo. ⁊. de rescrip. sedes aplica. ⁊. xxx. q. j. dictum.

i ¶ Nisi mulier: ⁊ ita cōpelliē vir remanere cū ea si voluit ꝓpē culpā ⁊ dolū ip̄i⁹ viri: § nō ecōuerso, sil̄e. j. de adul. c. ij. ⁊ ita ē hic arg. q̄ Jctus p̄ ꝑte tenet: ⁊ p̄ ꝑte nō. §. de vespō. impu. de illis. ff. mā. pōt. C. de rescin. vē. l. ij. ⁊ insti. de auc. tu. circa. pn. ff. loca. si emptio. §. interdū. ⁊. ff. de ac. emp. ⁊ ven. iulian⁹. §. sicḡ a pupillo. xxix. q. ij. sicḡ ingenu⁹. xxxij. q. v. ꝓposito. ⁊. xxxij. q. ij. aliqñ ⁊. xxvij. q. ij. §. j. ⁊. xxxj. q. ij. c. j. ⁊. ij. si tñ cōtrahēt cū alia teneret matrimoniū. j. eo. veniens.

a tam metu regio q̄ parentū: ⁊ infra. Tandē attendens q̄ inuita votū emiserit: eo dimisso de parentū consilio. p. Michaeli publice fuit matrimonialiter copulata: de quo quattuor sustulit filios tempore ꝓcedente: ⁊ infra. ¶ Nos igitur attendentes q̄ in emissione voti qd̄ ꝓcessit: nulla

b vl̄ modica coactio affuisset quā

c patientia ⁊ p̄seuerātia sequētis temporis penit⁹ ꝓfugauit: ⁊ q̄ sequēs cōiunctio potius iniqua fuit et violenter extorta: mandamus quatenus p̄missis veritas suffragaē p̄fatam mulierem ad male dimissum religionis habitum resumendū ⁊ reseruanduz: qd̄ vouit: monere ⁊ inducē procuretis: ⁊ si opus fuerit p̄ censuram ecclesiasticā coercere.

Rica. De eo qui duxit in matrimoniū quā polluit p̄ adulteriū.

Lex. iij. abbati scti albani.

¶ Siquis viuēte vxore contrahit cū secunda hoc ignorāte prima mortua ad sui petitionē nō separabitur a secunda.

Ropositum est nobis q̄ vir quidā vxorem habens: sibi aliā huiusmodi rei insciā copulauit: sed prima mortua nititur discedere a secūda: et infra.

e ¶ Licet autē in canonibus habeaē: vt nullus copulet matrimonio quā ꝓus polluerat adulterio: ⁊ illam maxime: cui fidem

f dederat: vxore sua viuente: vel

s que machinata est i morte vxoris: q: tamē p̄fata mulier erat in scia: q̄ ille aliam haberet vxorē viuentē nec dignū est vt predictus vir qui sciēter contra cano

b nes venerat: lucruz de suo dolo reportet. Consult. t. t. rñ. q̄ nisi

i mulier diuortiū petat: ad petitionē viri nō st̄ aliq̄ten⁹ separandi.

I Dem abbati de fontibus.

¶ Si viuēte prima vxore. ⁊ non cognita qs contraxit cū secūda scienē. ⁊ eā cognoscēt. etiā mortua prima secūdam habere non potest. secus si p̄ma erat non legitima vxor.

k Ignificauit nob. o. andegauēsis: ⁊ infra. ¶ Adādamus q̄ten⁹ si ꝓstiterit: q̄ eidē. o.

l tāta vis illata fuerit: q̄ nō spōte in primā p̄senserit: nec post p̄stitum iuramētū ip̄az carnaliē cognouerit: ꝓpter h̄ nō dimittas q̄n ad aliā quā postea in vxorē accepit: reūtendi liberā tribuas

n facultatē. ¶ Alioq̄n sibi ne ad se

o cūdā reuertaē sub intermiatiōe anathematis inhibēs des ei licētiam ducendi aliam in vxorē.

I Dem baraneñ. episcopo.

¶ Non potest quis cū illa contrahere. quam vxore viuēte cognouit si machinata fuit in mortem vxoris.

Uper hoc qd̄ q̄siuisti an liceat alicui cū ea cōtrahere mr̄ioniū quā vxore sua viuente

S Ignificauit nō.

¶ In pria ꝑte decisa p̄sultatio In secūda ibi: mādam⁹ distinguens cōmissio: et secūdū mēbrū ibi: alio quin. Abbas. si.

k ¶ Significauit. iste o. coactus fuit quādā depōsare i vxorē p̄stito iuramēto. postea vo ꝑtraxit cū alia spōtanea voluntate p̄scia hī facti. pria petit illū in virū coram eboracen. archiepo q̄ eū cōpulit recedere a secūda p̄stito iuramēto donec lis esset iudicio ecclie termiata int̄ ip̄m ⁊ p̄mā lite pendēte mortua ē prima. dubitat ista. o. an debeat redire ad se cūdā quā spōte duxerat in vxorē. respōdet papa ꝓut sequiē.

l ¶ Tāta vis: q̄ possz cadere in p̄stantē virz. §. de spō. veniēs. ij. ⁊. c. cōsultatōni. sil̄e. §. qd̄ me. cā. platū. ⁊. c. cū dilecti: ar. §. xv. q. j. merito. q̄riē. ⁊. §. de iureiur. si vo. Juramentū istud potaē ꝓuari sine interitu aie. q̄ debuit ꝓuari: vt ibi dī. ⁊ h̄ nō bñt hic locū: q: mr̄i monia libera debēt eē ⁊ nō coacta. §. de spō. cū locū. ⁊. c. ꝑterea. requisiuit. bēma.

m ¶ Cognouerit: q̄ si fecit añq̄ ꝑtraheret cū secūda p̄sensisse videē vñ amplius secūdam habere nō posset §. de spon. ad id qd̄. ⁊. §. de vespō. ipu. de illis. ⁊. j. de bis q̄ ma. ac. pos. insup. ⁊ est ar. q̄ ratihabitio retrotrahiē. sil̄e. §. de regu. significatū. ad fi. j. q. j. cōstat. lxiij. di. salonitane. de cōiu. ser. ꝓposuit: ⁊. §. qd̄ me. cā. platum.

n ¶ Me ad secūdā. cōsciam bui⁹ facti alꝭ enim bene posset eam habere. §. c. proximo.

o ¶ Reuertaē: ar. est hic: q̄ ab initio non valet tractu tēporis nō cōualescit. licz perueniat ad euz casum a quo potuit habere initium. insti. de leg. §. an seruo. ij. q. j. in primis. circa prin. insti. qui testa. face. pos. §. vltimo. xxxvj. q. ij. c. vltimo. argu. contra. xxx. q. j. ad limia. ff. de serui. vt pomū. xxxiij. q. ij. in lectū. Prima rubrica locū habet quādo ꝓpetuū subest impedimentū contraria adaptaē: ad hanc regulā multa impediunt faciendu⁹ que iam factuz non dirimunt: quia quod ab initio legitime factum est ex supueniente delicto non mutatur. ff. de itine. actuq̄ priuat. nec enim nisi lege vel canone illud expuimaē: vt patet per contraria qd̄ perpetuo ꝓhibetur fieri. quolibet casu supueniēte p̄hibitio durat: vt in primis concor. ⁊. j. c. proximo.

S Uper hoc quod. ¶ Premittit questionem cui respōdet ibi: taliter.

a ¶ Copulauit: ⁊ eam viuente sua vxore cognouit als nõ ꝓhiberet. j. eo. ca. vlt. ⁊ ea sciente ꝙ haberet vxorem. secus si ignoraret. ē. eo. c. j. ⁊. ij. ⁊. j. eo. tit. ex tuarũ. ⁊. c. cum haberet.

b ¶ Machinata. xxxj. q. j. sicꝫ viuẽte. ⁊. ē. eo. c. j. ⁊ intellige cũ effectu. vt dicit. c. sicꝫ viuẽte. qd dicit machinata. qr vba cũ effectu sunt accipiẽda. ē. de cle. nõ resi. relatũ. ⁊ ē. de spõ. c. vlt. de peni. dist. j. §. h aũt verba. ⁊. ff. qd quisq; iuris. l. j. §. hoc aũt. ⁊ arg. j. c. vlti. Quidã dicunt ꝙ sufficit conat⁹ sine effectu: et sufficit ꝙ ita scꝫtuꝫ est. ff. q ⁊ a qb⁹ ꝓsperit. ⁊. vj. q. iij. scriptũ est. qd nõ est verũ j. e. c. l. vlt. Quid si aliquis interficit aliquẽ in bello nõ eo ꝓposito ꝙ velit vxorẽ eius sumere. nũquid põt illã ducere in vxoreꝫ. Dicas ꝙ sic. ē. de puer. in fi. laudabilem.

c ¶ Fidez dedit. xxx. q. j. relatum. ⁊. j. eo si significasti. Berũ.

Ex litterarũ.

¶ Cõis diuisio Secũda ibi: sup quo. Ab. ¶ Deꝑhensaꝫ: id est coniunctã. sola eñ deꝑhensio nõ sufficeret ad hoc vt separeꝛ. ij. q. j. c. ij. ⁊. iij. lꝫ sufficiat ad infamiaꝫ. ff. de ritu nup. palam. §. vlt. e ¶ Aliã sup induxit: in vxorẽ. que fuit ꝓscia ꝙ aliã babebat vxorẽ als nõ noceret. ē. eo. c. j. ⁊. j. eo. veniẽs. f ¶ Separe. j. eo. c. significasti. xxxj. q. j. relatum.

g ¶ Aliã: ꝓtẽit: acta ꝓnitẽtia: ar. ē. de spõ. cum in apostolica. vel etiã ꝓte penitẽtie si timeꝛ de incontinẽtia. xxxiij. q. ij. in adolescẽtia. Berũ.

Cum haberet.

¶ Primo ponitur cõsultatio. Secundo responsio ibi: tale. Abbas Siculus.

a sibi de facto mr̃imonio copulauit. ¶ L. r. ꝙ si adultera ē in mortẽ vxoris aliqd machinata: siue fidẽ dedit siue nõ ꝙ ea defuncta hãc esset ducturus ꝓm canones ab eius consortio ꝓhibeꝛ: ⁊ hec ꝓhibitio ꝓpetuo est seruanda.

¶ Clemens tertius.

¶ Qui viuẽte vxore etiã ab eo separata quo ad thorũ secundã conciã ducit vxorem. ꝓma mortua separabit a secũda. ē cum alia contrahere poterit.

Ex litteraꝫ insinuatõe accepimus. ꝙ. t. vxorẽ suaꝫ in adulterio deꝑhensam de tui antecessoris assensu abiecit que postmodum accepit habitũ monachalẽ: ē dictus. t. anteq; illa decederet: aliam supinduxit: et plures suscepit filios ex eadem ⁊ infra. ⁊. t. igit. r. ꝙ illos debeꝛ ab inuicẽ separare: idem ꝯo vir indicta ei d adulterio penitẽtia aliam ducere poterit in vxoreꝫ.

¶ Item.

¶ Qui viuẽte vxore legitima cũ secũda ꝓtrahit adultera. etiã prima mortua separabit a secũda. etiã si longo tempore cohabitauit ⁊ filios ex ea suscepit.

Cum haberet vxoreꝫ legitimã. a. nomine. j. latoꝫ p̃sentium: cum. m. adulteriũ perpetrauit. Cunq; super hoc fuisset in ius vocat⁹ abiurauit adulteram: et postmodũ iuramento cõtempto viuente legitima cuꝫ ea matrimoniũ cõtrahere: ⁊ ipi diu cohabitare ꝓsumpsit demũ predicta. a. de presenti luce subtracta memoratus. j. cũ adultera per decenniũ est moratus: de qua decẽ filios ꝓcreauit. ¶ Tale ergo damus consul. t. responsum: vt separenꝛ omnino: ⁊ eis iniũcta penitẽtia perpetua continentia indicaꝛ p̃sertim cum in dies suos ambo ꝓcesserint: ⁊ tã diu publice i adulterio ⁊ ꝓiurio ex certa sciẽtia ꝓdurantes ecclesiam in graui scandalo ꝓturbauerint. Nosti eñ ꝙ leo papa statuit vt null⁹ ducat in mr̃imoniũ quã adulterio polluit ⁊ ꝙ h pl⁹ ꝓcessum fuit q̃ si fides prestita dumtaxat fuisset adultere vt defuncta legitima eam duceret in vxorem: cũ eadem etiam viuente quasi matrimonialiter meche mechus adherere ꝓsumpsit: et sacramentum suũ temere violare: qd vtiq; cõnubium vbi etiã nulla inꝛcessit religio iuramenti tã Grego. papa q̃ triburiẽ. syno dus detestaꝛ: et vtrũq; hoc mõ cõiunctam ꝓcepit publice penitentie subijci ac perpetuo sine vlla spe coniugij ꝓmanere: nec aliquod eisdẽ. j. ⁊. m. adminiculum asserũt vt simul maneãt ꝙ decẽnio cohabitauerint adinuicẽ: ac decẽ filios susceperint: cũ multiplicitas ꝓlis ita suscepte magis eorũ crimẽ exaggeret: et diuturnitas tꝑis peccatũ nõ minuat ē augmentet. Sollicitudinis tñ tue intererit vt vt q; liberis suis ꝓm ꝙ eis suꝑetũt facultates necessaria subministrent. Tam grego. q̃ triburiẽ. xxxj. q. j. relatũ. ⁊. c. sequẽ.

o ¶ Mltiplicitaꝫ: qñ q; tñ fauoꝫ filiorũ dispensationẽ inducit. xxxv. q. viij. de gradibus. ⁊. ff. de ritu nupt. q̃ in ꝓuincia. als incipit diuus.

p ¶ Nõ minuat. j. de symo. nõ satis: ⁊. c. se. ⁊. ff. de cõsul. l. vlti.

q ¶ Intererit. apud quẽ debeãt morari filij facto diuortio. habes. C. d diuoꝫ. fac. l. vna. ⁊ apud talem cõ morari dñt q̃ eorũ vite vel sanguini nõ insidieꝛ. ē. de puersi. i fi. c. vlti. vbi de hoc.

r ¶ Scõm facultates: hoc est regiare ꝙ ꝓm facultates alimẽta ministrenꝛ. ff. de li. agno. si quis a liberis j. rñso. ⁊. §. sicꝫ ex bis ⁊. C. de alẽ. libe. si cõpetenti. ⁊. l. vlti. sic et ꝓcuratio exhiberi debet ꝓm facultates ecclesie. ē. de censi. sopite. ⁊. c. cum nuper. Et no. ꝙ filius minoꝫ triennio ali debet apud matrẽ. maioꝫ triẽnio apud patrẽ. C. de pa. po. nec filium. et. ē. de cõuer. infi. c. vlt. ⁊ ar. ff. de libe. agno. sicꝫ a liberi. §. nõ tñ. Illud scias ꝙ sicut parẽtes alere debẽt filios. j. di. ius naturale. sic ⁊ filij parẽtes sic egẽt. vt i l. ꝑdicta. sicꝫ a liberis in ꝑn. ⁊. §. si impubes ⁊. C. d alẽ. li. l. j. ⁊. ij. ⁊ xxx. di. c. j. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera. tñ recusare põt pater alere filiũ iusta de causa si forte eũ accusauit: vt in. l. ꝑdicta: siquis a liberis. §. siquis ex bis. in fi. vbi autez pater ⁊ filius egent: mater compelliꝛ eos alere: vt. eo. l. §. vtrũ. ⁊. l. penul. ⁊. C. de alen. lib. auten. quẽadmodum. ⁊ in auten. vt li. ma. ⁊ auie. §. illud. Si autem mater alit filium dum pater abundat potest petere expensas: si hoc fuerit ꝓtestata. ff. de nego. gest. nẽsennius. post triennium tamẽ. sed hec que dicta sunt subintelligũtur de legitimis: vñ signanꝛ ꝓtraria in autẽ. qui mo. na. effi. le. §. vlti. ⁊. C. de incest. nup. auten. ex complexu. ⁊. C. de na. lib. auten. licꝫ patri. ⁊. j. qui fi. sint legi. per venerabilẽ. sed illa ꝓtraria intelligunꝛ de vigore iuris ciuilis. qd videꝛ inductuꝫ in detestationem criminis. hoc intelligiꝛ de benignitate canonica que vigoreꝫ sumit a iure naturali. nam educatio filioruꝫ de iure naturali est. j. dist. ius naturale. et ex instinctu naturale procedit. vnde ius istud preferꝛ ciuili: tamẽ filij non succedẽt in bonis patris ⁊ illegitimi sunt. ē. de clãdesti. despon. cum inhibitio. §. j.

b ¶ Perpetua cõtinentia: hoc fit ꝓpter causas que hic ponũtur: ⁊ quia ambo ꝓcesserant in dies suos: tamẽ si timeꝛeꝛ de incõtinentia ipsoꝫ. puta si eẽnt iuuenes dareꝛ eis licentia contrahendi. xxxiij. q. ij. in adolescentia. ⁊. c. vlti. Sed contra videꝛ. ē. c. proximo. vbi daꝛ licentia cõtrahendi in simili casu. sed ratio redditur in littera: ꝙ isti plus peccauerũt q̃ alij vnde plus puniunꝛ: ⁊ quia senes videbanꝛ. i ¶ Leo papa. xxxj. q. j. c. j.

k ¶ Et ꝙ hic plus: sic. j. c. c. vlti. Sed videꝛ ꝙ casus iste nõ sit alius ab alijs duobus de quibus habes. ē. e. sup hoc. qr si ducit illã: fidem dat illi. ⁊ ita idem est ducere eam sic de facto ꝙ fidez dare. satis potest dici ꝙ iste casus nõ ē diuersus ab illis. ⁊ h nõ dicit ꝙ sit alius oino: sed ꝙ plus est hic q̃ si fides tñ detur: q̃a hic ꝓmo interuenit fides in desponsatiõe tali de facto ⁊ postea eam ducit. sed verius est ꝙ est tertius: ⁊ hñ differt ab alijs: quia hic est fides de pñti cõtrahendo cum ea q̃tenus potest. Sed in alio casu est tñ fides de futuro. ⁊ est similis differentia: sicut in

l ¶ Cum eadem. ē. vxore.

m ¶ Iuramenti: iuramentũ istud quod fecit iste vt ei vlterius non adhereret: non sufficit ꝙ eam habere non possit: quia idez esset si eam abiurasset: cum aliud subsit impedimentũ. vt patet per hanc litteram. vnde supple maxime.

S Ignificasti. ¶ Cōis diuisio. Scda ꝑs ibi: nos igit. Ab.
a ¶ Adhesit: ⁊ qz eā nō dimittebat fuit excōicat⁹: ⁊ ideo dicit in fi. si petierit absolutionē ipm absoluas.
b ¶ Machinatus. xxxj. q. j. siquis viuente. ⁊ ē. eo. super hoc.
c ¶ Fidē dederit. xxxj. q. j. relatū. ⁊ j. e. c. vlt. Idē est si de facto eā in vxorē ducat. ē. c. pri. et hoc verū est cū mlier ista scit illū aliā hīe alis non noceret q̄ min⁹ post mortē vxoris posset secū remanere. ē. eo. c. j. ⁊ j. c. pri.
d ¶ Si petierit: imo videt q̄ cōpelli debet ar. xxij. q. j. p̄ dicandū. ⁊ xciij. di. diaconi. sed q̄liter pōt cōpelli cuz iā sit excōicatus hoc mō vt alij cōpellātur ne ei cōicent. j. de vsu. post miserabilez. Alij dicūt q̄ nō ē absoluēdus: nisi petat vt ista sa satis innuit: qz ipe nitēti nō dat remissio xxiiij. q. ij. legat ⁊ xxiiij q. vij. quēadmodum. ⁊ hic nō ē ꝑtrarietas: qz vtrūq̄ fieri pōt vt ille indirecte cōpellat. et sic petet absolui et satisfaciet.

Venions ad pre. ¶ Poit casuz quē decidendū cōmittit ibi: licz autē. Ab.
e ¶ Insciā. si hoc fuit legitime poterit remanere cū illo. sil'e. ē. eo. c. j. f ¶ De nouo: vt sic tenet mrimoniū vt ex nūc si illa voluerit in eū cōsentire: alis nō cōpellerēt ⁊ vir. ē. eo. c. j. sic ⁊ trāsactio volo alteri⁹ tm̄ inita ab eo reuocari nō pōt. C. de trāsac. transactōe: sil'e ff. d offi. pcō. obseruare. §. vlt. sic. ff. de lega. iij. l. j. §. j.
g ¶ Fidez adultere: ꝑ iō dicit: qz ⁊ si illa ꝑ sciuisset ⁊ q̄ haberet aliam vxorem adultera diceretur: vnde nō posset esse cum illo ꝓ pter fidem datam: et quia etiam plus fuit hic: quia in vxorem eam duxit. ē. eo. cū haberet. sed qz fuit ignorans adulterium non commisit. xxxiiij. q. ij. in lectum. ff. de adulte. l. penult.

I Vno. iij. cpo spoletano.
¶ Si q̄s mortua vxore ꝓtrahit cum ea quaz viuente vxore sine fidei datione cognouerat tenet matrimoniū dūmō in mortē defuncte neuter fuerit machinat⁹.

Q Ignificasti nobis q. p. ciuis spoletan⁹ quādā mulierē duxisse legitime in vxorez
a ea relicta cuidā meretrici adhesit: ⁊ infra. Verū cū vxor ipius esset viā vniuerse carnis ingressa. meretricez cui adheserat desponsauit. ¶ Nos igit inq. t. t. r. q̄ nisi alter eoz in mortē vxoris
b defuncti fuerit machinat⁹ vl ea
c viuēte sibi fidez dederit de mrimonio ꝓtrahendo: legitimū iudices matrimoniū supradictuz excōmunicato munus absoluti
d onis si petierit iuz formaz eccle sie impensurus.

I Dem messan. capitulo.
¶ Si q̄s viuēte prima secūdā huius rei insciam duxerit vxorē mortua ꝑma licite ramanet cuz secūda nouo ꝓsensu inkueniēte.

Venies ad pnitiam nostraz g. laicus humili insinuatione monstrauit: q̄ cum in ciuitate lemoniceñ. quandā sibi matrimonialiter copulasset: ab ea recedens messanā aduenit. vbi
e m. mulierē insciam q̄ aliā haberet vxorem sibi solennit copulauit. verū cū eidē penitētia fuissz iniūcta vt ad legitimaz rediret vxorē: ⁊ ipe ꝓpter hoc in suam patriam redijsset vxorem suam iueniēs carnis debita psoluisse ad messanam redijt ciuitatem ⁊ supradicte. m. tanq̄ legitime cohabitauit vxori: ⁊ infra. ¶ Licz autē viuēte vxore legitima predictā. m. sibi copulare nequerit in vxorem: quia tamē vxore defuncta vtpote a lege ipius solu-
f tus in eandē. m. de nouo potuit matrimonialit cōsentire dūmō
s nō ꝓstiterit fidē adulterevel machinatus fuerit in mortē vxoris mādamus quaten⁹ si est ita: eidem. g. vt supradicte. m. affectu adhereat ꝓiugali lniaz ꝓcedat.

G Rego. ix. fratri. r.
¶ Cōtrahēs cū secūda viuēte prima quā tū non cognouit nec ante cōtractuz nec post mortua prima pōt cōtrahere cū secūda.

Q Iq̄s vxore viuēte fide data ꝓmisit aliā se ducturū.
e vl cū ipa de facto ꝓtraxit: si nec aū nec post legitima ei⁹ supstite
b cognouit eandē q̄uis vtriq̄ ipsorū ꝓ eo in ꝑ grauiter deliq̄rit sit pnia iniūgenda. nō est tū matrimoniū quod cū ea contraxit post vxoris obitū dirimenduz. ¶ Cetez tolerari non dz si ꝑus vel postea dū vixerit vxor ipi⁹: illam adulterio potuisset.

Rica. De cōiugio leprosorum.
A Lex. iij. cantua. archiepo.
¶ Lepra supueniēs nō dissoluit matrimoniū nec matrimonij effectum. ideo adinuicē maritali affectione cōiuncti se tractare debēt aut ad perpetuā cōtinentiam vouendam induci.

P Eruenit ad nos q̄ cū
i hi qui lepre morbū incurrūt de ꝓsuetudine generali a cōmuniōe hominū separenk nec vxores viros nec viri vxores taliter egrotātes sequunk. Quoniā igit cū
k vir ⁊ vxor vna caro sint non de
m bet alter sine altero esse diutius mandamus quaten⁹ vt vxores viros ⁊ viri vxores q̄ lepre morbū incurrūt sequank. et eis con
o iugali affectōne ministrent solli

Rica. De cōiugio leprosorū. Also de quibusdam impedimentis matrimonij: q̄a morb⁹ lepre dissoluit spōsalia de futuro: ⁊ pōt dubitari nunq̄d impediat ꝓtrahendū vel dirimat contractū ideo ⁊c. Abbas si.

P Eruenit ad.
¶ Prio narras casū. Secūdo diffinendū committit ibi: q̄niam. Abbas si.
i ¶ De cōsuetudie. q̄ ē iure canōico approbata. ē. de eccle. edi. cū dicat: qz vt ibi pz cuz alijs habitare non debēt ⁊ etiā de iure veteris testamēti. xxxiij. q. ij. hoc ipm. sed in hoc q̄ viri sani nō sequūk vxores vel econuerso mala erat cōsuetudo: vt. j. sequik. ⁊ j. c. pri.
k ¶ Una caro: ꝑ exposituz est. ē. de biga. debitum.
l ¶ Sine altēo. xxxiiij q. ij. siquis necessitate ⁊ xxxij. q. v. si vxorez.
m ¶ Diutius: ꝑ non determinatur quātuz extendat istud diuti⁹ ⁊ ideo in arbitrio boni viri consistit. ē. de offi. dele. de causis. et ff. de iure deli. ait pretor. permittunk tamē mariti q̄nq̄ ab vxoribus recedere ⁊ abesse per multa tempora in fauorem tamen terre sancte. ē. de w. ex multa. ad finem. Diutius quandoq̄ extenditur vsq̄ ad bienniū. ff. loca. cum domini bone orū. quādoq̄ vsq̄ ad quinquenniū. ff. de separa. l. j. §. qd dicit.
n ¶ Sequank: no. q̄ vir tenek sequi vxorē sicut ecōuerso cum nō ad imparia iudicenk. xxxij. q. j. si q̄s vxorem. in fi. ⁊ hoc cum ex iusta causa recedit vxor: alis retineat eaz maritali potestate. xxxiij. q. v. cum caput. et. c. manifestum. ⁊ c. noluit. ⁊ mulier semper tenetur sequi virum ex quacūq̄ causa xiij. q. ij. vnaquecq̄. nisi ipsam habere vellet ad infidelitatez. j. de diuor. quesiuit. vel nisi efficiatur vagabūdus. xxxiiij. q. ij. siquis ineuitabili necessitate. arg. ff. de ope. liber. quod nisi. in fi.
o ¶ Ministrent. Munq̄d in eodem lecto ⁊ domo morari dēt nō debēt ad lectū continue compelli: sed sufficit leproso q̄ suo debito non fraudek, sed quare nō compellunk precise. xxxiij. q.

arg. cōtra. xxxij. q. v. qui viderit. ⁊ ē. de biga. nup. ⁊ c. vlti. ⁊ l. di. siquis acceptū. ⁊ de peni. dist. j. siquis cū telo. ē. de spō. iuuenis et idem intellige de eo vel ea q̄ machinata est in mortē alterius scz cum effectu: vt. xxxj. q. j. siquis viuēte. alis solus conatus nō impediret. arg. istius. c. quia eadem ratio videtur vtrobiq̄.

S Q̄ quis vxore. ¶ Ponit duo mēbra. Secundū ibi: ceterum. Ab. b ¶ Cognouit eandē: sic patz q̄ sola fides data vel tm̄ de facto ꝓtrahere nō ipedit matrimoniū vxore defuncta nisi ad carnalē copulā sit ꝓcessum. ⁊ sic intellige omnia illa iura: que dicūt q̄ nullus ducat in mrimoniū cui dedit fidē de ea ducēda post mortē vxoris: vel cū qua ꝓtraxit de facto. ⁊ ita ē ar. q̄ volūtas siue factū nisi fuerit subsecut⁹ effectus nō nocet: q̄a nō fuit conat⁹ vbi iniuria nō habuit effectū. ē. de spō. c. vlti. vbi de hoc. ⁊ ar. xxxv. q. iij. extraordinaria. ⁊ ff. qd quisq̄ iur. l. j. in fi.

v.c.ij.respōdeo forte ideo: ne leprosi nimis improbi efficiant in exactione sui iuris. tamē si sani oino recusarēt bñ cōpellerentur sed primo exhortandi sunt: vt hic dicit: vt in fi. patet. ⁊.j.c. pri. in fi. nā illud nō pōt referri ad continentiā que suaderi pōt. imperari vo minime. xxxij.q.j. integritas. ⁊ vnā solā causam excipit dominus. j. c. pri. et. xxxij.q. vij. omnes causationes.

Q Uoniaz nemi. ¶ Sūt tria dicta. Secūdū ibi: leprosi. tertiū ibi: qd si. ab.

a ¶ Causa fornicatōnis. xxxij.q.j. duxit dominꝰ: et. q. vij. apostolus. ⁊.c. omnes causationes. b ¶ Lepra. Sic ꝓpter lepra alter alterū dimittere non potest. ē.c. pri. ⁊.ē. de iureiur. quēadmodu⁊ sed sponsa de futuro dimitti potest ꝓpter lepra supuenientem: vt ibi: ⁊.c. proximo.

c ¶ Graui ifirmitate xxxij.q. vij. hi qui sani ⁊.q.v. sivxorem quis. simile. ē. de cle. egro. c. j. ij. iij. ⁊ vl. ⁊. ff. de tu. ⁊ cu. nec ille. ⁊. vij.q.j pontifices. ar. ꝓtra. de cle. egrotā. tua. sed ibi soluit. d ¶ Liberu⁊ cū non sit eis prohibitum: qz edictū de matrimonio ꝓhibitoriū est. ē. de spō. cū apud.

e ¶ Generali pcepto Mo. q generaliter dicitur: generalie est intelligendū de cōse. di. iiij. vt ostenderet. ⁊.ff. de procu. procurator cui. xij.q.j. dilectissimis. ff. manda. creditor. §. lucius. imo etiā indeffinita generalie intelligie. xix. di. si romanorū. et. xxiij.q.v. si nō licet. ⁊.j. de pui. quia circa. ff. de serui. vr. predio. si seruitus. ⁊.ff. de acceptila. pluribus. argu. contra. q indeffinita nō equipollet vniuersali. ē. de deci. ad audientiā. ff. de lega. iij. non aliter. de conse. dist. ij. liquido. Item cōtra q generale verbum restringie. ij.q.ij. omnes leges. ⁊ dist. j. omnes leges. ⁊.j. de senten. excō. si vo. §. si vo. ⁊. ff. ad. l. aquil. scientiam. §. qui. ff. de pig. ac. obligati. solu. verbum generale intelligendum est generaliter prout hic dicit: ⁊ in primis concor. nisi constet contrahentē vel testatorem aliter intellexisse de quibusdam. C. de transac. age cum geminiano: vel nisi sensus non patiat: vt in vlti. concor. ⁊ quod dicit indefinita equipollet vniuersali. illud regulariter obtinet in iure si lege vel canone non determinatur. xxxj.q.j. q si dormierit. Bern.

f ¶ Excepto: ⁊ ideo nos ex consensu nostro recipere non debemus. ij.q.v. consuluisti. ⁊. lv. distin. si euangelica. ⁊. lxj. dis. miramur. vij.q.j. scripsit. ⁊. xxxj.q.j. q si dormierit. et. ē. de transla. inter corporalia. arg. contra de conse. dist. ij. liquido.

I Tteras. ¶ Cōmunis diuisio. secunda ps ibi: respondemus. g ¶ Cogi nō debet: sic ergo patet q lepra supueniens soluit sponsalia de futuro. et eadem ratione quelibet alia enormis deformitas. vt. ē. de iureiurā. quemadmodū. secus in matrimonio de presenti: vt patet et primis. c. ē. e. ⁊.c. quēadmodum. Item argu. q ea que de nouo emergunt auxilio indiget. ff. de inter. act. de etate. §. ex causa. ⁊. ē. de offi. dele. insinuante. ⁊. ff. ad velle. si mulier in iure.

Rubica. De coniugio seruorū. Aliuz ē. ē. de impedimēto lepre an ⁊ quādo impediat vel dirimat matrimoniū: sequit nūc videre de impedimēto conditionis seruilis.

citis exhortationibus inducere nō postponas. Si vo ad hoc induci nō poterūt eis artius iniūgas. vt vterq altero viuēte cōtinentiā seruet. Qd si mandatū tuū seruare ꝓtempserit vinculo excōmunicationis astringas.

I Dem baroū.

¶ Cōiuges ꝓpter lepram separandi nō sunt a ꝓiugio. et ꝓtrahere pōt matrimonium. ⁊ inuicē sibi reddere debitū tenentur.

Q Uoniā nemini licet excepta cā fornicationis vxorem dimittere cōstat q siue mulier lepra percussa fuerit seu alia graui infirmitate detēta: nō est a viro propterea separanda vl etiā dimittenda. ¶ Leprosi autē si continere nolunt: ⁊ aliquā que sibi nubere velit inuenerit: liberum est eis ad matrimoniū conuolare. ¶ Qd si virum siue vxorē leprosum fieri contigerit ⁊ infirmus a sano carnale debitū exigat: generali pcepto apostoli quod exigie est soluendu⁊ cui pcepto nulla in hoc casu exceptio inuenitur.

V Rbanus. iij. epo florentino. ¶ Spōsalia de futuro pcise nō compellūt ad ꝓtrahendū matrimoniū cum leproso. lepra post sponsalia supueniente.

I Tteras: ⁊ ifra. Quia postulasti vtrum si post spōsalia de futuro inter legittimas psonas contracta anteq a viro mulier traducat: alter eorum lepre morbū incurrat alius ad cōsummandā copulā maritalē cōpelli debeat. ¶ Respondemus: g ad eam accipiendā cogi non debet: cuz nondū inter eos matrimoniū fuerit consummatū.

Rica. De coniugio seruorum.

H Adrianus papa sancte burgensi archiepiscopo.

¶ Seruus contradicēte domino matrimoniū cōtrahere pōt. sed ꝓpter hoc non liberat a seruitys domino debitis

D Ignū est: ⁊ infra. Sane iuxta verbuz apostoli sic in christo ihu neq liber neq seruus est a sacramētis ecclie remouendus: ita nec inter seruos matrimonia debent vllatenus prohiberi: ⁊ si contradicētibus dominis ⁊ inuitis ꝓtracta fuerint nulla ratione sunt ꝓpter hoc dissoluēda. ¶ Debita tamē ⁊ consueta seruitia nō debent minus ꝓprys dominis exhiberi.

A Lexander tertius preposito ⁊ priori mozariensi.

¶ Seperat mrimoniū qū liber ignorāter cū ancilla ꝓtraxit nisi postea hoc sciens illā cognouit

P Roposuit nobis. m. mulier q cum vir eius cum ea diutius permansisset: notam ei vilis cōditionis obiecit: asserēs eam esse ancillā quā liberaz esse credebat cū eam duxit in vxorē

D Ignum est. ¶ Primo ponit dictū ⁊ eius rationem. Secundo quādam dubitationē soluit ibi: debita.

b ¶ In christo ihu. i. in fide christi suscipiēda. i ¶ A sacramētis que suscipiētis causa ꝓferunt: vt baptismꝰ cōfirmatio sacramentū eucharistie viaticū penitentia. ab istis sacramētis nullus fidelis debz excludi: imo tenet ea recipere. j. de peni. ⁊ remis. ois vtriusq sic a matrimonio nullus debet excludi: quia edictū de matrimonio ꝓhibitoriū est ē. de spon. cū apud. secus de alys sacramentis. vt ordo: qui rōne alioz dat: qm nullus seruus debz ordinari pter domini volūtatē. ē. de ser. nō ordi. cōsuluit. ⁊ p totū ti. nullus illegitime natꝰ. ē. d fi. ꝓsby. c. j. ⁊ p totuz: vt hoc ꝓbatur. j.q.j. §. si ergo sacramenta. ⁊ § ecce si clericus.

k ¶ Remouēdus: in autē. de monachis. §. hic nobis aūt. coll. j.

l ¶ Inte seruos: nec etiā inter liberū ⁊ ancillā si contrahere voluerint sciēter. xix.q. ij. siqs ingenuus. ⁊. j. c. pri.

m ¶ Dissoluēda: cōiunx cm a cōiuge seperari nō debet. C. cōmunia vtriusq iuris possessionuz. partus tū penes dnm ancille remanet. ff. de sta. ho. l. ⁊ seruorū.

n ¶ Seruitia: ergo si dns fuitiū exigit ⁊ vxor debitū a viro petit eodem tempore dno est potius obediendū. Dicūt quidā q potius est obediendū dno: nisi piculum fornicationis timeat: vel magnū ꝓiudiciū fiat vxori. sed potius videt q vxori ipius reddat debituz cū p hoc nullū ꝓiudiciū vel saltem modicū fiat dno ꝓpter morā modici tpis: nisi forte dns in auxiliū psone peteret seruū suū. Quid si dns vellet vendere seruū suū alicui qui vellet eum ducere ad extrancas ptes forte in greciā: dicit Ala. q pōt: ⁊ vxor tenet eū sequi. veri⁹ videt vt alij dicūt: q talis vēditio ꝓhibēda est. ar. C. Cōia vtri. iu. possessionū. ar. liiij. dis. fraternitatē. ⁊. ar. j. de iude. c. vlt. interest cm reipub. ne quis re sua male vtat. insti. de bis q sui vl alie. iu. sunt. §. pe. ⁊. ff. c. ti. § dns.

P Roposuit. ¶ Primo ponit factū. Secūdo diffinitiōis cōmissio: ibi. mādamus. ⁊ ibi distinguit. ⁊ secūdū mēbrū ibi: si vo.

o ¶ Liberā esse credebat: ⁊ sic nullū fuit mrimoniuz si erat ancilla quā credebat liberā. xxix.q.ij. p totū. error cm cō-

ditionis impedit matrimonium.xxix.q.ij.§.bis ita:
a ¶ Audiuit:supple ⁊ credidit.nõ enim cuilibet referẽti credẽ tenet:ar.xxiij.q.iiij.qui magnũ.⁊.ff.qd cũ fal.tu.l.ij. titubãs enim p ignorãte habẽdũ est.C.de cõdi.inde.l.vlt.ff.de libe.bo.exi.l.iij. §.is q.ar.j.de scdis nup.dñs.⁊.xxxiiij.q.ij.cũ p bellicã. ar.ꝓtra xxij.q.iiij.innocens.⁊ ff.de peti.he.itẽ veniũt §.eũ.antecq̃ ptes. dic q si iste habet cõscientiã seruitutis ex ꝓbabili cã ⁊ discreta:tunc ꝓiudicat sibi si carnaliter cognoscat.si ex leui ⁊ temeraria cui credi nõ debet :nõ videt q ei ꝓiudicet:arg.j.de sen.excõ.inq̃sitiõis.et j.eo.c.vlt.sed pone q iste mouet ei litẽ cõditiõis ipsa petit q lite pendẽ.reddat ei debitum lite penden. iure suo ꝓuari non debeat ⁊.vt lite penden.c.j.⁊ ij.et.xvj. q. iiij. volumus.viij .q.iiij.nõne. Nũquid eccl'ia debet ei ꝓcipere vt debitum reddat:qd videt p iura ꝓdicta. Dicũt q̃dã q bñ tenet reddẽ debitũ ad mãdatũ ecclesie:sed ipe nõ debz exigere nec sibi fit preiudiciũ ¶.dixit q nõ dz exigẽ nec exigẽti reddere:quia ei fieret preiudiciũ: qd videt per istã litterã innuere.et si cõpellat nõ reddat. quia si eam cognoscit vxoris affectu fit ei ꝓiudiciũ si habeat ꝓscientiã ex cã ꝓbabili et discreta.⁊ sic stati essz matrimoniũ. si fornicario affectu peccaret mortalit:qd facere nõ dz:imo potiꝰ pati dz excõicationẽ.s.de re.spo.lras.⁊ hoc dixit ar.illius decre. inq̃sitiõis.§ satis vr q possit reddere ad mãdatũ eccie vt ex prio cõsensu ei cõiungat q̃diu cõstet p sniam de ipedimẽto cõditõis.⁊ b vbi nõ est certus.Iz aliqs inde habeat ꝓsumptões: secus si sciret p certo.Et qd dicit lra ista postq audiuit illã ancillã cognouit eandẽ.intellige aĩ litẽ motã ⁊ sine mãdato eccl'ie.tũc enim intelligit cõsentire nõ obstante illo impedimẽto.⁊ ita secus vr si ad mãdatũ eccl'ie eã cognoscat. b ¶ Pro vote.i.vice votis:nõ enim fuit vos si fuit ãcilla.ff. de iure vo.si mlier.§.vl.als.l.pculus

Iccc. ¶ Primo ponit factũ.Secdo determinationẽ ibi: videt.Ab. c ¶ Secdm legẽ puincie:innuit aliter esse de lure cõi:qd est vex.C.de rei ven.partũ.ff.de sta.ho.l.⁊ seruorũ. ⁊.s.de ser.nõ ordi.c.vlt.vbi de hoc. d ¶ Decennio: sufficit tñ quinquẽniũ.C.ne de sta.defunc.si pater.⁊.l.j.sed hoc ita cõtingit de facto. e ¶ Fauorẽ libertatis:fauore enim libertatis multa ꝓ rigorem iuris statuta sunt.ff.de fideicõ.lib.generaliter.§.si quis seruo.C.cõmunia de manumis.l.j.s.de proba.ex lris.⁊.s. dere iudi.c.vlti.xij.q.ij.cum redemptor.

A Dnostram. ¶ Sũt due ptes.Secũda ibi:ideoq.Ab. f ¶ Conditionis:sepauit:qd bñ potuit.s.eo.ꝓposuit.et xxix.q.ij.sicꝗs ingenuus.qr errãtis nullus cõsensus est.e.causa q.j.§.is ita.⁊.ff.de iurisdi.om.iudi.si p errorem.et.C.de iure et fac.igno.nõ iccirco. g ¶ Nec facto:puta carnaliter cognoscẽdo eã postq intellexit illã eẽ ancillã.s.eo.ꝓposuit.xxix.q.ij.sicꝗs ingenuus.s.de cõdi.ap.de illis.⁊.s.de spon.is qui.⁊ ita ipso facto mrimoniũ ꝓbit sicut ⁊ vbo.xxx.q.ij.honorant.⁊.ff.de spon. ⁊ infra. ¶ Mandamus q̃tenꝰ si cõstiterit:q idẽ vir pfatam mulierẽ postq̃ istã audiuit esse an/ cillam:carnaliter cognouit:ipm monitiõe pmissa compellas: vt eã sicut vxorẽ maritali affectiõe ptractet. ¶ Si vo alit fuerit:et snam diuortij pferre contingat mulieri pecuniã quã pfato viro p dote cõcessit.restitui faciatis.

VRbanus.iij.arimineñ.epo.

¶ Si ꝓsuetudo ẽ in loco q partus cõditionẽ patris sequat.natus ex libero ⁊ ancilla liber est ⁊ vt liber matrimoniũ contrahit.

IIcet:⁊ infra. Sane super eo qd fuit ꝓpositũ an mulier possit diuortiũ postulare p eo q vir cum quo sue cõdtõnis ignara ꝓtraxit seruus monasterij ꝓponat: cũ econtra idez vir patrẽ suũ cuius conditionẽ fm leges puincie sequeret: tẽpore mortis p libero se gessisse ⁊ iam elapso decẽnio nec pris nec suo noie se status ꝓtrouersiam passuz constant affirmet. ¶ Videt nobis rõne tpis ⁊ fauore libtatis p pte viri securiꝰ iudicandũ.

I Vno.iij.h.episcopo.

¶ Si liber cõtraxit cũ ancilla ignorãter.⁊ exquo sciuit nõ consensit.separat matrimoniũ ⁊ cũ alia contrahere poterit.

A Dnostrã noueris audiẽtiã peuenisse:q.g.pb̃r card̃i.apo.se.le.r.militẽ a mlere q̃ f dã ꝓpt ꝓditiõis sepauit errorẽ. ¶ Iõq mãdamꝰ q̃tenꝰ si ꝓstiterit q miles ignorant ꝓtraxit cũ ancilla ita q postq intellexit cõ s ditõez ipiꝰ nec facto nec vbo cõsenserit ĩ eandẽ ꝓpt qd p car.eũ dẽ ab eiꝰ fuerit ꝓsortio sepatꝰ cõtrahẽdi cũ alia liberã ipi concedas autoritate aplica facultatẽ

Rica. De natis ex libero vẽtre.

G Regorius nonus.

¶ Matꝰ ex libera vl liberta lib ẽ.

I Adecẽs esse credimꝰ: vt b ꝓgeniti ex liberta siue libera filij ad seruitiuz re/ trahant. ¶ Proptẽa tibi ꝓcipimꝰ vt si documẽta nulla sint ab i eccie pte:q̃ documẽtis hmõi debeat obuiare ab eiꝰ molestia sine aliq̃ retractatiõe cõpescas eãdẽ durũ ẽ enim vt si alij p mercede li k bertates tribuũt.ab eccia a qua l tueri debent reuocentur.

Rica. De cognatõne spirituali.

A lex.iij.salernitano archiepo ꝓterea prior cõsensus nõ facit mrimoniũ qa nullus fuit § nouꝰ requirit.s.de eo q̃ dux.ĩ ma.quã pol.veniens. ⁊.c.j.⁊ ita videt antiquus ꝓdurare nisi nouus exꝓmat:sic.s.de bap.maiores.ĩ fi.ff.de ꝓca.§ si manente.ff.d arbi.si cũ dies.ĩ ꝓn.et l.labeo.§.penul. ⁊.ff. de ver.obli.l.j.§.adij̃cit. Dicas q de facto tũc ꝓtrahit matrimoniũ qñ aliqua vba ꝓcesserũt ad spõsalia vt matrimoniũ . licz tũc no haberẽt effectũ.posteavo ipo facto ꝓbit mrimoniũ siue spõsalia.ff.de dispõ.impub. literas accessit.⁊.ff.de spõ.§ q̃ ꝓris.⁊ tale matrimoniũ ꝓsumptum appellat.s. de spõ.is q̃.§ pone q aliqs contraxit cũ ancilla ignorant ⁊ dñs postea illã etiã manumittat viro ignrante nũq̃d ẽ mrionũ:Dico q nõ:qr ad huc cõmisceẽ ei ex pori ꝓsensu q̃ nullꝰ fuit: ar.C.advel.q̃uis.⁊.l. si mlier.ij.ff.de mi.l.iij. §.scio. Itẽ si dñs ancille tãq̃ liberã eã alicui tradat ĩ vxorẽ q̃ liber ẽ coipso intelligit ei dedisse libtatẽ.i aut. de nup.§. si vo ab initio.col.iij. Dz pone libera ꝓxit cũ eo quẽ credebat liberꝰ.postea sciuit illũ eẽ ꝓuũ.nihilominꝰ vult eẽ cũ eo:§ ille nõ vult remanẽ.Dixit Io.q nõ ẽ mrioniũ.tñ illa dz cõpelli exq̃ vult cũ eo eẽ.si.s.de eo q̃ dux.in ma.quã pol.p adul.c.j. Io.qd vxp credo.

Rica. De natis ex libero vẽtre. Quia error ꝓditiõis fuilis ipedit matrimoniũ:⁊ ex hoc sepe dubitari cõtingit vtrũ natus ex libero ventre sit iudicandus seruus vel liber. ideo ⁊c.

I Adecẽs. ¶ Prio ponit generale dictũ ex q̃ casũ diffiiuri mãdat ibi:ꝓterea.Ab. b ¶ Ex liberta: fallit tñ ĩ casib̃ꝰ.xv.q.vl.cũ multe. Itẽ in alio.j.de iude.ita q̃rũdã. i ¶ Hmõi documẽtis:q̃ dicebat mlier ista se bẽe de mãumissiõe mris sue siue d sua q̃dã instra q̃ forte oñdit papę q̃bus instris stabit nisi ex pte eccl'ie ꝓria instra oñdant.⁊ sic est ar.q instrm p aliud instrumẽtũ pot reprobari.et p alias etiam probationes poterit ecclesia reprobari huiusmodi documẽta. k ¶ Ab ecclesia.lxxxvij.dist.libertos. l ¶ Aqua tueri: arg.q nõ debeo id facere a quo teneor aliũ prohibere:⁊ qui me defendere tenet:me nõ dz impugnare.ff.si ser.vẽ.l.altius.ff. de cõdi. inde frater a fratre.⁊.xxvj.di.vna tm.⁊.xxv.di.c.vl.⁊.xj.q.j.silvester.ff.de fideius.tutor.⁊.lxij.di.§.j.ff.de admi.tu.quotiẽs.§. ij.ff.de neg.gest.si pupilli.§.videamus.secus in marito q̃ alios abvxore ꝓhibere dz:⁊ ar.iij.q.vj.q̃uis.so.i.ꝓmisso generali supplet nisi sit tale factũ qd sibi soli ex officio competebat.

Rica. De cognatõe spũali. Viso de pluribus ipedimẽtis mrimonij sũmittit de ipedimẽto cognatiõis tã spũalis q̃ legalis ⁊ carnalis ⁊ qr spũalis cognatio int alia ẽ dignior iõ pmittit d ea.ab.

Trium aūt filij. ℭ Primo dubitatio. Scđo duoꝝ canonū contrarioꝝ inductio:ibi.et licȝ. Tertio posterioris approbatio ibi:vnde. Quarto exceptio ibi: nisi. Ab.si. a ℭ Filij.scilicet duorum compatrum.
b ℭ Posterius.pmus canon est.xxx.q.iij.post susceptū.ꝛ debȝ cē paschalis pmi.lȝ in quibusdā libris dicaꝛ paschal' secūdi.canon posterius edit⁹ est.c. causa.ꝛ.q.c.sup qbus q corrigit pmū:vt hic dicit.sed canō ille ita potest legi ꝙ teneat ꝑ ut ibi exponiꝛ. s alex. aliꝛ illaȝ intellexit:vt h patet. c ℭ Nisi cōsuetudo: q scandalū. Hug.dicit ꝙ Alex.male dixit h: qa innuit h ꝙ legitime ꝯiūcti debeant separi qđ esse nō debet: ꝓpter aliquā cōsuetudinē vel scādalū q: a deo sunt ꝯiūcti: ꝛ qs deus coniunxit hō nō sepet.xxxiij.q.ij.qs deus ꝛc.ar. ꝓ eo.s. de spō.du.c.vlt. vbi non staꝛ cōsuetudini s potius iuri.arg.ꝯ.ꝙ consuetudo psonas legitimas ad ꝯhendū reddit illegitimas.j.c.sup eo.ꝛ.s.de cle.coiu. cū olim.ꝛ ar.xxxij.di.placuit.sol.pōt dici ꝙ hic locū hȝ in mrimonio ꝯtrahendo:vt ꝓpē scādalū impediaꝛ matrimonium qđ alis legitimū est.s nō dirimitur iā ꝯctū ꝓpter scādalū ꝛ hoc satis patet ex cōsultatiōe:ꝛ nō dicit h Alex.ꝙ ꝯiūcti sepenꝛ licȝ rñdet ꝙ cōiūgi nō debent si scandalū est: nā multa fieri prohibenꝛ facta tamen manent.s.de iureiu. quēadmodū.ꝛ.s.de regu. ad apostolicā.ꝛ.xxx.q. v.§.sed obijciꝛ.ꝛ.xv. q.j.§.vlti.vel dic ꝙ ꝓpter scandalū derogareꝛ iuri:vt ꝓpter scādalum sepentur:licȝ de iure non deberēt separi:vt.j.co.sup eo. sed prius verius videꝛ:q: ꝓpter scandalū matrimonium ꝙ deo auctore in paradiso institutū fuit per ecclesiā dissolui nō debet xxvj.dist.deinde opponiꝛ.ꝛ ita remanet contraria illa decre.super eo.sed intellige hic prout ibi dicitur.

ℭ Filij duoꝝ cōpatrū per quorū neutrū deuentū est ad cōpaternitatē licite cōtrahūt.nisi cōsuetudo repugnet.separanꝛ aūt si per eoꝝ alterū vel vtrūq cōpaternitas est contracta.hoc dicit cum.c.super eo.infra.eo.

a Vtrū aūt filij ante vel post paternitatē geniti possint ad inuicē copulari: canōes sm diuersoꝝ locoꝝ ꝯsuetudines ꝯtrarij iueniunꝛ. ℭ Et lȝ pm⁹ canon exinde edit⁹ natos post cōpaternitatē adinuicē copulari ꝓhibeat. b ꝛ alter tū canō posteri⁹ edit⁹ pmū videꝛ corrigere ꝑ quē statuiꝛ vt siue aū siue post cōpaternitatē geniti sunt:siꝛ psit ꝯiūgi: excepta illa psona dumtaxat:ꝑ quā ad cōpaꝛnitatē veniꝛ. Vñ nobis videꝛ vt sm posteriorē canonē debeat obꝛuari. c ℭ Nisi cōsuetudo eccłie q scandalū generet aliter se habere noscatur.

Idem eidem.

ℭ Cōpaternitas scienꝛ vł ignoranter supueniens cōiugiū non dissoluit.

Si vir vel mulier scienꝛ vel ignoranꝛ filiū suū ď sacro fonte suscepit:an ꝓpter h separi debeant. ℭ Cōsul.t.t.r.ꝙ quis d generaliter sit institutū vt debeant separi:quidā tū hūani⁹ sen- e tiētes aliter statuerūt. Ideo nobis videꝛ:qđ siue ex ignorantia siue ex malicia id fecerit: nō sūt ab inuicē sepandi nec alꝛ alteri f debitū dȝ subtrahē:nisi ad cōtinētiā ꝟuandā possint induci:q: g si ex igrātia id factū ē eos ignorātia excusare videꝛ. si ex mali- h cia ei sua fraus nō dȝ patrocinari vel dol⁹. Idē vigilei.epo.

ℭ Filij duoꝝ cōpatrū ꝑ quorū neutrū deuētū est ad cōpaternitatē licite inuicē ꝯtrahūt matrimoniū si tū subest ꝯsuetudo ipediens ꝛ dirimēs talia matrimonia seruāda est loci cōsuetudo.

Super eo qđ a nobis tua fraternitas reqsiuit de duoꝝ cōpatrū filijs. ℭ Rñdem⁹ ꝙ si ta i les filij fuerint ꝑ quoꝝ alteꝝ vel vtrūq parētes ad cōpaternitatē venerūt eos ꝯiugali nexu rōe sustineas. ꝛ ꝯiūctos pontificali k aucte si differas separe. ℭ Ceterū si ꝑ neutꝝ eoꝝ ad cōpaꝛnitatē vētū fuerit de his te volum⁹ l cōsuetudinē tue metropolitane eccłie vel aliaꝝ circūpositaꝝ inqrere ꝛ diligenti⁹ imitari.ita ꝙ si m eiusdē eccłie ꝯsuetudo hēat inꝛ eos nō sustinere ꝯiugiū fieri nec factū firmitatis robur hꝛe.tu filii mō in eccłia tibi cōmissa ꝯiugiū hmōi fieri nō ꝑmittas:ꝛ si qs to talꝛ ꝯiūctos inueneris.iuxꝛ earūdē eccłiaꝝ ꝯsuetudinē ipos separi abinuicē nō dimittas. Vez si de ꝯsuetudine hēaꝛ vt alia ꝯiugia ꝑmittanꝛ hec in ecclesia tua

Si vir vel mulier. ℭ Cōis diuisio. Scđa ibi:cōsultationi. ꝛibi pma recitat canonū antiquorū cōtrarietatē. Secundo alteram partē approbat:ꝛ rationē addit ibi:ideoq̄.
d ℭ Institutū.xxx.q.j.c.j.ꝛ.ij. e ℭ Statuerūt.xxx.q.j.dictū de eo ad limina. f ℭ Debitū subtrahere:s nunqd pōt exigere pōt dici ꝙ ille q hoc fecit ignoranꝛ pōt reddere ꝛ exigere: q: nō peccauit.q vero sciēter satis videreꝛ ꝙ nō deberet exigere:sed reddere teneꝛ:tū nō inuenim⁹ ꝓhibitū in hoc casu ꝙ non exigat:ergo nec nos ꝓhibeamus. g ℭ Ignorātia probabili:alis nō excusareꝛ a pctō.s.de eo q renūc.epi.c.j.in fi.ꝛ.j.de cle.ex cō.mi.aplice.ꝛ est arg.hic:ꝙ ignorantia excusat:vt ibidē.ꝛ.j.q. iiij.§.vltimo.ꝛ.viij.di.consuetudo. h ℭ Patrocinari.s.de eo qui dux.in ma.c.j.ꝛ.j.de collu.audiuimus.xxx.q.j.dictum.ꝛ.s. de rescrip.sedes apostolica.

Super eo. ℭ Sūmatū est.s.c.j. sed specialius attingēdo mentē.c.h.intēdit vt i rubro:sm intel.mag cōem. Pmo poniꝛ qstio. Secūda ibi:rñdem⁹.distinguēs rñsio.ꝛ secūdū mēbꝝ ibi:ceterū. Ab. i ℭ Alterū vel vtrūq.s.eo.c.j.ꝛ.xxx.q.iij. sup quibus. k ℭ Separe:q: ꝯ canones ꝯiūcti sunt vñ separandi sunt.x.dist.vides.ꝛ C.de le.ꝛ se.cō. nō dubiū.ꝛ.xxxv.q.iij.cōtra dicim⁹. l ℭ Metropolitane:sic.xij.dis.de his. Sed ꝯ ꝙ ꝯsuetudo romane eccłie potius sit sequnda. de cō. di.iiij.de trina.xj.dist. quis nesciat.in fi.ꝯria intellige de forma sacramētoꝝ ꝟuāda quā qlibet teneꝛ ꝟuare et credere ꝓut tenet romana eccia.j de here. ab abolēdam.j.rñso. Itē ē ar.ꝙ pus recurrēdū ē ad ꝯsuetudinē metropolitane eccłie ꝙ aliaꝝ ad quaꝝ consuetudinē recurrēduȝ est.s.de cēsi.sup eo de mū ad romanā: ar.ff. de le.de quib⁹.vel potius ad ius sc̄ptū prio m ℭ Cōsuetudo ꝛ intellige de tali ꝯsuetudine q scandalū gñaret nisi fuerit obseruata.s.eo.c.j.in fi.ꝛ surgit ꝯsuetudo ista ex q daȝ affinitate ꝯcta ex cōpaternitate vni⁹ filioꝝ:vt etiā alij ꝯiūgi non possint ꝓut olim obseruabaꝛ sm intellectū Alex.vt.s.e.c.j. ꝛ.xxx.q.iij.post susceptū.lȝ illud imutatuȝ fuerit vt oms possint cōiungi pter illas ꝑsonas quibus mediātibus cōpaꝛnitas contracta fuerit.xxx.q.iij. super quibus.ꝛ.s.eo. c.j. ꝛ sic si scandalum magnuȝ sit in aliquo loco ꝙ tales cōiungātur vel remaneant cōiuncti adhuc propter scandalū seruabitur ibi illud ius non obstante cōstitutione que emanauit postea in contrarium.vnde forte simili modo potest dici si in aliquo loco esset magnū scandalū ꝛ horror: ꝙ aliqui cōtraherent in quito gradu illud non tolleraret non obstante constitutione illa.j.de cōsang.ꝛ affini.non debet:q: propter scandalū multa etiā contra ius omittunꝛ:ergo multo fortius vbi alia ratio subesse videtur.ꝛ ita hic:ꝛ.s.eo.c.j.in fi. Scandalū impedit matrimoniū ꝛ dirimit:ꝛ est simile:quia cōsuetudo facit aliquē illegitimum ad eligendū.s.de cle.cōiug.cum olim. In ꝓhibitione talis matrimonij nullū est peccatū:ergo si scandalū est ꝙ cōiunganꝛ propter scandalū ꝓhibendi sunt.arg.j.de no.opꝭ.nūci. cum ex iniuncto:sed si nulla ꝓhibitio vnq̄ fuisset inter tales ꝑsonas contractū mrimoniū nō deberet dissolui ꝓpē scādalū:q: talis dissolutio sine peccato mortali fieri nō posset:arg.ꝑdicte decre.cū ex iniūcto. Quidā tū volūt intelligere hū.istū ita ꝙ si eiusdē eccłie ꝛc.de pmis psonis de qbus pmisit.in pn.c.q: inter eas de qbus secūdo dicꝛ:licitū est mrimoniū:vt.s.eo.c.j.nec de tali mrimonio dicit Alex.ꝙ sit dissimulādū.ne i exēplū trahaꝛ:cū eccłia talia mrimonia approbet:s veri⁹ credo pmū dictū:verūtū si ꝯsue

tudo habz vt postq̃ ꝓtracta sunt tollerenē poterit iste dissimulare: ita q̃ nec cõsentiat nec cõtradicere videat: ꝓpter rationē q̃ infra sequit. a ¶ Dissimulare: talis dissimulatio loco approbatiõis tacite habet merito cum nullũ subsit impedimentum. b ¶ Nec cõtradicere: no. q̃ tacet neq̃ ꝓsentit neq̃ negat. ff. de regu. iu. q̃ tacet Ñq̃ tñ taciturnitas hẽtur pro cõsensu. liij. di. si seruus. §. de ꝓsumptiõne: z aliqñ ꝑ cõtradictiõe. de cõse. di. iiij. cũ pro paruulis. ff. de peu. filiusfa. §. inuitũ lxv. dist. si forte.

c ¶ Circũadiacẽtiũ: z ita vicinorũ locorũ nõ est cõtẽnẽda cõsuetudo: imo ꝓuanda: ne si ꝓriũ fieret sumeret inde exemplũ: qz cum illa ꝓsuetudo satis sit honesta nõ debet iste videri autor vt alij recedant ab illa ꝓsuetudie z ita taceat si sine scãdalo id sustineant. d ¶ Assumi: ab alijs q̃ talia cõiugia nõ cõtrahũt de ꝓsuetudine

Martinus ber.

¶ Duo facit. Primo ponit q̃stionez. Secũdo eius solutionẽ ibi: Nos aũt. Ab. e ¶ Per cõnubiuz. i. ꝑ carnalem copulam xxvj. q. ij. agatbosa. f ¶ Eius. s. lotharij. g ¶ Una caro. xxx. q iiij. sciscitat. z ca. sicꝗs vn⁹. b ¶ Cũ quo. s. lotario: uo. q ꝑ⁹ matrimoniũ carnali copula consũmatũ in q̃ intellige qd̃ dicit hic: si alẽ coniugũ suscipit filiũ alterius de sacro fonte ambo cõiuges cõpatres efficiunt parentib⁹ infantũ: z ita vir suscipiẽdo filiũ alteri⁹ de sacro fonte vxor mediãte viro cõmater efficit parẽtib⁹ infantis z mr̃ spũalis efficit illi⁹ z ecõuerso. xxx. q. iiij. sciscitat. z. c. sicꝗs vnus. Si ꝯo cõpaternitas matrimoniũ ꝑcessit siue carnalẽ copulã. puta suscepisti filiuz berte z martini de sacro fonte: z postea ꝓtraxisti cũ teberga: z eã cognouisti: vel licz cõtraxisti nondũ tñ carnaliter illã ꝓgnouisti: q̃uis illã postea cognoscas vxor tua nõ efficit cõmat parẽtib⁹ illius infantis: qz nõ dũ eras effectus vna caro cũ ea: qz ꝑ vnionẽ carnis sequutẽ cõpaternitatẽ nõ transit ad vnionẽ spũs ꝓcedentẽ matrimoniũ. vñ te mortuo z mortua vxore martini quoꝫ filiũ anteq̃ haberes tebergã de sacro fonte leuaueras. martinus poterit hẽ tebergã in vxorẽ. xxx. q. iiij. q̃ spũalẽ. z. c. post obitũ. z sic teberga põt hẽ duos cõpatres vnũ post aliũ. vñ. no. ꝯsus. Que nihil vel cuius mea natũ fonte leuauit. Hec mea cõmater fieri mea nõ valet vxor. Si q̃ mee natũ nõ ex me fonte leuauit. Hãc post facta mee nõ in deuetabor hẽ. sic qñq̃ facto suo alter cõiugũ solẽnizat vtu alteri⁹: puta vir qui volẽte vxore ordinẽ suscepit. xxviij. dist. quia sunt.

Ontracto.

¶ Duo facit. Primo ponit casum. Secũdo ibi: Aerũ. diffiniendũ cõmittit: z in cõmissiõe ꝓma exprimit diffinitionis causam vsq̃ ibi: ideoq̃. Abbas siculus.

i ¶ Sacrati salis: de conse. distinc. iiij. sal celestis.

k ¶ Concubine: q̃daz dicũt z ille filius tñ erat filius concubine ipius. p. de alio viro dicẽtes q̃ cõpaternitas cõtrahit ꝑ illud sacramentũ sacrati salis: sed ꝓm hoc nulla fuisset questio.

l ¶ Vir ꝓtrahẽdo: ex hoc videt q̃ ꝑ illa q̃ ꝓcedũt baptisma nõ cõtrahat cõpaternitas: ar. xxxij. di. §. verum. in fi. vbi dicit q̃ baptism⁹ est ianua omniũ sacramẽtoꝝ. Ite ꝓpter catbecismũ nõ fit aliqs aptus cõtrahere mr̃imoniũ. xxviij. q. j. caue. itẽ si ꝯcederet sine baptismo nõ ꝓdesset ei catbecism⁹ q̃n ꝑpetuo damnaret. de cõse. di. iiij. firmissime. z. c. nulla. z sic est adhuc mẽbrũ dyaboli. ergo non põt esse spũalis filius arg. cõtra q̃ hãc cõpaternitas ꝑ catbecismũ. xxx. q. j. c. j. vbi dicit q̃ a ꝓmo pabulo sacrati sal' vsq̃ ad cõfirmationẽ contrahit cõpaternitas. c. causa q. iiij. sicꝗs vnus. de cõ. dist. iiij. in catbecismo naz z christiana dicit postq̃ est catbezizata. xxxviij. q. j. caue. bug. dixit sup illo. c. puenit xxx. q. j. q̃ sicut septez sunt dona spũssancti: z ita septẽ dona baptismi. z ꝑ quodlibet illorũ cõtrahit cõpaternitas: ita q̃ impedit z dirimit matrimoniũ. Primũ est collatio sacrati salis. de cõse. dis. iiij. ex binc. Secundũ auriũ z nariuz linitio cũ sputo. dis. e. postea tangunt. Tertium in frõte z in pectore crucis signatio. dist. e. postea signat. Quartuz olei sacri punctio. dis. ea. de inde. Quitũ ablutio baptismi. dis. ea. venit. Sextũ in vertice crismatis punctio a sacerdote. dis. ea. post q̃ ascendit. Septimũ cõfirmatio crismatis in fronte ꝑ episcopũ dist. ea. ꝑsbyteri. Et illi qui sequũtur Hug. dicunt q̃ ille filius nõ fuit filius Petri sed tñ cõcubine. z dicunt hanc vere. nõ tenere: dato q̃ fuerit filius Petri. Alij dicũt q̃ ꝑ tria sacramẽta tñ cõtrahit cõpaternitas. s. per catbecismũ baptismũ z cõfirmationẽ: de cõse. di. iiij. in catbecismo. xxx. q. iiij. si q̃s vnus. z hec mulier nõ tenuit illũ filiũ ad totũ catbecismũ: ꝯ tñ ad immissionẽ salis qd̃ satis apparet ꝑ hanc litterã. Alij dicũt q̃ licz cõpaternitas ꝓtrahat ꝑ catbecismũ: ꝑ illã nõ tñ dirimit mr̃imaniũ ꝓtractũ. put innuit ꝑ hãc lr̃az tali rõne. qz baptismus ẽ ianua oim sacramẽtoꝝ: vt dictũ est in. §. xcx. xxxij. di. z. §. de ꝑsby. nõ bap. c. j. z. iij. ergo si ianua nõ ẽ apta nullũ sacramentũ recipit. Itẽ alia rõne: qz añ baptismũ nõ ẽ filij⁹ ecclie. qz sine eo null⁹ saluat vt dictũ est: ꝯ si nõ est filij⁹ ecclie nõ est filij⁹ spũalis. z si nõ est filij⁹ spũalis nulla ꝑ eũ est cognatio ꝓtracta: ꝯ ꝓpter ꝯ nõ dz mr̃imoniũ separi. sed certe ꝑ istos q̃ dicũt q̃ ctiã ꝑ catbecismũ nõ dirimat mr̃imoniũ mãifeste faciũt illa duo. si q̃n vn⁹. z in. c. catbecismo. qz ibi eq̃parant ista tria. catbecism⁹ baptism⁹ z ꝓfirmatio. vñ credo q̃ sicꝗs teneat aliquẽ in toto catbecismo. in q̃ vn⁹ patrin⁹ dz esse q̃ ille sit cõpater effect⁹ parẽtib⁹ infantis: ꝯ ꝯ mlier nõ tenuit illũ filiũ infantẽ nisi i ꝓio pabulo sacrati salis. nec exꝑsse dicit lr̃a q̃ fuerit filius. p. z ideo dico q̃ catbecismus impedit z dirimit matrimoniũ. s. iam cõtractũ vt dicũt quidã. T. dixit q̃ cõpaternitas ꝑ catbecismũ cõtracta inualida est ad matrimoniũ dirimendũ q̃ satis posset tolerari ratione ꝑdicta: vt dixit. T.

m ¶ Eniens de sacro fonte, icẽ si tenuisset eũ in catbecismo

a dissimulare poteꝛ ita q̃ nec cõ-
b tradicere nec tuũ videaris ꝑsta
re assensum quia sicut graue est
c antiquã cõsuetudinẽ circũadia
centiũ ecclĩarũ sup his contem-
nere: sic q̃z grauius videt si pro
pter eas hmõi cõiugis tuũ idul
ges assensuz: cũ posset sic in exẽ
d plum assumi. ¶ Lemẽs. iij.

¶ Inter patrẽ baptisati et vxorem leuantis ꝑus ab eo cognitã ꝓtrahit cõpaternitas efficax ad matrimoniũ dirimendũ.

Martin⁹ bertã duxit vxorẽ tebergã sibi copl'auit lothari⁹ q̃ berte z martini filiuz de sacro fonte suscepit. l. xo. z. b sublatis de medio. m. cum. t. ꝑfata cõtraxit. ¶ Nos aũt cõsul t. t. duximus rñ. q̃ cum ꝓm verbũ domini vir z mulier efficiãt
e ꝑ cõnubiũ vna caro: liquidũ est tebergã non posse matrimonia liter copulari martino: qui com
f g pater eius fuẽat: cum quo vna
h caro teberga noscit extitisse.

I Dem.

¶ Cõpaternitas ꝑ catbecismũ ꝓtracta ĩpedit matrimonũ ꝓtrahendũ. § cõtractũ nõ dirimit.

Ontracto mr̃imonio int ꝑ. et. a. vxorẽ suaz: quidã cõsanguinei eiusdẽ. a. cõtra matrimoniũ obiecerũt: q̃ eadez in
i ꝓmo sacrati salis pabulo filium
k q̃ndã concubine ipius. p. tenuit z infra. ¶ Verũ si constaret ꝯ ea ẽ q̃ diximus: non ideo tñ cõtra
l ctũ mr̃ioniuz soluerẽt q̃ res vir contrahẽdo mr̃imonio impedimentũ afferret. ¶ Jõq̃z mandamus: q̃ tenus ꝑfato. p. auẽte nr̃a iniungas: vt memoratã. a. sicut vxorẽ maritali affectione ꝓtractet z carnale debitũ ab ea licenter exigat z ꝑsoluat siue ipaz ãs mr̃imoniũ contractũ cũ. p. siue postea constiterit hoc egisse: dũ tñ si in fraudez hoc fecerit causa matrimonij separandi: penitentiã ꝑ ꝑsumptione accipiat mr̃imonio in sua firmitate durãte.

I Innocentius. iij. episcopo et archidiacono linconiẽ.

¶ Inter patrem baptisati et leuantem seu tenentẽ baptisatum contrahit cognatio spiritualis valida ad impediendum et dirimendum matrimoniũ post contractum.

Veniens ad apostolicã sedem. c. anglicus: et infra.

¶ Mãdam⁹ q̃ten⁹ si constiterit
m h. mlierẽ ꝑdicti viri ꝓtliũ ò sacro fronte ꝑ episcopũ dist. ea. ꝑsbyteri. Et illi qui sequũtur Hug. dicunt q̃ ille filius nõ fuit filius Petri sed tñ cõcubine. z dicunt hanc vere. nõ tenere: dato q̃ fuerit filius Petri. Alij dicũt q̃ ꝑ tria sacramẽta tñ cõtrahit cõpaternitas. s. per catbecismũ baptismũ z cõfirmationẽ: de cõse. di. iiij. in catbecismo. xxx. q. iiij. si q̃s vnus. z hec mulier nõ tenuit illũ filiũ ad totũ catbecismũ: ꝯ tñ ad immissionẽ salis qd̃ satis apparet ꝑ hanc litterã. Alij dicũt q̃ licz cõpaternitas ꝓtrahat ꝑ catbecismũ: ꝑ illã nõ tñ dirimit mr̃imaniũ ꝓtractũ. put innuit ꝑ hãc lr̃az tali rõne. qz baptismus ẽ ianua oim sacramẽtoꝝ: vt dictũ est in. §. xcx. xxxij. di. z. §. de ꝑsby. nõ bap. c. j. z. iij. ergo si ianua nõ ẽ apta nullũ sacramentũ recipit. Itẽ alia rõne: qz añ baptismũ nõ ẽ filij⁹ ecclie. qz sine eo null⁹ saluat vt dictũ est: ꝯ si nõ est filij⁹ ecclie nõ est filij⁹ spũalis. z si nõ est filij⁹ spũalis nulla ꝑ eũ est cognatio ꝓtracta: ꝯ ꝓpter ꝯ nõ dz mr̃imoniũ separi. sed certe ꝑ istos q̃ dicũt q̃ ctiã ꝑ catbecismũ nõ dirimat mr̃imoniũ mãifeste faciũt illa duo. si q̃n vn⁹. z in. c. catbecismo. qz ibi eq̃parant ista tria. catbecism⁹ baptism⁹ z ꝓfirmatio. vñ credo q̃ sicꝗs teneat aliquẽ in toto catbecismo. in q̃ vn⁹ patrin⁹ dz esse q̃ ille sit cõpater effect⁹ parẽtib⁹ infantis: ꝯ ꝯ mlier nõ tenuit illũ filiũ infantẽ nisi i ꝓio pabulo sacrati salis. nec exꝑsse dicit lr̃a q̃ fuerit filius. p. z ideo dico q̃ catbecismus impedit z dirimit matrimoniũ. s. iam cõtractũ vt dicũt quidã. T. dixit q̃ cõpaternitas ꝑ catbecismũ cõtracta inualida est ad matrimoniũ dirimendũ q̃ satis posset tolerari ratione ꝑdicta: vt dixit. T.

m ¶ Eniens de sacro fonte, icẽ si tenuisset eũ in catbecismo

vel in confirmatione: vt. ē. c. proximo dictum est.

a ¶ Anteq: bene dicit anteq: quia si post contractum matrimoniū hoc fecisset nō separarek matrimoniū contractuz. ē. eo. si vir. 2. xxx. q. j. ad limina. dictum de eo.

¶ Ad nos. ¶ Sunt due ptes. In prima trimembris cōsultatio. In secunda cuicq responsio ibi: super quo. Abbas sicu.

b ¶ Filiam: spiritualem per quam compaternitas est cōtracta. ē. eo. c. j. 2. c. super eo. in prin.

c ¶ Possunt. id ē debent de iure. ē. eo. c. j. 2. c. super eo. in prin.

d ¶ Nūciare: no. ar. q denūciatio criminū ad oēs spectat et nō tm ad prelatos. Item psone ille q̄ scuerunt cōtrahi matrimoniuz non admittunk ad accusatiōez matrimonij aut etiam ad testificationez. j. qui ma. accu. pos. cum in tua. nō tamē repellunk a denūciatione: vt hic patet. et tm hic cōsequik idē per denūciationē in h casu qd per accusationem. non enim potest penitere ille cui denūcietur tale crimen nisi remota vroze. xxiij. q. vj. si res. argu. Item alia via excludik 2 alia admittik. sic. ē. de iureiur. quēadmodū. ē. de despon. impube. ad dissoluendū argu. contra. ē. de pcu. tue. vbi de hoc.

¶ Ex litteris vest. ¶ Diuidik in duas partes. In pria iudicum consultatio. In secūda mandatū ibi: mādamus. Ab.

e ¶ Baptisauit: 2 ita fuit filius spūalis ipius sacerdotis. xxx. q. j. omnes quos. vbi de hoc: 2. c. non debet. 2. q. iiij. siquis vn?. arg. ergo 2 filia illius effecta est soror spiritualis viri ac si ipsuz sacerdos de sacro fonte leuasset: quia tunc illam habere in vxorem nō posset: qz ea mediante cōpaternitas esset contracta. ē. e. c. j. 2. c. super eo. 2. xxx. q. iij. super quibus. ergo multo fortius cum sit pater spūalis illius. sed quid mouit istum officialez ad sententiandū p matrimonio. hec potuit esse causa: quia edictū de matrimonio pbibitoriū est. ē. de spon. cū apud. sed hoc non inueniebak pbibitum exp̄ssis verbis de his que baptisant q filij eorū cū talibus nō possent contrahere: sed licz expresse non esset pbibitū satis videbak esse pbibitū exquo pater est ipi? spūalis: qz in eo qd minus est pbibitio inuenik. scz in filio illi? qui aliā de sacro fonte leuauit. simile est qd dicit Urbanus. nulla ratione pbibitum inuenik q vir 2 vxor simul non possint filium alterius de sacro fonte suscipere. xxx. q. iiij. qd aūt. hoc est verū verbis expressis. sed in genere pbibitum est dum pbibek q plures simul nō suscipiant puerum de sacro fonte. de cons. dis. iiij. non plures. 2 quia probibek cōmisceri filie spūali: vt. c. non debet. Sed nūquid filius sacerdotis potest contrahere cum filia illius quā recipit ad penitentiā videk q nō: quia 2 illa filia spiritualis est. sicut illa quā baptisat. xxx. q. j. omnes quos. sed non est ita: quia non contrahit tanta affinitas in penitentia sicut in baptismo: qz per penitentiā non efficiunk filij sacerdotis affines filijs eorū quibus penitentiā iniungunt: nec vsq̄quaq̄ inuenitur probibitum directē vel indirectē: ergo intelligik esse concessum. ē. de spon. cum apud.

Rica. De cognatione legali. Also de cognatione spūali: merito subijcik de legali. Et vide ad materiā tex. cū glo. xxx. q. iij. c. j. et in. c. p adoptionē. Et dic q adoptio legalis est q̄dā ꝓpinquitas p quā efficik ḡs filius vel nepos vl' deinceps seu frater vl' affinis q̄ non est naturam imitans. l. adoptōnes. ff. de adptiōibus. Ab.

a fonte leuasse ante q̄z eā despon/sasset vxorē: vos ink eos diuortium ap. post. celebretis.

¶ Dem magistro. s. canonico herfordeñ.

¶ Si filij duorū compatrū per quorum alterum deuentū est ad cōpaternitatē matrimoniū contrahant separank. 2 tēpore contractus sciētes impedimentū illud denunciare tenentur.

Ala nos duxit discretō cōlulēdos: an natus añ cō/

b paternitatem filiam compatris sui vel cōmatris sibi possit matrimonialiter copulare: 2 si contraxit: an debeāt separari: 2 an conscij talis matrimonij teneāt/ur illud in publico accausare.

¶ Super quo respondemus q huiusmodi persone nō possunt matrimoniū cōtrahere: 2 si con

c traxerint possunt ab inuicem separari 2 qui contractū scuerint

d debent ecclesie illud nunciare.

¶ Gregorius nonus.

¶ Inter baptizatuz et filiū baptisantis oritur cognatio spiritualis impediēs 2 dirimens matrimoniū inter eos contrahen/dum. h. dicit.

Ex litteris vestris accepimus: q cum martha mulier coram officiali cantuarieñ. Alanū peteret in virum: 2 se affidatam ab eo ac carnaliter cognitaz per testes idoneos probauisset: dictorum tandē testiuz depositionibus publicatis idem. a. exci/piendo proposuit: q eam habere non poterat in vxorez pro eo q ipsum pater mulieris eiusdez

e qui sacerdos extitit baptisauit. Sed cum idem officialis exceptione huiusmodi non admissa diffinitiuam tulerit sententiam contra ipsum 2 idez ad se. apo. appellauit. ¶ Mandamus quatenus si est ita: eundem. a. super hoc ab impetitione mulieris absoluatis ipsius eidē mulieri perpetuū silentiū imponentes.

Rica. De cognatione legali.

Nicolaus ad consulta bulgarorum.

¶ Inter adoptatū 2 filiū adoptantis non potest durante adoptione consistere matrimoniū

f Si qua per adoptionem mihi soror esse ceperit q̄diu durat adoptio ink me et ipsam nuptie consistere non possunt.

f Siqua: q̄diu xxx. q. iij. ita diligere. ergo ca finita cum ea possum cōtrahere. insti. de nup. §. 2 siqua. Item ar. hic q cā cessante cessat effectus. ē. de renūci. post trāslationē. ē. de iure iurā. 2 si christ?. ad fi. 2. lxj. dis. §. bis oibus ff. de ritu nup. p adoptionē. nota ad intelligentiā hui? decre. q cognatio q̄dā est spiritualis: de qua dicik ē. tit. pri. Quedā etiā legalis de qua hic dicik. Legalis cognatio fit duobus modis vel p adoptionē vel p arrogationez. Dicimur aūt arrogasse illū qui sui iuris est. et p arrogationē transit in nostrā potestatē. 2 fit arrogatio principis autoritate. Adoptio aūt per quēlibet magistratum. insti. de adop. §. ij. 2. iij. nec trāsit in potestatem adoptantis. C. de adopti. l. vlti. et institu. eo. ti. sed hodie remanet in potestate sui patris. Et tā arrogati q̄ adoptati dicunk filij adoptiui siue fratres: 2 ink fratres adoptiuos siue naturales 2 legittimos impedik mrimoniū q̄diu durat adoptio: vt hic. 2. ff. de ritu nup. p adoptionē. 2. xxx. q. iij. ita diligere. Sz ink ascendētes 2 descendentes. id est inter adoptantē 2 adoptatum semp impedik mrimoniuz. ff. de ritu nup. adoptiuus. licet soluak adoptio. ff. eo. ti. quinetiā. Item posset dici q filius adoptatus possit copulari filie adoptantis cum adoptatus non transeat in potestatem adoptantis. insti. de adopti. §. ij. sic etiā potest dici q filius illegittim? potest copulari filie adpptiue: qz illegittimus nō est in potestate patris. insti. de nup. §. vlti. Illegitimus nō pōt copulari filie spūali. Alij dicunt q adoptatus non potest copulari filie adoptantis: quia licz adoptatus non trāseat in potestatem adoptantis: acquiruntur tamē ei quedā iura per adoptionē que dissoluunk p emancipationē. C. de adopt. l. penul. §. sin autē. 2 hoc idē videk p decre. istā. quc indistincte loquik de adoptōe nō distinguēdo inter arrogatū 2 adoptatum. 2 hoc impedimentū desinit p emācipationem alterius. ff. de adopti. in omni. ff. de. ritu nup. per adoptionē. Sed nūquid filij adoptiui possunt cōtrahere inter se. Dici potest q sic: quia non inuenik probibitū. Item quid si adoptiuus durāte adoptione cōtrahat cū legitima. Dicunt quidā q non dissoluik matrimoniū cū illud impedimentū sit tpale. Hu. dicit q nō ē matrimoniū. nec obstat q tempozale sit impedimentū: 2 inducit simile. hodie non possum cōtrahere cū illa que habet virū. tamē cras potero mortuo viro suo. 2 hec decre. facit pro. b.

Rica. De eo qui cognouit cōsanguineā vxoris sue. ¶ Also de cog. spi. ⁊ leg. de carnali videndū restat. Sed qr ex copula habita cum cōsanguinea vxoris oritur affinitatis cognatio de qua poterat dubitari vtrum dirimeret vel impediret matrimoniuz ideo subijciē hec rubrica ⁊ virtus totius tituli cōsistit in hoc q affinitas contracta ex copula cum cōsanguinea vxoris nō dirimit matrimoniū prius cōtractū: sed soluit sponsalia de futuro. Item ꝓuat facultatez cōtrahendi matrimoniū et exactione debiti i actione habita vt patebit in ꝓsecutione ti. Ab.

Si quis cū. ¶ Prio ponit thema: ex quo triplex elicitur questio. Secūdo soluit ibi: nec filiam. Abbas si.

a ¶ Filiastra. xxxij. q vij. quedā qui dormierit. ⁊ c. siquis viduā.

b ¶ Sciēter: secus si ignorāter. xxxiiij. q. fi. in lectum.

c ¶ Petere: exactus tamē reddere teneē. j. eo. tit. transmisse. non obstāte affinitate iniquē ex postfacto contracta. ⁊ sine culpa priuari iure suo nemo debet. j. e. discretionē. et c. vlti. ⁊ c. tue.

d ¶ Nec ille p⁹ mortem vxoris.

e ¶ Copulare: ꝓpter incestuz. xxxij. q. vij. q̄ dormierit. ⁊ j. e. ex litteris. tamē si cōtrahēt tenet mrimonium ⁊ etiam si essent iuuenes dispensareē cum eis. xxxiij. q. ij. in adolescentia.

Si quis cū filiastra sua scienter fornicatus fuerit: nec a matre debitum petere. ¶ Nec filiam vnq̄ habere potest vxorē: nec filiastra nec ille vllo vnq̄ tēpore alij se poterūt matrimonio copulare.

Si quis cū filiastra sua scienter fornicatus fuerit: nec a matre debitum petere. ¶ Nec filiam vnq̄ habere potest vxorē: nec filiastra nec ille vllo vnq̄ tēpore alij se poterūt matrimonio copulare.

Lexā. iij. pictauiē. episcopo

¶ Affinitas supueniēs etiaz ꝑ illicitum coitum dissoluit sponsalia de futuro sed nō matrimonium. ⁊ incestuosus contrahere non potest.

Veniens ad nos ꝑsentium latorz: ⁊ infra. ¶ Inqui. t. t. r. q̄ si matrē spōse sue cognouit: si spōse nunq̄ carnaliter adhesit: imponenda est ei penitētia paulo maior q̄ ꝓ adulterio: qua peracta vel parte iꝑius poterit ex dispensatione cum alia matrimoniū contrahere. ¶ Leterum si sponsaz cognouit anteq̄ matrem vel post nunq̄ eam vel aliaz potest accipere in vxorem.

Dem.

¶ Nō separatur matrimoniū ad dictum vnius asserētis affinitatem inter coniuges ꝑcessisse.

De illo qui vxorem fratris anteq̄ ei matrimonio iūgereē: se proposuit cognouisse. ¶ Respōdemus: q̄ nisi hoc publicum ⁊ notoriū fuerit aut idoneis testibus comprobatū: predictum matrimoniū occasione illa ipsum impetere non permittas. Celestinus tertius.

¶ Incestuosus mrimoniū contrahere non debet. sed si cōtrahit tenet. ⁊ tunc teneē reddere. sed non potest debitum exigere ⁊ nō minus teneē vxori necessaria administrare.

Rāsmisse nobis tue litterе demōstrarūt: q. c. vxor sua defuncta filiā eius priuignā videlicet ꝓpriam copula carnali cognouit. postmodū aliam accipiens in vxorem: cum ꝑuigna publice tanq̄ canis ad vomitū rediens illicitam rē committere non expauit. ¶ Quia vo super his consiliū requisisti: ꝑsenti pagina respondemus: q̄ legitime vxori cohabitās ⁊ necessaria sb̄ ministrans non cognoscat eam q̄diu vixerit: nisi ab ea fuerit requisitus: ⁊ tūc ad ipsam nō sine graui cordis dolore accedat: q̄ etiā ꝓ incestu ⁊ adulterio donec cum ea ꝑmanserit: iuxta moderamē tui arbitrij ꝑniam agens postmodū si superuixerit ei: perpetuo sine spe cōiugij permanebit. Idem.

¶ Nō seperaē matrimoniū ad confessionē cōiugum qui dicit affinitatem precessisse etiaz si rumor vicinie ꝑsentiat. ⁊ est casus multū allegabilis et notabilis.

Vtꝑ eo qd postulas: vtrū cōiugatus qui ante cōtractū matrimoniu vxoris sue consanguineā carnali cōmixtiōe cognouit cū id fateaē vterq̄ ⁊ aliqua pars vicinie hoc acclamare dicaē: sit ab vxore sua iudicio ecclesie seperādus. ¶ T. fra. respō

i ¶ Vel parte: argu. q̄ sufficit aliquid inchoare si non sit completum. s. de elect. cum in cunctis. §. inferiora. k ¶ Ex dispēsatione: incestuosi enim contrahere non debent: ⁊ ideo dispensatur cum eo: quia iuuenis erat. als sine peccato contrahere nō posset. xxxiij. q. ij. in adolescentia. tamen si contraheret citra aliquaz dispensationem teneret matrimoniū.

l ¶ Cognouit anteq̄ matrē: vñ statim fuit mrimoniū ꝑsumptū. s. de spon. is qui. ⁊ s. de cōdi. ap. de illis. vñ matrē vlteri⁹ habere non posset: etiaz si nō esset cognita. et ꝑ idē esset etiaz si nunq̄ cognouisset ipsam. s. de spon. sponsam.

m ¶ Eam. s. matrem vt dictū ē. Vel dic eaz id est sponsam suam. et ꝑm hoc nō tenet. j. eo. discretionē. ⁊ c. vl.

n ¶ Aliam. post mortez istius: quia ex quo eam cognouit anteq̄ matrez non dissoluiē matrimoniū. licz postea cognouerit matrē. j. eo. discretionez. ⁊ c. penul. ⁊ vlti. ꝑ ea mortua cum alia ꝓpter incestū cōtrahere non debet. j. eo. transmisse. in fine.

De illo qui vxo. ¶ Prio ponitur cōsultatio. Secūdo respōsio ibi: respōdemus. Abbas si.

o ¶ Occasiōe: qr cōfessio illa sola nō ꝑiudicat. etiam si rumor vicinie ꝑsentiret. j. eo. super eo. secus esset in matrimonio contrahendo. s. de spon. preterea. ij. ⁊ j. ti. ꝓmo c. ij. Bern.

Rāsmisse no. ¶ Primo cōsultatio. Secundo respōsio ibi: qr vo. Ab.

p ¶ Illicitaz rem: incestui adulterium adiungendo legittime. ⁊ sic patz q incestus nō impedit quo minus matrimoniū sit legittimum. licz contrahere non debeat. sicut votum simplex. s. q̄ cleri. vel vouen. rursus. talia enim crimina impediunt matrimonium contrahenduz. sed non dirimunt iam contractum nisi in tribus casibus. si machinatus fuerit in mortem alterius. si dedit fidem adultere. si duxit eam de facto. s. de eo qui dux. in matri. cum haberet. ⁊ c. super hoc.

q ¶ Fuerit requisitus: et sic intellige. s. eo. c. j.

r ¶ Coniugij. xxxij. questione. vij. siquis viduam. et. xxxv. questione. iij. de incestis. s. eodem veniens. et. s. de penit. ⁊ remissi. c. ij. vbi de hoc.

Super eo ¶ Primo ponit questionē. Secūdo solutionē ibi: tue. ⁊ est casus multū allegabilis ⁊ notabilis. Abbas.

a ¶ Filiastra. xxxij. q vij. quedā qui dormierit. ⁊ c. siquis viduā.

b ¶ Sciēter: secus si ignorāter. xxxiiij. q. fi. in lectum.

c ¶ Petere: exactus tamē reddere teneē. j. eo. tit. transmisse. non obstāte affinitate iniquē ex postfacto contracta. ⁊ sine culpa priuari iure suo nemo debet. j. e. discretionē. et c. vlti. ⁊ c. tue.

d ¶ Nec ille p⁹ mortem vxoris.

e ¶ Copulare: ꝓpter incestuz. xxxij. q. vij. q̄ dormierit. ⁊ j. e. ex litteris. tamē si cōtrahēt tenet mrimonium ⁊ etiam si essent iuuenes dispensareē cum eis. xxxiij. q. ij. in adolescentia.

f ¶ Matrē spōse: de futuro. vnde affinitate supueniente illā in vxorē ꝑē non poterit solutis sponsalibus. j. de consang. ⁊ affini. c. ij. ⁊ j. eodem ex litteris.

g ¶ Adhesit: postq̄ cognouit matrē. h ¶ Paulo maior q̄ ꝓ adulterio. quare maior penitētia imponiē q̄ ꝓ adulterio. cuz tm̄ publice honestatis iusticiā violauerit cū illa esset tm̄ spōsa de futuro. Dicas q̄ non solum violauit publice honestatis iusticiā: sed adulteriū cōmisit cum matre sponse sue que nupta erat patri suo vt patet in antiqua. als si mater sponse non esset coniugata nō punireē plus nec etiā tm̄ vnde iste multū plus debet puniri q̄ ꝓ adulterio ꝓpter tria puniri dz. ꝓpter honestatis iusticiā. ꝓpter adulteriū ⁊ incestum. etiā qm̄ ꝑpetrauit cognoscēdo affinem primi generis ⁊ primi gradus.

a ¶ Confessionem: sed videtur q̃ confessioni standuz sit: quia confessus in iure pro iudicato habet. C. de confes. l. vna. ⁊. ff e. tit. l. j. ⁊. l. certũ. ⁊. §. de censi. olim causam. Dicas q̃ in casu isto non statur confessioni contra matrimoniũ propter rationem q̃ hic in littera redditur. Et ratio est: quia contra se quisq̃ testificari potest pro se vero minime. xiiij. q. ij. §. j. et. ff. de inter. ac. de eta te. §. j. p̃terea. iste non confitetur contra se: immo pro se. vnde de iure cõmuni non prodest ei talis confessio. nam iste petit separari ab vxore: quia dicit se cognouisse eius cõsanguineam. si confiteretur aliquid contra hoc propter quod ei preiudicaretur tunc videtur standũ sue confessioni. sed vt dixi speciale est in matrimonio vbi non credit viro vel vxori in preiudicium coniugis: sed si cõfiteat pro matrimonio ꝓtrahendo hũ statur cõfessioni. puta si petaz aliquã in vxorem sed ipsa cõfitetur matrimoniũ preiudicatur ei licz ipa nollet me habere: quia modo directe confitetur cõtra se secus in cõfessione q̃ fit q̃tum ad thori separationẽ. ꝓter adulteriũ ibi stat confessioni. j. de diuor. ex litteris. ar. cõtra. xxxv q. vj. si duo. sol. ibi cõfitent cõsanguinitatẽ esse inter eos et fama publica cõfessioni cõiugium cõsentit: ⁊ tũc statur fame ⁊ cõfessioni. ⁊ hic tm̃ est rumor ⁊ aliud ẽ fama ⁊ aliꝰ rumor: vt hic videtur b ¶ Cõcurrendũ: qꝰ faciendũ nõ est ꝓter ratõnem hic exp̃ssam. imo ex colludio puniri debet. ij. q. iij. si quẽ q̃. ⁊. j. de collu. c. j. ij. ⁊ iij. c ¶ Rumor: arg. cõtra. §. de presumpt. illud. ⁊. c. iij. vt dixi. aliud est rumor q̃ fama. ⁊ illa vere. tertio loquit de matrimonio cõtrahendo qꝰ ad solã famã impedit. j. ti. prori. super eo.

Ascretionem. ¶ Cõmunis diuisio. secũda ibi: sup quo. ⁊ in pma dicit mulierẽ ad continentiã inducendã. secũda ibi: qꝰ si dicit quid iuris si ad hoc nõ potest induci. tertio soluit tria obstacula. Ab. d ¶ Tradidit: ⁊ iõ non põt illi opponere adulteriũ: argu. xxxij. q. v. §. j. ⁊. c. j. ⁊. iiij. nec adulterium dicit hic cõmisisse: vt ibi dicit: qz nõ cõsensit. ⁊ hoc patet ex eo q̃ q̃cito potuit aufugit: vt sequit argu. j. q. j. constat. secus esset si occasionem adulterandi ei dedisset: q̃a nihilominus imputaretur ei. arg. xxvij. v. ij. agathosa. ⁊. c. si tu abstines. j. de diuor. significasti. ff. solu. ma. cum mulier. ff. de adulte. l. ij. §. j. sed contra videtur per. c. predictũ: si tu abstines. ⁊ argu. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. ⁊ in auten. vt li. matri. ⁊ auie. §. quia vo plurimos. in fine. coll. viij. vir enim debet esse mulieri auctor colendi bonos mores. ff. de adulte. si vxor. §. si iudex. et. xxxij. q. xj. indignatur. alioquin esset detrahendo a viri potestate. C. de epis. audien. si leones. e ¶ Publicam honestatẽ. id est affinitatez que sic iniquẽ cõtrahit. f ¶ Reatum adulterij. quia ꝓmus est maritus illius ⁊ nõ secũdus. Et hoc est notabile q̃ adulteriũ cõmittitur cũ sponsa nõdum cognita a viro. vnde si als commisisset adulterium posset accusari a sponso. ff. de adul. miles. §. querebat. §. de iureiurã. quẽadmodum. quia iniuria facta ẽ ei. ff. de iniur. itez apud. §. sponsum.

a demus: q̃ propter eorũ confessionẽ tm̃ vel rumorem vicinie separari non debent cũ ⁊ quandoq̃ nonnulli inter se ꝓtra matrimoniũ velint colludere: ⁊ ad cõfessionẽ incestus facile ꝓsilirent si suo iudicio crederẽt p iudicium b ecclesie cõcurrendũ. rumor aũt vicinie non adeo est iudicãdus validus q̃ nisi rõnabiles ⁊ fide digne ꝓbatiões accedãt: possit hũ ꝓtractũ matrimoniũ irritari

I Mno. iij. preposito Magdeburgen.

¶ Affinitas supueniẽs nõ dissoluit sponsalia de presenti.

Ascretionẽ tuam: ⁊ infra. Sane ex pte tua fuit propositũ: q̃ quidã cũ muliere quadam legitima ꝑ verba de p̃senti cõtraxit: quã postmodũ a se incognitã cuidã cõsanguineo suo d tradidit inquãtũ potuit renitẽtẽ. Ille vo cũ ipa licz inuita mr̃imonij solẽnia celebrauit: ꝗ mulier q̃cito fuit reddita libertati aufugit ab eo ⁊ se priori viro restitui postulauit. ¶ Nos igit in q̃st. t. t. r. q̃ ⁊ viro ꝓ tã turpi facinore grauis est pnia iniũgenda ⁊ mulier ꝓpt publicaz honestatẽ est monẽda sollicite vt nec primũ repetat: cui⁹ ꝓsanguine⁹ licz eam inuitã cognouit: nec redeat ad secũdũ cui non põt ꝓpt e reatũ adulterij cõmisceri sed incõtineatia maneat: donec prior fuerit viam vniuerse carnis ingressus. ¶ Qꝰ si forsitan ad id induci nequerit: vir por cogat f redire ad ipam: et maritali eam affectione tractare cũ adulteriũ ei nõ possit objicẽ q̃ eam adulterandã tradidit p̃sertim inuitã.

b ¶ Mã ⁊ si fm euãgelicã vitatẽ i nũq̃ nisi ꝓpt fornicationis causam aut vir vxorẽ aut vxor possit dimittere vix. nõ tm̃ sp ꝓpter cãm eandẽ vl vxor virũ vl vir dimittere p̃t vxorẽ: cũ possit exk ceptione vel replicatiõe legitima l impediri. Sed nec affinitas que post ꝓtractũ legitime mr̃ioniuz int vir ⁊ vxorẽ iniq̃ ꝓtrahit: ei m debet officere q̃ hmõi iniq̃tatis pticeps nõ existit: cũ suo iure n dẽat sine sua culpa ꝑuari. q̃q̃ o a q̃dã predecessore nro dicat in illi casu fuisse distinctũ: vtrũ incestus vel adulteriũ manifestũ fuerit an occultũ alijs asserẽtib⁹ iiij gradũ ꝓximũ ⁊ remotũ esse potius distinguẽdum.

I Dem bisuntineñ. archiepo.

¶ Copula carnalis habita cuz puella. vij. ãnoz dirimit matrimoniũ postea contractũ cũ consanguinea.

Fraternitati tue: et infra. ¶ Diuortij sniam aprobamus quã i eũ canonice ꝓmulgasti: q̃ illã sibi postea copulare p̃sũpsit cui⁹ antea sorore adhuc septẽnẽ p q ꝓtractis spõsalib⁹ extraordinaria libidine noscitur polluisse.

I Dem epo gerundineñ.

¶ Affinitas causata ex copula illicita rũpit sponsalia ꝑcedentia ⁊ priuat facultate cõtrahẽdi matrimonium.

n ¶ Sine culpa: hoc generale est. simile. j. eodẽ. c. vltimo. si qua contraria sunt casualia sunt.

o ¶ A predecessore. scz Alexandro: sed illa vere. remota est de hac compilatione.

Fraternitati tue. ¶ Legitur duobus modis ⁊ fm vnum intellectum. b. d. ex sponsalibus cõtractis cum puella q̃ nondum compleuit septenniũ interueniente copule attemptatu oritur publica honestans impediens matrimoniũ contrahẽdum cũ consanguinea. b. d. fm vo alium intellectũ. b. incendit vt in rubro cõmunis diuisio. secũda ibi: diuortij. Abbas sicu.

p ¶ Contractis sponsalibus: ⁊ sic maritali affectu cũ esset spõsa ipius eam polluit: sic. §. de spon. iuuenis. ⁊ ita nõ est contrarium. xxxv. q. iij. extraordinaria.

q ¶ Extraordinaria. id est extra naturalia cum nondum esset idonea.

EX litteris. ¶ Cois diuisio. secūda ps ibi: nos autē. Ab.
a ¶ In vxorem: futuram. b ¶ Carnali cōmixtiōe: post cōtractā affinitatē. vnde illam in vxorem habere non poterat.
c ¶ Penitentiā: p incestu: sed maior debet imponi q̄ p adulterio: q̄ incest⁹ vincit adulteriū. xxxij. q. vij. adulterij. ⁊. ē. e. c. ij.
d ¶ Separatis: si ita esse cōstiterit als fiat qd dicitur. j. c. pri. Et no. q affinitas supueniens sponsalibus de futuro rumpit ea. ē. eo. c. ij. ⁊. j. tit. pri. c. j. ⁊. ij. secus in matrimonio. ē. e. discretionez. ⁊. j. eo. c. penul. ⁊ vlti. xxxiij. q. ij. in lectum.
e ¶ Nunq̄ debēt: incestuosi cōtrahere nō debent ꝓpter enormitatē delicti: vt dictum est. ē. eo. c. ij.
f ¶ De lapsu carnis si timeret de ꝗ dispēsaret cuz eis. ē. eo. c. j. ⁊. xxxiij. q. ij. in adolescentia.

VEniens ad ap. ¶ Prima ps narrat factū. secunda rndet ibi: cū igit. Ab.
g ¶ Infantie. Infantia dicit añ septenniū C. de iur. delib. si infāti. sed tales iurare nō debent nec tenet iramentū eorum cuz ipsi nō intelligāt. xxij. q. v. paruuli. nam et furtū nō cadit in infantē. ff. de fur. impuberē. sec⁹ post infantiā si sit doli capax. vt ibi. ⁊. j. de delic. pue. pueris. sed ꝗ potius videt sumi p etate pueri post septimū annum.
h ¶ Firmata obligatio: quo interuenit in mrimonio nō recepit pene adiectionē. ē. de spō. gēma. et. C. e. ti. l. vlti. et. C. de inuti. stipu. libera. ⁊. ff. de ver. obli. ticia. ⁊ ꝛ alienuz factū in matrimonio ꝓmittatur: tamē pro mittēs non tenet ad aliō nisi vt det operā quaz potest. ff. de verb. obl. sti. ista. ⁊. l. ticia. in pn. i ¶ Carnalit: et ideo affinitate inueniente illam quaz desponsauerat habere nō potuit de iure: nec illā eandē quaz cognouit ē. eo. fraternitati. ⁊. ē. de spon. sponsam.
k ¶ In vxorē: de facto: quia de iure nō potuit eo sibi via ꝓcludente. l ¶ Utrāq: addēs iniquitatē iniquitati: sicē. ē. e. transmisse. m ¶ Confiteri: tamē talis confessio nō ꝓfuisset vt matrimoniū seperaret in facie ecclesie ꝓtractū. nisi aliter ꝓbaret. ē. eo. super eo. n ¶ A malo. ē. de vi. ⁊ bone. cle. cum ab omni.
o ¶ Consulas. Hoc intellige esse dictū i iudicio aliq vt ad ncu-

EX lrīs. f. t. accepim⁹. q. g. lato: eaꝝ mrez puelle quā infra nubiles annos desposauerit i vxorē carnalit sepe ꝓguit ⁊
b post carnali ꝓmixtōe puellā tractauit adultā: ⁊ ifra. ¶ Nos āt
c eidē viro pniaz iniūgi facim⁹ p pctō. ꝓsul. t. rndentes q eis ab
d inuicē separat mlier alteri viro ñ nubat. ꝗ postq̄ nouit viri et matris delictū ei ñ erubuit cōmisce
e ri. vir etiā ⁊ mr mlieris nū q̄ debēt ad alias nuptias cōuolare: ꝗ sp ꝓtinentiā ꝓuare tenentur: ⁊ enorme deflere delictū. qō p nefanda libidine ꝓtraxerūt: pserti
f si circa psonas huiusmodi de lapsu carnis minime timeat.

I Dē archiepo magdeburgē.
¶ Dem quo ad titulū dic q̄ decre. supra proximo.

VEniēs ad apo. se. e. laicus nobis ꝓposuit q̄ cū tpe i-
g fātie sue quādā puellā se ductu: rū iurauerit i vxorē q̄cito ad legitimā puenisset etatē pr puelle ꝓfederatōe hmōi fideiussoꝝ ob
h ligatione hincinde firmata cū i ꝓpria domo recepit ⁊ nutriuit i simul cū puella: deinde ex puer/
i satōe diuturna sororī puelle carnalit se ꝓiūxit: tandē amicoꝝ suorū deuict⁹ instātia quā iurauerat
k i vxorē accepit ⁊ nuptijs celebrat qū se illi oportunitas ingerebat: cogscebant vtrāq̄. Dex
l licz i pnitia tua sup ꝗ fuerat accusat⁹. ꝓuinci tñ nō potuit nec suū
m voluit ꝓfiteri delictū. nūc aūt reuersus ad cor penitēs de cōmissis: salutis sue ꝓsiliū reqrit impē
n di. ¶ Cū igit nō tm a malo ꝗ ab oi specie mali pcipiat apls abstinere. mādam⁹ q̄ten⁹ pdicto. e. p hmōi enormitatis excessu in/
o iūcta pnia competēti: ꝓsulas ei monēs illū salubrit ⁊ inducens vt decetero abstineat abvtraq̄ trā accēdat. ⁊ si ꝓterea excōmunicet sustineat potius excōmunicationē q̄ veniat cōtra cōscientiā. j. de sen. excō. inq̄sitioni. et ē. de restit. spo. lrās. sed in iudicio ecclesie pcipiet vt ei debitum reddat. ⁊ ita aliud est iudiciū ecclesie: ⁊ aliud iudicium aie. ē. de offi. ordi. si sacerdos. ꝗ ꝓtrariū videt. ē. c. pri. nō est ꝓtrariū: q̄ querit q̄d de iure sit ibi faciēdū. Et rndet q̄ si ita est sēperent. ꝗ vo consulit in iudicō anie q̄d sit faciendum cū factū cēt occultuz et sic non contradicit et illa clausula si res ita se hz debz ibi suppleri. sicut erat i antiqua cōpilatione.

I Dem archiepo strigoniesi.
¶ Affinitas supueniēs nō dissoluit matrimonium.

DIle fraternitatis deuotio postulauit vtrū is q̄ cum sorore legitime ꝓiugis fornicat cū vxore possit postmodū cōmorari ⁊ exigere debitū ac soluere req̄situs. ¶ Nos igit rndemus q̄ vxor vt a cōmixtōe viri absti
p neat ꝓpter publicā honestatez ⁊ in continentia maneat: donec vir viaz vniuerse carnis ingressus fuerit: diligēti⁹ est monēda. Qō si forte commonitioni recusans tal fuerit vt delapsu timeatur ipius: vir eius poterit ⁊ debebit cum dei timore debituz ei
q soluere cōiugale: cū affinitas p⁹
r matrimoniū inique ꝓtracta illi nocere non debeat qui iniquitatis particeps non existit.

GRego. ix. cpo pictauiesi.
¶ Sūmatū est supra. c. primo.

EOrdane mulieris petitio continebat. q. J. laic⁹ cū ipsa q̄ nondū decimū etatis sue anuū cōpleuerat: p ꝗba de futuro ꝗxit ⁊ eā infra eiusdē āni spa
s ciū carnalit cognita matrē ipi⁹ sibi mrionialiat capulare: ⁊ ad dānate cōmixtionis amplex⁹ p cedere nō expauit: ⁊ ifra. Quare pfata. i. suplicauit: vt cū carnis stimulis resistere neq̄at: sibi
t ne iure suo sine sua ꝓpria culpa fraudet puidere salubrit digna remur. ¶ Ea ꝓpt mādam⁹ q̄tenus si res ita se hz vtrūq̄ ipsoꝝ ad vouendā ꝓpetuā ꝓtinētiā arcentē moneas ⁊ iducas: ⁊ si ad eā induci nequerit mēoratuz. i. iniūcta ei pmit⁹ pcōmisso icestu
v pnia ꝓpetēti: vt eidē cohabitet
x ⁊ ꝓiugale debitū reddat exact⁹ ecclesiastica cen. compellas.

Rica De ꝓsāguitate ⁊ affinitate
¶ Lexan. iij. cassinesi. abbati.

¶ De fraternit.
¶ Cois diuisio. secūda ps ibi: nos igitur. Ab. si.
p ¶ Honestatē. i. affinitatē. ē. eo. discretionē. simile. j. c. pri.
q ¶ Soluere: sed nō exigere. j. c. pri. ⁊. ē. e. c. j. sile. j. de sen. excō. inquisitioni.
r ¶ Affinitas. ē. e. discretionē. ea. j. c. pri.

EOrdane mulie.
¶ Diuidit. i ꝗma ꝓtē ponit mulieris petitio. in secunda cause cōmissio ibi: ea ꝓpter. Ab. si.
s ¶ Carnalit cognita: ⁊ sic statim fuit matrimoniū malicia supplēte etatē. ē. de spō. impu. a nobis. ⁊. c. vl.
t ¶ Sine ꝓpria culpa nullus sine culpa sua iure suo dz ꝓuari. si. ē eo. discretionē. lvj. di. satis puersum. xvj. q. vlt. inuentū. ar. ꝓtra. ē. vt lite non cōtesta. quoniā frequēter. §. si vo. in fi. et. j. de primi. antiqua. contra. xxij. distin. renouātes. sed ibi causa subest quare puniūtur sine culpa.
v ¶ Penitētia: ⁊ maior debet imponi quā pro adulterio. ē. eo. c. ij. quia incestus vincit adulteriū. xxxij. q. vij. adulterij.
x ¶ Exactus: sed exigere ipse non debet simile. ē. eo. c. j. ⁊. c. trās missē. ⁊ post mortem vxoris iste contrahere non debet. ē. eodez ca. ij. ⁊. c. ex litteris.

Rubrica. De cōsanguinitate et affinitate. Uiso de cognatione spūali ⁊ legali ⁊ de proximitate quadā que contrahit ex copula cū consanguinea vxoris merito restat videre de cognatione carnali que consistit in consanguinitate ⁊ affinitate. ideo post rubricas precedentes subiicitur ista. Abbas Siculus.

Ex litteris. ¶ Sūt tres ptes. in ꝑma casus narratio in secūda respōsio ibi: q̄ circa. in tertia iudicū instructio ibi: cetery. Ab. a ¶ Subarrasset: sile. ē. de despō. impu. c. vlt. vbi de B. b ¶ Quarto gradu cōsanguinitatis. vñ mulier illū bīe nō poterat cū esset ei affinis in primo genere affinitatis ⁊ in quarto gradu. xxxv. q. v. porro. c ¶ Juramēto: ⁊ sic mrimoniū ꝓcerūt publice ⁊ in facie eccle. d ¶ Coraz archiepō Burd: forte ad B delegato vel de loci cōsuetudine q̄ tribuit iurisdictionē. ē. de offi. archi. c. vltio. ⁊ C. de emā. lib. l. j. ⁊ vlti.

e ¶ Quito cōsanguinitatis gradu. ꝑmi diperunt de quarto non nocet q: aliud iudiciū fuit illud: nec fuit aliquid probatum.

f ¶ Coraz te iuraret: ⁊ quare post publicationē iterū inducūt testes ꝯ illud. in autē. de testi. §. illud. col. vij. ⁊ ē. de testi. fraternitate? dicūt quidā q̄ hoc est speciale in mrimonio Vel dicas q̄ nō iurāt iterū: q: isti erāt accusatores. vndē necesse habebāt testes ꝑducere. ⁊ nulli testes inducti fuerunt in cā ista. ⁊ hic no. ar. q̄ in cā matrimoniali iterū recipiunt testes post publicationē. ar. ad hoc. ē. de spō. sicut. i fi. ⁊ ē. de cōiug. ser. c. vl. ⁊ ē. de pba. cām matrimonij. ⁊ hoc nō bene colligitur hic.

g ¶ Maiores: illi dicunt omni exceptiōe maiores q̄ repelli nō possūt aliqua exceptione. h ¶ Quarto ḡdu: sed quare dicit papa q̄ separent si sunt in q̄rto ḡdu: vir iste ⁊ maritus premortuus nōne idē esset si eēt in quito vel vlteriori ꝑm illa tpa. Dic q̄ dispensatiue tolerabat in q̄nto vlteriori si ignorāter cōtraxerūt. xxxv. q. viij. de gradibus. ⁊ ideo dicit q̄ separent in q̄rto nō ⁊ in q̄nto vel vlteriori. i ¶ Ut canones. xxxv. q. iij. §. equaliter nullū de ꝓpinquis. in fi. k ¶ A cōsanguineis vxoris. Istud dicit si cōtraxisti sponsalia siue matrimoniū cū aliqua. mortua illa nullā poteris postea ducere in vxorē de ꝓsanguinitate illi?: ⁊ econuerso illa sponsa vel vxor tua te mortuo nullū poterit hīe de cōsanguinitate tua de spō. spōsam. sic ergo mulier ista nō poterat illū habere qui fuerat ꝓri viro suo in quarto gradu siue in quinto vel vlteriōribus cōiunctus ꝑm antiqua iura. hodie vltra q̄rtuz nō impedit. j. e. non debet. l ¶ Potestatē: no. q̄ duo exigunt ad cognoscendū ⁊ iudicandū de cā mrimoniali. ſ. scientia canonū ⁊ q̄ habet iurisdictionē ordinariā vel delegatā: ar. xxj. di. §. j. ⁊ ar. q̄ cā nō est delegāda nisi perito ⁊ exercitato: argu. ij. q. ij. c. vlti. de peni. dist. vj. c. j. in prin. ⁊ C. de iudi. certi. item habes b arg. q̄ de causa matrimoniali nō potest in arbitrum cōpromitti. ⁊ expressum est de trāsac. c. vlti. ⁊ ē. de resti. in ínte. c. penult. in fi. ⁊ arg. ff. de arbi. non distinguemus. §. iulianus. ⁊ §. seqn. ⁊ potest esse ratio. orbitrium enim nō constringit nisi metu pene. C. de arbi. l. j. ⁊ pena non debz apponi in matrimonio. ē. de spon. gemma. cum libera debeāt esse. et ne alia via fiat q̄ alia via ꝓhibetur. ē. de pcu. tue. cum suis concor. vel quia matrimoniū deo auctore fuit cōstitutum. j. ti. pri. c. vlti. et ita nō potest dissolui quo ad eccliam nisi ꝑ illum qui habet auctoritatem cū iurisdictione quaz non habet arbiter.

¶ Seperak matrimoniū cōtractuz inter affines primi generis ⁊ quarti gradus.

Ex litteris tuis accepimus: q̄ cū quidā secreto quādā viduā subarrasset ⁊ carnalit cognouisset: ⁊ infra. Tandē cu vir parat? esset eā in cōspectu ecclesie subarrare: surrexerūt duo ꝓponētes q̄ iste qui eam subarrare volebat. prioz̄ē viruz quarto
a
b gradu cōsanguinitatis attingit vn? autē ita se audiuisse iurauit
c alius noluit id iuramēto firmare: ⁊ ifra. Nūc q̄stio pria reuixit
d ⁊ iurauerūt duo coz̄ archiēpō Burdytero plūbarole q̄ ꝑmus vir fuit
e supstiti quinto cōsanguinitatis gradu cōiunctus. ¶ Quo circa mādamus quaten? vtrāq̄ partem ante tuā ꝓsentiam cōuoces
f ⁊ facias testes coz̄ te iurare: et infra. Inq̄sita ꝯo diligētius veritate si per testes circūspectos
g omni exceptiōe maiores inuene
h ris q̄ ꝑmus vir supstitem quarto gradu cōsanguinitatis attingit nō differas diuortij sentētiā
i ꝓmulgare. eque eñ vt canones
k dicūt abstinendū est a ꝓsanguineis vxoris vt ꝓprijs ¶ Retex tuā prudentiā volumus nonlatere: q̄ non sunt cause matrimonij tractande ꝑ quoslibet: sed ꝑ
l iudices discretos qui potestatē habeant iudicandi ⁊ statuta canonum non ignorent.

Urbanus tertius burdegalē si archiepiscopo.

¶ Affinitas supueniēs de qua saltem cōstat per famam soluit sponsalia de futuro.

Quper ēo q̄ iuuenem asseris puellam nonduz nubi
m
n lez fide interposita desponsasse q̄ iam facta nubilis eum repetit ⁊ ille excipit dicēs se nō debere eā ducere ꝓ eo q̄ postq̄ puellā affidauit candē: carnalit ꝓpinquā ipi? cognouit. ¶ Inq̄. t. t.
o
p r. q̄ si manifestū ē iuuenē cognouisse ꝓpinquā ꝑdicte puelle vel
q si nō est manifestuz fama tñ loci hoc habet cuz eēt sponsa tñmō de futuro: idem ab eius impetitione debet absolui.

¶ Celestinus tertius.

¶ Si dispensak cuz aliquo vt possit cōtrahere in certo gradu als phibito reqrik vt vterq̄ ꝯbētiū toto gradu distet a stipite

Quod dilectio: et infra. Quesiuisti: vtrum is q̄ a
r stipite ꝑ descēdentē lineā sexto vel septimo gradu distat: possit
s ei q̄ ex altera pte ꝑ lineā descendentē ab eodē stipite secūdo vel tertio gradu distat mrimonialit
t copulari ꝓpter indulgētiā apostolice sedis legati: qua ꝑmissuz est hoibus terre illius in sexto gradu cōiūgi. ¶ Qd̄ videk posse fieri ꝑm regulā q̄ dicit quoto
v gradu q̄s distat a stipite ⁊ a q̄libet ꝑ aliam lineā descendentiuz ab eodem ꝯcū tñ de consuetudine terre si q̄ talis casus emerse
x rit incole ꝓpter primiorez gradū ꝯiunctos separēt: et ꝓpediāt copulari volētes. ¶ Nos itaq̄ rñdem? q̄ indulgētia illa sic ē i
y telligēda: q̄ vterq̄ ꝯiungēdoz distat a stipite sexto gradu. Si pellak cōmunis parens a quo plures descenderunt: sicut Ysaac fuit stipes Esau ⁊ Jacob ⁊ stipes nō facit gradū. de hoc stipite babes. j. eo. c. vltimo. s ¶ Descendentē: hic ergo habes duas lineas descendentes. sic. j. eo. c. vltimo. ⁊ iste due linee descēdentes vnam faciunt transuersalem.

Quod dilectio.

¶ Primo ponit casum. secūdo allegat pro ⁊ cōtra ibi: qd̄ videk. tertio respondet ibi: nos itaq̄. Ab.

r ¶ Stipite: stipes appellak cōmunis parens a quo plures descenderunt: sicut Ysaac fuit stipes Esau ⁊ Jacob ⁊ stipes nō facit gradū. de hoc stipite babes. j. eo. c. vltimo. s ¶ Descendentē: hic ergo habes duas lineas descendentes. sic. j. eo. c. vltimo. ⁊ iste due linee descēdentes vnam faciunt transuersalem.

t ¶ Indulgentiā: que de autoritate speciali domini pape facta fuit. als non tenuisset: q: solus papa in tali facto dispensat. j. e. quia circa. ⁊ ē. de transla. c. vltimo.

v ¶ Quolibet: hanc regulam habes. j. eo. c. vlt. ⁊ intellige vsq̄ ad lineam equalitatis: quia in sequētibus gradus adiicit.

x ¶ Priorimiorē. i. ꝓpter eum qui est in gradu ꝓrimiori a stipite. y ¶ Utercq̄ cōiungendoz: argu. cōtra. ff. de consti. ꝑnci. l. vlti. ⁊ ē. de dona. c. cum dilectus. in fi. ⁊ j. de verbo. signi. olim. ⁊ j. c. vltimo. sol. beneficiū ꝑncipis latissime interp̄tandus est ab alijs: sed ab eo a quo indultū est vel cuius auctē pōt interp̄tari

put ei placet. ff. de leg. l. ⁊ ideo, arg. j. de sen. excõ. inter alia ⁊ nõ
lre interpretat indulgentiã q: sic obseruabat de psuetudine vt
vterq; esset in sexto gradu a stipite: als scandalũ erat: vt. j. eo. c.
vlti. ⁊ loquit de iure cõi: sed hodie nõ habet locũ talis indulgẽ-
tia. j. e. nõ debet. a ¶ Nõ debent: q: quãto remotiores sunt a
stipite tãto minor memoria cõsanguinitat̃ habet qd b cõsidera-
bat. xxxv. q. iij. d psanguinitate. ⁊ c. in copulatiõe. b ¶ Obserua
te psuetudini. Mo. q antiqua cõsuetudo q tñ nõ sit a iure reprobata seruãda est ⁊ pci
pue ꝓter scandalũ. ix. q. iij. conquestus ⁊ mos fidelissime vetustatis seruãdus est. C
de testa. testaũnta. ⁊. ff. de pub. ⁊ vect. licitatio §. eap. ⁊. ẜ. de consue.
cũ dilectus. ⁊ i matrimonio seruat psuetudo. ẜ. de cog. spi. c. j. in
fi. ⁊. c. sup eo. item. ar. p scãdalo vitãdo. ẜ. d regu. c. vlti. et. j. de no.
ope. nũci. cũ ex iũcto.
c ¶ Nouitate. nõ. nouitates vitãdas. ẜ. de cõsue. cõsuetudinis. ⁊ pj. dist. quis nesciat.

De infidelibus.

¶ Cõis diuisio secũda ibi: cõsultationi. Abbas si.
d ¶ Cõuersis: supplequesiuistis.
e ¶ A canone. xxxv. q. ij. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. Ꝑdicimus. ⁊ in aliꝭ ibidem. ⁊. q. v. ad sedem.
f ¶ Dñs reqsit. xxvj dist. deinde opponit.
g ¶ Esse mrimonium inter eos: si matrimoniũ est inẽ iudeos ibi est indiuidua ꝓiũctio xxvij. q. ij. §. j. sed ipsi separãt dato libello repudij. xxxiiij. q. ij. non satis. ergo nõ ẽ matrimonium inẽ eos. sed ꝑ non fit sine pctõ. j. de diuor. gaudem. item alter infidelũ si puerat ad religionẽ reliq nolente ibi cohabitare sine ꝓtumelia creatoris soluit matrimoniũ. j. de diuor. gaudem. in fi. ⁊. c. quãto. ergo non est inter eos indiuidua cõiunctio. ⁊ sic nõ est matrimoniũ: sed potest exponi indiuidua. i. apta nõ diuidi. vel intellige illã descriptionẽ de matrimonio rato ⁊ cõsummato: qd est tm inter fideles. itẽ alia ratione nõ est matrimoniũ inẽ eos. ipi em ꝓtrahunt eo ꝓposito vt cum voluerint separentur dato libello repudij. sed hoc est contra substantiã matrimonij. xxxij. q. ij. solet aliqñ. ẜ. de cõdi. ap. c. vlt. rñdeo si ꝑ pactũ exprimat in ipo ꝓtractu nec inter eos nec inẽ xpianos esset mrimoniũ: sed nõ copulant eo pacto: licz postea obijciant vxores de facto. est ergo matrimoniũ inter eos ẜ non ratum. j. de diuor. quanto.

Quod sup dis. ¶ Sunt duo dicta. secũdũ ibi: ne aũt. ab.
b ¶ Impediri: affinitas em ꝓtracta inter consanguines viri ⁊ vxorem ipsius non transit ad consanguineos vxoris nec

Ro alter sexto vel septio gradu distat a stipite: alter aũt secũdo
a vel tertio cõiungi non debent. vnde in hac pte cõsultius duxi
b mus multitudini ⁊ obseruate cõsuetudini differendũ quã aliud in dissensionẽ ⁊ scãdalũ populi
c statuendũ q̃dax adhibita nouitate. I Anno. iij. archiepisco po ⁊ capitulo tirenen.

¶ Infideles ꝓiũcti in gradu ꝓhibito post baptismũ nõ separant

d Qe infidelib⁹ ad fidẽ conuersis vtrũ si ante cõuersionẽ suã ꝓm legis veteris instituta circa gradus psanguinita-
e tis a canone denotatos ꝓiuncti fuerint: separi debeant post baptismũ. ¶ Cõsul. t. duximus respõdendũ: q mrmioniũ sic contractũ nõ ẽ post baptismi lauacrũ separandũ: cũ a iudeis dñs re
f qsitus si liceret vxorẽ ex quacũq; causa dimittẽ ipis rñdit: q̃s de⁹ coniunxit homo nõ separet.
g p hoc innuens eẽ matrimoniũ inter eos.
I Dem rossanen. archiepo.

¶ Cõsanguinei mariti cũ psanguineis vxoris licite ꝑhũt ꝑ primo in gradib⁹ ꝓhibitis nõ pnt matrimonia cõtrahere etiã si ꝑ habeat psuetudo. hoc secundo.

Quod sup his: ⁊ ifra. Sup igit q pr ⁊ filio⁹ cũ mre ⁊ filio ⁊ duo cognati cũ duab⁹ cognatis auũcul⁹ ⁊ nepos cũ duabus sororib⁹ ꝓtrahũt mrimonia taliter tibi duxim⁹ rñdendũ: q licz oẽs psanguinei viri sint affines vxoris: ⁊ oẽs consanguinei vxoris sint viri affines inter cõsanguineos tamẽ vxoris ⁊ viri ex eorundẽ. s. viri ⁊ vxoris cõiugio nulla ꝓrsus affinitas ⁊ ꝓtracta ꝓpter quã int̃ eos matrimo
b niũ debeat impediri. ¶ Me aũt infra grad⁹ ꝓhibitos matrimoniũ cõtrahat: debes publice inhibere ⁊ ꝓsumptores ecclĩastica
i districtõe punire: nõ obstãte cõsuetudine que dicẽda est potiꝰ corruptela.

I Dem.

¶ Non valet dispẽsatio obtẽta a papa sup matrimonio int̃ consanguineos ꝓtracto. si sibi causa falsa sit exp̃sa. nisi postea eas papa confirmaret.

Qlia circa: ⁊ infra Porro de nobili viro. M. p cui⁹ dispẽsatiõe idulgẽtia. s. remanẽ
k di cũ ea: q ipm q̃nto psanguini-
l tatis gradu cõtingit: a se. apo.
m obtinenda falsa nobis cã fuerat allegata: ꝓles vicz. ¶ Cum tñ aũ dispensationẽ obtentã vnica filia quã habebat: viã fuẽt vniuerse carnis ingressa ꝓut tua cõsultatio cõtinebat: dissimulare poteri vt remaneãt i copula sic ꝓtracta cũ ex separatiõe: sicut asseris: graue videas scandalũ imminere. I Dem.

¶ Testes q de consanguinitate deponunt computationẽ debẽt a stipite vel germine incipere.

Qla nobis duxit. s. cõsulẽ dos vtrum illorũ sufficiat testimoniũ ad matrimoniũ diirimendũ q̃ consanguinitatis gradus ab auunculo ⁊ nepote vicz fratr̃ filio vel sororis inceperint ꝓputare ¶ Mos igit inq̃. t. t. r. q̃ ecõuerso. vnde possunt legitime copulari. i ¶ Non obstante cõsuetudine: ergo cõsuetudo non excusat in matrimonio. ẜ. de spon. du. c. vl. arg. cõtra. ẜ. de cog. spi. c. j. ⁊. c. sup eo. xxxij. q. iij. obijciunt. sed cõsuetudo q̃ñq; ꝓpter scandalũ legitimas personas ad cõtrahendũ facit illegitimas: ⁊ sic loquunt ille decre. ẜ. de cog. spi. ⁊. c. obijciũtur. nõ cõtradicit: q̃a qñ mos ille erat. crimẽ nõ erat cõtrahere cuz illis psonis ẜ mõ est: ẜ cõsuetudo quantũlibet lõga nõ põt psonas illegitimas ad ꝑhendũ facere legitimas: ꝓut ꝑ intelligit̃ nulla cõsuetudo posset facẽ mrimonia inẽ psanguineos licita: imo qñ plus simt̃ eẽnt tãto grauius peccant j. e. nõ debet. ẜ ecõuerso bene. vt in. c. sup eo vbicũq; cõsuetudo rationabilis est ⁊ potest seuari sine mortali peccato: ⁊ sine scãdalo iuri ꝓiudicat exemplũz babes. ẜ. e. qd dilectõ. ⁊. ẜ. de cog. spi. sup eo.

Qlia circa ct in.

¶ Sedm vex ⁊ cõmunẽ intellectuz summat: vt in rubro. ꝓmo recitat dispẽsationẽ ⁊ eã dãnat. secunda ibi: cum tñ tolerat dispẽsationẽ ex cã. ab.
k ¶ In q̃ntõ: hodie nõ ẽ necesse i isto gradu aliqua indulgẽtia. j. eo. non debet.
l ¶ Aplica: no. q solus papa põt dispẽsare circa gdus psanguinitatis ⁊ nõ legat⁹. ẜ. de trãsac. c. vl. ⁊. xxxv. q. iij. q̃dã lex. ⁊. c. scripsit. ⁊ ar. ẜ. e. qd dilectio. ibi. soluit.
m ¶ Falsa cã: no. q falsa cã allegata nõ viciat dispẽsationẽ: sic ⁊ falsa cã nõ ipedit religionẽ. ẜ. de puer. ꝓiu. ex pte. ij. ⁊ falsa demõstratio non perimit legatum. C. de fal. cau. adiec. lega. l. ij. ⁊. ff. de cõ. ⁊ demõ. l. falsa demõstratio. ⁊. l. cũ tale. §. falsum. insti. de le. §. hinc proxima. ⁊. §. longe. ⁊. ff. de le. j. si sic §. j. itẽ cã siue pbata siue vera siue falsa concessuz ex illa cã nõ reuocat. insti. q̃ ⁊ ex q̃bus cau. manumit. nõ possunt. §. semel: ẜ cõtra videt q istri ex tali dispẽsatione nõ sunt securi: q: tacita veritate ⁊ falso suggesto. dispẽsatio est obtẽta. vñ non debet valere. ẜ. de rescrip. sup lr̃is. ⁊ exp̃ssum videt. j. de sen. excõ. cũ pro causa. vbi de hoc. sic ⁊ in voto. ⁊. ẜ. de fi. instru. qd sup. ⁊. ij. q. ij. §. notandũ. ar. est in ꝑ q dicit dissimulare q falsa cã non viciat dispẽsationẽ. itẽ babes ꝑ q ꝓles est cã dispẽsandi in gradu ꝓhibito: sic. xxxv. q. viij. c. j. ⁊. ff. de ri. nup. q̃ in ꝓuincia. nõ credo q valuisset ista dispẽsatio sic obtẽta: nisi hec decre. postea emanasset: ⁊ ita ex ista dissimulatõne ex causa que hic subijcit̃ licite
Qpoterant, simul esse. als non essent tuti.
Qlas nobis. ¶ Cõmunis diuisio, secda ibi: nos igit. Ab.

a ¶ Multũ fauoris. ē. de cõdi. ap. c. vlt. j. qui ma. accu. pos. videtur. b ¶ Vel germanis: ⁊ ita nõ est necesse incipe a stipite ꝯ sufficit a fratrib⁹, ē. de testi. series. ⁊ c. licꝫ. in pn. ⁊ xxxv. q. v. c. j. ⁊ j. de diuor. porro. ad fi. sic ergo patet q̃ omnes grad⁹ ⁊ psone sunt designande. xxxv. q. vj. de parentela. ē. de testi. licꝫ.

c ¶ Equipollẽtibus. nõ refert an prio nomine vel circũlocutione exp̃ssam aliq̃d exprimat qd̃ equipolleat prio nomi. ē. de testi. lꝫ. ⁊ ff. si cer. pe. certum.

a cũ cõiugium multũ fauoris obtineat. testes qui ad diuortiũ celebrandũ pducti psanguitatis gradus computãt: a stipite debent incipere. i. a parẽtibus vel germanis: ⁊ sic p ordinez distinguere gradus nominib⁹ pprijs vel eq̃pollentibus indicijs designãdo psonas: p̃sertim cũ sepi⁹ testimoniũ phibeant de auditu qd̃ qꝛ minus est validũ: ⁊ nõ est in articulo huiusmodi nimiũ laxanda facultas: cũ qua rõne cõputationẽ inciperẽt a secũda eadem ab vlterioribus inchoarẽt

I Dem in concilio generali.

¶ In secũdo ⁊ tertio affinitatis genere tollit phibitio que olim erat in matrimonio cõtrahendo similiter tollit prohibitio de sobole suscepta ex secũdis nuptijs q̃ olim non poterat contrahere cum cognatiõe prioris viri ⁊ p hibitio cõiugij vltra quartũ cõsanguinitatis ⁊ affinitatis gradum non extenditur.

b Dicti. Non debꝫ reprehensibile iudicari: si fm veritatem temporum statuta q̃ncq̃ varientur humana: presertim cum vrgens necessitas vel euidens vtilitas id exposcit quoniã ipse deus ex his que in veteri testamẽto statuerat: nõnulla mutauit i nouo

c ¶ Cum ergo phibitõnes de cõiugio in secũdo ⁊ tertio affinitatis genere minime contrahẽdo et de sobole suscepta ex secũdis nuptijs cognationi viri non copulandã prioris ⁊ difficultatem frequent inducant. ⁊ aliq̃ periculũ pariant animaꝝ: cũ cessante phibitiõe cesset effectus cõstitutiõis sup̃ h̃ editas sacri appro batiõe cõcilij reuocãtes p̃ñti cõstitutiõe decernim⁹ vt sic cõtrahẽtes decetero libere copulent

¶ Prohibitio quoq̃ copule cõiugalis qꝛ psanguinitatis ⁊ affinitatis gradũ decetero nõ excedat; q̃m in vlterioriib⁹ gradib⁹ iã non pot̃ absq̃ graui dispẽdio ⁊ in p̃dictis exemplis q̃ncq̃ ex vtraq̃ pte. vt in vxoribus duoꝝ fratrũ q̃ sunt inter se in secũdo genere ex vtraq̃ pte appositũ altero fratre mortuo. si illa copulat alteri: ille erit i tertio genere vxori alteri⁹ fratris. Primũ genus dicit: qꝛ pmò emanat de cõsanguinitate: vel qꝛ vna psona mediãte p̃bit. Secũdũ dicit: q̃a secundo loco emanat post primũ. vel qꝛ duabus psonis mediantib⁹ p̃bit. Tertiũ: qꝛ in tertio loco: vel qꝛ trib⁹ psonis mediãtib⁹ emanant. sic intellige qd̃ hic dicit. Sed nũq̃d publica honestas est sublata: videtur q̃ nõ: qꝛ de ea nihil dixit sed p̃ videt. p. c. xxxv. q. iij. porro. vbi phibetur secũdũ genus. ⁊ p̃ter istud ipedimẽtũ ẽ ibi publica honestas: vt i vxorib⁹ duoꝝ fratrũ siue cõsobrinoꝝ: ꝯ secũdũ gen⁹ remotũ ẽ q̃ illa publica hõestas pot̃ dici q̃ vbi publica honestas sil' incidit in eũdẽ casum cũ secũdo vl' tertio gñe: vt i vxorib⁹ duoꝝ fratrũ siue cõsobrinoꝝ: vno sublato tollit et aliud p hãc pstõem. q̃tiẽs em̃ vitiũ ex vna etiã radice nascit pseqũs ẽ vt vna lege tollat. C. de nup. l. vlti. in fi. ⁊ ff. de iureiu. duob⁹. §. colonus. ⁊ ff. ar. fur. ce. l. si colon⁹: arg. ⁊ alia publica honestas: vt soboles suscepta ex secũdis nuptijs nõ copulãda cognatiõi viri pꝛoris sublata est vt statim dicit sequẽs lra: als vo publica honestas adhuc est. ē. de despõ. impu. duo pueri.

d Dicti. Non debꝫ reprehensibile iudicari: si fm veritatem temporum statuta q̃ncq̃ varientur humana: presertim cum vrgens necessitas vel euidens vtilitas id exposcit quoniã ipse deus ex his que in veteri testamẽto statuerat: nõnulla mutauit i nouo

e ¶ Cum ergo phibitõnes de cõiugio in secũdo ⁊ tertio affinitatis genere minime contrahẽdo et de sobole suscepta ex secũdis nuptijs cognationi viri non copulandã prioris ⁊ difficultatem frequent inducant. ⁊ aliq̃ periculũ pariant animaꝝ: cũ cessante phibitiõe cesset effectus cõstitutiõis sup̃ h̃ editas sacri approbatiõe cõcilij reuocãtes p̃ñti cõstitutiõe decernim⁹ vt sic cõtrahẽtes decetero libere copulent

f ¶ In secũdo ⁊ tertio: vt melius intelligas hanc litterã: videas quid sit primũ genus affinitatis quid secũdũ ⁊ tertiũ genus. primũ secundũ ⁊ tertiũ inuenire debes p hanc regulaꝫ. Persona adita psone p carnis copulã mutat genus ⁊ nõ gradum: genus dico attinẽtie: verbi grã. ego ⁊ frater meus sumus psanguinei in pmo gradu psanguinitatis: frater me⁹ ducit vxorẽ illa est psona addita psone p carnis copulam. illa mutat genus attinẽtie. id est alio genere attinẽtie. attinet mihi q̃ frater meus: qꝛ ille est m̃i cõsanguineus ⁊ ille est affinis: sed nõ mutat graduꝫ: q̃a sicut frater est mihi cõsanguine⁹ in pmo gradu: sic ⁊ illa mediãte fratre meo est mihi affinis in pmo gradu pme affinitat̃: ergo si vis habere primũ genus affinitatis: adde per carnis copulaꝫ alicui de tua cõsanguinitate aliquã psonam ⁊ illa psona est affinis omnib⁹ cõsanguineis viri sui in primo genere affinitatis: et hoc genus tm̃ hodie phibitionẽ habet. vnde mortuo viro illi⁹ mulieris puta fratre tuo. illa nõ potest habere aliquẽ de cõsanguinitate viri sui: ergo patet q̃ omnes cõsanguinei ⁊ cõsanguinee vxoris mee sunt mihi affines in primo genere affinitatis. si vis habere secũdum genus affinitatis: adde psonam p carnis copulã primo generi hoc modo: vxor fratris mei est mihi in primo genere affinitatis: mortuo fratre meo adde illi aliũ virum: ⁊ ille erit mihi affinis ⁊ in secũdo genere affinitatis. ⁊ ille fm antiqua iura mortua illa poterat accipere aliquã de cõsanguinitate prioris mariti vsq̃ ad quartũ gradũ. ⁊ de isto secũdo genere habes. xxxv. q. iij. de pinquis: ꝯ hodie non phibet: vt ibi dicit si vis habere tertiũ genus: adde psone p carnis copulã secũdo generi. ⁊ sic habes tertiũ genus: verbi grã. Seius fuit maritus relicte fratris tui mortua illa relicta marit⁹ eius q̃ ẽ tibi in secũdo genere accipit aliã illa ẽ tibi in tertio genere: ⁊ illa olim mortuo viro suo nõ poterat copulari alicui de psanguinitate tua cũ illa esset tibi ⁊ cõsanguineis fratris tui in tertio genere vsq̃ ad secũdũ gradũ. de hoc genere habes. xxxv. q. iij. porro. ⁊ primũ genus p̃bit tm̃ ex vna pte. secũdũ ⁊ tertiũ genus q̃ncq̃ ex vna pte publica honestas: vt soboles suscepta ex secũdis nuptijs nõ copulãda cognatiõi viri pꝛoris sublata est vt statim dicit sequẽs lra: als vo publica honestas adhuc est. ē. de despõ. impu. duo pueri.

g ¶ Secũdis nuptijs: h̃ ita intellige frat̃ me⁹ bꝫ vxorẽ eo mortuo relicta ei⁹ p̃bebat cũ secũdo. soboles nata de illis secũdis nuptijs nõ potẽat oli copulari alicui de psanguitate pꝛoris mariti. ⁊ h̃ ppt̃ publice honestat̃ iusticiã: q̃ hodie sublata ẽ in h̃ casu. i alio casu adhuc durat vt dixi i spõsa de futuro: qꝛ in m̃rimonijs nõ q̃d licet: ꝯ q̃d honestũ ẽ cõsiderat̃. ff. de ri. nup. sp. ⁊ iõ frat̃ impedit sumere spõsaꝫ fratr̃ ppt̃ publicã honestatẽ: qꝛ septũ est: spõsam fratris frat̃ hꝫ nõ pot̃. ē. de spõ. ad audiẽtiã. ⁊ arg. ad hoc. ff. de adop. q̃ in adoptõe. Io. dicit q̃ publica honestas i oib⁹ ẽ sublata: nisi i spõsa de futuro. ego intelligo esse tm̃ sublatã i casib⁹ oibus q̃ h̃ ponunt̃ ⁊ nõ in alijs.

h ¶ Reuocãtes: Greg. tũ dicit q̃ dissoluit hec genera affinitatis negat verbũ dei ineternũ manere. xxxv. q. x. fraternitat̃. vltra mediũ vsus fi. q̃liter ꝯ Innocẽtius dissoluit hoc intellige sine cã ⁊ ab alio q̃ a successore. Gre.

i ¶ Decetero libere: sic ꝯ videt̃ q̃ m̃rimoniũ illoꝝ q̃ añ pstitutionẽ istã pꝛtraxerat in q̃nto vl' in sexto ḡdu nõ pꝛfirmet̃ h̃. qꝛ cõstitutiões m̃rimonij nõ trahunt̃ ad p̃terita m̃rimonia. xxxv. q. iij. de incestis. ⁊ xxxj. di. ante triẽniũ. ⁊ generalit̃ pstõnes nõ trahunt̃ ad p̃terita. nisi h̃ ibi dicat̃. ē. de pstit. c. vl. ꝯ pone q̃ post istã pstõnem publicatã simt̃ steterũt scient̃. dico q̃ hocipo intelligũtur ratũ hꝫ m̃rimoniũ: ar. ē. de piu. ser. posuit. ⁊ ē. de despon. impu. lr̃as accessit. ⁊ ff. de ri. nup. sicq̃s i senatorio. qꝛ ⁊ si pm⁹ cõsensus null⁹ fuit: postea pot̃ cõfirmari. in auc. de nup. §. si vo ab initio. col' iij. ꝯ videt̃ q̃ vba necessaria sint. ē. de spõ. tue. ⁊ xxix. q. ij. sicq̃s ingenu⁹. ⁊ nouus psensus req̃rit̃. ē. de eo q̃ dux. i ma. c. veniẽs. nisi expresse psentiat antiqu⁹ psensus videt̃ pduraret̃ q̃ null⁹ fuit. ff. de pca. ꝯ si manẽte. ff. de arbi. si cũ dies. in pn. ⁊ l. labeo. §. pe. ff. de vbo. obli. l. j. §. cũ adijcit. Io. dicit q̃ p m̃rimonio standũ est: exquo ex certa scia post publicatã pstitutionẽ sist̃ steterunt. ipso cm̃ facto matrimoniũ innuit̃ saltẽ psumptũ. Ꝓ.

a ¶ Humores: de q̃bus habes. ē. de cele. mis. in quadam. in fi.
b ¶ Nulla longinqtate: & ita nulla p̃scriptō currit ꝗ matrimoniū sicut oli currebat. sic & ꝗ votū nulla currit p̃scriptio. xxxiij. q. v. q̃ deo pari: & ē. de regu. sicut nobis. in fi. c ¶ Infelicez: sic ē. de p̃sue. c. vlti. & c. quāto. & j. de hymo. non satis. & c. sequen.

d ¶ Ir qui: quarto. idez esset si tertio vel secundo ꝗm regulā sequētē: q̃ nihil attinet ei qui est ex alia linea in q̃nto. licz magis appropinquet cōmuni parenti.
e ¶ Approbatā: no. q̃ regula a mgris tradita approbat b a iure: & sic p iure seruabimus regulā istā. ar. ē. eo. q̃ dilectio.
f ¶ Remotior: si vis scire in quo gradu aliquē duc p̃sone diuersarū linearū sibi attine aut: recurre ad cōmunē stipitem siue parētē a quo descenderūt & descēde equaliter cōputādo p ambas lineas quousq̃ alter illarū prio occurrat: & si ambo simul occurrāt: erūt in eodem gradu p̃mo secūdo tertio vel q̃rto. Iste p̃sone q̃ eq̃liter descendūt. nō dicunt distare gradu: ꝗ potiꝰ sunt i gradu equali de scēdēti a cōi stipite eq̃liter, & si sunt infra q̃rtū gradū non possunt matrimonialiter coniūgi. Sed si vna p̃ma occurrit quā altēa: descende p lineā alteriꝰ vsq̃ p illam: et semp post illum gradum in quo occurrit p̃ima p sona: addit gradus p numero p̃sonarū: & sic habebis quoto gradu vna distat ab altēa; et iste p̃sone non dicunt esse in gradu: ꝗ distāt gradu: sicut iste p̃sone de quibus hic dicit: cum vna distet quarto gradu & alia quinto a cōmune parente q̃d planum est videri & quoto gradu remotior p̃sona distat a cōmuni parētē toto distat q̃uolibet alio descendēte p aliā lineam; verbi grā. Cōis parens istorū fuit patrus ꝗ eius filij fuerunt Martinus & Berta: qui sunt in primo gradu, de Martino descendit Jo, de Berta ex alia parte natus fuit Robertus: qui Jo. & Ro. sunt i secūdo gradu equaliter descēdentes a Petro, de Joanne natꝰ est Stephanus, de Roberto est albertus natus: qui sunt in tertio gradu. & equaliter descēdūt a Petro, tertio gradu. s. de Stephano natus est vir iste: de quo hic querit. de Alberto natꝰ est Ticius: qui est in quarto gradu cū viro isto equaliter distātes a Petro: Primo loco occurrit tibi vir iste qui quarto gradu distat a Petro. & sic est vltima p̃sona in cōsanguinitate Petri ex vna linea: & Ticius ex alia linea, de Ticio nata est hec mulier de qua ꝗ q̃rit. & distat quinto gradu a Petro: & sic exiuit iam p̃sanguinitatē Petri: ergo eodem gradu distat a quolibet alio descendētē p aliam lineā. & sic distat q̃nto gradu a Martino Joanne Stephano. & ab isto viro videlicet filio Stephani. ideoq̃ recte p̃ōt illū hic iu virū & quēlibet descendentē a Petro p aliā lineā posset accipere cū omnes ille p̃sone huic sunt in quinto gradu: ꝗ iu arbore melius videtur.

Rubrica. De frigidis et maleficiatis. Also de plurib⁹ impedimētis matrimonij: q̃ frigiditas est maleficiū: & generaliter impotentia coeundi sunt impedimenta matrimonij. ideo ē. Ab. Cepisti.

huiusmōi p̃hibitio generaliter obseruari. Quaternariꝰ vo numerꝰ bñ cōgruit p̃hibitōni cōiugij corporalis. de quo dicit apostolus: q̃ vir nō hz potestatem sui corporis sed mulier: neq̃ mulier habz potestatē sui corporis ꝗ vir: q̃ quattuor sunt humores in corpore: qui p̃stant ex q̃ttuor elemētis. ¶ Cū ergo iā vsq̃ ad q̃rtū gradū p̃hibitio cōiugalis copl'e sit restricta: eā ita volumꝰ eē ꝑpetuā: non obstātibꝰ p̃stōnibus sup hoc dudū editis. vel ab alijs vel a nobis: vt siq̃s ꝗ p̃hibitionē hmōi p̃sumpserit copulari: nulla lōginqtate defendat annoꝝ cū diuturnitas tpoꝝ nō minuit pctm̄ sed auget; tantoq̃ sunt g̃uiora crimīa: quāto diutius infelicē animā detinēt alligatā. ¶ Rego. ix.

¶ Distans a stipite quarto gradu. vel citeriori cū distante quinto vel vlteriori cōtrahere potest h. d. cum glo.

¶ Ir q̃ a stipite q̃rto gradu. et mulier q̃ ex alio latere distat q̃nto: ꝗm regulā approbatā q̃ dicit quoto gradu remotior differt a stipite a q̃libet p aliā lineā descēdentiū ex eodē licite p̃ōt matrimonialiter copulari.

Rubrica. De frigidis & maleficiatis & impotentia coeundi.

Ex brocardico libro. xx.

¶ Cōmuniter nō sūmat ꝑpter varietatē intellectuū & est difficilis decre. in intellectu.

Hcepisti mulierē: et p aliqd tp̃us habuisti: p mensem aut p tres. aut p annū: & nūc primū dixisti te esse frigide nature ita vt nō potuisses coire cū illa: nec cū aliq̃ alia si illa q̃ vxor tua eē debuit eadē affirmat q̃ tu dicis & ꝑbari p̃ōt p verū iudiciū ita eē vt dicit: separari potest. eatū rōe: vt si tu post aliā accepis reus piurij diiudiceris & itez pactā pniaz p̃oza cōnubia reparare debebis. ¶ Illa aūt si prior post annū aut dimidiū ad ep̃m aut eius missum pclamauerit dicēs: q̃ nō coguisses eā: tu aūt cōtrariū affirmas tibi credēdū est eo q̃ caput es mulierꝰ: q̃ si pclamare voluit cur tādiu tacuit. cito. n. & i paruo tpe scire potuit si secū coire potuisses. ¶ Si autē statim in ipsa nouitate post mēsem aut duos ad ep̃m aut eius missuz pclamauerit dicēs: volo esse mr̄: volo filios pcreare: & iō maritū accepi: ꝗ vir quē accepi frigide nāe ē: & nō p̃t illa facere ꝑpter q̃ illū accepi. si ꝑbari p̃ōt p rectū iudiciū separari potest: & illa si vult nubat in dño.

Alexan. iij. ambianen. ep̃o.

¶ Impotēs ad copulā ē ipotēs ad ꝓtrahēdū mr̄imoniū siue sit impedimētuz etatis siue nature

Diuidit quia habet tria dicta. secūdū ibi: Illa aūt. tertiū ibi: si aūt. Ab.

g ¶ Judiciū. s. q̃ vēq̃ iuret septima mānu ꝓpinquorū. xxxiij. q. j. c. ij. h ¶ Diiudicer: nō p̃trariꝰ opis euidētia mēdaciū conuinci ē. de p̃sump. lras. arg. ē. de ma. & obe. legebatur. & xxij. q. v. cauete i ¶ Repare: no. q̃ sētentia ꝗ mr̄iomiū lata non trāsit in rem iudicatā cum appareat ex postfacto ecclia fuisse receptaz: sic. ē. de re iudi. lator p̃sanguinei & j. e. fraternitat. q̃re prioza etiā mr̄imonia restaurant etiā mulierē ꝗdicente si fraudis fuerit p̃scia. ff. de adul. si vxor. §. iudex. et. §. vlti. vbi dixit Ala. Si vo cōscia fraudis nō fuit poterit repellere eū si voluerit pretextu adulterij: ar. xxxij. q. j de bñdicto. & q. vj. nihil. ꝗ nō credo q̃ ꝗ obstet q̃n mr̄imonia prioza debeāt restaurari. j. e. laudabilē. & c. fraternitatis. itē ar. ꝓtra xxxiij. q. j. si p sortiarias. sed ibi separent ꝑpter maleficiū nō ꝓpter frigiditatē.

k ¶ Missum: si. ē. de regu. c. ij. & expone missum. i. vicariū qui fungit vice episcopi. ē. de infti. c. iij.

l ¶ Affirmas: q̃ eam cognouisti.

m ¶ Caput. ē. de despon. impu. cōtinebat. xxxiij. q. j. sicq̃ accepit. & hoc intellige nisi ipsa velit se ꝑbare virginem p aspectū corporis. ē. de proba. proposuisti. & c. causam matrimonij.

n ¶ Tacuit: ergo videt q̃ post annuz & dimidium reclamare non poterit: sed contra videt. C. de repu. in causis. vbi dicit q̃ vsq̃ ad duos annos poterit reclamare. imo vsq̃ ad triennium in aut. de nup. §. p occasionē. col. iiij. & j. eo. laudabilē quod dicit in istis duabus vltimis concor. tenendus est: & nō tenet q̃d hic dicit de anno & dimidio. & est argu. ad p̃scriptionem. si quis taceat vsq̃ ad completā p̃scriptionez: quia gesta taciturnitate firmauit. C. de his qui a non. do. ma. l. vlti.

o ¶ Probari: hoc ideo dicit: q̃ nō standū eorum cōfessioni cōtra matrimoniū: & si vterq̃ confiteat nō videt credendū ne in fraudem hoc diceret. ē. de eo qui cogno. cōsan. vxo. sue. sup. conisi q̃d afferūt ꝑbauerit septima manu ꝓpinquorū. xxxiij. q. j. c. ij. sed pro matrimonio bene credit eis. ē. de clam. despon. c. ij & q̃d dicit nō credit eis contra matrimoniū. verū est q̃tum ad hoc vt cōtrahendi facultatē acquirant. sed si vellent in cōtinentia manere credit eis. xxxiij. q. v. q̃ deo pari.

a Q Uod sedem: aptus. ff. de despō. impub. a nobis. ar. e. tit. puberes vbi de hoc. b ¶ Impotētes: hac rōne videt q̄ senes q̄ naturali calore defecerāt gnerē nō possunt: sed cōtrariū est verū. C. de nup. sancim⁹. xxvij. q. j. nuptiarū. qr in senibus dicit esse legis obsequiū et hūanitatis solaciū: vt ibi. et. xxxj. q. j. aperiāt. qd si dormierit: sed hic non loquit de tali impotētia: sed de eo q̄ secus est et q̄ ppc tuo impotens est: sed senes aliq̄n aliquo beneficio mouent.

E X literis tuis. ¶ Cōis diuisio cōsultatio: et respōsio. scda ibi: rñdem⁹. Ab. c ¶ Cōtraxit. i. ɔtraxisse appuit vel in veritate ɔtraxit ex eo q̄ cōtra naturam vim ei forsan intulit: qr arta fuit. vñ nullo mō sibi potuit cōmisceri vnde magis inabilis reddita fuit. et sic ñ fuit matrimoniū. j. eo. fraternitatis. si em̄ non loq̄ret de impedimēto pcedente matrimoniū stare nō posset: qd dicit i fi. xxxij. q. j. dixit et. q. v. si vxorē. et. ff. de cōiug. lepro. c. j. et. ij. d ¶ A natura: qr erat arta: vt dixi. e ¶ Medicorū. j. eo. fraternitatis. et ita nō fuit matrimoniū. et intellige qd dicit: nō poterit adiuuari ope medicorū sine pīculo corporali: alr nō deberēt separi: imo modicam violentiā debet sustinere: vt ar. j. eo. fraternitatis. et si talis non fuit nō habuit ppositum reddendi matrimonij debituz exacta vel exigēdi. et sic nullū matrimoniū. xxxij. q. ij. solet. et. c. aliq̄n. et. ff. de cōdi. ap. c. vl. et fm leges eēt in cā redibitionis. ff. de edil. edic. querit. §. mulierē: ar. ff. j. c. proximo.

C Onsultationi. ¶ Diuidit: qr primo ponit cōsultatio. secūdo responsio. ibi: taliter. Abi. si. f ¶ Incredibile: q̄a conditionē corporis sui sciens non cōtraheret de leui. Ala. g ¶ Iudicare: ergo et nos sic iudicare debem⁹. ff. de re iudi. in causis. C. de le. et cōsti. pn. l. vlti. qd verum est: vbi ipsa sic precepit iudicandū: ar. xj. q. iij. nolite. alr bene permittit aliter fieri. xj. dist. quis nesciat. sed hoc non pcepit eius consuetudinē esse seruandā: sed potius cōsiliū est. tamē intellige qd hic dicit fm illam decre. j. eo. fraternitatis. vt dixi. ff. c. proximo.

L Audabilem. ¶ Cōiter summat vt in rubro: sed ego aliter intelligo vt dicā infra. diuidit in duas ptes. pma loquit q̄n vnus cōiugiū dicit mrimoniū cōsūmatū et alter diffitet. scda

Q Uod sedē: et infra. Sicut puer q̄ non potest reddere debitū nō est aptus cōiugio. a sic qui impotentes sunt minime apti ad ɔtrahēda matrimonia reputant. b I Dem.

¶ Naturale ipedimētū ad coitum inseparabile arte medicorū matrimoniū impedit.

E X literis tuis accepimus q̄ quidā sexdecim annorū quādā annorū tredecim duxit vxorē: qui cum debitū reddere nō posset: mulier tā grauē infirmitatē cōtraxit: vt oīno viro sit c facta inutilis et instrumētū eius impeditū: ita q̄ vir ei cōmisceri nō pōt. ¶ Rñdemus igit q̄ si d viciū illud mulier a natura contraxit nec ope medicorū poterit e adiuuari: viro aliam accipiēdi liberam tribuas facultatem.

V Rcius tertius.

¶ Cōtrahēs scienter cū ipotēti ad copulā ab ea non separat.

C Onsultatiōi tue qua nos cōsuluisti: vtrū femie clause impotētes cōmisceri marib⁹ matrimoniū possunt cōtrahere et si cōtraxerint an debeat rescin f di. ¶ T. rñdem⁹: q̄ licz incredibile videat q̄ aliquis cum talibus cōtrahat matrimoniū: ro. tamē ecclia. cōsueuit in cōsimili g bus iudicare vt quas tanq̄ vxores habere nō possunt habeant vt sorores.

C Elestinus tertius.

¶ Si de ipotētia mrimonij cōstet statim matrimoniū seperat alr cohabitabūt ɔiuges p trienniū. et si cum septima manu propinq̄rū iurāt q̄ dederūt operā carnali copule et ñ potuerūt cōiungi statim separant.

L Audabilē: et infra. Requisisti quātū tempus indulgendū sit naturaliter frigidis ad experientiā copule nuptialis: et infra ¶ Nos vō in pñti cōsultatione h sentimus: vt a tempore celebra i ti cōiugij. si frigiditas pus pro k bari nō posset cohabitent p triēniū: quo elapso si nec tūc cohabitare voluerint et iuxta decre. l Grego. mulier p iustū iudicium m de viro pbare potuerit: q̄ cū ea coire nō possit accipiat alium: si n aūt ille aliā acceperit: separent. o ¶ Qd si ambo cōsentiant simul esse vir eam et si non vt vxorem saltē habeat vt sororē. ¶ Si autē q̄ nūq̄ se inuicē cognouerint p ambo fatent septima manu propinquorū vel vicinorū bone fame si ppinqui defuerint: tactis q sacrosanctis euāgelijs vterq̄ iureiurando dicat: q̄ nunq̄ p carnis copulā vna caro effecti fuissent. et tūc videt q̄ mulier valeat ad secūdas nuptias cōuolare r Vex si ille aliā duxerit tūc hi q̄ iurauerāt: rei piurij teneant et p acta penitētia cogant ad cōnu s bia priora redire.

I Nno. iij. altisiodorē. epo.

¶ Propter artationē mulieris si apparet q̄ pter diuinū miraculū absq̄ pīculo corpali habilis reddi non pt separ matrimoniū reintegrat tamē si postea appareat ecclesiā fuisse deceptam.

F Raternitatis tue lras recepimus ɔtinētes: q̄. o. mulier cuidā viro matrimonialiter nupsit: cū quo p multos annos morata nō potuit carnaliter ab ipso cognosci. Licz aūt p archipsbyterū tuū sup h fuisses edoctus tu tñ volēs hre certitudiē t pleniorē quasdā matronas sue prochie puidas et honestas ad

ibi: si aūt q̄n vterq̄ fatet matrimoniū nō eē consūmatū. et pma ps subdiuidit. nā pma loquit q̄n simul esse nō ɔsentiūt. scda q̄n cōsentiūt ibi: q̄ si. Ab. b ¶ Celebrati: et a tpe cohabitatōis nec sufficit cohabitare nisi debet operā carnali operi. xxxiij. q. j. requisisti. i ¶ Frigditas: qd h dicit de frigido: et idē intelligo de maleficiato: vtrūq̄ ad triēniū expectz maxime qr magis sperandū est q̄ impedimētū remoueri possit: qd ñ pcessit a nālib⁹. Lau. k ¶ Pri⁹ pbari: ar. q̄ si pus pbari possit impedimētū: nō expectabūt p triēniū. j. eo. c. pxi. si vō manifeste ñ ɔstet tūc cohabitēt simul p trienniū cōtinuū i quo debēt dare operā carnali operi: vt hic: et ar. j. eo. c. vl. in auē. de nup. §. pocasionē. col. iiij. l ¶ Grego. xxxiij. q. j. q̄ aūt. m ¶ Iustū iudiciū. i. p testes vel aspectū corpis: ar. ff. de pba. pposuisti. et. j. e. c. vlt. n ¶ Separēt: ppt naturalē frigiditatē. secus si pter maleficiū. xxxiij. q. j. si per sortiarias. o ¶ Qd si ambo: vel solūmodo mulier. ille em̄ qui sciēter ɔtrarit nō videt q̄ possit ɔdicere: ar. ff. de eo q̄ du. in ma. c. j. ff. de le. cō. l. ij. vel dicas et veri⁹: q̄a necesse est vt ambo cōsentiant: sufficit q̄ ita scriptū est: et si p quaz durū est. ff. q̄ et a q̄bus manu. li. l. prospexit. et vj. q. iij. scriptū est. q̄a cū nullū sit mrioniuz nō tenet alter alteri. p ¶ Septia māu. si. j. eo. c. vl. et. xxxiij. q. j. requisisti. q ¶ Vterq̄ iureiurādo: vterq̄ vir et mulier iurare debēt q̄ fide bona dederunt operā copule carnali p triēniū nec vna caro effici potuerunt. ppinqui iurabūt q̄ credūt eos verum iurasse: ar. j. de pur. ca. quotiens. r ¶ Hi q̄. s. vir et vxor et non alij cōpurgatores. si bona fide iurauerūt. s ¶ Redire: cum pter frigiditatē seperant. secus si pter maleficiū. xxxiij. q. j. si p sortiarias. vbi de hoc.

F Raternitatis. ¶ Ponit q̄stio. scdo distinguens solutio ibi: q̄uis. tertio infert ad alias duas q̄stiōes ibi: p h. Ab. t ¶ Matronas talibus credendū est si honeste sint et perite in arte illa. ff. de ven. inspi. l. j. in pn. et. ff. de pba. pposuisti. et. c. cau. sam. et. j. c. primo. oculus enim obstetricuz cum in talibus sepe fallitur. xxvij. q. j. nec aliqua. et in hoc casu non requirit iuramētum ppinquorū sicut in frigiditate: vt. ff. c. proximo.

a ¶ Districte. per iuramentũ hoc non est remittendũ iuramentum istis testibus ne aliquid in fraudẽ matrimonij dicerẽt ẽ. de eo qui cog. cõ. vxo. su. super eo. & j. c. prori. b ¶ Poterat ẽ: ẽ qualiter hoc potuit probari cum sit negatiua sic potuit p bari dicendo q̃ hec mulier caret membro apto ad copulã carnalem qualiter negatiua probatur. supra de electio. hoc dictũ est. Berñ.

c ¶ Deerat. no. q̃ nõ dicit ẽ q̃ inutile est ẽ. de trãsla. inẽ corporalia. & ff. q̃ cuiusq̃ vniuer. l. j. §. & quidẽ. nec dicit hẽ actionez qui hz inutilem. ff. de dolo nam his. et. ẽ. de resti. spo. olim nobis. ar. ẽ. de solu. c. penul.

d ¶ Inuenit: non dicit q̃ per medicuz vel alium. e ¶ Diuinũ miraculũ: ar. q̃ nullũ maleficiũ est ppetuũ: cũ possit remoueri p̃ter diuinũ miraculuz saltem p illũ q̃ ipsum induxit. q̃a quicquid ligatur dissolubile est in autẽ. de nup. §. nuptias. col. iiij. et ꝓm hẽ nõ tenet illud. c. si per sortiarias. xxxiij. q. j. vt quidã dicunt. Potest dici q̃ aliud est cũ allegat impotẽtia ex parte mulieris vt hic. aliud vbi ex parte viri allegatur maleficium vt in. c. si p sortiarias & j. e. c. pri. et hic allegata fuit falsa causa. vt postea apparuit: vñ postea debet restitui viro. ar. ẽ. d re iudi. lator. et. c. cõsanguinei. ad hanc cãm refertur hec rõ attendentes q̃ impedimentũ &c. vel põt dici q̃ maleficiuz est perpetuũ. ex quo eñ mulier cohabitauit viro p trienniũ & deerunt operã copule carnali: nec poterunt cõmisceri p̃sumitur ppetuũ impedimentũ & pũt separi & alteri nubere. vt in. c. p sortiarias. q: põt aliquis maleficiatus esse cuz vxa & nõ cum alia & hoc intelligo de maleficio q̃d precessit matrimoniũ. naz post mr̃imoniũ cõtractũ si supueniat impedimẽtũ nõ debent separi xxxij. q. vij. hi qui sane. & q. v. si vxorem. si vo post separationem eam cognosceret mr̃imoniũ debet reintegrari. vt hic patet: q̃a impedimentũ nõ erat ppetuũ. f ¶ Corpali piculo. vbi vero graue periculũ timeret nõ est matrimoniũ. sed vbi leui periculo põt remoueri dz illud pati. j. e. c. §. per hoc a contrario sensu g ¶ Per errorem: ꝓter quẽ excusat iudex. j. de sen. excõ. sacro & intellige q̃ error iste interuenit in aspectu corpis in quo matrone decepte fuerũt. q: manus & oculus obstetricũ sepe fallit. ẽ. de proba. cãm mr̃imonij. & xxvij. q. j. nec aliqua. & sic patet q̃ sñia per errorẽ lata a qua nõ est appellatũ reuocat si error probabilis postea detegat. j. de pur. vul. significantib⁹. & ff. de pdi. sine cã. l. ij. item babes hic q̃ sñia p errorẽ lata cõtra mr̃imoniũ non transit in rem iudicatam quominus possit reuocari q̃ncõ q̃ apparuerit ecclesiã deceptã fuisse vt hic patz. & ẽ. de re iudi. lator. & c. cõsanguinei. et. j. e. c. pri. & ẽ. e. c. j. & c. prori.

d ¶ Erat illi. s. primo viro a quo fuerat separata.

e ¶ Simili. sic. xxxiij. q. j. requisisti. & innuit hoc ex eo qd i fine huius. ca. dicitur. q̃ sic prior vir non possit eam cognoscere sine graui periculo q̃ non sit reddenda primo viro. licz ex postfacto p consuetudinẽ secundi viri reddita sit apta priori qd bene potest concedi. q: nõ fuit matrimoniũ inter eos. vt dixerunt Olin. Joh. & T. k ¶ Remaneat: q: si ingressa fuit & pfessa statim solutum fuit matrimoniũ si qd fuit iter eos. ẽ. de cõuer. cõiuga. ex publico. Secus si ingressa fuit cã pbationis. q̃a si ista tunc ad seculum rediret cõpellitur redire ad virum priorem.

a tuam pñtiam euocasti districte illi iniungens sub periculo animarũ vt mulierẽ ipsam pruden ter inspicerent & pquirerent diligẽter: vtrum idonea esset ad viriles amplexus. que tandẽ in fide sua tibi asseruere cõstanter q̃

b eadez nunq̃ poterat esse mater aut cõiunx. tanq̃ cui naturale

c deerat instrumentũ. vñ inter ipsam & virum diuortiũ celebrasti mulierẽ inducens. vt ad religionẽ aliquã se transferret ppetuaz continẽtiã seruaturã & viro licẽtiaz tribuisti vt vxorem duceret quia pater fieri cupiebat. Contingit aũt postea q̃ mulier inue

d nit q̃ seras huiusmõi reseruit. & abijciens cõtinentiã quã pmisit. gu. latori p̃sentiũ sup nupsit ¶ Quãuis igitur semiplene nobis expresseris quõ dicta mulier se promiserit continentiã seruaturam. vtrũ vicz simplici verbo an voto solẽni. vtrũ ve ad religionẽ transierit vt promisit: an cõtra pmissionẽ suã in domo remanserit et qualiter seras illas fecerit reserari vtruz vicz artificio medici an concubitu viri seu alio quolibet mõ. Nos tñ pspicaciter attendẽtes q̃ impedimẽtum illud nõ erat ppetuũ q̃ pre

e ter diuinũ miraculũ p opus hu

f manuz absq̃ corpali piculo potuit remoueri sñiaz diuortij per

g errorẽ licet pbabilẽ nouim⁹ esse prolatã. cuz pateat ex postfacto

h q̃ ipsa cognoscibilis erat ili: cui

i tus simili cõmiscetur: et ideo inter ipsam & primum virum dici matrimoniũ extitisse: quare inter eam et prefatum gu. matrimoniũ non esse censemus eosq̃ precipimus abinuicez separari. & si p̃dicta mulier ad religionez transiuit sicut asserit promisisse. p̃mus vir qui non cognouit eã

k dem. cum ea remaneat cum qua postmodũ ecclie auctoritate cõ

l traxit alioquin ea dimissa debet ad illam redire cum qua primo

m cõtraxit. nisi se voto mulier illa pstrinxerit ad continẽtiaz obseruandã: vt intelligat per hoc cũ prefato gu. fornicata fuisse: vel

n nisi se fornicario modo alij viro miscuerit: vt primus vir p̃textu fornicationis ei⁹ velit consortiũ declinare. nã si tm̃ simplici verbo se pmisit continentiã seruaturam. & postea in conspectu ecclesie nupsit memorato gu. q̃diu articul⁹ iste dubitabilis erat

o presumi non debet q̃ fornicare

p tur cum illo: sed ammodo non debet cum illo aliquatenus remanere. ¶ Per hec autẽ q̃nẽ

q illam noueris esse solutam quaeritur vtrum ea que adeo arctet minus peccatum. xxxij. q. vij. quẽadmodum. Preterea p primã fornicationem non fuit apta viro suo. sed forte nec per multas alias: ergo illam solã potest ei opponere cuz reddita fuerit apta primo viro que postea secuta est. qui tunc primuz leditur ius matrimonij. arg. ẽ. de dona. apostolice. Potest dici q̃ sicut ex futuro euentu apparet retro fuisse matrimoniũ. vt dicitur in fine. sic ex futuro euentu apparet retro fuisse factam iniuriã priori viro. ff. de capti. & postli. reuer. in bello. §. j. & ff. ad macedo. l. j. §. j. Sed quid si post primũ coitum cum secundo prior petit eam. Dico q̃ est ei reddenda. & si non inuenerit eam aptam est restituenda secundo. & sic etiam post secundũ vel terciũ coitum secundi. & sic in infinitum vt dixit Joban. Tan. dixit q̃ vsq̃ ad terciam vicem tantũ & non vltra debet restitui primo. immo remanere debet cum secundo. quoniã due tantũ sentẽtie post primã sunt ferende. quia tercio appellare non licet. ij. q. vj. siquis in quacunq̃. & ẽ. de appel. sua nobis. Ber.

m ¶ Mortua. s. xxxiij. q. ij. per bellicã. & j. de diuor. gaudem⁹

n ¶ Ammodo. s. veritate reuelata q̃ fuerat vxor primi.

o ¶ Presumi. si. xxxiij. q. ij. per bellicã. & j. de diuor. gaudem⁹

p ¶ Ammodo. s. veritate reuelata q̃ fuerat vxor primi.

q ¶ Solutaz: argumẽ. a contrario sensu sumpto ex illo verbo supra. eo. c. j. ibi absq̃ corporali periculo &c. & est argumentum validum a contrario sensu. supra de his que fi. a prela. cuz apostolica. in fine. et. ẽ. de reg. cum virum.

k ¶ Remaneat: q: si ingressa fuit & pfessa statim solutum fuit matrimoniũ si qd fuit iter eos. ẽ. de cõuer. cõiuga. ex publico. Secus si ingressa fuit cã pbationis. q̃a si ista tunc ad seculum rediret cõpellitur redire ad virum priorem.

l ¶ Alioquin. i. si nõ transiuit cum effectu.

m ¶ Se voto solẽni. scz & tunc debet cõpelli votum seruare. et p hoc intelligitur fornicata cum secundo. cũ ipa cõtrahere non potuit post votũ solẽne.

n ¶ Fornicario. quia si legitime cõtraxisset cum altero illud ei obijci nõ posset nec p̃textu talis fornicatiõis posset repelli a viro. arg. j. de diuor. gaudemus. imo videtur q̃ nullaz fornicationem ei obijcere posset. nullam eñ iniuriaz fecit nec intendebat facere viro: quia fornicata fuit tanq̃ soluta. xv. q. j. illud. ff. locati si ignorans quis. nã adulterium non committitur sine dolo. xxxiij. q. ij. in lectũ. ff. d adul. l. pe. item si aliqui sint separati p sentẽtiã ecclesie. et post alter eorum fornicetur minorem iniuriaz cõmittit

a ¶ Idonea ꝓhiberi: ⁊ certe nō. b ¶ Similiter resumē. ꝑ ō noueris qōnē illā esse solutā qua queritur. vtrum illa que viro cui ⁊c. c ¶ Debeat. q.d. nō debet. hoc intelliget tamē ꝓm distinctionē ꝑmissaz an sit graue periculū si reddat apta vel nō. vin. d ¶ De talibus. li. ē. de in integ. resti. cum venissent.

e ¶ Nō est facile. q̃a nescitur an sit apta viro ꝓmo. ⁊ hoc aliquo iure ꝑpendi nō pōt: ꝗ potius ꝑ experientiā facti. li. ē. de donat. apostolice cum suis concordantijs.

f ¶ Ex futuro. sic. ff. de re. du. quedā. et. ff. si cer. pe. ꝓinde. et. ff. qui poti. in pig. ba. et potior. ff. ad macedo. l. j. §. j. nec intellige q̃ mr̃imonium retrotrahatur. sed hoc iō dicit. q̃ in dubio est an sit matrimonium cum primo nec intelligas q̃ tunc primo incipiat ēe apta sibi. sed tunc ꝓmo declarat fuisse matrimonium. si. ff. si ser. ven. sicuti. §. sed si querit. ⁊. ff. de acquir. re. do. a deo. §. cū quis. in fi. ⁊. xxxiij. q. j. requisisti ff. qui test. fa. poss. l. heredes palam. §. j. B.

Iteere. ¶ Legitur trib⁹ modis. primo q̃d loquat in maleficiato et ꝓm hunc intellectum sumo sic. si vir maleficiatus nunq̃ potuit cognoscere vxorez cui ꝑ triennium cohabitauit ipsis cum septima ꝓpinquorū manu hoc iurantibus matrimonium separat. b. d. secūdo mō legitur sic q̃ ñ loquat in maleficiato sed in frigido vt tenuit Innocē. cuius lect. cōmuniter nō recipit sed tamen in se vera ē ⁊ dicendū vt habuisti in. c. laudabilem. ē. e. tercio modo legit in berendo verbis litte re generaliter cū vxor dicit virum nō habere potentiā secum coeundi nec exprimit ex qua causa. ⁊ sic facit ad terciā partē rubrice. ⁊. b. d. vt in rubro. primo consultatio. secundo rn̄sio ibi. quo circa. Ab. si.

g ¶ Adhuc integra. ⁊ intellige q̃ viripotens erat hec que vir pati poterat lz eēt virgo dicitur viripotens. ff. de ver. sig. muliēris. in prin. h ¶ Cognoscendi alias. ⁊ ita allegabat iste maleficium q̃tum ad istam ⁊ non q̃tum ad alias. ⁊ non frigiditatē quia si quis est frigidus quo ad vnam quo ad omnes est frigidus cum impedimentum a natura procedat. argu. ē. e. ex litteris. secus in maleficiato. vt dictum est. ē. c. primo. vnde posq̃ cōstiterit de maleficiato post triennium debēt separari ⁊ ad alia vota transire. xxxiij. q. j. si per sortiarias. secus in frigido. vt. ē. eo. c. j. ⁊. c. laudabilem. ⁊. xxxiij. q. j. requisisti.

ta est. vt nulli possit carnaliter cōmisceri nisi per incisionez aut alio sibi mō violētia inferat: nō solūmō leuis ꝗ forte tam grauis vt ex ea mortis piculuz timeat

a ad mr̃imonium ꝓtrahēdū dz idonea ꝓhiberi. Silr illa que viro

b cui nupserat adeo arta ē vt nunq̃ ab eo valeat dēflorari si ab eo sit ꝑ iudiciū ecclie separata nubat alteri cui arta nō sit. ⁊ ꝑ frequētē vsum secundi reddat ēt apta

c primo. vtꝝ ad eū redire debeat cum quo ꝓus fedus inierat con

d c iugale. de talibus aūt nō est facile iudicandū cū finale iudiciū

f pendeat ex futuro.

Honorius tercius.

¶ Si vxor dicit virū cui cohabitauit ꝑ triennium nō habere potētiā coeūdi. eis hoc iurātibus cum septima manu ꝓpinquorū matrimonium separatur.

Iittere vestre nobis exhibite continebāt. q̃ cū cām matrimonij que inter. m. mulierē ⁊. a. eius virum vertit vobis fuisset ap. j. papa ꝓdecessore nostro cōmissa: dicta. m. ꝓposuit q̃ octo annis elapsis dicto. a. fuisset matrimonialiter copulata: ⁊ diu cohabitasset eidez adhuc

s integra permanebat: eo q̃ predictus vir eiꝰ nō habebat potē/tiaz coeundi: quare petebat diuortiū celebrari: ꝓdictus vo. a. fatebat q̃ illā nūq̃ cognouerat

b tm̄ se hre potētiā coēscēdi alias asserebat. Vos vo ne id confite

i rent ī fraudē: a matronis bone

k opinionis fidedignis ac exptis in ope nuptiali dictaz fecistis inspici mulierē. q̃ phibuerūt testi/moniū ipam adhuc virginez ꝑ manere. postmodum ꝑ ꝓsonm de cuius prochia vir existit fecistis inquiri. vtrū ipse aliquā cognouisset nec ꝑ inquisitionē ipsam vobis ꝓstare potuit aliquā esse carnalit cognitā ab eo dē. Muliere aūt requirente diuortiū ⁊ dicēte q̃ mr̃ esse volebat ⁊ filios ꝑ creare: ꝓponēte vo viro q̃ paratus erat stare consilio ecclie: in iunxistis eisdē: vt agerēt pniaz

l de cōmissis et sic forte placeret

m deo q̃ mr̃imonij fuit institutor ⁊ auctor vt opus mr̃i manij consū marēt. q̃ post plures termios ad vr̃am reuersi pnitiā cōsona voce dixerunt q̃ nō poterāt carnalit cōmisceri. ¶ Quocirca mandamus quatenus si ita ē et cōstiterit nobis p̄fatū virū ⁊ mulierem

n infra p̄dictos octo annos ꝑ continuā triēniū insimul habitasse.

o ipsis cum septima ꝓpinquorū manu firmantibus iuramēto se cōmisceri carnaliter nequiuisse proferatis diuortij sententiā inter eos.

Reica. De matrimonio cōtracto contra interdictum ecclesie.

Alex. iij. paduan. epo.

¶ Matrimoniuz ꝓtra interdictum ecclie vel iudicis ꝓtractuz ꝓ hoc solum nō diriminit. imponitur tā pnia sic ꝓtrahentib⁹. et separant donec cognoscatur de causa interdicti. hoc dicit in effectu totus iste titulus.

Iittere q̃s nobis tua fraternitas destinauit expresse declarent q̃ cum quidam sororem

p suam iam nubilem cuidaz datu

q rum vxorē ea pnte ⁊ cōsentiente prestito iuramento firmassent:

l ¶ In fraudem. confessioni coniugū contra matrimoniū nō est credendum ꝓpter collusionem quam multi facerent. ē. d. co qui cog. consang. vxo. sue. super eo. k ¶ Fidedignis. ē. e. c. primo vbi de boc. l ¶ De cōmissis: q̃ ifirmitas corporalis frequēter prouenit ex peccato: ⁊ sic causa cessante forte cessabit effectus. j. de pe. ⁊ re. cū infirmitas.

m ¶ Institutor. simile. xxxij. di. deinde opponitur. ⁊ ar. ē. ti. pro ri. de infidelibus: ⁊. xxxij. q. ij. §. bis ita. ⁊ q̃dam dicūt q̃ bis verbis fuit institutū matrimoniū. hoc nūc os ex ossibus meis ⁊c. ꝗ illa verba plata sunt ab adam. vt. ē. de biga. debitū. vnde videtur verius q̃ per illa verba crescite et multiplicabimi ab ipo dominō prolata.

n ¶ Cōtinuū triēniū qui cm̄ separanē propter frigiditatez naturalem ꝑ triennium continuū debent cohabitare simul ⁊ dare operam carnali operi. ē. e. laudabilē. ⁊ in auē. de nup. §. per occasionem. coll. iiij. idem tēpus dico dandu⁹ maleficiato et multoforitius cum sit accidentale illud impedimentum. Ber.

o ¶ Septima manu sed quare requirūtur iuramenta ꝓpinquoꝝ cum sufficere debeat iuramentū viri ⁊ mulieris cum iuramento illarum que illam virginem asseuerāt. vt. ē de ꝓba. ꝓposuisti: ⁊. c cām mr̃imonij. vel ēt iuramēta ꝓpinq̃rū sufficūt. cuz vterq̃ id cōfiteat. xxxij. q. j. requisisti: sed hic vterq̃ cōfitebat sed hoc iō: q̃ se pe fallit ⁊ man⁹ ⁊ oculus obstetricū. xxvij. q. j. nec aliqua. iō iuramenta ꝓpinquorū rq̃runt. ois cm̄ cautela q̃ adhiberi pōt i talibus ē adhibēda ꝓ pericul̄z aic. et iō circa maiora cauti⁹ est agēdū. ar. vij. q. ij. c. vl. ⁊. xlij. di. quiescamus. ⁊ ff. ad car. l. j. §. ij. ⁊. lxj. di. miramur. tm̄ si adulteriū ꝓmitteret nihilomin⁹ valet snia. vt. c. req̃sisti. ⁊. c. ꝓposuisti. ⁊. c. cāz mr̃ionij.

Reica. De matr. ꝓtō ꝗ interdic. eccle. Quia interdictū ecclesie sup mr̃imonio ꝗbēdo q̃nq̃ ipedit iō post multa ipedimēta. ē. ꝗcta auctor subijcit hāc rubricā. ⁊ vide ad materiā huius rubrice qd̄ nota. glo. ē. de spon. duorū. in. c. tua. Ab. si.

Iteere. ¶ Sunt due ꝑtes in ꝓma facti narratio. in secda rn̄sio ibi. mādamus. ab. p ¶ Datorū. in vxorem futurā. s. cū sponsalia tm̄ contraberētur.

q ¶ Presente ⁊ cōsentiente expresse. ⁊ hoc agebat q̃ mediāte fratre tanq̃ ꝑ procuratorē sponsalia cōtraberent q̃d fieri pōt.

ff.de spon.l.vl.als si p frem tm ꝓtrahenk nõ valeret.nisi ipa postea cõsentiret.sed frater tm ad hoc obligak vt sororem inducat vt cum illo mrimoniũ cõtrahat.ff.de ver.ob. in illa stipulatiõe l.quotiens quis alium. a ¶ Dona ⁊ munera. dria est inter donũ ⁊ munus.ff.de ver.sig.inter donũ. b ¶ Tanq̃ virum.

spe futuri matrimonij nõ rei pnitis. et ita non est matrimoniũ ⁊ hoc patz p si. et hoc ipo etiã si ea abnite cõtracta fuissent sponsalia consentire videtur ipo facto. c ¶ Viri .i.sponsi.sic.xxvij.q.ij genuit. d ¶ Permisit.⁊ male qd facẽ nõ debuit.d.de spon. audiẽtiã.⁊.c.spõsam. e ¶ Prohibuisses.⁊ benẽ.d.de sponsa.du. tua.⁊.c.sequen.

f ¶ Alij.s.tercio.

g ¶ Mandatũ.nota q remittit cã ad eum a quo appellatum est vel qz non tenuit appellatio.vel qz ipa nõ fuit psecuta suam appellatiõez ⁊ eos fctm significauit pape: vñ mandat ei vt si est ita ipsam cõpellat redire ad domuz matris.qz ipsa ptẽplit mandatũ ecclie. a tercio viro p pterea non separabik ⁊ hic est ar. q mandatũ iudicis nõ est contemnendũ.xxxiij.dis. c.j.arg.⁊.viij.q.j. sciẽdum.xj.q.iij.s. autem nobis.⁊.c. quando ergo.⁊.ff. ne quid in lo. pub.l.vl.⁊ punire cõtemptores. vt hic ptz ⁊.j.c.pr.⁊.l.pdicta.⁊ argu.ff. si quis ius dicũ.l.vna. als deluso rium videretur edictũ iudicis.ff.de re iudi.l. ptumacia. §.ptum ar

h ¶ Excessu.s.d fide violata prioris sponsi et quia desponsari se pmisit a fratre sponsi ⁊ quia mandatũ ecclesie contempsit. et sic patet q iudex potest punire contumacẽ vt dictum est.

Ex literis.

¶ Summatũ est.d.c.pri.vel als sic vt in rubro. in prima narrat factũ. in secunda illud diffiniendũ cõmittit ibi.mandamus.Abbas siculus.

a et illa non post multos dies dona ⁊ munera viri ꝓm morẽ terre sponte suscipiens ipm tanq̃ p

b priũ virũ sepe amplexata fuissz

c tandẽ mortuo fratre a ꝓprio vi

d ri frẽ se despõsari pmisit. ⁊ q ab illo cognita fuisset.mẽdacik asse

e uerat.Cunq̃ ei prohibuisses publice ne cui illorum vel alicui se copularet. ipsa spretis monitis

f tuis alij nubere non expauit.demũ matri et mulieri precepisses vt ad domũ mris rediret ipa nostrã audientiaz appellauit:et infra. ¶ Mãdamus q̃tenus si est

g ita pfatã mulierẽ ne mandatuz tuũ contẽptibile videak ad domũ matris redire cõpellas ⁊ im

h posita sibi de tãto excessu pnia ꝓdigna postq̃ i domo materna per mẽsem steterit ad terciuz reuerti permittas.

¶ Dem vigoriesi.⁊ barosi.episcopis.

¶ Sponsalia de futuro cũ vna etiã ꝓtra interdictũ ecclie ꝓtracta non hũt dirimere matrimonium postea ꝓtractum cuz alia.

Ex lris cantuariẽsis archiepiscopi ad nos puenit. cuz.g.de sancto leodegario.m.

i filiã suã abnitem cuidam.r.noie desponsasset.⁊ infra. Postea orta suspitiõe q pfatus.r. ad alia desideraret vota transire ad examẽ fuerit dicti archiepi cã per

k lata.q sub anathematis itermi

l natiõe phibuit ne anteq̃ de prescripto negocio plene constaret vir ad secũda vota transiret. ꝑ ipe pscripta phibitiõe contẽpta filiã gu.in facie ecclie sibi solẽniter copulauit vxorẽ:et ifra. Cũ archiepus vellet de mrimonio p mo cognoscere dicta.m.appellationis vocem emisit,cuius appellatiõi archiepus deferẽs eidẽ sub

m excõicatiõis interminatione di

strictius interdixit ne cui nubere

n ret donec cã ipsa finẽ debitũ sortirek.ipsa tñ de remedio appellatiõis ꝓfisa cuidã alij gu. noie nupsit:⁊ infra. ¶ Mandamus quatenus si nihil constiterit qd impediat pter cõsensuz de futuro q inter pfatas.r.et.m. asserik pcessisse. secũda mrimonia inuiolabilik obseruãda subtato ap. obstacũlo iudicetis.licet esti cõtra iterdictũ eccie ad secũda vota trãsire non debuerit.nõ est tñ

o cõueniẽs vt ob id solũ sacrm cõiugij dissoluak. alia tñ pnia eis debebit imponi. qz cõtra phibitionẽ ecclesie hoc fecerunt.

¶ Dem paduano epo.

¶ Si hi qui dicebãtur consanguinei cõtraxerunt ꝓtra pceptũ iudicis debent separi donec de causa cognoscatur.

De muliere.et infra. Illos aũt qui p consanguinitate phibenk cõiungi ⁊ post ꝓtra interdictũ ecclie se receperint ex

p cõicatiõi debes subijcere donec

q tãdiu sepenk quousq̃ legitime cognoscak vtrũ eorũ matrimoniũ possit et debeat iure stare.

Rica. Qui filij sint legitimi.

A Lex.tercius.

¶ Naturalis ex soluto genit⁹ ⁊ soluta legitimatur per subsequens parentũ coniugium etiã quo ad hereditatem.

Conquestus est nobis h.q cum quandã mulierem in vxorem accepcrit.r.patru⁹ mulieris ipsam exheredare conak. eo q ante desponsationez mris sue nata fuerit.lz postea pf mu

r lieris pfate mrem ipius accepit in vxorẽ. ¶ Iõq̃ mãdam⁹ quatenus si est ita.eam legitimã iudicetis predicto.r. inhibentes:

nihilominꝰ nihil põt iterdicere.ne faciã id ꝓter qd appellauit vel qd ex eo sequitur nec mirum cũ sit ordinarius potest etiam statuere terminũ a ppellanti.d.de appel.sepe cõtingit. de causa tamen inuito appellante postq̃ detulit appellatiõi cognoscere nõ posset:quia iam remisit eam ad superiorẽ. ij.q.j. nomen.et d.de offi.le.licet.

n ¶ Donec causa ipsa hic ferk sentẽtia ipsa sub pditõe.lxiij. di. salonitane. v.q.j. quidam.xvij.q.iiij.siquis suadente.⁊.d. de appellatiõibus pterea ar.d.ij.q.vj.biduum. sentẽtia excõmunicationis bene potest ferri sub cõditione:vt in c.pterea.alie ꝓo sententie non debent ferri sub conditione late tamen tenent.vt in.l. predicta biduum.

o ¶ Ob id. sic ptz q interdictum ecclie nõ dissoluit matrimoniũ vt.d.c.proxi. quia nõ est perpetuũ impedimentum.vt dixi.d.de spon.du.tuam.sed penitentia debz ei imponi: quia mandatũ ecclesie contempsit.d.c. proximo.Ber.

De muliere. contra interdictuz quod facere non debuit. vt.d.c.proxi. et de sponf. du. tua. vbi de hoc.xxxiij.q. iiij. non oportet.

p ¶ Donec separẽk. hec sentẽtia ẽ ad tpus. vñ ex tpe tollik sine oi alij absolutiõe.vt hic videk .ar.d.de spõ.nõ ẽ nobis.⁊.lxxxj. dis.si q̃ sunt. sed tutius ẽ q etiã post separationẽ absoluatur saltem ad cautelã.licz videãtur excõicati tm dũ simul manent.

q ¶ Quousq̃.arg.d de spon.du.tua. in fi. sed ibi soluik qualik illud et illa que in hoc titulo dicunk intelliguuk circa hmõi separationẽ.ber.

Rubrica.qui filij sint legitimi. Supra visũ est de multis impedimentis matrimonij. sed qz sepe filij nascũtur ex mrimonio contracto cõtra impedimẽta ecclie ⁊ dubitari põt an et qñ filij sint legitimi ideo ⁊c. de materia.xxvj.di.deinde.xxxiiij.di.viduã.xv q.vj.nõ nup.xxxij.q.iij.dicat.xxv.q.vij.c.fi.Ab.si.

Conquestus. ¶ Primo ponitur impetrantis querela.secũdo cause cõmissio ibi:ideoq̃.ab.si.

r ¶ Acceperit in vxorem.⁊ sic legitimata fuit p subsequẽs matrimoniũ.j.c.tãta. s ¶ Legitimã.insti.

l ¶ Absentẽ.que postea consensit.als non tenuisset spõsalia.⁊ ita inter abnites cõtrahunk sponsalia ⁊ matrimoniũ.ff. de spõ. l.vl.⁊.xxxij.q.ij.bonorank. k ¶ In terminatione.cõminatio tm fuit nõ sententia.ar.d.j.de eo qui fur.or. re.c.j.⁊. d.de loca. c.j. l ¶ Prohibuit qd facere debnit.d.c.pri.⁊.j.c.pri.ber.

m ¶ Districtꝰ interdixerit.no.q lz iudex differat appellatiõi

de nup. §. vl, in autē. qui. ino. ma. effi. le. ⁊ sui. §. sancitū. col. vj. ⁊ j. e. tanta. ⁊. xxx. q. v. nullum. a ¶ Hac occasione. quia exquo pnunciata fuerit legitima cessabit occasio ista. vñ si ꝓter hoc vellet eam molestare potest ⁊ ds ab eccl̃ia excōicari cuz cā mrimonij ad eccl̃iam spectet. ⁊ p consequēs legitimatio que est accessoria. ar. §. j. e. cām que nō ē cōtra ibi pncipaliter cōmittē cā sup qōne spoliatiōis. que ad papā nō pertinet inter eos qui non sunt sue iurisdictiōis. sed ad iudices secularem vt ibi patz. ⁊. viij. di. quo iure. hic vo pncipaliter cōmittebat cā filiatiōis que ad eccl̃esiam ptinet. ⁊ ea de termiata determinat per consequens cā inquietationis que fiebat huic mulieri eo q illegitima dicebat. et ita cessante illa causa patz q iniusta esset vl terius inquietatio. ex illa causa. vnde papa ratione saltem peccati pōt se intromittere §. de iudi. nouit. et argu. ij. q. j. si peccauerit vel papa habebat hic vtranq iurisdictionē argu. §. de appella. si duobus. ⁊ ita nulla ē oppositio.

a ne dicte mulieri hac occasiōe super hereditate paterna molestiam inferat vl grauamē. Si aūt contra hoc venire pr̃esumpserit contra euz seueritate eccl̃esiastica procedatis.

I Dem.

¶ Separato matrimonio in facie eccl̃ie ꝓtracta. filij geniti vl concepti ante snīam sunt legitimi.

Cum inter. i. veterez. et. t. mulierē diuortij snīam canonice sit plata filij eorū nō debent exinde sustinere iacturam. b c cum parentes eoz publice sine cōtradictōe eccl̃ie inter se cōtraxisse noscant. ¶ Ideoq sancimus. vt filij eorūz quos ante di d uortiū habuerunt et qui concepti fuerant ante latā snīam non e minus habeātur legitimi. ⁊ q in bona paterna hereditario iure succedant ⁊ de parentū facultatibus nutriantur.

I Dez rothomagē. archiēpo.

¶ Statur verbo viri et mulieris qui negāt aliquē filium. nisi indicijs ⁊ testib' pbet ꝓtrariū.

Transmisse nobis tue litere continebant: q cum. n. vsq ad iuuentutē quendā puerūz nutriuisset vxore sua. m. tūc non desponsata sibi cohabitante postmodum ipsam legitime desponsauit. et filios sustulit ex eadem quibus paternam hereditatē petentibus p̄dictus iuuenis ꝗdicit gerens se filiū et hereg dē. cuius a vicinia que ipm filiū h eorū eē credebat spurius dicere tur. p̄dicti vo. n. ⁊ vxor eius prefatum iuuenē spuriū suū aut legitimū filium esse negabant: sed dicebant q eum pietatis intuitu nutriuissent. Cuz aūt questio k corā te mota esset. ⁊ p̄dictus iuuenis p eo q iuri stare nolebat. vinculo sit excōicatiōis astrict'

¶ Consul. t. rñdemus q in tali casu standū est verbo viri ⁊ mul lieris nisi certis indicijs et testim bus tibi constiterit esse filium iuuenem memoratum.

I Dez exonicē. vinconiē. epo.

¶ Negabant. talis negatio p̄sumptionē inducit cōtra illum sed p̄iudicium non generabat. q: licet aliquis negēt filius nihilominus de iofficioso testamēto agere potest. ff. de inoffi. testa. si instituta. §. j. sicut ecōuerso. lz appellēt filius non tñ succedit cum alijs si pbatur q nō sit filius. C. de testa. neq pfessio. ⁊. C de here. insti. si pater. ⁊. C. de pba. ñ nudis

k ¶ Mota. sed quis puocauit hic ad iudicium planū est. q: filij legitimi pcurauerūt vt patz p lr̃am. §. vbi dicit quibus paternā hereditatē petentibus ⁊ ex eo q dicit noluit stare iuri fuit excōicatus. ipse ēim hereditatem possidebat vel p̄tem. vnde isti petebāt illam dicentes ipsum non fuisse legitimum sed quō isti poterant agere cum parentes istorū viuerent. vt videt ex eo q dicit standum est verbo viri et mulieris. q: de hereditate viuentis agi vel pacisci non pōt. C. de pact. l. vl. nec dr̃ hereditas nisi mortuo eo cuius fuit. ff. de here. vel ac. ven. l. j. dicunt quidam q illi erāt facti monachi. vel forsitan pater concesserat eis hereditatem totaz retētis aliquibus fructibus p victu suo et vxoris: vel pōt dici q isti iam mortui erant ⁊ q dicit standū est verbo viri ⁊ mulieris. s. quo dicebant illum publice filium suum nō esse dum viuebāt. ar. §. de pba. p tuas. ⁊ merito statur verbo illorū q: nō est verisimile q paterna pietas cōtra illum mota fuisset si filius fuit. §. de presump. afferte. C. de adop. l. pe. §. si vo. ⁊. C. de inoffi. testa. si mater. xxiij. q. iij ea vindicta. circa princi. ⁊ nullus affectus vincit paternū. C. de cura. fu. l. vl. §. j. ⁊ affectio cām suspitiōis remouet. ff. de ri. nup. non solum. §. de vno. ⁊ ideo eis etiā creditur. q: iste nunq fuit in possessione filiatiōis. q: vicinie fama hoc habebat. q: in talibus creditur cum verbo viri ⁊ mulieris. ar. §. de p̄sump. illud. ⁊. xxxv. q. vj. si duo. l ¶ Indicijs. p indicia fit cām pbatio. C. de rei ven. indicia. ⁊. l. cum sup. ⁊. C. de fi. instru. l. j. ⁊. §. de pba. p tuas. ⁊. C. fami. ber. l. in ipius. ⁊. C. de pac. pactū. qd exquo negatur filius cum non sit in possessione filiatiōis. cū oportet probare. ff. de pba. l. j. ⁊. ij. ⁊ vl. ⁊ viderent sufficere hmōi indicta si pbet q illi tenebant eum p filio ⁊ ille eos pro parētibus. ⁊ maxime si fama vicinie consentiret. vt dicit vere. p tuas. ⁊ quia natus est de illorū matrimonio q: bis filius est quē nuptie demōstrant. ff. de in ius vo. q: mater. ⁊ dicit lex q debet pbare se filiū si negatur filius a patre. vt. ff. de libe. et postu. l. si postumus. §. vl. ⁊. ff. de bis q sui vel alic. iu. sunt. nepotes. §. filiū. ar. alē ē lex. m ¶ Et testibus. quibus probātur indicia. q: res iste vere pbari nō pōt nisi p indicia exteriora vt dictum est. ⁊ hic est ar. q statur p̄sumptioni. s. dicto patris ⁊ matris donec pbet ꝓtrariū j. q. j. siquis a symoniacis. ⁊ q p̄sumptio cōtraria admittat pbationē. §. de p̄sump. q: verisimile nō est. ⁊. §. de renun. sup hoc ⁊. ff. q metus cau. non est. argu. contra. s. quia presumptio presumptione rescinditur. xj. q. iij. absit. ⁊. xxxiij. di. quoznndā. ⁊. §. de presump. cū in iuuentute. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. cum qui. ff. de in integ. resti. diuus. fortiori p̄sumptioni statur semp. de hac materia dicitur. §. de spon. is qui.

a ¶ Publice. s. denunciatiōe p̄missa in eccl̃ia publice: als hodie dicit clandestinū. §. de clan. despon. cū inhibitio.

b ¶ Sine cōtradictiōe. si quis cōtrahat nō premissa denūciatione vel ea p̄missa cōtingat matrimoniū ex iusta cā interdici. ⁊ non obstante cōtradictione contrahat. si postea impedimentū pbetur filij medio tpe nati illegitimi erūt. ⁊ ideo publice dicit. hic ⁊ sine cōtradictiōe. vt hoc totum habes in illa pstitutōe cuz inhibitio. d ¶ Concepti fuerāt. sic ergo tempus conceptiōis spectandū est cum de cōmodo alicuius tractatur. ff. de st at. ho. paulus. ⁊ quotiēs de cōmodo alicuius tractat pro iā nato habetur. ff. e. qui in vtero est. ff. de sena. emancipatū. ver. si q̄s conceptus sit ⁊c. ⁊ insti. de ingenu. §. ex cōtrario. arg. contra. xv. q. viij. cū multe. ⁊ d conse. dist. iiij. firmissime. argu. cōtra. ff. de decur. l. ij. §. in filijs. ⁊. §. se. p prima pte facit. xxvj. q. iiij. igitur. in fine. Solu. quod primo dicit verum est ꝓter fauorem filiorūz ⁊ libertatis. qñq tamē cōsideratur odiū paternuz. vt in. c. cum multe. contrarium illud igitur locū habz. vt varietas fatoꝝ adaptetur diuersitati horarum. e ¶ Sententiā. p iam nato habetur cū ante snīam sit conceptus. vt dictum est. ar. §. C. de lib. cau. l. vl. sed illi qui nascunt post lit. conte. cōditiōe mrīs vtunt f ¶ Nutriant. xxx. di. siquis reliquerit. j. di. ius naturale. §. de infa. erpo. c. vno. qualiter filij alendi sunt. dicit. §. de cōuer. i fi. c. vl. ⁊. §. de eo qui dux. in ma. cum haberet. sed quid si moueat qō alicui puero vel infanti q non sit filius illius cuius dicitur iudex summatim cognoscere debet ⁊ a latur rebus interdū forsitā alicuius. C. d car. edi. l. vl. ⁊. ff. d car. l. iij. §. cāe cognitio. lau.

Transmisse. ¶ Primo ponitur cōsultatio. secūdo rñsio ibi. cōsultationi. ab. g ¶ A vicinia. multū valet in talibus fama vicinie. §. de p̄sump. illud. ⁊. §. de pba. p tuas. iiij q. iij. §. item sepe. xxxv. q. vj. si duo. h ¶ Spurius. i. non legitimus vel naturalis. quia forte suscepat eū de alia muliere vel ante matrimoniū vl durante matrimonio. ⁊ ita spurius.

Causas que. ¶ Pone casum put ponit glo. in. c. cãz q. j. eo. a ¶ In muliere. ⁊ ꝛc. r. put sequit in alia cla. sed quare queritur nõ de natiuitate agathe. vtrũ nata sit de legitimo matrimonio vel nõ. qz de hereditate patris ipsi⁹ agathe q̃ successit sibi in hereditatẽ agebat inter. r. filiũ agathe. ⁊ f. auunculum magnũ ipsius. r. q̃. f. fuit frater patris agathe. ⁊ iste. f. spoliauit istũ. r. hereditate aui sui. vt. j. e. cãz q̃ et iste due cãz q̃. ⁊ illa. s. d̃ ꝛo. ⁊ pt. cãz q̃. ⁊. s. d̃ offi. dele. cãm que. loquũtur de eodem facto. et olim hic et ille due. s. erãt vna decre. in hocti. b ¶ Tpe alani. vñ post mortez alani si. r. contraxisset cũ anelina legitimari nõ posset p subsequẽs mr̃imoniũ. j. e. tanta. c ¶ Tenẽte. tãq̃ vxorẽ. d ¶ Viri sui. scz alani. e ¶ Alij. s. r. patri agathe scienti q̃ illa habebat aliũ virũ suum. s. alanum. vnde nõ posset eẽ vxor illi⁹ etiam post mortẽ alani viri. qz plus est eaz ducere de facto q̃ fidem dare. s. de eo qui dux. in ma. cum haberet. secus si ignorasset illam habere aliuz virũ ex quo bona fide et publice cõtraxisset cũ illa. filij sic suscepti iudicarent legitimi. j. e. ex tenore. ⁊ cũ eo post mortẽ mariti remanere possz. s. d̃ eo q̃ dũ. is ma. c. j. ⁊. c. veniẽs.

Lator. ¶ Iste est ter. multum no. ⁊ allegabilis. sunt due partes. in prima appellantis qõ. in secunda cause cõmissio ibi. ideoq̃. ab. f ¶ Iure successorio. qd̃ verũ ẽ si eẽt naturalis ex quo alia ples ei legitima superat. als ẽm filius naturalis succedit patri abintestato in duab⁹ vncijs C. de na. li. autẽ. liceat patri. ⁊ in autẽ. qui. mo. na. effi. leg. §. si quis aũt. col. vij. de quo loquit. C. e. ti. l. nec igitur. als illegitimi in nihilũ succedũt. g ¶ Natiuitatis: q̃ ad iudiciũ eccie tm̃ ptinet. j. e. cãm que. ⁊. s. e. c. j. ⁊ tanq̃ p̃iudicialis. primo debet terminari añq̃ intentet qõ hereditatis. s. de ordi. cog. tuam. b. b ¶ Appellatũ ex pte ipius. i. psequentis appellationẽ altera parte eã nõ prosequẽte. b. i ¶ Infra duos. no. q̃ termin⁹ certus statui pot a supiore volenti agere post quẽ non audit iusta eã cessante. s. de clan. despon. cũ inhibitio. ⁊. j. q̃ ma. ac. pos. cũ in tua. ⁊. C. de inge. ma. l. diffamari. nec istud tps prorogari pot pter consensum partiũ. s. de offi. dele. de causis.

k ¶ Legitime pbare: Sed videtur q̃ iste potius debeat pbare patrẽ suũ legitimũ. qz psumitur adulteriũ nisi probet matrimoniũ. vt. xxx. q. v. aliter. sed ibi agitur cõtra clam coniunctos. vñ psumitur potius adulteriũ. hic pater ipius. r. erat in possessione filiationis. quia habet pro filio possidebat bona paterna et natus fuerat de ea que credebatur vxor eo mortuo. Ꝑ. iste cepit totam hereditatem possidere. l ¶ Non dimittat. sed videt q̃ iudex secularis posset cognoscere de qõne natiuitatis. C de iudi. quotiẽs. ⁊. C. de or. iudi. l. adite. quare ꝗ nõ processit iudex iste. Dic q̃ cuz cã ista sit mere spũalis principaliter spectat ad eccliam. s. de or. cog. tuam. vnde secularis iudex nõ incidenter. nec alio modo pot de ea cognoscere. j. e. causam. nec de annexo spirituali. s. de iudi. quanto. ber.

Tanta est vis. ¶ Famosum est ⁊ quotidie allegatur in vtroq̃ foro ⁊ inberendo verbis litere. b. d. in summa vt in rubro. sunt due partes. secunda ibi: si aũt Abbas siculus.

m ¶ Legitimi. Ecce quanta est vis matrimonij vt illegitimos faciat legitimos. insti tu. de nup. §. vl. in auten. quõ na. effici. sui. §. si quis igit dotalia col. vj. ⁊. C. de na. lib. cum quis. insti. de bere. que ab intest. defe. §. necnon. ⁊. s. e. c. j. § nunquid dicea tales legitimos quo ad ordines et honores. videtur q̃ non. quia nõ sunt nati de legitimo matrimonio. s. de clecti. cum in cunctis. ccar. xxx. q. v. qualiter. § credo q̃ legitimi sunt quo ad oia. quia mr̃imoniũ oia pcedentia purgat. ⁊ sic prima sue cã pcedens turpitudinis sublata est. ff. C. qd̃ me. cã. l. ij. ff. de condi. ob. tur. causam si ob turpem.

n ¶ Aliam. conscia adulterij. s. e. cãm q̃. secus si ignorãter: ar. s. e. cum inter. ar. j. e. ex tenore. s. de eo qui dux. in ma. c. j. primum videtur. s. q̃ talis non sit legitimus: qz d̃ nõ distinguit: sed primũ verius est. ber.

o ¶ Licz post mortẽ arg. q̃ lz res deueniat ad eum casum a quo incipe potuit nõ tm̃ valet. ar. p. s. de cõuer. cõiu. placet. vbi de d̃ Item ar. q̃ ab initio non tenuit tractu tpis non valere. xxvj. q. iij. §. pot. ver. q̃ si priuatus. ar. p. hic in prin. p ¶ Repellendus: no. q̃ qdã filij legitimi dicunt tm̃ vt adoptiui siue arrogati: de q̃bus habes. s. de cog. leg. c. vno. alij dicũtur legitimi ⁊ naturales: vt nati ex legitimo matrimonio vero vel putatiuo siue ab initio vel post facto isti succedunt parentibus suis. s. e. cum inter. ⁊. j. e. ex tenore. ⁊. s. e. c. j. C. de leg. here: p totũ. alij dicunt naturales ⁊ non legitimi: vt nati ex cõcubinis in domo. isti succedũt in duabus vncijs ab intestato. C. de na. lib. autẽ. lz patri. Alij dicunt spurij vt nati ex adulterio vel qui vulgo concepti. ff. de sta. ho. vulgo. ⁊ isti in nullo nec instituti pnt a pre. vt in pre dicta autẽ. lz pri. ⁊. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. nec ali debent de bonis patris. C. de incest. nup. autẽ. ex cõplexu. arg. contra. s. de eo qui dux. in ma. cum haberet. ibi soluitur. ber.

Causam. ¶ Primo ponitur cõmissio. secundo eius forma et limitatio ibi: verum. ab. si.

q ¶ Causam. nota ordinẽ huius facti. Radulphus de quo habes. s. e. causam que. ⁊. f. iste de quo habes hic fuerũt fratres. r. iste suscepit agatham de anelina mulere vxore alani. Agatha ista de legitimo matrimonio suscepit istuz. r. de quo habes hic. ⁊ sic. r. fuit auus istius. r. radulphus iste. s. auus iuit vltra mare ⁊ dimisit istum. r. ⁊ agatam matrẽ ipsius adulphi in possessiõe omniũ bonorum ipsius: audito q̃ radulphus mortu⁹ esset vl-

et abbati herfordesi.

¶ Illegitima proles est quã viro viuente vxor ex adulterio cõcepit. siue cũ adulterio siue cum viro moretur.

Causam q̃: ⁊ infra Si cõstiterit q̃ agatha de anelina
a b muliere tpe alani viri sui ipa cũ eo tanq̃ eũ viro suo morãte vel r. pfe dicte agathe ipa. a. adhuc
c hñte virũ publice tenente nata fuit eã nõ fuisse legitimã eiusdẽ r. filiã iudicetis. quia non potu/
d it esse vxor que viri sui thorum
e maculans. alij dum ille viueret copulari psumpsit.

I Dem exoneñ. episcopo. ⁊ abbati herfor.

¶ Questio natiuitatis opposita petenti hereditatẽ coram iudice seculari est ad ecclesiasticum iudicem transmittenda.

Lator pnitiũ. r. et infra. Cũ aũt idẽ. r. h. coram seculari iudice sup hereditate aui eiusdẽ r. patris dicti. h. traxisset in causam. ille sibi presumpsit obijcere q̃ pater eius nõ fuit de legitimo matrimonio natus. ⁊ ideo d̃ he
f reditate aui sui nihil possit iure successorio vendicare. tandem
g cum super questione natiuitatis coram nouiceñ. epo tractatum fuisset. ad nostrã extitit audientiam appellatum. ⁊ infra. ¶ Jõq̃ mandamus: quatenus causam super questione natiuitatis
i pfis eiusdẽ. r. infra duos mẽses subla. appellationis obstaculo terminetis. Si vero infra duos menses pfatus. h. nõ poterit p-
k bare legitime qd̃ obiecit. extunc seculari domio sub cui⁹ iudicio de hereditate causa vertit inti/
l metis vt p qõne natiuitatis nõ dimittat quin cãm sup hereditate audiat et decidat.

I Dem exoneñ. episcopo.

¶ Naturales legitimãt p subsequens parentũ coniugiũ. spurij vero non.

Tanta ẽ vis mr̃imonij: vt qui antea sũt geniti. post
m contractũ matrimoniũ legitimi habeant. ¶ Si aũt vir viuente
n vxore sua aliam cognouerit. et
o ex ea plẽ suscepit lz post mortez vxoris eandẽ duxerit nihilominus spurius erit filij⁹ et ab here
p ditate repellendus psertim si in mortez vxoris prioris alteruter eorũ aliqd fuerit machinatus.

I Dem laudoñ. ⁊ vigor. epis.

¶ De cã ciuili iter laicos nõ cognoscit eccia, cognoscit tm̃ an quis sit de legitimo mr̃imonio natus

Causam que inter. r. ⁊. f. su
q per eo q̃ mater dicti. r. d̃ r

tra mare. iste. f. statim spoliauit ipm. r. possessione oim bonorũ radulphi aui sui in quorũ possessione remãsit qñ iuit vltra mare quia dicebat agatham neptam suam matrẽ ipsius. r. non fuisse natam de legitimo matrimonio: vt. d. e. cãm. ⁊ sic nec ipa nec. r. eius filius debebat succedere. r. fratri ciusdem. f. sed ipse. f. vnde iste. r. sic spoliat⁹ a. f. auunculo suo ipetrauit literas super restitutione sua istis epis londoñ. ⁊ vgoriẽ. ⁊ exoneñ. sub hac forma. vt ante ingressum pncipalis cause deberẽt cognoscere sup eo q̃ mater ipsi⁹. r. dicebat de non legitimo matrimonio nata: ita tñ vt ante pncipalis cause ingressum deberent ei restituere hereditatem aui sui. sed quia rex turbatus ⁊ motus fuit q̃ papa iudicium possessorũ cõmiserat illis. reuocauit iudicium istud de restitutione qd̃ pertinet ad regem: ⁊ mandat vt pcedant sup qõne natiuitatis ipsius agathe prout patet in lra. postea vo qr isti epi forsitan nõ pcedebãt: iste impetrauit eãdẽ causam cõmitti epis exonieñ. vigoriẽ. ⁊ eidem londoñ. et qr. f. habebat epm londoñ. suspectum fecit illum remoueri ⁊ loco illi⁹ substitui abbatem berford. vt. d. de offi. dele. cãm que. ⁊. d. e. cãm. ⁊ sic habes hic totã continentiã istarum dere. ⁊ hec dere. haberet pcedere in ti. isto aliam

a ¶ Ad regẽ: ⁊ sic pz q̃ iurisditio spũalis ⁊ tpalis distincta est et diuisa. de cõse. dist. iij. celebritatẽ. in fi. ⁊ in auten. de instru. cau. circa prin. p vnam columnã. ⁊ sic papa nõ habet vtranq̃ iurisditionẽ. ar. d. e. lator. ⁊ xxiij. q. v. regum. ⁊. viij. di. quo iure. ⁊. xxxiij. q. ij. inter hec. in fi. ⁊. xxiij. q. iiij. quesitum: arg. q̃ papa intromittit se de hereditate ar. cõtra. d. e. c. j. ⁊. xx. q. iij. pẽsens. in fi. xv. q. vj. alius. ⁊. xxiij. q. j loquitur. Hug. dixit q̃ imperator a solo deo habet ptãtem i tẽporalibus: papa vero in spũalibus. et sic diuisa est iurisditio. pus enim fuit imperator q̃ coronã reciperet a papa ⁊ gladiũ ab altari. xciij. di. legimus. quia ante fuit imperiũ q̃ apostolatus Sed ala ⁊ can. dixerũt q̃ impator licet imperiũ a solo deo dicatur pcessisse. executionẽ gladij tpalis receipit ab ecclia. Ecclesia enim est vnum corpus ergo vnum solum caput debet habere. Idem deus vtroq̃ gladio vsus est. vt no. de iudi. nouit. hic ad de quod ibi dicitur. item moyses vtrunq̃ gladium habuit cuius successor est papa: preterea papa ipsum confirmat et consecrat ⁊ coronat ⁊ eum deponit. d. de elect. venerabilem. ⁊. xv. q. vj. alius. hoc vltimũ verius credo. b ¶ Mater. f. agatha.

c ¶ Incongruũ: qr crimina morte extinguũtur. C. si re. vel amor. fue. l. j. q. ⁊. iij. xxiij. di. quorundam. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. Et ideo post mortem nullus accusari põt nisi in tribus casib⁹. vt de heresi. xix. q. j. sane pfertur. ⁊ forte in crimine lese maiestatis pter bona ⁊ filios. arg. vj. q. j. §. verũ. ⁊. c. siquis cum militibus. ⁊ hac ratione bonorum queritur de delictis aliquorum post mortem. s. vtrum agatha fuit nata de legitimo matrimonio. dicebatur enim nata de anelina ⁊ radulpho. et modo queritur vtrum inter eos fuerit legitimus matrimoniũ. sic. d. e. lator. ⁊ de statu alicuius quandoq̃ queri pter bona. C. de lib. caus. principaliter. et C. de sta. defunc. l. ij. Berñ.

d ¶ Genitricis. i. matrimoniũ de quo nata est agatha genitrix prefati. r. vt dixi. ⁊ nõ d̃ matrimonio d̃ quo natus fuit. r. quia nõ agitur de illo. b.

Exemplum 88. ¶ Sunt due partes: in prima facti narratio. in secunda commissio ibi. idcoq̃ Abbas siculus.

e ¶ Parẽtib⁹. ⁊ amicis similiẽ mittere debuit. ff. ex qui. cau. ma. in integ. restit. l. ergo. ⁊ edictum publice p poni debet. d. de dol. ⁊ contu. causam que. ⁊. c. vlti. sed in hoc casu non est taliter pcedendum nisi se per cõtumaciam absentasset d. vt lite non contest. quoniam. §. porro. et §. sequenti. b.

f ¶ Promulgauit p bato impedimento p petuo. Sed numquid episcopus iste legitime processit lite non contestata. arguñ. q̃ sic. j titu. primo. c. j. ⁊ illõ factum videtur ex necessitate ne ius mulieris periret. Sed contra. d. vt lite non conte. quoniam. §. porro ⁊. §. sequenti. cui hodie standum videtur Sed vtrum episcop⁹ bene vel male pcesserit non querebat. sed tm vtrũ filij nati de alio viro cum quo auctoritate episcopi contraxit legitimi cẽnt ⁊ rñdetur q̃ sic ⁊ non aliud: ar. ff. si quid in frau. pa. l. j. §. si qd in fraudẽ. ⁊ quia de illo quesitum non fuit rñsum nõ extitit. sic d. de elec. innotuit. an fi. ⁊ ideo filij isti legitimi erunt: qr auctoritate ecclesie ⁊ publice contraxit. d. e. c. ij. ber.

Quod nobis. ¶ Summatur vt in rubro inherendo litere. sed infra clarius patebit verus intellectus. ab. si.

g ¶ De clandestino: quot modis matrimoniũ dicatur clandestinum. dicitur. d. de clan. despon. cum inhibitio.

b ¶ Fuerint. post approbatum matrimoniũ ab ecclesia seruata solennitate que tradit. d. de clan. despon. cum inhibitio. ḋa legitimi erunt etiam si postea matrimoniũ separetur iusta de cãsecus si ante approbationẽ generati fuerunt de clãdestino matrimonio ab ecclesia nõ approbato vel nõ seruata forma predicta cõtraxerunt. qr filij non excusantur si contra mrimoniũ aliqd postea pbetur. vt in pdicta cõstitutione cum inhibitio. tales ergo filij. s. de clãdestino matrimonio ante pbationẽ ecclie nati post approbatiõm legitimi erũt. xxxij. q. iij. dicat aliquis. et. d. eo. tanta. arg. si postea contra matrimoniũ aliquid non probet de quibus hoc intelligitur. d. de clan. despõ. c. ij. cuius pars hec est, ⁊. d. eodem tanta. Ber.

non fuisse de legitimo matrimonio nata agitari dinoscit vobis commiserimus terminandam.

¶ Verũ qr lris nostris inseri fecimus. vt prefato. r. possessione oim quorum possessor extitit. qñ auus suus proficiscẽdi hierosolimã iter arripuit: ante principalis cause ingressum feceriis restitui. si eadem possessione fuisset per violentiam spoliatus.

a Nos attendentes q̃ ad regẽ pertinet nõ ad ecclesiam de talibus possessionibus iudicare ne videamur iuri regis anglorũ detrahere: qui ipsarum iudicium ad se asserit pertinere. f. v. mandamus: quatenus regi possessionũ iudicium relinquentes de causa

b principali vicz. vtrum mr̃ pdicti r. de legitimo sit mrimonio nata plenius cognoscatis. et causam hmõi terminetis. licet incõ

c gruũ videat vt matrimoniũ genitricis pfati. r. impetatur qd̃ ea viuente nõ fuit vt dr̃ impetitũ.

I Dem episcopo ⁊ archidi. vicentino.

¶ Si mulier p iudiciũ ecclie separata a primo viuente illo cõtrahit cũ secundo. legitima erit proles quam ex illo suscepit.

Perlatum est ad audientiã nostram q̃ cum. h. ad partes constantinopoli. transisset. et ibi moram per decennium et amplius faciens ad. j. vxorem suam nõ rediẽs ipsa apud bonme. vincentinum episcopum aduersus eam querelam deposuit et q̃ eum non posset diutius expectare. nihilominus allegauit episcopus vo sicut vir puidus

e ⁊ discretus parentibus viri mãdauit: vt p eo mitterent: ⁊ ipm ad propria reuocarent. Cunq̃ elapso longi tẽporis spacio vir non remearet ad propria: episcopus in conspectu ecclesie auditis rõnibus mulieris inter eos

f sentẽtiã diuortij promulgauit ⁊ mulieri vt alium duceret facultatẽ indulsit. ¶ Idcoq̃ mãdamus quaten⁹ si cõstiterit q̃ eps inter eos sniam diuortij tulerit. ⁊ filios quos sustulit de alio ad cuius copulã auctoritate pdicti epi migrauit legitimos iudicetis. eos hac occasione ab hereditate non patientes excludi.

I Dem beluacen. episcopo.

¶ Filij nati ex matrimonio clãdestino per ecclesiam approbato sunt legitimi.

Quod nobis: et infra. Si

g qui autez de clandestino matrimonio postmodum ab ecclesia comprobato generati fue

h rint. eos legitimos iudices filios et heredes.

Celestinus tercius eboracesi. archiepiscopo.

bene vel male pcesserit non querebat. sed tm vtrũ filij nati de alio viro cum quo auctoritate episcopi contraxit legitimi cẽnt ⁊ rñdetur q̃ sic ⁊ non aliud: ar. ff. si quid in frau. pa. l. j. §. si qd in fraudẽ. ⁊ quia de illo quesitum non fuit rñsum nõ extitit. sic d. de elec. innotuit. an fi. ⁊ ideo filij isti legitimi erunt: qr auctoritate ecclesie ⁊ publice contraxit. d. e. c. ij. ber.

Quod nobis. ¶ Summatur vt in rubro inherendo litere. sed infra clarius patebit verus intellectus. ab. si.

g ¶ De clandestino: quot modis matrimoniũ dicatur clandestinum. dicitur. d. de clan. despon. cum inhibitio.

b ¶ Fuerint. post approbatum matrimoniũ ab ecclesia seruata solennitate que tradit. d. de clan. despon. cum inhibitio. ḋa legitimi erunt etiam si postea matrimoniũ separetur iusta de cãsecus si ante approbationẽ generati fuerunt de clãdestino matrimonio ab ecclesia nõ approbato vel nõ seruata forma predicta cõtraxerunt. qr filij non excusantur si contra mrimoniũ aliqd postea pbetur. vt in pdicta cõstitutione cum inhibitio. tales ergo filij. s. de clãdestino matrimonio ante pbationẽ ecclie nati post approbatiõm legitimi erũt. xxxij. q. iij. dicat aliquis. et. d. eo. tanta. arg. si postea contra matrimoniũ aliquid non probet de quibus hoc intelligitur. d. de clan. despõ. c. ij. cuius pars hec est, ⁊. d. eodem tanta. Ber.

Referente. ¶ Summatur vt in rubro vel specialius fie natí ex matrimonio contracto cõtra publice honestatis iusticiã legitimi sunt ⁊ ab hereditate parentũ excludendi. et te mente hunc casum quia sepe per ignorantiã accidit. ꝓmo ponitur consultatio. secundo responsio ibi: fraternitati. ab. si.

a ¶ Referẽte. casum pone ꝑ illã. s. d dspõ. impub. c. duo pueri. sic quidam contraxit spõsalia de futuro cũ quadã tandẽ illa mutata voluntate cõtraxit per verba de pñti cum alio: et sic soluta fuerũt sponsalia prior: ille vo qui sponsalia cum ea cõtraxerat matrimoniũ cuz quadam consanguinea illius ex certa scientia vtriusq; contraxit: de tali matrimonio nati sunt filij: querebatur an eẽt legitimi. ⁊ respondetur q̃ non. q̃a publice honestatis iusticia impediente non potuit esse matrimoniũ inẽ eos. nec ignorantia excusat eos. qz parentes scienter contraxerunt nec dispensatio ecclie fuit secuta

b ¶ Separi. sic patz q̃ impedimẽtuz istud ꝑpetuum ẽ exquo impedit ⁊ diriminit matrimoniũ iam cõtractũ. sic. s. de spon. ad audientiam. ⁊ c. iuuenis.

c ¶ Permissionez i. eccla nõ approbante tale matrimoniuz vel pmissionẽ. i. dispensationez. quia postea ecclesia cum eis non dispensauit. ꝑ dispensationẽ ecclie approbat matrimoniũ causa filiorũ. s. de cõsan. ⁊ af. qz circa. j. e. ꝑ venerabilẽ. xxxv. q. viij. c. j.

d ¶ Ignorantiã. paterna. n. ignorantia vtriusq; vel alterius tñ excusat filios siue legitimat eos. j. e. ex tenore. ⁊ s. e. c. ij. item subsequens matrimoniũ. s. e. tanta. et. c. j. Item legitimatio principis. j. e. ꝑ venerabilẽ. hodie vo pater na ignorantia non excusat filios omissa illa solẽnitate. s. de clã de. despon. cum inhibitio. ber.

Eruenit. ¶ Primo ponitur mulieris querela sup qua datur iudex. secundo instruitur sup modo decidẽdi. ab.

e ¶ Si est ita: ar. ꝯ. s. e. cãm que. ibi mandatur inquiri de matrimonio post mortẽ cõiugũ. hic aũt videtur denegari. Ala. dicit q̃ h lapsum erat quinquennũ a morte coniugũ. ibi non. ar. ff. de sta. defunc. l. j. et. ij. ⁊ C. e. ti. si is q̃. ⁊ per totũ. vel hic mater dicebatur nata de nõ legitimo matrimonio impediente statu. vnde post mortem queri nõ debet sed hoc est diuinare. vnde dicimus ex quo constat matrimoniũ in facie ecclesie cõtractuz ⁊ bona fide filij legitimi sunt vt hic. ⁊ ideo dicit: si est ita q̃ legitime contractũ sit. ⁊ hec mulier ꝑbare debet. ⁊ sic intelligit qd dicitur. sed ibi non constabat de matrimonio: quia dicebatur q̃ agatha nata fuit eo tpe quo anelina mater eius habebat alium virũ. ⁊ hoc aduersarius ꝑbare debebat. vt. s. e. cãm que: et hic non negatur quin alia pars possit ꝑbare contrariũ si voluerit. vnde si nihil ꝑbat eo ipso q̃ parentes istius in facie ecclesie contraxerunt. ⁊ approbante eccla simul fuerunt vsq; ad mortem presumitur legitimũ matrimoniũ inter eos. quare filij legitimi sunt habendi quousq; contrariũ ostendatur: aliud contrarium fortius signatur. s. eo. lator. ⁊ s. de ordi. cog. tuam. ibi ille qui opponit aduersus legitime natum. debet hoc ꝑbare. hic s. qd videtur iniquum. Põt dici q̃ hic nõ cõstabat d matrimonio parentũ istius vidue nec erat cõmunis opinio q̃ illi fuissent legitime coniuncti. ⁊ ideo mulier debet probare narrationẽ suã. vnde dicit papa. si ẽ ita: ar. ad predicta. j. c. proximo. ber.

¶ Si sciens inter se impedimẽtum matrimoniũ contrahãt ille gitima est ꝑles coꝯ. ⁊ tene mẽti huuc casum quia sepe ꝑ ignorantiam accidit.

a ¶ Referente nobis: et infra. ¶ F. t. t. r. q̃ publice honestatis iusticia ꝓhibẽte. matrimoniũ inter eos cõtrahi nõ potuit.

b ⁊ ꝯctũ debuit separi ac per hoc

c cũ filij nec ꝑ ecclesie pmissionez

d nec per paternã ignorantiã excusentur ad successionẽ bonorũ paternorũ nõ videnẽ aliquatenus admittendi. ¶ Dem.

¶ Ad docenduz ꝑlem illegitimã non sufficit probare impedimentum matrimonij. si fuit i facie ecclesie contractum.

¶ Eruenit sane ad nos ex insinuatione. l. vidue. q̃ cũ inter. g. patrẽ suũ et. a. matrẽ illius matrimonij fuisset legitime celebratuz et q̃diu vixerunt quiete permanserunt post illoꝝ decessum quidã asserentes eam de non legitimo mrimonio fuisse susceptam a paterna hereditate tanq̃ illegitimaz amouere conatur. ¶ Mandamus itaq̃

e quatenus si est ita dictã viduaz legitimã nuncietis.

¶ Innocentius tercius.

¶ Statur dicto testium qui ꝑbant aliquẽ legitimum ex fama vicinie ⁊ tractatus parẽtum habeat contrarium.

¶ Er tuas literas itimasti. q̃. r. ex muliere quaz fm opinionẽ maioris ꝑtis vicinie i concubinã habeat ꝑle suscepta quandã post ⁊ aliã ea defuncta duxit in vxorẽ. ⁊ ea de q̃ prolez susceperat. virũ sibi aliuz copulauit: ꝓcessu vo tẽporis idẽ. r. in pñtia multorũ firmauit proprio iuramento q̃ eam quam habere visus fuerat concubinã. ꝑus

f affidauerat in vxorem q̃ ex ea

g filium genuisset: et postea cum ageret in extremis eum quez ex ea susceperat: in testamento heredem instituens legitimũ filiũ appellauit. cũ autez tue inq̃sitõi

i fuisset cõmissum an filius sic susceptus legitimus esset heres ipsius. r. ⁊ ad eꝯ pñmoniũ admit

k tendus. tu ꝑter id quod ex quadaz decretali bone memo. alex. pape ꝓdecesso. no. standũ eẽ super hoc verbo viri ⁊ mũeris credebas: receptis testibus a filio eiusdez. r. productis quibus le

l gitime cõprobauit ꝓdictũ. r. matrẽ suã i capella sancti sergij affi

m dasse eum ipsius. r. heredem esse legitimũ iudicasti. ¶ Nos autẽ attendẽtes q̃ plus est qd in veritate agit q̃ qd simlate ꝓcipit licet dictus. r. cũ ea dimissa. quã vt concubinã habuerat. ad alia

o vata trãsluerit. videat ipso fctõ

n

o

¶ Ignorantiã. paterna. n. ignorantia vtriusq; vel alterius tñ excusat filios siue legitimat eos. j. e. ex tenore. ⁊ s. e. c. ij. item subsequens matrimoniũ. s. e. tanta. et. c. j. Item legitimatio principis. j. e. ꝑ venerabilẽ. hodie vo pater na ignorantia non excusat filios omissa illa solẽnitate. s. de clã de. despon. cum inhibitio. ber.

¶ Er tuas. ¶ In ꝓma ponitur consultatio: in secunda rñsio ibi. nos igitur autẽ. ab. si.

f ¶ Affidauerat. i. fidem dederat q̃ cã duceret in vxorem.

g ¶ Ex ea. quaz affidauerat. ber.

b ¶ Filium appellauit: eo ipso q̃ quis filium naturalem in extrema voluntate nominat filium et heredem instituit intelligitur eum legitimasse. C. de na. libe. autẽ. ite siquis. Et hoc intellige si alios legitimos non habet. autẽ. qui. mo. na. effi. legi. §. si vo non habes. col. iv. Item si pater offerat filium naturalẽ imperatori. et fiat curialis legitimus erit. in aũt. qui. mo. na. effi. sui. § siqs igitur. col. vij. itẽ si nullo alio filio existente ipse filius naturalis patre defuncto offerat seipm curie legitimus efficit. in auten. eo. ti. §. j. ⁊ §. siquis igitur. Item si pater filium naturalem in publico instrumento vel cum subscriptione testiũ euz nominauit filium: nec adijcit naturalẽ legitimus est. in autẽ. vt licema. ⁊ auic. §. ad hoc. colla. viij. item est hic arg. q̃ sola notatiõe aliquis acquirit ius. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. ⁊ ar. s. de psump. illud. ⁊ s. de ꝑba. ꝑ tuas. insti. de adop. §. vl. ⁊ ff. de ꝑba. l. vlt. arg. contra. ij. q. j. multi. in fi. xxvij. q. ij. inuenta. xxiij. q. iiij. forte C. de ꝑba. neq;. ⁊ l. nõ epistolis. ⁊ C. de li. cau. l. iubemus. de h dictũ fuit. s. e. trãsmisse.

i ¶ Cõmissum. i. a iudice seculari cã filiationis fuit huic remissa. arg. s. e. lator: vel forte a papa fuit ei causa cõmissa.

k ¶ Ex quadam decre. s. e. transmisse.

l ¶ Cõsorobauit: sic videtur q̃ aliquis posset ꝑbare se filiũ alicuius. s. de fi. presby. michael. de hoc dicit. s. e. transmisse.

m ¶ Affidasse: supple añq̃ ipm suscepisset ex ea. vnde postea per carnalẽ copulam subsequentẽ fuit matrimoniũ presumptũ inductum: contra quã presumptionẽ nõ admittitur probatio in contrariũ. s. de spon. is qui. als si simpliciter ꝑbasset q̃ eam affidasset non determinãdo tempus insufficiẽs fuisset talis ꝑbatio. s. de proba. in pñtia. s. de condi. ap. per tuas.

n ¶ Agitur. C. plus va. qd agi. per totũ. in rubro ⁊ in nigro.

o ¶ Ipso facto. sicut ipo facto negat matrimoniũ. sic ⁊ ipo facto renunciatur matrimonio spñali: siue priuilegio clericali. s

de vi. ⁊ bone. cle. c. vl. sic opē cōtrario vel facto negamus xpm. xxij. q. vl. cauete. ⁊. xj. q. iij. existimant. ⁊ sic presumit q a primo odio recessit. xxxiij. q. j. requisisti. ⁊. q. ij. c. j. a ¶ In casu dissimili: nam ibi parentes testificabant contra illū q̄ dicebat se eorū filiū hic vo. p ipso filio. ⁊ ita multū pdest filio dictū parētuz ff. de pba. etiā. ⁊. ff. de libe. agno. l. j. §. iulianus. ⁊. §. de psum. afferte. ⁊. C. de rei vxo. act. l. vna. §. si liceat. ⁊ ff. de pbat. l. vlti. ff. ad carbo. l. j. §. siquis. et l. quod labeo. Jo.

Per venerabi. ¶ Difficile et multum famosum. c. ⁊ post. ab. Jobā. an. summat sic. Papa nō legitimat in temporalibus aliene iurisditioni sbiectos. b. d. ego vo latius sic summo fm intellec. qui mihi plus placet vt in rubro diuidit principaliter in duas ptes. in prima petitio. in secūda rnsio ibi: qd autē. secunda subdiuidit i quatuor. in prima pbat quinq; rationibus Qd dispensationē petitum facere pōt. in secunda ibi videbatur. ponit dissimilitudinem quam inducebat petitor quaz quinq; rōnibus improbat. in tercia probat auctoritate veteris testamēti ⁊ noui q vbiq; terrarū certis ex causis inter xpianos pōt se de tēporalibus intromittere. in quarta ibi lz petitionē exaudire noluit. qr omnis lex cōtradicebat. ab. si.

b ¶ Archiepm. nūc olim fuit sedes epalis vt. viij. q. iij. artaldus ⁊ fuit suffragane⁹ narboneñ. vt ibi.

c ¶ Habet ptātē. ex eo em q legitimat aliquē in spūalibus per consequentiā ⁊ in tēporalib⁹. put ipse papa argumentat hic. p pter hoc tamen q legitimat aliquē in spiritualibus nō pbatur q habeat iurisditiōez in tpalibus. legitimare em ptinet ad voluntariā iurisditionē. ff de offi. pcon. l. ij. item qr ad papam nihil spectat de tpalibus. §. e. cām que. ⁊. c. lator. et. §. de iudi. nouit. nisi in casib⁹. §. de fo. compe. licet. et. c. ex tenore. vt ibi dicit. ⁊ sic videt q papa q̄ ad tpalia legitimare nō possit vbi non bz tpalē iurisditionem. Ad hoc dixit Jo. q dñs papa nō bz ptātem legitimādi in tpalibus sed coipso q legitimat aliquē quo ad spūalia. ⁊ p consequēs legitimat cum quo ad tpalia que sunt minus digna. et sic legitimat p consequentiā: sed nō directe. sepe em pmittit aliquid indirecte qd nō pmittit directe. argu. iiij. q. iij. §. seryi. j. rm. ⁊. ff. de auc. tu. l. j. Jo. adhesit allegatōi quam ponit hic primo dñs papa. Sed contrariū credo. s. q dñs papa non possit legitimare aliquem ptum ad hoc vt succedat in hereditate tanq̄ legitim⁹ heres qui nō sit. dico de sua iurisditiōe tpali. sic em oēt mittere falcē in messem alienā ⁊ vsurpare alienā iurisditionē qd ē nō debet. §. de iudi. nouit ⁊. vj. q. iij. scriptū ē. et priuare aliquem iure succedendi. vnde credo q non possit legitimare nisi quo ad act⁹ spūales. tū quidā legitimationez extendūt ad bonores seculares vt per hoc intelligat esse legitimat⁹ vt possit esse iudex ⁊ habere huiusmōi bonores tēporales quos alēs bre nō posset. ⁊ in hac sententia fuerūt lau. vin. ⁊ tan.

c ¶ Non naturalib⁹ naturales large omēs appellātur pter adoptiuos ⁊ spūales. xxx q. iij. §. j. plerunq; n. illi tm q̄ ex liberis cōcubinis nascuntur. vt hic. ⁊. xxxij. q. iij. liberi. ber.

d ¶ Adulterinis. vt puta filijs pbyterorū qui cum fornicantur. adulterātur cum sint quasi mariti ecclīarū. vt. lvj. di. cenomanensem. ber.

e ¶ Presertim. i. maxime. fm Jo. fm alios pcertim. i. tantum.

f ¶ Superiorē. papa em sup oēs ē. xcvj di. duo sunt. ⁊. ix. q. iij. cuncta: et. §. de ma. et obe. solite.

g ¶ Requiratur. sup ple ptum ad tpalia.

h ¶ In minori. xcv. di. illud. xvj. q. ij. c. j. ⁊ §. de reci. ex pte. ⁊ cōuerso cui iter dicit minus ⁊ maiⁿ interdictū cēvidet. j. d sen. excō. cū illorū. ⁊. lxxxiij. di. gesta. ⁊. ff. d ser. expor. error. §. cui. ⁊. ff. de inter. ⁊ rele. l. relegatorū §. solet. ber.

i ¶ A patria potestate. liiij. dis. si seruus. et in autē. cōstit. que. di. li. a pa. po. §. palā. col la. vj. ber. k ¶ Ordinaret. liiij. distinc. si seruus. absente. et. c. ex antiquis. bern.

l ¶ Beati petri. dicebat Jo. maxime. sed tu dic tantuz vt dixi §. quia quo ad forum seculare nō pōt legitimare. nisi princeps ei permitteret. in seruo scienter ordinato secus ē. sed ipse tenet domino satisfacere. vt hic dicitur. ber.

m ¶ Per sniam. cui standum erat donec in cōtrariū pbaret. §. de re iudi. sicut. ⁊. §. de renun. in pntia. licet iniqua. ff. de iusti. ⁊ iur. l. penult. §. j. ⁊. ff. de reg. iur. res iudicata. lau.

n ¶ Separasti. quod facere nō debuit etiā si causa esset mani-

matrimoniuz qd inter eos celebratū fuerat denegasse: qr tū de sponsatio p testes legitimos cōprobata eos mrimonialit fuisse cōiuctos ondit sive desposatio ipsa fuerit de pnti vt psensuz legitimū p verba de pnti expressum copula mrimonij inter eos fuerit celebrata. sive p verba de futuro carnali copula subsecuta non tā decretali dicti predecess.

a no. que in casu dissimili loquit quā inductis pbationib⁹ innitētes te pcessisse legitimo respondem⁹ sniaz tuā auctoritate apostolica confirmantes.

I Dem nobili viro gu. mōtis pessulani.

¶ In terris eccle papa pōt libere illegitimos legitimare. in terris vero alienis n. nisi ex causis multū arduis. vel nisi in spūalibus tunc tū indirecte p quādaz cōsequentiā intelligit legitimare etiā quo ad tpalia. hoc tamē vltimū nō est sine scrupulo.

b **Per venerabilē.** f. n. arelatēn. archiepiscopū tua nobis hūilitas supplicauit. vt filios tuos legitimatiōis dignaremur titulo decorare quaten⁹ eis q̄ minus tibi succederēt nataliū obiectio nō noceret. ¶ Qd aūt sup hoc apostolica sedes plenā

c habeat ptātez ex illo videtur q diuersis causis inspectis cū quibusdaz minus legitime genitis

d non naturalibus tm sed adulterinis etiā dispēsauit: sic ad act⁹ spūales illos legitimās: vt possint in epos pmoueri: ex quo verisimilius creditur et pbabilius reputatur: vt eos ad actus legi

e timare valeant seculares presertim si pter romanos pontifices

f inter hoies supiorē aliuz nō cognoscāt qui legitimādi habeat ptātem. qr cū maior in spūalib⁹ tā prouidentia q̄z auctoritas et

g idonestas requirat qd in maiori cōcedit licitū esse videt. et in

h minori: p simile quoq; id videt posse pbari cū eoipso q aliquis ad apicem epalis dignitatis at

i tollit eximit a patria potestate. Preterea etiā si simplex eps scienter seruū alteri⁹ in pbyterum

k ordinaret lz ordinator satisfacere dño teneret. ordinatus tū iugum euaderet seruitutis. videretur siquidē monstruosuz vt q̄ legitim⁹ ad spūales fieret actiones circa seculares actus illegitimus remaneret. vnde cum in spūalibus dispensēt cōsequēter intelligit in tpalibus dispensa-

l tum. Jd autē in patrimonio beati petri libere pōt apost. se. efficere: in quo ⁊ summi pontificis auctoritatē exercet. ⁊ sūmi pncipis exequit ptātē. ¶ Videbat aūt ex eo trahere maiorē audaciā postulādi q cū rex francorū j. reginā dimiserit. ⁊ ex alia post modum superducta pueruz suscepit ⁊ puellam. et tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam ex qua filios suscepisti: sicut cū filijs regis eiusdez sic cuz tuis credebatur de benignitate ap. se. dispensandū. Verū si veritas diligēter inspicit nō res similis ⁊ valde dissimilis inuenit nam rex ipse a regina p remeñ. archiepm aplice sedis legatum

m fuit p sniam separatus. tu vo vxorem tuā a te temeritate ppria se

n parasti. ipse quoq; pusq; ad eū prohibitio de nō cōtrahēdo cuz altera puenisset aliaz supduxit: ex qua plē geminā nescit suscepisse: sed tu in contemptū ecclie

festa.j.de diuor. porro cum talis separatio fit pena que non debet inferri nisi per iudicem.xxxiij.q.ij.§.in hoc.ber.

a ¶ Non seruatū.iudiciariū.vt.ij.q.vj.§.diffinitiua.7 arg.s. de pba.qm.7.s.de elec.dudū.7.s.vt lit.non contest.accedens arg.contra.s.vt lit.nō cōte.c.j.7.c.qm.§.j.vbi dicit q ordo iudiciarius nō vsq; quaq; seruatur in causis matrimonialib⁹. sed dic cassata fuit propē hoc sententia. Illa cōtraria intelligūtur qn altera pars est absens per contumaciā tunc enim ordo iuris non seruatur per omnia. immo testes recipiuntur lite nō cōtest. 7 fertur sentencia ,ꝓter periculum fornicatiōis. vt iu.c.quoniam: sed vbi altera pars nō est absens sed p̄sens vtraq; pars.debet ordo iuris seruari. alias non valet sentencia.vt hic 7 dic cassata.i.cassa et irrita nunciata : vt.c. accedens.s.vt li.non contesta.ber.

b ¶ De trib⁹ bonis Mo.q tria sunt bona matrimonij. vt hic dicit.s.fides proles 7 sacramentū. xxvij.q.ij. omne itaq; xxxij.q.j. nō enim in sola.fides quia nullum adulterium dicitur fides thori coniugalis.vt.c.nō enim. Proles.id ē ipse deus. Sacramentum. quia nullum debet esse diuortium:vt .c. omne vbi alterum istorum non seruatur frangitur lex matrimonij. Iste non seruauit ista tria.s.fidem quia cum alia adulterium commisit. Sed rex francie non fecit hoc propter sententiam 7 q̄uis fides non seruetur matrimonium tamē durat vt hic dicitur.

c ¶ Violassz.i.dissoluisset.quia in nullo casu soluitur matrimoniū fideliū post carnalem copulam nisi in casibus.j.de diuor.gaudemus.

d ¶ Dubitari:7 sic ex futuro euentu pendet an sint iudicandi legitimi:argumen.s.de frigi.7 maleficia.c.fraternitatis.in fine Sed certe contrarium videtur si scd̄m matrimoniū contractū fuit auctoritate ecclesie ex vi sententie late.7 tolleratum fuit lite pendente super primo.filij legitimi erunt.s.eodem. perlatū 7.c.cum inter.et.c.referente.argumen.7 ita sine aliqua dispensatione legitimi erunt.ber.

e ¶ Comprobata:maxime.quia 7 si non fuerit comprobata 7 restituatur viro.nihilominus proles legitima erit nata ex secūda vxore quam auctoritate ecclesie recepit post sententiam latam vt dixi in proxima notula.sed non est verum:quia sententia non tenuit propter ordinem non seruatam.et ideo necessaria esset dispensatio si nō probaretur affinitas.ber.

f ¶ Recognoscat.de facto.de iure tamē subest romano imperio.vij.q.j.in apibus.de hoc dicitur.s.de elec.per venerabilez.

g ¶ Potuit.ff.de iuris.om.iudi.est receptum.

h ¶ Tanq̄ princeps:nota q facit aliquid non tanq̄ rex.vt.s de electi.q licet.§.penul.7.c.cum inter canonicos.7.xxiij.q.iiij. si ecclesia.in fine. 7.ff. de adop.si consul.§.j 7.ff. q cuiusq; vniuersita.item eorum. §.j. 7 ita rex erit hic actor et iudex proprij facti. 7 licet forte rex hoc facere possit.melius tamen facit . si abstinet a talibus.ff. de offici. proconsul. ne quicq̄. ne videatur prestare auctoritatem suo proprio facto.vt.s. de institu.c.vltimo.et.s.de iurepatrona . per tuas. Joban.

i ¶ Regi gratiam.qz non potuit rex legitimare suū filium. licet posset alienum.vel qz licet eum posset legitimare vt subditum. s. vt succederet alij.non tamen vt succederet sibi:argumen.viij.q.j in scripturis. 7.xxiij. q.j.didicimus.immo videtur q̄ ipse iure legitimi erant cum nati fuissent d̄ matrimonio auctoritate ecclesie cōtracto.sed nō est ita.vt.s.dictum est in notula.maxime.

k ¶ Patrimonio. illos tm̄ de patrimonio suo legitimare potest vt dictum est.s.

l ¶ Certis causis. scilicet cum requirimur et hoc ꝓbatur auctoritate deuterono . sez cum variatum est inter iudices siue ambiguum. tūc recurritur ad iudicium ecclesie. vt infra sequitur.et lz ex certis causis nō iō est ordinarius quo ad temporalia.s. de offi. ordi.pastoralis.j. rm̄.sed casualiter vt dicit litera.s.de fo.compe.licet.7.c.ex tenore.7.c.ex parte.7 ita est hic argumen.de iurisdictione distincta s.eodem.causam que.vbi de hoc.7.s.de iudi.nouit.et.s.de appella.si duobus.ber.

m ¶ Inter sanguinem:hec verba exponuntur inferius.

n ¶ Videris variari.inter iudices siue sapientes.

o ¶ Venies ad sacerdotes.argumē.q ex defectu iudicis secularis recurritur ad ecclesiasticum.s.de fo.compe.licet.7.xxiij. q.v.administratores.ber.

p ¶ Sane:hic incipit papa exponere auctoritatē deutero.

q ¶ Ex vi vocabuli.interpretatur enim noua lex antiquū.

r ¶ Reuersus. Ipse petrus.et ibi postmodum martyrium sustinuit.ij.q.vij.beatus petrus 7 paulus.

aliam superinducere attentasti. Preterea rex ipse d̄ mrimoniuz impedimētū affinitatis obiecit 7 coz̄ p̄fato archiepo testes induxit.cuius snia q̄a cassata fuit solūmodo pp iudiciariū ordinē
a non seruatū:nos post restitutionem regine alios cognitores duximus deputandos. tu xo vxori tue nihil qd̄ diuortiū induceret obiecisti cum et si fides thori
b sit vnū de tribus bonis cōiugij nō tū ipsius violatio coniugale
c vinculuz violasset. De filijs ergo eiusdē regis vtrū legitimi vl' illegitimi fuerint q̄diu pendet qō affinitatis obiecte pōt nō im
d merito dubitari. Nam si affini/
e tas fuerit cōprobata p̄dictaz re/ginā non esse regis coniugē apparebit.et p consequēs alia videbit sibi legitime copulata: et filios ei legitimos peperisse. In sup cū rex superiorē in tpalibus
f mīme recognoscat sine iuris al/terius lesione in eo se iurisditio/
g ni nostre subijcere potuit.i quo videret aliquibus q p seipm nō
h tanq̄ pater cū filijs sed tāq̄ pn/ceps cū subditis potuit dispēsare.tu aūt nosceris alijs subiacere.7 infra ¶ Ratōibus igit̄ his
i inducti regi gratiā fecimus req̄/sti.cām tam ex veteri q̄ ex no/uo testamēto trahentes q non
k solum in ecclie patrimonio sup quo plenā in temporalibus gerimus potestatē. verum etiam in
l alijs regiōibus certis causis in/spectis temporalem iurisditionem casualiter exercemus non q alieno iuri p̄iudicare velim⁹. sed quia sicut in deutrono.continetur si difficile et ambiguum apud te iudicium esse prospexe-
m ris inter sanguinem 7 sanguinē causam et causam. lepram 7 lepram. et iudicium inter portas
n videris variari venies ad sacerdotes leuitici generis 7 ad iudicem qui fuerit illo tempore qui iudicabunt tibi iudicij veritatez et facies quecunq; dixerint que presunt loco quem elegerit do-
o minus.sequerisq; eorum sententiam.qui autem superbierit no/lens obedire sacerdotis imperio.qui eo tempore ministrat domino deo tuo : decreto iudicis
p morietur . Sane cum deutero/nomiuz lex secunda interprete-
q tur ex vivocabuli comprobatur vt quod ibi decernitur in nouo testamento debet obseruari . locus enim quem elegit dominus apostoli.se.esse cognoscitur.cuz enim Petrus vrbē fugiens exiuisset volens cum dominus ad locum quem elegerat reuocare interrogat⁹ ab eo: domine quo vadis.respondit venio romam iteruz crucifigi.quod intelligēs pro se dictum ad locum ipsum protinus est reuersus. Sunt aptem sacerdotes leuitci generis fratres nostri qui nobis iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt. Is vero super eos sacerdos sl/ue iudex existit . Cui dominus inquit Petro . Quodcunq; ligaueris super terram erit liga-

a ¶ Et sanguinē: hec est expositio eius qd pmisit in auctoritate deutronomij. b ¶ Ciuile: hoc est seculare iudicium.
c ¶ Criminale: ecclesiasticū fm canones. d ¶ Precipit. xj. q.iij. absit. e ¶ Mortuus. xj. q.iij. nihil. ⁊ c. sic debet. ⁊ xxiiij. q.iij. corripiant. f ¶ Canonica. lvj. dis. c.j. ⁊ ō. de fi. pbr. c.j. ⁊ xv. q.viij. cū multe.
g ¶ Detestat. nisi cū eis fuerit dispensatū. lvj. di. cenomanēsem
h ¶ Mazeres. d bis dictū est. ō. de renun. nisi cum pridem. §. p sone. ber.
i ¶ Canone. ō. d elec. cum in cunctis.
k ¶ Etiam alimēta. C. de na. lib. autē. licz patri. ⁊ C. de incestu. nup. autē. ex cōplexu ar. ō. ō. de eo q dux. in ma. cum bñcet. sol. ibi.

Ex tenore.

¶ Sūt due ptes: in prima iudicuz consultatio: in secunda responsio ⁊ ciꝰ rō. ibi: intelligentes. Ab.
l ¶ Restitui postularet. rāq tutrix. C. qñ ma. tu. offi. fun. l. ij. et aūt. matri. olim si mater curam vel tutelaz filiorū subire volebat oportebat eam iurare q non transiret ad secundas nuptias. hodie vo remittit illud iuramentū. qz veniebant cōtra. sed renunciāt beneficio velleiani. in autē. vt sine prohibi. ma. tu. ge. §. qz mulierem. coll. viij. ⁊ pdicta autē. matri. ⁊ si cōtraxerit statim expellitur a tutela. C. e. tit. auten. sacramentū. et ō. de appel. ex pte. vbi de hoc. ber.
m ¶ Ignaraz. ergo ignorantia facit q filij sunt legitimi cēsendi. alꝰ nō essent legitimi. ⁊ ō. e. referēte. vbi de hoc. ber.
n ¶ Legitimuz. ex hꝰ patet q sufficit bona fides alterius parentis. vt filij dicantur legitimi: et si nascantur lite mota legitimi sūt Iz postea separent. vl si ante sentētiā sit conceptus. ō. e. cum inter circa huiusmodi sciaz vel ignorantiā tenendum est: vt dicitur. ō. de clandest. desponsā. cū tum ⁊ in celis. Eius vicarius q est sacerdos ineternuz fm ordinem melchisedech cōstitutus a deo iudex viuoruz et mortuorū Tria quippe distinguit iudicia.
a Primū inter sanguinem et sanguinem per quod criminale in/
b telligitur ⁊ ciuile. Ultimū inter lepram ⁊ lepram per quod eccle
c siasticum et criminale notatur. Medium inter causam et causam quod ad vtrunqz refertur. tam ecclesiasticum q̃ ciuile: in quibus cum aliquid fuerit diffi cile vel ambiguum ad iudiciuz est sedis apostolo. recurrendū cu ius sententiā qui superbiens cō
d tempserit obseruare mori preci pitur. i. p excōmunicationis sen
e tentiam velut mortuus a cōmunione fidelium separari. Paulus etiam vt plenitudinem potestatis exponeret: ad corinthios scribens ait. Nescitis quoniam angelos iudicabitis quātomagis secularia. Licet igitur cuz filijs sepedicti regis de quibꝰ an fuerit legitimi ab initio dubitatur duxerimus dispensandū. qa tamen tam lex mosaica q̃ canonica sobolem susceptam ex adul/
f terio detestatur. testāte domio.
g q manzeres ⁊ spurij vsqz in decimā generationē in ecclesiā nō
i intrabūt. canone vero vetante tales ad sacros ordines promoueri. secularibus quoqz legibus nō solū repellentibus eos a successione paterna. sed negātibus
k ipsis etiam alimenta petitōi tue non duximus annueudū.

I Dem. H. et. R. canonicis beneuentanis.

¶ Si coniugatus viuente prima in facie ecclesie cōtrahit cuz secunda hoc ignorante legitima erit eorum proles.

Ex tenore literarū vestrarum nobis innotuit. q cū G. vidua hereditatez quondaz
o Audemus. cōiunctionibus. f. paganorū siue iudeorū ad fidem postea cōuersorū. vt. ō. de cōsan. ⁊ affi. de infidelibus. ⁊ j. de diuor. gaudemus. cuius pars hec est. ber.
p ¶ Opinionem: talis opinio non legitimat sed prestat occasionem legitimādi: argu. ō. e. c. pri. ⁊ c. per venerabilem. ⁊ ff. d
l .r. mariti sui sibi et pupillo filio suo restitui postularet ps aduersa petitionē eius nitebat excludere p eo q. r. maritū ipsius vidue de adulterio genituz assere bat. ⁊ infra ¶ Intelligentes q pater pdicti. r. matrē ipius in fa
m ciem ecclesie ignarā q ipse aliaz sibi matrimonialiter copulasset duxerit in vxorem. et dum ipsa coniunx ipsius legitima putare tur dictum. r. suscepit ex eadem in fauorē prolis potius declina/
n mus memoratum. r. legitimum reputantes.

I Dem episcopo tib.

¶ Proles infidelium qui postea cōuertuntur legitima est etiam si parentes sunt in gradu prohibito lege canonica.

Audemus: et infra. Cete rū prolem de infidelium cō
o iunctionibus nontā qui secūdo tercio vel vlteriore gradu fm
p opinionem illorum matrimoniali contraxerunt affectu post fidem receptam vtilitate publica suadente legitimaz volumus reputari.

Rubrica. Qui matrimonium accusare possunt vel contra illud testificari.

A Lexander tercius parisien. episcopo.

¶ Cum agitur de federe matrimonij reo absente cōtumaciter possunt super impedimēto matrimonij recipi testes. dummodo sint legitimi. et ad dicta eorum fertur sententia.

Perlatum est q cum pater cuiusdam puelle eam cuidā ciui parisiē. nuptui tra/
q didisset. maritus post aliquot annos quibus cū vxore permāsit ꝓpter homicidiū qd cōmisit
r de ciuitate timore mortis exiuit ritu nup. qui in puincia. sed nūquid est matrimonium inter tales. videtur q sic. xxvj. di. deinde. ⁊ ō. de cōsan. ⁊ affi. de infidelibus. solutionem collige. j. de diuor. gaudemus. cuius hec est pars et decisa videtur ante illum. §. qui autem ⁊c. vt pcedat sermo de cōiūctis. de secūdis post diuortium factum ad huc viuentibus repudiatis in quibus non est matrimonium vt ibi dicitur. filij tamen eorum reputātur ab ecclesia legitimi vtilitate publica suadēte. vt alij facilius conuertātur. sed si intelligatur de filijs eorum de quibus dicitur in principio illius. c. gaudem tunc planum est. quia inter illos ē matrimonium: vt ibi patet. et sic deciditur ante. §. quia vero. quod potius credo. et filij taliuz legitimi sunt.

Rica. Qui matri. ac pos. Ulso d matrimonijs ⁊ de impedimentis eorum merito sequitur videre de separationibus et diuortijs. sed quia ad diuortia peruenitur accusationibus ⁊ testimonijs pcedentibus. ideo tractaturus autor de diuortijs premisit istam rubricam qui matrimonium accusare possunt et contra ipm testificari. ab. si.

Perlatum.

¶ Cōmunis diuisio secunda ps ibi: ceterum. ab.
q ¶ Aliquot annos sed de quot annis intelligis: pōt dici q de duobus: quia pluralis locutio duorū numero contenta ē. iiij. q. iij. ver. vbi numerꝰ ff. de ver. sig. inter illā in fi. ⁊ ff. de manu. te. libertas. §. vlti. ⁊ ff. de testi. vbi numerus.
r ¶ Exiuit. nōne illa eum sequi tenebat. quod videt. xiij. q. ij. vna quecqz. ⁊ xxxiij. questio. ij: si quis incuitabili. Et pōt dici q tenebatur. quia ibi remanere non poterat iusta ⁊c causa nisi forte vagabundus discurreret. quia tunc non posset ipsum sequi

argu.ff.de opc.li.quod nisi.§.et prouincia.ber.

a ¶ Manifestum: ita q̃ notorium.als non bene sequerek aut legitimi ꝛc.qz quod manifestũ ē ꝓbatur.xj.q.iij.eoꝝ.qui.in fi.

b ¶ Legitimi: fm qd̃ traditur.j.e.cum in tua.ber.

c ¶ Testes.ergo altera parte absente. ⁊ non per contumaciã testes recipiunt li.nõ contesta.Et sententia fertur.vt dicit. Mam ordo iuris in casu isto nõ est vsquequaq̃ seruandus.s̃.vt li.nõ cõte.c.j.Sed cõtra.s̃.vt lit.non cõte.quoniaz.§.ij.cum iste nõ sit absens per cõtumaciam vt ibi.possz dici: q̃ cũ iste ꝓpter culpã suam absens fuerit nec posset inueniri illa culpa loco contumacie habetur: vt contra eum ꝓcedatur nec debeat mulieri obesse que in culpa nõ fuit. iniquũ est enim alium alterius odio ꝑgrauari. C. de inoffi.testa. si quis in suo.ad fi.nec ꝓpter hoc ius mulieris debet perire.maxime cũ habeat legitimos testes ⁊ accusatores. et tanto tpe fuerit expectatus. ⁊ cum diligentia requisitus.vnde ꝓcedi potuit cõtra illuz ⁊ illa decre.quoniam nõ ꝗdicit si tu bene videas illaz: quia ibi dicitur cum sine culpa sit absens ⁊ non malitiosa voluntate: hic ergo culpa et malicia faciẽtibus est absens.

nunc aũt dicik posse probare.q̃ pater puelle eum de sacro fonte leuauit:sed literis tuis quesitus nondũ potuit inueniri licz quinquennium sit transactũ:⁊ infra.

a ¶ Leterũ consul.t.t.r.q̃ si manifestum est qd̃ asseritur aut le/

b gitimi accusatores et testes ap/

c pareãt:postq̃ iuuenis fuerit cũ omni diligentia requisitus etiã si nequiuerit inueniri testes recipere poteris: ⁊ fine canonico iudiciũ terminare.

¶ Clemens tercius.

¶ Accusatio ⁊ testimoniũ in cã matrimoniali personaliter ⁊ nõ per literas fieri debent.

d Nobis est quesitũ vtruz aliqui sup accusatiõe matrimonij nihil voce ꝓpria deproMentes debeant ꝑ solã chartule prescriptionem admitti. ¶ Ad hoc respondemus q̃ in talibus

e nisi q̃tuz ad presumptionẽ nullius momenti est cõscriptio quo ad sententiam proferendam.nisi alia legitima adminicula suffragentur.

¶ Clemens papa florentino episcopo.

suos. Ipsa vo mulier conuenta excipiebat de consanguinitate ad quam probandã inducebat suos consanguineos querebat an isti essent admittendi. ⁊ respondetur vt in litera. Ab.

f ¶ Antiqua cõsuetudine: Mo.q̃ antiqua consuetudo ꝓ lege seruanda est.xj.di.in bis.⁊.xij.di.diuturni.⁊.ix.q.iij.cõquestus ⁊ mos fidelissime vetustatis seruãdus est. C.de testam.testamẽta: et hec consuetudo seruatur quo ad parẽtes.tamẽ in matrimonio cõiungendi fallit cum alter est superioz nobilitate potẽtia vel diuitijs parentes inferiores non admittũtur pro matrimonio cõiungendo.supra de testi.super eo:quia suspectum est tunc testimoniũ illozuz.sed hec decre. non videtur loqui in eo casu. vt dicitur infra.

¶ In causa matrimoniali sup consanguinitate ⁊ contractu testificari possunt consanguinei ⁊ parentes.

Idek nobis:⁊ infra. Qd̃ parentes frẽs et cognati vtriusq̃ sexus in testificatiõe suorum ad matrimoniũ coniungẽdum vel dirimendũ admittan/

f tur: tam antiqua consuetudine

s q̃ legibus approbatur. ¶ Ideo em̃ maxime parentes ⁊ si defuerint parentes ꝓximiores admit

b tuntur:qm̃ vnusquisq̃ suaz genealogiam cum testibus ⁊ chartis:tum etiã ex recitatione maiorum scire laborat. qui em̃ melius recipi debent q̃ illi qui me

i lius sciunt ⁊ quorũ est interesse. ita vt si non interfuerint et consensum non adhibuerint fm le/

k ges nullum fiat matrimonium.

l ¶ Quod vero legitur pater nõ recipiatur in causa filij nec filius in causa patris in criminalibus causis et contractibus ve/

m rum est in matrimonio vero cõiungendo et disiungendo ex ipsius coniugij prerogatiua:⁊ ꝗa

n fauorabilis res est: Congrue

gi.ff.de ope.li.quod nisi.§.et prouincia.ber.

a ¶ Manifestum: ita q̃ notorium.als non bene sequerek aut legitimi ꝛc.qz quod manifestũ ē ꝓbatur.xj.q.iij.eoꝝ.qui.in fi.

b ¶ Legitimi: fm qd̃ traditur.j.e.cum in tua.ber.

c ¶ Testes.ergo altera parte absente. ⁊ non per contumaciã testes recipiunt li.nõ contesta.Et sententia fertur.vt dicit. Mam ordo iuris in casu isto nõ est vsquequaq̃ seruandus.s̃.vt li.nõ cõte.c.j.Sed cõtra.s̃.vt lit.non cõte.quoniaz.§.ij.cum iste nõ sit absens per cõtumaciam vt ibi.possz dici: q̃ cũ iste ꝓpter culpã suam absens fuerit nec posset inueniri illa culpa loco contumacie habetur: vt contra eum ꝓcedatur nec debeat mulieri obesse que in culpa nõ fuit. iniquũ est enim alium alterius odio ꝑgrauari. C. de inoffi.testa. si quis in suo.ad fi.nec ꝓpter hoc ius mulieris debet perire.maxime cũ habeat legitimos testes ⁊ accusatores. et tanto tpe fuerit expectatus. ⁊ cum diligentia requisitus.vnde ꝓcedi potuit cõtra illuz ⁊ illa decre.quoniam nõ ꝗdicit si tu bene videas illaz: quia ibi dicitur cum sine culpa sit absens ⁊ non malitiosa voluntate: hic ergo culpa et malicia faciẽtibus est absens.

sed presumptio in hoc videtur contra mulierem.q̃ eo presente tanto tempore tacuit sed presumptio tollitur.si testes ⁊ accusatores legitimi sunt.prout dicitur.j.eo.cum tua. Quidã dicunt q̃ corrigitur per illam decre.quoniam.⁊ ei standum est.itez sic contra videtur.supra titu.proxi.perlatum.sed ibi non agit̃ an sententia tenuerit vel nõ sed an filij legitimi essent.ber.

Nobis. ¶ In prima parte ponit̃ questio. In secunda repulsio ibi.ad hoc.ab. d ¶ Accusatiõe.licet litera ista videatur intelligẽda de accusatore tamẽ de teste potius intelligitur.de vtroq̃ tamen est verũ.de accusatore habemus.ij.q.vlti.ꝑscripta.qd̃ est de teste verum similiter testibus em̃ ⁊ non testimonijs est credẽdũ.iij.q.ix.testes.⁊.s̃.de coba.cle.⁊ mu. tua nos ⁊ q̃ debeat itelligi de teste colligitur ex illa lra nisi q̃tũ ad presumptiouẽ ꝛc.quia sententia ad dicta testium ꝓfertur non ad dicta accusatoris. e ¶ Ad presumptionẽ. Nota q̃ ꝑsumptio non probat nisi sit violenta.xxxij.q.j.dixit.⁊.ij.q.j.primo. ⁊ hoc est regulare.ff.de testi.l.iij.§.idem diuus.⁊.iij.q.ix.testes ⁊.s̃.de cohabi.cle.et mu.tua. tamen presumptio coadiuuat si adsint alia suffragia.s̃.de succe.abintesta.cuz dilectus. et.s̃.de testi.preterea.et.s̃.de presump.illud.⁊.c.iij.⁊ propter presumptionẽ defertur iuramentum quandoq̃ actori quãdoq̃ reo.vt s̃.de iureiuran.c.vltimo.hic vero contra matrimoniũ nõ defertur iuramentũ.s̃.de eo qui cogno.consang. vx.suc. super eo.b.

Idetur nobis. ¶ Tria facit.prima ponit dictum. secũda ibi:ideo ipius rõnes.tercia ibi.quod vo soluit contrarium quoddã.⁊ incipe sic ponere casum. Ticius petebat quandam in vxorem ⁊ ad probandum cõtractũ inducebat parẽtes

f ¶ Antiqua cõsuetudine: Mo.q̃ antiqua consuetudo ꝓ lege seruanda est.xj.di.in bis.⁊.xij.di.diuturni.⁊.ix.q.iij.cõquestus ⁊ mos fidelissime vetustatis seruãdus est. C.de testam.testamẽta: et hec consuetudo seruatur quo ad parẽtes.tamẽ in matrimonio cõiungendi fallit cum alter est superioz nobilitate potẽtia vel diuitijs parentes inferiores non admittũtur pro matrimonio cõiungendo.supra de testi.super eo:quia suspectum est tunc testimoniũ illozuz.sed hec decre. non videtur loqui in eo casu. vt dicitur infra.

g ¶ Legibus. i.canonibus.sic.xxxj.di.nicena:⁊ loquik de illis canonibus.xxxv.q.vj.c.j.⁊.ij.⁊ sic tam de consuetudine approbata q̃ fm canones admittuntur. Si vis intelligere de legib⁹ciuilib⁹ dicas q̃ ad probandũ q̃ matrimonium contrahi possit nõ obstãte cõsanguinitate.vel ad dirimendum matrimoniuz propter cõsanguinitatem est argumentandum.q̃ parentes et consanguinei sint admittẽdi.q̃a melius sciunt suã proximitatem q̃ extranei.C.de in integ.resti.mi.de tutela.et.C.de libe.causa.si filium.⁊.ff.de proba.etiam.⁊ q̃ alijs preferank est argumentũ.ff.de adul.si maritus.

b ¶ Genealogiã:hec est ratio quare huiusmodi ꝑsone admittantur ⁊ alijs preferantur.xxxv.q.vj.c.j.⁊.ij.ber.

i ¶ Sciunt consanguinitatẽ.s.⁊ per hoc videtur q̃ nõ loquik de testimonio ferẽdo pro ipso consensu.quia si extraneis interesset eque bene sciret sicut pater ⁊ mater an consensissent tunc adinuicem.sed litera sequens bene innuit de ipso consensu.

k ¶ Nullum.xxx.q.v.aliter.⁊.ff.de ritu nup.l.ij.

l ¶ Non recipiatur.iiij.q.iij.§.item testis idoneus.et.ff.de testi.l.testis idoneus.

m ¶ Coniungendo:ex hoc videtur q̃ ad probandũ matrimonium esse contractum admittantur parentes. et inducitur ad hoc a pluribus.si.s̃.de testi.super eo.sed non loquitur in eo casu.sed q̃ dicit in coniungendo.intellige si diceretur q̃ essent cõsanguinei.qui contrahere voluit vel fama esset de hoc. pater ⁊ mater ⁊ consanguinei admittuntur ad probandũ consanguinitatem.supra de spon.cum in tua:intelligi loqui hãc decre.quãdo propter consanguinitatẽ tantũ dicitur q̃ non possunt coniungi.et quando propter consanguinitatem debent separari.⁊ hoc etiam satis colligitur ex rubri.consueuit tamen inducit: q̃ pater et mater admittuntur ad probandum ad ipsum contractum matrimoniũ.quod verum est fm distinctionẽ illius decretalis super eo.Ber.

n ¶ Fauorabilis.s̃.de cõ.ap.c.vlti.vbi de hoc.et argu.ff.de regu.iur.in ambiguis.et.s̃.de appel.dilecte.in fi.

Fusupēr. ¶ In prima parte ponit cōsultatio. in secūda respo sio ibi: in hoc. ab. si. a ¶ Probat. i. pbare intendit iuxta illud. est mihi p facto sepe qd ee pōt. b ¶ Fama. tales enim dicūt testes esse sine omni suspitiōe infamie. ij. q. vj. testes c ¶ Cum potuit. si ens semp inuita detēta fuisset. ⁊ verbo ⁊ facto contradixisset. audiret qncunq postea ar. xxj. q. iij. prima. sed ex tpe psumit contra istam sic. ē. de spō. ad id qd. ⁊ ar. j. q. j. pstat d ¶ Anno. xij. in muliere. ff. de rit. nup. minorem. ⁊. xiij. in viro. ē. de despon. impu. attestationes.

e ¶ Carnali copule: ex quo enim carnali copule consensit. omnis violenta sublata intelligitur ⁊ matrimoniū tenet. ē. de despon. im pub. de illis. ē. de eo q̄ dux. in matri. quā pol. c. ij. ⁊. ē. de spon. veniens: et ita ratibabitio confirmat siue validū facit quod ab initio ñ valebat. supra de reg. cum virum.

Significante. ¶ In pma parte ponitur facti narratio. in scda cause commissio ibi: cum. ab.

f ¶ Malicijs. ff. de rei vē. in fundo. ⁊. ff. d arbi. ita demū. ⁊. ē. de rescrip. sedes apostolica. qnqz tamē audit qui non facit: nisi vt noceat. vt dixit. l. arg. inducit. C. de nat. lib. autē. licet. sicut et prior penitentia ficta nō pdest. ⁊ tñ aufert vsū sequentis. de pe. dist. iij. in solicibus.

g ¶ Repellētes. no. q reppellitur accusator propter turpem q̄stum. si. ij. q. j. prohibentur. item repellit si infra tempus statutum non accusauerit j. e. c. pri. nisi iusta de causa. vt ibi. et ē ar. q symonia cōmitti possit in matrimonio cuz sit spirituale. Sed contradici cōsueuit. q ibi gratia cōfertur.

admittuntur.

I Dem.

¶ Inuita despōsata postea spōte cognita contra matrimoniuz non auditur.

Fusup adiecisti q aliquis cum quadā innubili puella cōtraxit que tandē etatis metas attingens ab illo pluries cognita contra matrimoniū pclamauit: asserens se semper ab initio dissensisse: qd p testes pbat

a tio dissensisse: qd p testes pbat

b fama ⁊ conuersatione pclaros.

¶ In hoc itaqz casu sentim q aduersus mrimoniū audiri nō debet que ante cognitionem sui legitimū annum attingens. cuz

c potuit minime reclamauit: sicut enim ante legitimuz consensum

d qui in duodecimo anno spectatur: potuit dissentire: sic postq̄ legitimo tpe accedente semel etiam copule carnali consensit: ex

e ratibabitione sibi super hoc silētiū non ambigitur indixisse.

I Innocentius tercius archiepiscopo preposito ⁊ pori sancte marie de alboneñ. genueñ.

¶ Repellitur accusans matrimonium propter questum.

Significante. A. de canula nostro est apostolatui declaratum q cum. N. duxisset legitime in vxorem. S. mater ipsius nisa est matrimoniuz accusare vt ab eo pecuniam extorqueret. ⁊ licet intellectui suo prauua non possint opera responderi: nihilominus vult habere pecuniam vt ab accusatione desistat. ¶ Cum igitur non sit malicijs hominum indulgendum. mandamus quatenus si est ita

l ¶ In annis: sed quomodo potest hoc esse q iste in talib annis denunciationē factam non comprehēdat: et ad impedimētum contrahenduz abilis videatur. quia videtur q impedimētum debeat scire tempore contracti matrimonij. sed potest esse q tunc nesciebat. Nec sufficiebat etas ad hoc. sicut nec ad cōprehensionem denunciationis et tamē postea potuit scire impedimentum. vt infra sequitur: tamen tempore denunciationis ei etas sufficere non valebat: quia etas illa nescit quid videat. C de fal. mo. l. j. et argu. ē. de spon. tue fraternitatis.

ipsam ab accusatione matrimo

e nij repellentes eidem super hoc silentiū imponatis.

I Dem.

¶ Repellitur ab accusatōe matrimonij. qui denūciationis tē/pore tacuit. nisi denunciationez pbabiliter ignorauit. vel iuret de nouo didicisse. ⁊ q non ob/iecit illam malitiose.

Cum i tua diocesi: et infra si vero post contractū matrimoniuz aliquis appareat accusator cū nō proderirit in publicuz

b quādo banna fm cōsuetudinē i ecclesijs edebantur. vtrum vox sue debeat accusatiōis admitti. merito queri potest. ¶ Super q̄ sic duximus distinguenduz q si tpe denūciationis premisse his qui iā coniunctos impetit extra diocesim existebat: vel alias de

i nūciatio non potuit ad eius noticiā peruenire. vtputa si nimie

k infirmitatis feruore laborās sane mentis patiebatur exiliū: vl

l in annis tā teneris constitutus. q ad cōprehensionē taliuz eius etas sufficere non valebat. seu alia causa legitima fuerit impeditus: eius occasio debet audiri. ¶ Alioquin cū rationabilit

m psumatur. q denunciationē publice factā idem existens in ipsa diocesi minime ignorauit tanq̄z

n suspectus est proculdubio repellēdus. ¶ Nisi ppio firmauerit

o iuramēto q postea didicerit ea q̄ obiecerit ⁊ ad h ex malicia nō pcedit: qr tūc ēt si didicisset ab illis q̄ denūciatiōis tpe fluerūt claudi non debet eisdem aditus accusandi: quoniā ⁊ si ab ipeti/

m ¶ Publice. ⁊ ideo nullus potest ignorare. xv. dist. quod dicitis: ⁊. xij. q. ij. qui ⁊ humanis. ⁊. ē. de postu. c. j. argu. lxxxij. di. pro posuisti. ber.

n ¶ Repellendus: ⁊ ita qui infra tempus constitutum non proponit ius suuz postea repellitur et ab accusatione et testimonio argumē. ē. de clan. de sponsa. cum inhibitio a contrario: et. C. de ingenu. diffamari. et. ē. de probatio. licet. Sed nunquid admittuntur ad denunciandum: videtur q sic. cū ⁊ iuramentum ei non obstaret. ē. de iureiuran. quemadmodum ⁊ argumen. ē. de cog. spiri. tua: dicas q nō est admittendus cum sit suspectus vt hic dicit: et suspecte persone remoueantur a denunciatione sicut ab accusatione. j. de accusatio. dilectus filius: et. ē. de symo. cum in tua: nam cui vna via aliquid prohibetur: alia via ad idem non debet admitti. ē. de p curato. tue. cum suis concordant. ibi positis: ⁊ ita taciturnitas nocet accusare volenti: nisi forte tacuit. quia non habuit tūc probationem. ij. questione. vij. plericq: ⁊ ideo dixi forte. q licet tūc non haberet testes. ipsemet potuit impedire matrimoniū contrahendum. vñ nō prodest q propter hoc tacuit. ē. de sponsal. preterea. ⁊. ē. de testibus. super eo. ⁊ sola fama impedit matrimonium. ē. de consanguinita. ⁊ affinita. c. ij. taciturnitas vero ipsorum contrahentium non preiudicat eis. argumen. ē. de restitutio. spoliato. ex conquestione. et. ē. de clandestina. desponsatio. cum inhibitio. ⁊. j. de senten. excō. inquisitioni.

o ¶ Juramento: sic. ē. de testi. presentium. et. ē. de excepti. pastoralis. Item no. hic. q plus valet iuramentum vnius q̄z presumptio iuris: quia per istud iuramentum eliditur iuris psumptio. xxxv. q. iij. extraordinaria. Ber.

Cum in tua. ¶ Primo ponit questio. Secundo distinguens solutio ibi: super quo. Et secundum membrū ibi. alioquin. Tercio excipit ibi. Nisi. Abbas siculus.

b ¶ Consuetudinem: Nec consuetudo cōsona fuit iuri. vnde hodie pro iure cōmuni statuitur. qua omissa si postea impedimentum appareat filij non erunt legitimi. ē. de clan. desponsatio. cum in tua. que est pars istius et ei cōtinuatur in integra.

i ¶ Non potuit: quia erat in remotis partibus sim. xvij. questione. ij. si quis incognitus.

k ¶ Feruore. xv. q. j. illa. ⁊. xvij. q. j. gonsaldus. ⁊. ē. de regula. sunt tenor. Ber.

c ¶ Excluderet. hic habes q̃ aliquis admittit̃ ad accusandu3 ruius auctor repellit̃, secus est in testib9. ē. de testi. l3. ⁊. j. de beic. fraternitatis. ar. Sed que est ratio diuersitatis. dic q̃ aliud ē n accusatore ⁊ aliud in teste. modicū ꝓiudiciu3 fit. si a ccusator admittitur cuius auctor repellit̃ ꝓter culpā ꝓpriā. ⁊ iste culpabilis nō existit ⁊ ad dictum accusatoris nulla fit cōdemnatio nisi adsint legitimi testes sed ad dictu3 testis q̃ cōdemnat̃. ⁊ iō debēt esse tales auctores vt ipsorū dicta sufficerēt ad hoc vt illi admittātur q̃ causam habuerunt ab eis. arg. C. de acquirē. pos. vicia. sed nunq̃d statim elapso termio obstabit talis taciturnitas. videtur q̃ incōtinenti nisi infra terminum accuset xxxij. q. ij. mulier. arg. ē. de ofi. dele. cū olim ff. de le. ij. cum quidam in fi. ⁊. ff. ad. mace. si filius: argu. contra. xx. q. ij. puella. vbi vsq̃ ad annum ⁊ diem tutores ⁊ parētes puelle que sacrū velamen assumpsit. contradicere possunt vltra non vt ibi saltem vsq̃ ad decē dies. ff. de cōstit. pecu. promissor. et. C quō ⁊ q̃n iudex. ab eo Jo. dixit q̃ taciturnitas ista cū quodā temperamēto intelligere debet. ar. ff. de solu. q̃d dicimus. et. ff. ex qui. cau. ma. ab hostibus. §. vlti. ⁊ benefacit ad hoc. ē. de loca. c. pe. et vl. ego credo q̃ ꝓdiu res est integra. q̃ pōt admiti. cōtracto vero matrimonio de ꝓsenti non videt audiendus tanq̃ suspectus si potuit infra tēpus ꝓcedere ⁊ denunciare impedimētum.

tione hmōi culpa de silentio tali cōtracta illos excluderet: iste tamen amoueri nequiret cū culpabilis non existat.

a

Rubrica. De diuortijs.

Ex concilio apud vrmatiam.

¶ Homicidiū necessariu3 si priuat spe cōiugij sed machinatio in mortem coniugis sic.

Si qua mulier in mortem mariti sui cū alijs cōsiliata est. ⁊ ipse aliquē illorū se defendēdo occiderit pōt ipe post mortē vxoris si voluerit alia3 ducere.

b ipsa autē insidiatrix pnie absq̃ spe coniugij stet subiecta.

Lex. tercius.

¶ Coniuges ꝓpter alteri9 crimē non separant̃ nisi spiualiter fornicentur. ⁊ tunc durat coniugium eis etiam separatis.

Quesiuit a nobis: ⁊ infra. nos itaq̃. t. rūdemus. q̃

c mulier ꝓ furto vel alio crimine viri sui nisi fidei sue religionem corrūpere velit ab eo separi non debet. ¶ Verū si cōiugē suā ad infidelitatis maleficiū contraxerit a viro poterit separari ita q̃

d ei nubere alij non licebit: q̃ licꝫ

e separētur semp tñ cōiuges erūt

f ¶ In viris quoq̃ pnitis sententie forma seruetur.

I Dem ambieñ. epo.

¶ Vir si pōt dimittere vxorem sine iudicio ecclie etiam pp impedimētum parētele notorium hoc dicit primo. Si fama refert impedimētu3 cōiugij etiā nemine opponēte. episcopus ex officio suo pōt de eo inquirere. Si vero ipedimentū est notorium pōt eps ex officio suo matrimonium separare hoc secundo.

Porro de comite pontini q̃ b. vxorem suam absq̃ iudicio ecclesie dimisit: quia eam cognatam fuisse vxoris defunc/te proponit: prudentia tua cognoscat: q̃ si etiam parētela eēt

g publica et notoria absq̃ iudicio

b ecclesie ab ea separari non potuit. quare ipsum ad eam recipien

i dam que petit restitutionem ipsius districte compellas: quam si recipere noluerit eum et super

k inductam vinculo excommunicationis astringas. ¶ Preterea de. h. qui cognatam suaꝫ duxit vxorem Respondemus: q̃ non apparentibus accusatori/bus et parentela manifesta seu

l publica existente quod credibi/le non est: nisi essent in primo

m gradu vel secundo: tui officij in

n terest metrimonia illa adhibita grauitate dissoluere qui illicite contracta noscuntur.

I Dem.

¶ Repellitur vxor petens restitutionē mariti. si notorie forni/cata est ⁊ maritus cōtinuit.

Significasti q̃ quidam vxore sua sine iudicio ecclesie dimissa: ꝓ eo q̃ suggestum sibi fuerat ipsam incestum cum quodam cōsanguineo suo cōmisisse

in vlris. ab. c ¶ Vel alio crimine. ꝓ nullo crimine pōt vir dimittere vxorē vel vxor virū vel ꝓ aliquo q̃d ei ꝓtingat. xxxij. q. j. in cōiugio. ⁊. q. v. si quis vxorē. ꝓcepit. ꝓceptū. ⁊. q. vij. oēs causatiōes nisi ꝓ crimine fornicatiōis. vt in. c. ꝓdictis. vel ꝓ spiuali fornicatiōe. xxviij. q. j. idolatria. ⁊ hic etiam si viro suo mortem machinet̃. ē. c. pri. et si talis turpis cōditio in matrimonio apponatur si furtū feceris. ꝓ nō adiecta habet̃. ē. de condi. ap. c. vlti.

d ¶ Non licebit: cuꝫ mrimoniū eorū sit ratū ⁊ cōsūmatu3. secus est dr mrimonio infideliū. j. e. quanto. ⁊. c. gaudem9 e ¶ Coniuges erunt q̃d vinculū cōiugij semel habitum nunq̃ amittit̃ viuētibus ꝓiugibus etiam separatis. xxvij. q. vij. c. ij. ⁊. iij. sicut nec baptisma vel ordo. j. q. j. q̃ quidā. ver. cum videamus. f ¶ In viris. q̃ vir ⁊ vxor nō ad imparia iudicātur xxxij. q. j. siquis vxorē ⁊. q. v. ꝓcepit. ⁊. q. vij. aplus. lau.

Porro. ¶ Sūt duo dicta. secū dū ibi. ꝓterea. ab. si.

g ¶ Notoria. ar. q̃ l notorijs seruādus est ordo iuris. ar. xj. q. iij. cor. ⁊. xxiij. q. j. pudēda. in fin. ⁊. iij. q. v. q̃ suspecti. arg. ē. ij. q. j. de manifesta. ⁊. j. ē ac cu. euidentia. et. ē. de iureiur. ad nostram. ⁊ ff. ad. l. aquil. pinde i fi. sol. quo ad sentētiā sp̃ seruandus est ordo iuris q̃tū ad alia nō.

h ¶ Separi. xxxiij. q ij. seclarcs. xxxv. q. vj. multor. ⁊ ē rō quare q̃ snia diuortij pena est. ⁊ pena nō est inferenda nisi per iudicē. xxxiij. q. ij. §. in hoc. et C. vt nemo ius si. dis.

Rica. De diuortijs. Cōtinua, vt in precedēti ti. vel pōt sic continuari. ē. visum est qualiter mrimonia cōiungant̃ et qualiter accusentur merito restat videre qualiter diuidant̃. ⁊ scias q̃ diuortiū fit dupliciter primo quo ad substantiā vinculi matrimonialis vt quādo separat̃ matrimoniū ꝓpter ipedimētū ꝓpetuū q̃ fit q̃ ad thor ⁊ mutuā seruitutē vel pp adulteriū ꝓiugū. ab.

Si qua voluerit. q̃ ꝓtum ad hoc quo minus contrahere possit post mortē vxoris cum tale homicidium directe nō fuerit voluntariū non impedit. ⁊ homicidiū nō impedit matrimoniū ꝓhendū nisi in casibus xxxiij. q. ij. interfectores. ⁊. ca. admonere. ⁊. j. de pe. ⁊ re. c. ij. nisi sint iuuenes: vt. c. interfectores. ⁊. e. cā in adolescētia. ⁊ tunc dispēsatiue. b ¶ Insidiatrix. l3 mulier ista nō fuit cōsecuta effectū nihilominus punit̃ quo ad. l. cōiugij. ⁊ est ar. q̃ conatus sine effectu punit̃. si. l3. di. siquis post. ⁊ de pe. di. j. siquis cū telo. ⁊. ē. de biga. nuper. ⁊. c. vl. ⁊ arg. ē. ē. de spon. c. vlt. cum suis

Quesiuit. ¶ Sunt tria dicta. secundū ibi. verū. terciū ibi

cōcor. ibi positis. vbi de hoc. tñ si cōtraheret teneret.

p totū. ⁊. C. de iudeis. nullus. i ¶ Petit restitutionē. restō. n. faciēda est. ē. de offi. dele. cūm mrimonij. ⁊. ē. de resti. spo. ex cōquestiōe. ⁊. ē. vt lit. nō cōte. accedens. ij. in fi. ar. ē. ē. d resti. spo. lras. vbi dicit q̃ si ꝓbatiōes incōtinenti sunt parate nō est faciēda restitutio ergo multomin9 est faciēda ibi notoriū est impedimētum. vt hic. dic q̃ faciēda est ꝓterq̃ ad carnalē copulam vt intelligas istam decre. ꝓm illā. k ¶ Supinductaꝫ. sic. ē. de spon. veniēs. l ¶ Seu publica. ⁊ si manifesta nō esset vel publica. dūmodo fama esset q̃ cōsanguinei in gradu ꝓhibito ex officio suo posset eps inquirere ⁊ cōpellere vt quicunq̃ veritatem sciret ꝓhibeat testimoniū. xxxv. q. vj. eps in sinodo. ⁊. ē. de testi. cog. ꝓterea. ⁊. ē. de offi. or. c. j. ⁊. ij. n. j. deus omnipotēs. immo quilibet tenet̃ denunciare ecclie. ē. de cog. spi. tua.

m ¶ Vel secūdo. ⁊ ita videtur q̃ consanguinitas vltra secundum gradum non posset esse notoria. sed fama esse publica potest. xxxv. q. vj. si duo.

Sn ¶ Interest. i. ad ecclesiam pertinet.

Significasti. ¶ Cōis diuisio. s cōa ꝓs ibi. cōsultatiōi. ab.

a ¶ Materiā. qd videt qz ipse dedit ei materiā adulterādi q̄re sibi iputet vir. ar. xxij. q. ij. si tu abstines. z. ff. de mino. cū mādato. ff. so. ma. si mulier. qd magister Io. fauentinus concedebat. qz qui occasionē damni dat damnū dedisse videt. l. di. stu deat sepe. z. ff. ad. l. aqui. q occidit. §. in hac. et. j. de dam. dat. c. vl. in fi. z argu. ad hoc s. de eo qui cog. psan. vx. sue. sup eo. z. c. discretionē. sed cōtrariū est verū qz mulier ad hoc nulla cōditiōe debet adduci. xxxij. q. v. ita ne. nec est ignoscēdum ei q ptextu paupertatis turpissimam vitam ducit. ff. de ritu nup. palam. §. nō est nec obstat si replicaret etiā illa. ff. de adul. l. j. §. si publico: nisi eam inuitam tradidisset adulterandā. tunc non posset ei obijcere adulteriū. vt in decre. discretionē. sed pone q mulier recessit a viro auctoritate ppria. et nihilominus petit restitui. videtur q nō sit audiēda. quia ipsa nō fuit eiecta. sed ipsa se eiecit. dicas q ē audiēda. qz eo ipso q rediens nō admittitur spoliata. intelligitur. ff. de acqui. pos. clam possidere. §. vlt. z. l. si id qd. §. vlt. z. ff. de vi z vi ar. l. j. §. siue aūt. sed nūquid pōt petere a viro expensas q̄s fecit postq̄ ipsa recessit ab ipo nō credo cū maritus ipsam nō expulerit. sed si eam reuertentē nō admittat

vinculo fuit pp hoc excōicatio/nis astrictus verū mulier nō cōtinuit. sed sobolē de alio viro suscepit. nec minus postulat viro restitui asserens se ab ipso iniu/
a ste dimissam. z eundē sibi materiā adulterandi dedisse. ¶ Con
b sul. t. t. r. qd si notoriū est mulierē ipam adulteriuz cōmisisse ad
c eā recipiendam pfatus vir cogi nō dz nisi constaret ipm cuz alia adulteriū commisisse.

I Dem.

¶ Matrimoniū separat pp adulteriuz mlieris z si vir postea fornicet reintegrat. Et est bonus casus z multum allegabilis.

EX lītis tuis accepimus q̄ v. quandā duxit vxorē q̄ paucis tpibus fuere concordes pponebat. n. idem. v. q illam p violentiā sibi illatam metu etiā mediante duxisset. et infra. Tādem vir vxorē suā super crimine fornicationis i iure conuenit que nescit quo ducta spū cepit publice cōfiteri. qd cū vir negaret ei in necessarijs puidere cri/
b mē cōpulsa ē incurrere memoratū. cunq diligentius a te fuisset
e admonita ne ad suggestionem alicuius illud tāturpe ꝗ se ponneret ipsa id manifestius asserebat. Sane tu pnuocato capitulo tuo cū ex eorūdē psilio vtriq p uatim cōtinentiā iniunxeris ob seruandā ita q caste viuerēt ab
f inuicē segregati. memorat. v. furtim cū alia sponsalia z nuptias temere celebrauit. verum cū factū inqrere laborares supradictus. v. seriem rei explicās et exponens ad audientiā nostrā dē appellasse. ¶ Cūm. F. T. mandamus q̄tenus si res ita pcessit p̄taxatū virū ad legitimā vxorez
g redire compellas.

VRbanus tercius florentino episcopo.

¶ Si vxor a viro lapso in heresim ppria auctoritate diuertit ad eū reuersum redire cōpellit secus si iudicium ecclesie a eo fuisset separata.

QE illa q̄ viro suo labente in heresim ipius cōsortiū sine iudicio ecclie declinauit. vt nobis q mlier maxie si ea intentione discessit vt lapsus in here/
b sim tedio piter z cōfusione affect se ab erroze suo puertet ei cū
i reuersus fuerit est reddēda que ri possit. qz nō posset probare errorē. f ¶ Inuicem segregati. Ex hoc videt q snia diuortij lata fuit cum de consilio capituli hoc videat fecisse que sine cōsilio capituli fieri nō debet. xv. q. vij. eps nullius. z. lxxxvj. di. si quid vo. Et est notādū q delictū supueniens rei iudicate pīudicat ei p quo lata est snia. qd verū est etiaz si iurassent se vlterius non repetituros: arg. s. de iurciur. tua nos.

g ¶ Redire cōpellat qz nō continuit fm q ei fuit iniuncti. et ido eam recipere cōpellit s. c. pri. z. xxxij. q. vj. nihil. sed snia lata fuit hic vt videtur propter adulteriū. Nunquid poterat vir eaz sibi reconciliare inuitā et videtur q sic. arg. C. de le. qd fauore. innocēs enim nō priuatur seruitute quā dz in eo q̄ peccauit. C. de adul. auten. sed hodie. vnde vir pōt etiā illā adulterā sibi reconciliare si vult. s. de cōuer. cōiugandis. z ar. de excep. rei iudi. euidēter. pena. n. nō pstat emunitatē. ff. de interdi. et rele. l. relegatū. §. vlt. preterea vir solummodo fuit absolutus a seruitute quam ipse pius habebat in ipsuz z nō ecōuerso: vñ adhuc remansit salua viro seruitus quam habuit in muliere: cum tm ipsa fuerit condēnata. arg. s. de cōuer. cōiu. quidaz intrauit. z. xxvij. q. ij. qui vxori erit. Item si hoc verū

poste tenetur. b ¶ Si notoriū: quid si occultū et in modum exceptiōis obijciat ei illud adulteriū petenti restitutionez: dico q non auditur quousq fuerit restituta. s. de resti. spo. item cuz quis. z. c. ij. z. iij. z. c. in literis. secus in petitorio. xxvij. q. ij. agathosa c ¶ Nisi cōstaret. ita q esset notoriū adulteriū viri als ipam oporteret prius pbare adulteriū viri. z sic crimia mutua pari cōpensatōe tollunt. xxxij. q. vj. nihil. z. j. de adul. c. pe. z vl. ff. so. ma. viro. xxv. di. primū. z. xxvj. di. vna tm. z. vj. q. j. qui crimen. ff. de eo p quē fa. erit. l. vl. §. sed z si. z. ff. de adul. si vxor. §. iudex. ar. ptra. ff. de dol. excep. apud celsuz. §. macellus. hoc contrariū soluitur. s. de excep. dilecti.

EX literis. ¶ Hic est bonus casus z multū allegabilis: z due sunt partes. secunda ibi. vnde. Ab. si.

d ¶ Compulsa. nō iō tm excusanda est. qz non est ignoscendus ei qui ptextu paupertatis turpiter degit. ff. de rit. nup. palam. §. non est. z potius debuit oia mala pati q̄ malo consentire. xxxij. q. v. ita ne. ar. ptra. C. de pat. qui fi. di. l. vl. z. C. de inoffi. testa. autē. sed si post. z. xxvij. q. ij. si tu abstines.

e ¶ Admonita. Sed nunquid debuit iudex hoc fecisse cū hoc ipm factum respicere videat. sed pone de hoc q de concilio alicuius hoc dixisset nunquid poterit reuocare hmōi confessionē cum in tali facto non posset dici ignorans pōt dici q sic cuz hec causa quasi criminalis sit vel mixta. s. de pcura. tue. confessio enim in crimine nō preiudicat nisi pseueret. ff. de questio. l. j. §. diuus z. §. si quis vltro. sed illa lex loquit de cōfessione que extorquet per tormentū. Lauren. dicit q pōt reuocari. sed si fiat ex deliberatiōe z non ex calore iracundie. non videt q reueca

esset q non posset. sic daretur mulieribus occasio delinquendi vt a viris separarentur. sic. s. de consuetu. ex parte. vnde reprobata fuit illa cōsuetudo. j. e. quanto. in fi. z. ff. de reg. iu. nō fraudat. z ar. xxxiij. q. v. hec imago. ar. ꝗ q nō possit: qz snia statim est pro muliere. arg. vj. q. iiij. quod semel. sepe enim cōdemnatus ex sententia cōmodum sentit. vt in duobus reis debendi condemnatis. ff. de re iudi. paulus. Dicas q vir bene potest illaz sibi reconciliare inuitam. vt Lauren. dixit. Hug. dixit q si vxor publice sit fornicata ante iudiciū ecclesie. potest illā sibi reconciliare etiam inuitam. nec possit intrare religionez eo inuito. sed postq̄ sententia diuortij auctoritate ecclesie lata est. neuter tenetur alteri z vterq altero inuito monasteriū intrare potest. qz vterq in separatiōe cessit iuri suo. ar. vij. q. j. q̄ periculosum est nec vir poterit vxorem inuitam reconciliare. sed hec decre. videtur cōtra sententiā Hug. vnde standum est prout dicit Lau. vnde no. q hic delictum supueniens rei iudicate preiudicat sententie. vt sententia nō obstante reuertatur in idem. j. de adul. c. vlti. vbi de hoc. arg. cōtra. qz ea que legitime facta sunt ex supueniēti delicto nō retractātur. ff. de iti. actiq p̄ua. nec enim.

DE illa. ¶ Sunt due partes. secunda ibi. si vero. Ab. si.

b ¶ Confusione. affectus ad similitudinē contumacis qui possessione priuatur: vt tedio affectus veniat respondurus s. vt lite nō conte. qm. §. in alijs. C. de pscri. xxx. vel. xl. an. si q̄s emptionis. §. sed siquis non per vim.

i ¶ Reddenda: z merito quia p penitentiā est sanatus. xxxij. q. j. qd autem requisisti z etiam est cōpellenda.

a ¶ Compellendã. in alio casu cõpellit. ⁊ sic est aliud ante iudiciũ ecclie ⁊ aliud post eandẽ diuersitatẽ dixit Hug. in carnali fornicatiõe vt dicit. ff. c. pri. sed cõtra. j. c. pri. in fi. vbi de hoc ⁊ pot dici q ei standũ est. vt in vtroq casu compellat redire ad virum. nisi cũ iudicio ecclie separata voluerit religionẽ intrare ff. de conuer. coniu. c. vltimo. Ber.

Q Tanto te.

¶ Cõis diuisio secũda ibi. nos igitur que distinguit ⁊ secũdã membrũ psequit ibi: si vo. rõnẽ diuersitatis ponens ibi. nam obstaculum soluens. ibi: nec sumittens duplicẽ solutiõis effectũ ibi: p hanc. Ab. si.

b ¶ Distinguimus: hanc distinctionẽ ponit gratianus. xxviij. q. ij. §. hinc distinguẽdum. c ¶ Predecessor. s. celestinus dictũ cuius habuisti olim i decre. ff. de cõuer. infide. laudabilem. et male dixit celestinus.

d ¶ Ait apls. xxviij. q. j. si infideles.

e ¶ Canonẽ. xxviij. q ij. si infideles.

f ¶ Cõtumelia. iuxta illud. Desere spernentem vel blasphemare volentẽ. vel te credentez scelus ad mortale trahentez. Nam sunt absq; mora sic vincula rupta prioza. vin.

g ¶ Qui relinquitur. s. qui conuertit circa eum qui relinquit. qa nõ pot claudicare matrimoniũ. sed potius dixit de eo q relinquitur. qz ille solus pot ꝯbere sine peccato. ille qui relinquit trãseunte ad fidẽ peccat. et sola ptumelia creatoris soluit ⁊ nõ p ecclam ⁊ statim soluit q̃cito non vult cohabitare fm moduz qui tradit j. c. pri. ad fi. ⁊ peruenit ad noticiã alteri? tñ dz adhibere testes q illa nõ vult cohabitare ne impediat postea contrabẽs. si aut anteq̃ cõtrahat cum alia cõuertat ad fidẽ vir ipsam recipe tenetur. j. c. pri. §. pe. ⁊ videtur nouũ matrimoniũ vt ibi dicetur.

h ¶ Casu maior. magis ẽm delinquunt fideles apostatando q̃ infideles in infidelitate remanendo. xxxiij. q. iiij. in eo fornicator. ⁊ nemo respiciens retro aptus est regno dei. ff. de vo. magne. si. ꝺ pe. di. iiij. si refu-

etiaz si reuerti noluerit cõpellat.

¶ Si vo iudicio ecclie ab eo recessit ad recipiendũ eum nulla/

a tenus dicimus compellendam.

I Vno. iij. ferrariẽsi. epo.

¶ Vinculum ꝓiugale nõ dissoluit altero ꝓiuguz fidelium i heresim lapso. Sz si vnus infidelium ꝓiugum cõuertat ad fidẽ et alter nolit sibi cohabitare vl nõ sine blasphemia vel sine peccato mortali soluit cõiugiũ ⁊ conuersus contrahere poterit.

Q Tanto te nouimus in canonico iure peritũ. Sane tua. F. intimauit q altero coniugum ad heresim trãseunte. qui relinquit ad secnnda vota desiderat cõuolare. qꝺ vtruz possit fieri p tuas nos duxisti lras consulendos. ¶ Nos igit ꝓsul. T.

b rñdentes distinguimus. licet q

c dã pdecessor nr sensisse aliter videat: aut ex duobus infidelib⁹ alter ad fidẽ catholicã cõuertat vel ex duobus fidelib⁹ alter labat in heresim vel decidat in gẽtilitatis errorẽ. Si eñ alter infideliũ cõiugũ ad fidẽ catholicaz conuertat altero vel nullo mõ vel non sine blasphemia diuinis vel vt eũ ꝓtrahat ad mor/tale peccatũ ei cohabitare volẽte qui relinquit ad secũda si voluerit vota trãsibit. ⁊ in hoc ca/

d su intelligimus qꝺ ait apls si infidelis discedit discedat. frater eñ vel soror non ẽ seruituti sub

e iectus in hmõi: ⁊ canonẽ etiam

f in quo dicit contumelia creatoris soluit ius matrimonij circa

g eũ qui relinquit. ¶ Si vo alter fideliũ cõiugũ vel labat in heresim vel transeat ad genitalitatis errorẽ. non credim⁹ q in hoc casu is qui relinquit viuente altero possit ad secũdas nuptias

h ꝓuolare. licet in hoc casu maior appareat contumelia creatoris nam ⁊ si mrimoniũ verũ inter in

i fideles existat ñ tñ est ratũ. inter fideles aũt verũ et ratũ existit: qz sacm fidei qꝺ semel ẽ admis/

k sum. nunq̃ amittit: sed ratũ efficit ꝓiugij sacm vt ipm in ꝓiugibus illo durãte ꝑduret. ¶ Nec obstat qꝺ a qbusdã forsan obij/cit q fidelis relictus nõ debeat

l iure suo sine culpa ꝑuari. cum in

m multis casibus hoc cõtingat vt

n si alter ꝓiugũ incidat p hãc rñ/sionẽ qrũdã malicie obuiat q i odiũ ꝓiugũ vel qñ sibi inuicem displicerẽt: si eas possent in tali

o casu dimittere simularent heresim vt ab ipsa nubentib⁹ cõiugib⁹ resilirẽt. ¶ Per hãc ipaz rñsionẽ illa soluit qõ q qrit vtrũ ad eũ q ab heresi vel infidelitate re

p uertit is q pmãsit in fide redire cogat. I Dẽ tiberiadẽsi. epo

¶ Pagani iuncti i gradu phibito lege canonica tñ ꝓuersi ad fidẽ ñ separant b ptio. Si pagan⁹ pri⁹ plures vxores hẽbat. post fidẽ susceptaz adherebit scõe b scõo. ⁊ si repudiata vxore cuz secũda ꝓxerit ẽt p⁹ baptismuz dimittet scõaz ⁊ adherebit pme repudiate. et si repudiata cuz alio ꝓtraxissz sec⁹ si fornicata fuisset.

Q Audemus i dñio: et infra.

Utruz pagani vxores ac

q cipientes in scõo vel tercio vel vlteriore gradu sibi coniunctas sic ꝓiuncti debeãt post conuersionẽ suã insul remanere vel abinuicẽ separari. edoceri per scriptuz apostolicum postulasti. Sup q̃ taliter rñdemus q cũ sacm conIugij apud fideles ⁊ ifideles ex/

r istant quẽadmodũ oñdit aplus dicẽs si qs fr infidelẽ hz vxorez ⁊ hec ꝓsentit habitare cũ eo: nõ illã dimittat. et in pmissis gradibus a paganis q̃ ad eos matri/

o moniũ licite sit ꝯctũ q ꝓstõnib⁹

t canonicis non artant. qꝺ. n. ad nos fm aplm eundẽ de his qui foris sunt iudicare: in fauorem psertim xpiane relegionis et fi/dei a cui⁹ pceptione p vxores se deseri timẽtes viri pñt facile reuocari: fideles hmõi mrimonialiter copulati libere pñt ⁊ licite

v remanere ꝓiũcti cũ p sacm ba/

g ¶ Ratũ. qz pot dissolui vt hic. xxviij. q. ij. item illud.

k ¶ Nunq̃ amittit. xxxij. q. vij. c. j. ⁊ j. q. j. qꝺ quidam.

l ¶ Sine culpa: nemo sine culpa iure suo ꝑuari dz. xvj. q. vl. inuentũ. lvj. di satis puersum. ⁊ ff. ꝺ eo q cog. cõsang. vxo. sue discretionẽ. ⁊ c. vlt. et ff. de cõsti. c. ij. sed si cã subest ꝑuat q̃s qñq; iure suo. ff. vt lit. non cõte. qñ. §. ij. ⁊ j. de ꝑuile. antiqua. et. xxij. dis. renouantes. et hic subest cã que subiicit inferius.

m ¶ Multis casibus. in quibus q̃s ꝑuat iur suo. xxij. q. vj. cõperim⁹. ⁊ liij. di. frequẽs. xxxiiij. dis. si cuius. xvj. q. vij. decernim⁹. lxx. di. neminem. xviij. q. ij. diffinim⁹. ff. ꝺ cle. egro. tua.

n ¶ Incidat. xxxij. q vij. illi.

o ¶ Simularẽt heresim. hec ẽ cã q̃ re pat q̃s iure suo sine culpa. si. xxxij. q. j. dixit dñs.

p ¶ Redire cogatur. ⁊ reuerz cogi dz. nisi velit religionẽ intrare. cũ in iudicio ecclie separi fuerint. ff. de cõuer. cõiu. c. vl. Lau. dixit eaz cogendã redire ad eum cũ di. illius decre. ff. e. de illa. sed verius ẽ q indistincte dz cõpelli. nisi cũ vult intrare religionẽ fm illã decre. ff. de cõuer. cõiu. c. vl.

Q Audemus.

¶ Hoc. c. pricipaliter bz tria dicta ⁊ secundũ dictum ibi qz vero. terciũ ibi: qui autẽ. Abbas si.

q ¶ In secũdo. nõ p hibito. qz secũdus gradus erat phibitus: si nõ ois. iste eñ erant psone phibite in lege mater. nouerca soror neptis amita matertera vxor patrui ⁊ vxor fris filia ⁊ ꝑuigna. de hꝺ dñ. ff. de resti. spoliteras.

r ¶ Existãt. xxvj. di. deinde. ⁊ ff. de cõsan. ⁊ affi. de infidelibus.

s ¶ Constitutiõibus. que nõ artãt nisi illos q̃ subsunt ecclesie directe hñ compellit. j. ꝺ vsu. p⁹ miserabilẽ. ⁊ c. quãto. et j. de iude. ⁊ si iudeos.

t ¶ Quid enim. ij. q. j. multi. interpositio est.

v ¶ Remanere cõiuncti. ff. de consang. de infidelibus.

a ¶ Dimittank.xxj.di.deinde. b ¶ Vel quā ad istā qōnem nō rndet directe sed indirecte.satis rndetur q̃ prima sit vxor ex eo q̃ dicit pluralitatē in vtroq̃ sexu reprobandū in fi.istius.§.
c ¶ Absonū.hic ostendit q̃ vnū tantum debeat habere.
d ¶ Una.s.de biga.debitū. e ¶ Duo:hic pluralis numerus ponitur ad exclusionem maioris pluralis ar.cōtra.xxxj.q.j.q̃ si dormierit qñq̃ ponit ad exclusionem minoris numeri: vt cum dicitur vnus non stet cōtra aliū sed in ore duorum stet omne verbū vt.s.de test.licet.in fi.
f ¶ Uxores.vñ etiam lex plura cōiugia phibet iudeis.C.de iudeis nemo iudeorū.in fine. ⁊.C.de incest. nu. l.ij.C.de donat. ante nup.ea que.
g ¶ Diuina.nō ergo sunt sufficientes excusationes quas habes xxxij.q.iiij. dixit sara. ⁊.c.obiciūt. sed illud fuit ante legem ⁊ talis mos fuit diuinitus inspiratū. h ¶ Mendacio.xxij.q.ij.itē ponit. i ¶ Furto.xiiij q.v.dixit dñs.
k ¶ Hōicidio.xxxiij. q.v.si nō lz.circa finē. ⁊.q.viij.occidit.
l ¶ Pluralitatē: hic innuit solutionē questionis quasi diceret. pma tm̄ ē vxor. vt dixi.s. m ¶ Non ad imparia.i. q̃ ad mutuam seruitutē ⁊ debitū carnis ⁊ fidē seruādā xxxij.q.j.si quis vxorē ⁊.q.v.pecpit. als pene fama vxor ē.xxxiij q.v.hec imago.
n ¶ In euāgelio.dicendo excepta cā fornicatiōis vxorē nō eē dimittendā.xxxij.q.j. dixit dñs in euāgelio ⁊.q.vij.aplus.⁊.c.omnes causationes.et.xxxiij.q.ij.si infidelis.
o ¶ Absq̃ cōtumelia.s.c.pri. p ¶ In quo casu. in quolibz eēm casu pmissorū triū. q ¶ Negaret.hic habes casuz in quo denegat restō q̃uis cōstet de iniusta spoliatōe.aliū habes.s.e. significasti. Item vbi excipit de alia spoliatōe.s.de or.cog.sup spoliatiōe. Item vbi timet de seuitia viri.xxxiij.q.ij.siue de cōiugij.⁊.s.de resti.spo.ex transmissa.⁊.c.lras.vbi de hoc.⁊.xxxij q.j.de benedicto. r ¶ Aplm.xxviij.q.j.si infideles.
r ¶ Cōpelletur:ex hoc videtur q̃ cōtumelia creatoris non soluit ius matrimonij ipso iure.als si solutū fuisset ius mrimonij nō cōpellerēt eam recipe. Jo.dixit.q̃ ipo iure solutū est matrimoniū cōtumelia creatoris ea nolente viro cohabitare.vt.s.e. c.pri.lz mrimoniū sit solutū.tm̄ restituit quasi iure postliminij ar.xxxiij.q.ij.cum p bellicā:sicut heretico reuerso restituuntur alia bona.C.de here.autē.de nestorianis. ⁊ lz nō sit mrimoniū inter eos.tm̄ ea recipere cōpellit ex cōsequētia priōris mrimonij in fauorē fidei.Alij dicūt q̃ matrimoniū ipo iure nō soluit sed ius matrimonij soluit.i.ius petendi debitū.⁊ hoc satis videtur dicere fra.s.c.pri.ibi cōtumelia creatoris soluit ius matrimonij.⁊ tūc primo vere soluit mrimoniū qñ cōtrahit cū secunda ⁊ nō ante qz si esset ex toto solutū.nō cōpellerēt caz recipere.Et est ar.ad hoc qd̃ dicit in fi.q̃ pōt ei obijcere fornicationem.qz si ex toto ⁊ oino solutū eēt mrimoniū nō posset ei obijcere fornicationē precedentē.s.de iureiur. quēadmodū.Sed nū quid posset etiam intrare religionez ea inuita anteq̃ contrahat cuz alia:dico q̃ sic.cū iudicio ecclesie fuit a viro separata.ar.s.de puer.cōiug.c.vl.in fi.
s ¶ Poterit obijcere qz intelligit legitie cōtrahisse.que auctoritate legis contrahit. xxiij.q.iiij. qui peccat ⁊ ar.s.de frigi.fraternitatis.circa fi.⁊.ff.de acqui.pos.iuste possidet. Sed illud querit qualiter posset ei obijcere fornicationez añ baptismuz cōmissum cum omne peccatum ⁊ sequela peccati ibaptismo deleatur.xxvj di.deide.xxxij.q.j.qd̃ aūt. cum dona baptismi sint sine omni lucru.de cōse.di.iiij.c.ij ⁊.c.fine pnia.dicas q̃ omne crimen tollitur in baptismo q̃ ad deū et quodcunq̃ et qualitercunq̃ cōtrahit ante vel adulterādo seu fornicando.sed quatenus illa fornicatio respiciebat virum non tollitur in baptismo. qz illud crimen nō taz virū q̃ vxorē cōmaculat.xxxij.q.j.i pingio. ⁊ sic eius qd̃ cōpetebat viro ex sola fornicatiōe remanet ei saluū. ⁊ sic potest excipe ꝗ illa.sic etiā p pniam tollit crimen qd̃ mulier cōtrahit fornicando quo ad deum.⁊ tm̄ post q̃tācunq̃ pniaz pōt maritus illā accusare.xxxiij.q.j.admonere.nec eā etiā recipere cōpellit post pniaz.s.de cōuer.cōiu.gaudem.iniquū eēm esset q̃ baptism tolleret bñficiū alicui cōpetēs sicut in libertate.delictū eēm qd̃ cōmisit quis in se per libertatē tollit.sed delictum quod cōmisit in alio nō tollit.ff.de bis q̃ no.in fa.l.pe.et l.atbletbas.§.pomponius.vel expone qd̃ dr.nisi als fuerit fornicata.s.als.i.in alio tpe post baptismū.§ potius verū est Jo.
Deus qui. ¶ Ponit dispēsationē ecclie cū nouiter puersis ad fidē vt vtank mrimonio cū relicta fratrū cōtracto fm legē mosaycā vel summa aliter sic vt in rubro.Ab.si.
t ¶ Concedimus.pp nouitatē fidei dispensat circa gradus prohibitos.sic.xxxv.q.iij.quedā.⁊.c.qd̃ scripsi.s.de cōsang.⁊ affi.s infidelibus.si.s.qui fi.sint le.c.vlti.sed post fidem receptā contrahere nō debēt.vt dicit in fi. v ¶ Ut semen defuncti. hac d̃ causa tantū olim concessum fuit vt frater vxorem fratris sumere in vxorem.viij.q.j.olim als non.
Rubrica.De dona.inter virū et vxorem.Quia diuortio fctō vos

ptismi nō soluant pnugia. § cri/
a mina dimittāt. ¶ Quia vo pa
gani circa plēs insimul feminas
affectū diuidūt coniugalē vtrū
b post cōuersionē oēs vel quā ex
oibus retinere valeāt nō imeri/
c to dubitat.⁊ infra. Verū absonū
hoc vt ⁊ inimicū fidei xpia/
d ne:cū ab initio vna costa ī vnā
feminā sit conuersa ⁊ scptura di
uina testet:q̃ p hoc reliquet hō
pfem et mfem ⁊ adherebit vxo
e ri sue ⁊ erunt duo in carne vna.
nō dixit tres vel plures sed duo
nec dixit adherebit vxorib⁹ sed
vxori.⁊ infra. Nec vlli vnq̃ li/
f cuit insimul plures vxores hfe
g nisi cui fuit diuina reuelatōe con
cessuz q̃ mos qñq̃ interdū etiaz
fas censet per quā sicut iacob a
h mendacio: israhelite a furto: et
k sanson ab hōicidio.sic ⁊ patriar
che ⁊ alij viri iusti q̃ plures legū
tur fil'habuisse vxores ab adul
terio excusant. Sane veridica
hec snia pbat etiā de testimonio
veritatis testātis in euāgelio q̃
cūq̃ dimiserit vxorē suā ob for/
nicatōez ⁊ aliaz duxerit mechat
Si q̃ vxore dimissa duci alia de
iure nō pōt forti⁹ et ipa retēta p
l qd̃ euidēter appet pluralitatem
m in vtroq̃ sexu cū nō ad imparia
iudicēt. circa mrimoniū repro
bandā. ¶ Qui aūt fm ritū suuz
legitimā repudiauit vxorē cum
n tale repudiū veritas in euange
lio reprobauerit. nunq̃ ea viuē
te licite poterit aliā etiā ad fidē
xpi puersus hre nisi p⁹ puersio/
nē ipius illa renuat cohabitare
cū ipso aut etiā si psentiat.nō tm̄
o absq̃ pnumelia creatoris vel vt
eū ptrahat ad mortale peccatuz
p in q̃ casu restōnem petēti q̃uis
de iniusta spoliatione pstaret re
q stitutio negaret. qz fm aplm ff
r aut sorz nō ē in hmōi subiectus
seruituti. Quia si cōuersum ad
fidē ⁊ illa conuersa sequat ante
q̃ pp cās pdictas legitimaz ille
r ducat vxorē. eā recipe cōpellet
q̃uis quoq̃ fm euangelicā ve/
ritatē qui duxerit dimissam me/
o chat nō tm̄ dimissor poterit obij
cere fornicationē dimisse pro eo
q̃ nupsit alij post repudiuz nisi
alias fuerit fornicata.

I Dem liuonien. epo ⁊ eis qui cum ipso sunt fratribus.

¶ Non licet relictam fratris in vxorē accipere ⁊ de facto ducta separanda est nisi aliter ecclesia dispenset.

Deus qui ecclīaz suā.et in
fra. Quia dispar ē ritus
in liuonien.ecclia de nouo ad fi
dem catholicā conuersorū a no
stro pp infirmitatez gentis eius/
t dem cōcedim⁹ vt matrimonijs
contractis cum relictis fratrum
vtank.si tm̄ fratribus decedenti
v bus sine prole vt semē defuncti
iuxta legē mosaycam suscitarēt
cū talib⁹ ptraxerūt ne tales sibi
decetero postq̃ ad fidem vene/
rint copulent prohibentes.

Rubrica.De donatōibus inter virum ⁊ vxorem.⁊ de dote post diuortium restituenda.

Ex ꝯcilio habito apō vrmaciā.

¶ Separato licite matrimonio dos restituenda est.

Mulieres cū ꝑ aliqua a licita causa a ꝓpriis viris fuerint separa- b te: totam dotem percipiunt sibi reddi.

Urbanus tercius decano cātori ꝛ capitulo leoñ.

¶ Soluto matrimonio cogitur vir dotem restituere. ꝛ bona dividere q̄ cōiter eis obuenerūt.

Significauit ꝑ. mlier q cū h. quē loco viri tenebat di- c uortio int eos solēniter celebrato dotē suā illicite detinet ꝛ reddere ꝯdicit possessiōes etiā q̄ ipsis dum sil' venirēt cuiuscūq ꝯtractus titulo cōiter obuenerūt ea d ꝑrsus exclusa sibi nitit vēdicare. ¶ Ideoq mādam° q̄ten° si e ita ē: ꝛ nō est aliud qd̄ obsistet: f ipm ad restitutionē dotis ꝛ diuisionē eorum q̄ olim cōiter habuerunt dist. ec. compellatis.

Clemens tercius.

¶ Delegatus ad causaꝫ matrimonii si ferat sniās diuortii pronunciare debet dotem restitui.

De prudētia vestra miramur q cū vobis cām matrimonii q̄ vertebat int. h. ꝛ m. cōmisissem° terminādā. et vos ꝯsanguinitatē int eos inuenientes sniam diuortii tulissetis: de g dote quā a viro mulier repetebat quicq statuere distulistis. ¶ Quia igit vos qui de matrimonio pricipaliter cognouistis h ꝛ de dote que est causa incidēs accessorie cognoscere valuistis ꝛ sententialiter diffinire mādamus quatenus ꝑdictuꝫ. h. mo. ꝑ. cogatis: vt ꝑdicte. m. totam i dotē sicut canonicū fuerit restituere nō moret. Clemēs. iii.

¶ Mulierē propter adulterium a viro separata ꝑdit dotem.

Plerūq: ꝛ infra. Si mulier ob causam fornicati- k l onis iudicio ecclesie aut ꝓpria m voluntate a viro recesserit. nec reconciliata postea sit eidē do- n o tem vel dotalitiū repetere non valebit.

repeti solet ꝛ ꝯtēdit plerūq de dote facta cōstātē mrimonio. Iō subiicit ista rubrica i q̄ tractat tā de donatōe facta int vir ꝛ vxorē q̄ de dote p° diuortiū restituēda. ab. a Mulieres: licita. puta ꝯsanguinitas vl' alia legitīa et ignorāter ꝯtraxerūt. tunc restitui dꝫ quicq̄d alter ab altero habuit. ꝰ. de coniug. ser. ꝓposuit quia nullū fuit mrimoniū als si sciēter ꝯtraxissent. ꝑdere dn̄t q̄cq̄d alt alteri dederit ꝛ fisco applicat. nisi errore aut minori etate excusent. C. ď incest. nup. q̄ ꝯ. arg. ꝯ. i. e. ꝛ si necesse vbi de hoc.

b ¶ Totā: si totam reddere ꝑt als inq̄tū facē pōt. C. de rei vx. ac. l. vna. §. cū aūt. et ff. de re iudi. nō tm̄ nisi dolo diminuerit suam subamvt in eodē §. cū autē. ꝛ si puenerit ad pinguiorē fortunā totū restituet vt ibidē. ꝰ. de solu. odoardus. ꝛ si marit° pasciscat vt totū restituat tale pactū nō valet cū sit ꝯtra bonos mores. ff. sol. ma. alia cā. §. i. si tn̄ soluerit repetere n̄ ꝑt. ff. de ꝯdi. inde. nā ꝛ si marit°. sed nūq̄d fruct° restitui dn̄t. qd̄ vr. ff. ď re. iur. in ꝯdenatōe: s nō restituunt nisi illi q̄ añ mrimoniū obuenerit q2 illi ipso iure augēt dotem: s post mrimoniū obueniētes nō auxerūt dotē ꝛ nō restituunt s fiunt mariti ꝑpter onera mrimonii supportandū. ff. de iure do. dotis fructus. ꝛ. i. de vsur. salubriter. ꝛ expēse necessarie minuūt dotē ipso iure vtiles vo nō s petunt actōe mādati vel neg. ge. voluntarie expēse pmittunt abradi sine lesione prioris status. C. de rei. vx. act. l. vna. §. sileat. ꝛ. ff. de impē. in re. dota. fac. l. i. ꝛ. l. qd̄ di. ꝛ hoc verū est cū fit sepatio q̄ ad fedus mrimonii. secus si quo ad thorū ꝑpter adulteriū. i. e. plerūq: vbi de hoc.

Significauit. ¶ Primo ponit duplicē mulieris q̄relam. scdo cāe cognitionē ibi: iōq. Ab. sic. c ¶ Celebrato: ex licita cā. ꝰ. c. ꝑr. d ¶ Uēdicare. i. retinere. e ¶ Nō ē aliud puta pactū vel ꝯsuetudo. qd̄ restitui nō debeat. i. e. c. vlti. ff. ad exhiben. in hac actōe. §. idē. ꝛ. C. de pac. ꝯuen. l. ex morte vel si ꝑpter adulteriū q̄ ad mutuā seruitutē diuortiū sit factū. i. co. plerūq. vel si snia lata esset sup hoc a qua nō esset appellatū. ii. q. vi. §. diffinitiua. ff. famil. hercis. cū putarē. Uin. f ¶ Diuisionē: hoc intelligit de his q̄ cōiter empta fuerūt de bonis ꝓpriis vxoris ꝛ viri. ꝛ hoc ꝯstat als em̄ ꝑsumūt oia esse de bonis mariti. ff. de dona. inter vi. ꝛ vx. quintus mutius. ꝛ. C. e. ti. etiā. ꝛ sic quicq̄d ꝑlatus ecclesie acquirit totū intuitu ecclesie acq̄situ videt nisi appareat ꝯtriuꝫ. xii. q. iiii. sacerdotes. ꝛ. ꝰ. de pecu. cle. c. i. ꝛ. ii. arg. ꝛ. xii. q. i. sint manifeste. B.

De prudētia. ¶ Duo facit primo ponit delegatorū rep̄hēsibile factū. scdo illd̄ emēdari ꝑcipit ibi: q2 igr. Et ē cas° mlt tū allegabil. ab. si. g ¶ Repetebat: s q̄ actōe agebat mlr ꝑ dote sua. actōe de dote nō: q2 nullū fuit mrimoniū. g nlla dos. ff. de iure do. l. iii. ꝛ sic agit ꝯditōe sine cā. ff. de ꝯdi. sine cā. l. vl. et C. de ꝯdi. ob. cau. da. l. i. q2 cā secuta nō fuit ꝑpter quā dos dabat. olim recipiebat mulier dotē annua bina trina die hodie vo illico restituūt immobilia. mobilia vsq ad annū. C. de rei vx. ac. l. vna. §. cū aūt. h ¶ Incidēs accessorie: bn̄ dicit accessorie: q2 si nō eēt mrimoniū nec dos. ff. de iure do. l. iii. ꝛ sic decedit mrimonio dos vn̄ ꝛ dos ꝑmissa ꝑ vim. vl' metū nō tenet ff. q me. cā. si mulier. §. si dos. sicut nec mrimoniū. ꝰ. de spō. de nies. ii. ꝛ. c. cū locū: ꝛ. c. ꝯsultationi. ꝛ sic q̄ cognouit de ꝑncipali. cognoscere dꝫ ď accessorio. vt h dicit. ꝛ. ꝰ. de off. dele. ꝑterea ꝛ. c. prudētiā. §. sexta in fi. ꝛ. c. suspitiōis. ff. de iuris. om. iu. l. ii. et si als cognoscere nō possꝫ incident tn̄ posset. C. de iu. q̄tiens. ꝛ C. vbi et apud q̄s. l. vl. ꝰ. de in inte. rest. c. pe. ꝛ sic cā dot' ad iudicē eccliasticū spectat ꝰ. e. c. i. ꝛ. ii. ꝛ h vbi iudex eccliastic° de matrimonio cognoscit. Si vo ꝯstāte mrimonio agat mulier ď dote. q2 forte marit° labit facultatibus vel dissipat bona sua: vel q2 mortuus est tunc cā illa agi dꝫ corā iudice seculari: q2 mō cā dotis principalis est. C. de iure do. vbi: ꝛ. l. se. ꝛ. ff. de iure do. mutus. §. i. ꝛ. l. quemadmodū. §. i. als constāte mrimonio dos peti nō pōt. C. si constan. ma. dos soluta nō sit. l. vna. ꝛ sic qui cognouit de ꝑncipali cognoscere dꝫ ď accessorio etiā lata snia sup principali vt hic innuit: ꝛ. ꝰ. e. c. ii. s nū quid ꝓcedent isti auctoritate primi mandati. nō videt q2 functi sunt semel officio suo siue bn̄ siue male. ꝰ. de offi. dele. in lris: ꝛ. c. significasti: ꝛ. ff. de re iudi. iudex ꝓcedent em̄ ex isto scdo mādato ecclesia em̄ fauore dotis super ipsam cām delegat. q2 reipublice vtile est mulieres dotes saluas hre ꝑpter quas nubere pn̄t. ff. de iure do. l. ii. ꝛ. ff. so. ma. l. i. ꝛ etiā papa simplr cām dotis cōmittit sm ꝯsuetudinē ecclesie. i. e. c. pe. s hic petebat mulier dotē sibi restitui tanq accessoriū principali qōni. ꝛ iō debuerūt ꝓnunciare sup dotē. vn̄ videt. qd̄ aucte primi rescripti ꝓcedere pn̄t: s melius est. dicere q aucte istaꝝ lraꝝ ꝓcedāt q2 functi sunt officio suo sup ꝑncipali. vn̄ cū tūc nihil dixerit sup accessorio vlterius nō iudicēt. q2 ꝑ ꝑmas lras ꝓcedere pn̄t sup accessorio. i ¶ Sicut canonicū: hoc est si nihil obsistat. qd̄ impediat. ꝛ si totuꝫ restituere possit habita rōne ne egeat vt dixi. ꝰ. c. i. ꝛ. ii.

k Plerūq: iudicio ecclie als n̄ lꝫ. etiā si no. eēt fornicatio ꝰ. ti. pxi. c. porro. vt ibi di. ꝛ. c. ex lris. l ¶ Propria voluntate. resume ob hāc cām fornicatōis als n̄ noceret. m ¶ Nec recōciliata. ad qd̄ ꝯpelli nō ꝑt etiā post pniam. ꝰ. de ꝯuer. coniug. gaudem°. xxxii. q. ii. admonere. s si recōciliata fuerit postea illā fornicationē obiicere nō poterit. q2 ei remisit h q ei licet sm euāgelicā veritatē. ꝰ. de iureiu. queadmodū. ꝛ. xxxii. q. i. qd̄ aūt. ꝛ. c. nō erit. ꝛ q2 mores illi° iā ꝓbauit. ff. ď adul. si vxor in fi. ꝛ. xxxii. q. v. horrēdus. nisi postea fornicet. n ¶ Dotalitiū. i. donatōe ꝑpt nuptias. s h expositio nō vr bōa. q2 donatō ꝑpt nuptias dꝫ redire ad virū sicut dos ad mulierē. i. e. c. vl. in fi. ꝛ ita n̄ possꝫ repetē dotalitiū ēt als p° sepationē. s ꝑt h itelligi cū mlier lucrat donationē vel ꝑtē ex pacto. i. e. c. vl. ꝛ sic illā donationē quaꝫ ex pacto habuisset ꝑdere dꝫ vel appellat hic dotalitiū res parafrenales. ad q̄rū restitutioneꝫ tenet marit° C. de pac. cōuen. l. vlt. ꝛ. l. hac lege. o ¶ Non valebit. Sed pone sniam latam esse quo ad thori separationem ꝑpter forni-

cationē. ⁊ sic amisit vōtē mulier. Ꝑmū ꝓbat ꝓsanguinitas inter cos. ⁊ ꝓnunciat matrimoniū nullū fuisse inter eos. mlier repetit vōtē tāq̄ nō ꝓmiserit adulteriū. queritur an possit repetere mrimoniū effectu. qd possit ꝓbat. qz ex futuro euētu ptz q̄ nō fuit mrimoniū. ⁊ si nō fuit mrimoniū. nō fuit adulteriū s. de frigi. ⁊ male. fraternitatis: in fi. ⁊ veritate manifesta non obstat res iudicata. j. de pur. vul. c. ij. ⁊ viij. di. veritate. ⁊ ff. de cōdi. siue cā si fulio. ⁊ l. auūculo. ff. de re iudi. l. j. ⁊ ff. de vsufr. leg. l. vxori. ij. exq̄ eīm nullū fuit mrimoniū nulla fuit dos. C. de ꝓdi. ob. cau. da. l. j. Ite ex noua cā tollit prima snia. s. ti. pri. ex lris. ⁊ ar. j. e. c. pr. ⁊ q̄cq̄d datū fuit noie dotis ꝑt repeti qz ꝑz nullū fuisse adulteriū ⁊ sic ecclia decepta fuit in illa snia ⁊ reuocari debet. s. de frigi. ⁊ male fi. fraternitatis. Itez p scdam sniam tollit ꝓma. s. de re iudi. inē monasterium: ⁊ c. se. Sz ꝑ res iudicata p veritate accipit. ff. de re iud. res iudicata. ⁊ ff. fa. ber. cū putarē: ⁊ ex snia ius factum est inē ptes. s. de re iudi. cū inter vos: et. ff. de liber. agno. siue. i pn. ⁊ scda snia cōtra res prius iudicatas. a q̄bus appellatū nō fuit nulla est. ij. q. vj. §. diffinitiua. Preterea adulteria sicut ⁊ alia crimina ꝓm intentionem iudicant ⁊ ex corde ꝓcedunt. xv. q. vj. §. j. ⁊ xxxiij. q. ij. in lectū. ⁊ de pe. di. j. sicut tribus. ff. de fur. qd iniurie: ⁊. j. de sen. ex. cum voluntate: ⁊ iniuria ex affectu mētis fit. xv. q. j. illud peque: ⁊ negari nō ꝑt. quin mulier ista ex affectu mētis iniuriā facere ei quē ꝓ vero merito tenebat. ⁊ ita dolū ꝓmisit sine q̄ nō cōmisit aduiteriū. ff. ad. l. iul. de adul. l. pe. In ꝑriuz ꝓ prima pte allegari ꝑt illud q̄d obfuit iniuria vbi conatus nō habuit effectū. s. de spon. adolescēs: vbi de hoc. Sup ꝗ dicunt quidā vt. T. q̄ mulier ista vōtē sine totalitiū suū repetere ꝑt. Alij dicūt vt Lau. q̄ nō est vlterius audiēda. Iz modo appareat q̄ nō fuerit mrimoniū. qz nihilominus puniri dz ꝓ pter intentionē cum ope subsecuto fecit eīm qd potuit. s. de biga. nup. ⁊ c. vlt. ⁊ ff. de adul. si vxor. §. j. ⁊ ar. huius. c. ⁊ eo ipso q̄ vxor ꝓdēnata est de adulterio. vir dz hēre aīm nuptias donationē ⁊ vōtē in autē. vt li. ma. ⁊ auie. §. si de adulterio: alꝯ est ver. sub illo. §. qui vo plurimas. col. viij. ⁊ istud verius credo principiū eīm dz ꝓsiderari in talibus ⁊ non exitus. vt p ꝗ ceteris delinquēdi audacia auferat: ⁊ si ꝗ esset falsuz posset omitti in ꝓbatione impēdimēti. prima opinio magis benigna apparet: ⁊ non est extendēda licentia.

Et si necesse. ¶ Propter varietatē lec. nō solet sūmari ⁊ ꝓm intellec. q̄ plus mihi placet. b. intēdit vt in rubro. Diuidit nā ponit mādatū ꝓmissa triplici ipsi? cā: q̄z prima ꝓsistit in facto relique i iure. scda ibi: cū castra. tercia ibi: ne aūt. ab.

a ¶ In dotē. i. in donationē ꝓpter nuptias quā facit marit? vxori. put fecit iste. j. c. pri. in fi. b ¶ Ut si eam. sub tali forma ꝓhibet ꝗbi mrimoniū. ff. de ver. obl. si stipulatio: ⁊. C. de inuti. stip. libera: ⁊. s. de spō. gēma: vbi de hoc ⁊ istū pactū pīn de hēi dz. ac si nō fuisset appositū. C. de ꝓdi. ob. cau. da. l. j. pactū eīm ꝓtra bonos mores nō valet. ff. sol. ma. alia. §. j. ⁊ C. de pac. pacta q̄. ⁊. viij. dist. q̄ ꝓtra mores. c ¶ Ob nullā. ff. de cōdi. si cau. auūculo. ⁊. C. de cōdi. ob cau. da. l. j. d ¶ In penā si. xvj. q. j. legi. ⁊. ff. de neg. gest. siue. ⁊ ex improbitate nemo ꝓsequit actionē. ff. de fur. itaq̄ fullo. e ¶ Restitui: ex ꝗ videt q̄ si ꝑ canones vel ꝓtra ꝑcepta legūvl ꝓstōes ꝓncipium ꝓbat mrimoniuz. so. ma. licite repetit quicq̄d vōtis noie vel donatōis datū ē vt. ff. de ꝓdi. sine cā auūculo. e. ff. de ritu nup. si ꝑfect?. ⁊. C de ꝓdi. ob cau. da. l. j. Sz ꝑ videt. q̄ eīm scienter ꝓtra ꝑcepta legū vel ꝓstōes ꝓncipū nuptias ꝑbunt q̄cq̄d alteri datū ē dz ei auferri: ⁊ fisco applicat. C. de incest. nup. qui ꝑ. ff. de dona. inē vi. ⁊ vxo. cū hic status. §. vlt. ⁊ insti. de nup. §. si aduersus. Quidaz dicūt q̄ si ignorabāt se esse cōsanguineos tunc repetit qd datū est. alꝯ nō. C. sol. ma. si q̄s ignorās. ⁊. l. predicta. C. de incest. nup. qui ꝑ. Istud satis videt. ꝗ obuiat hoc exē plū. qz isti bñ sciebāt se esse ꝓsanguineos. nec hoc ignorare poterāt q̄ in tali gradu erant. ar. C. de liber. ca. si filiuz: ⁊. C. de integ. resti. mi. de tutela dixit Jo. q̄ si aliq̄ sciunt se esse ꝓsanguineos: ꝗ credunt q̄ liceat sibi nuptias cōtrahere matrimoniū. tūc ꝓpetit repetitio. ff. de adul. si adulteriū. §. stupū. ⁊. §. fratres. ⁊. §. incestū. ⁊ in eo casu ꝑt intelligi qd hic dz. si aūt sciebant se nō posse ꝓtrahere. tunc nō repetunt qd dederūt ꝗ fisco applicat. C. d incest. nup. auē. incest. ⁊. l. ⁊ q̄ ꝑ. Tan. dixit q̄ ꝗ ñ ē excusatio: qz isti sciebāt se esse tales q̄ nō poterāt ꝓtrahere vt dictū est vñ debebāt ꝑdere quicq̄d hincinde datū est. Et qui dit hic dñs papa ꝓpter bonū pacis qz nisi castra restituerent. nō poterat pax inter eos reformari. Et alia rō est hic nō poterat seruari pena statuta. qz nō erat cui applicarent bona illa. cum nullū habeāt illi regē supiorē seu fiscū. vñ merito ⁊ iure restitui debuerūt illa castra ⁊ alia q̄ data sunt ne alter in lucro remaneat. vnde potius puniri debuit si supiorē habuisset. et hoc satis colligitur p lram ne ad cōmodum cedat tē. ⁊ sic cessant ꝓtraria. tam ⁊ qz rex alter ab illa ꝓiunctōe nō recedebat. vt dicit lra illa nec ad ꝓmodū cadat tē.

Ipse a nobis. ¶ Diuidit primo duplex qō. scdo veri usq̄z solutio ibi: nos. tercio q̄dā instructō ibi: illud. ꝓma ⁊ scda ꝑs subdiuidunt in duas. qz quelibet ponit questionē ⁊ solutionē vt ptz in lra. Ab. Si. f ¶ Vixerit. sile. x. q. ij. ꝗ ius porrectum. §. si economus. C. de vsu ⁊ ba. si patri.

g ¶ Terciam idē esset si totā. b ¶ In dotē. i. donationē.

i ¶ Viduarū: tanq̄ miserabilium ꝑsonarum. lxxxvij. dis. §. j. ⁊. c. j. de hoc dicit de foro compe. ex teroze.

k ¶ Nullus. plus iuris. vt. j. q. vij. daibertū. ff. de reg. iur. nemo plus. ff. de acq. re. do. traditio. ⁊. s. de iurepa. qd aūt. in fi. ⁊. c. cura. arg. cōtra. ff. de vsufru. qd nostrū non est. ff. de acquire. do. non est nouum. ꝓtraria casualia sunt.

l ¶ Quoad vixerit. ⁊ sic habes q̄ feudū ꝑt alienari ad tēs alꝯ nō ꝑt alienari. s. de feu. c. j. vbi de hoc.

I Ano. iij. cōpostel. archiepiscopo ⁊ vniuersis episcopis in regno legionesi. constitutis.

¶ Logit mulier ex officio iudicis donata sibi a viro ꝓpter nuptias ꝓ conseruatōe illiciti matrimonij relaxare. Si talis donatio ꝑstet impedimentū dissolutioni talis matrimonij

Et si necesse sit: et in fra. Quia vo castra quedā: q̄ rex legion. filie regi castel. i dotē tradidisse ꝓponit: ita vt si eā aliq̄ occasione relinq̄ret: ipa cederēt in ius ei? impedimetū ꝑstare vident huius copule dissoluēde.

¶ Cū castra ipa nō tā ob turpē q̄ ob nullā cām sint data: vtpote cū inē eos mrimoniū nō existat: ⁊ iō nec dos nec donatio ꝓ pter nuptias. ¶ Me autē ad cōmodū ei cedat qd dz in penam eius potius retorq̄ri castra ipsa restitui volumus ⁊ ad id puellā ꝓ excōicationis sniam coartari

I Dem achidiacono sancti andree de scotia.

¶ Usufructuarius donās sine ꝓsensu dñi rē i ꝑam vxori ꝓpter nuptias nō transfert in eā plus iuris q̄ ipse habeat idē de eo q̄ sub cōditōe adimēte habet rem in hereditatē vel in feudū.

Nup a nob tua discretio req̄situm: si aliq̄ res data fuerit alicui nō i hēditatē vl feudū ꝗ tm qd vixerit possidēda: ⁊ ipe postmodū rēciā ptē vxori sue in dotē ꝓcesserit vtq̄ eo defūcto ꝑfatā dotē vxor dū vixerit hēre debeat ⁊ tenē: cū ecclia dotes ꝓ tegere teneat viduaz. ¶ Postulasti ꝑterea si q̄ terra data fuerit alicui ⁊ heredi quē de vxore legitima ꝓcrearet in hereditatez vl feudū ⁊ ipe vxori sue q̄dā pte ipi? i dotē ꝓcessa decesserit post modū sine ꝓle: an mulier dotē eādē de iure posset hēre. ¶ Nos aūt ꝓsul. t. t. r. q̄ cū regulariter nullus plus iuris trāsferre possit: q̄ eū ꝓstet hēre vir cui trā ꝑ dicto mō ꝓcedit: nō ꝑt vxori relinquere qd ei non licuit nisi q̄ ad vixerit possidere. nec lz vxori sue ꝑtem illius terre in donationē ꝓpter nuptias ex viri cōcessiōe tenere: nisi donatiōi ille

a ¶Cōsentire: ex q̄ alienationi ꝯsentit rē postea reuocare nō pt. ar. ff. q̄ mo. pig. vl' hypo. sol. sicut re corꝑali. §. si volūtate. ꝛ §. sed si ꝑmiserit: ꝛ. l. si debitor. §. si in venditōe. b ¶Fauorabilē. lxxxvij. di. epi. C. qn̄ imperat. inter pu. ꝛ. vi. l. vna: et. ē. de foro compe. ex tenore. vbi de hoc.

c ¶Sanctiones. C. de dona. ante nup. l. j. ꝛ vl. §. sancimus. ꝛ dos ad vxorē ꝛ dona tio ad virū. so. ma. reuertitur. nisi ex pacto lucref. j. eo. c. vlti.

Per vestras li. ¶Marito vergēte ad inopiā ꝓ dote satisdatio pōt peti ita summat Ab. ꝛ ꝯm hūc intellectū esset h casus singularis qui nō est alibi: ꝭ inherē do verbis lr̄e sic pōt sūmari vt i rubro ꝯm iotellectū quē teneo ꝛ ē casus notabilis: ꝛ quotidianus diuidif nam in prima consultatio. in scd̄a rn̄sio cū mandato ibi: cū ergo ꝑma pars ponit cāe delegationes actoris petitionē rei exceptionē ꝛ iudicis interlocutionem. scd̄a ponit duas cās mādati alternatiui qd̄ int̄ illas interserit. Ab. Si.

d ¶Conuenire. i. ad iudicium euocare ad petitionem. H.

e ¶Repulerat. ꝛ iō audiri non debuit nisi primo ipsam restitueret. ē. de resti. spo. ex cōquestione: ꝛ. ē. de ordi. cog. sup spoliatōe. ꝛ. c. cū dilectus

f ¶Tacita veritate: de ꝓcessu negocij vt sequitur sic. ē. de re iudi. inter monasterīū.

g ¶Ad inopiā: ꝛ bona videbaf illa ꝓnūciatio. q: exquo maritus incipiebat labi facultatibus ꝛ re sua male vti. cogēdus erat eam restituere. C. de iure do. vbi. ꝛ in auten. de equalitate do. §. vl. coll'. vij. imo etiā sequestrāda est. cū ꝑsumif vir eam dissipatur⁹. ff. so. ma. si cū dote. §. si vo dotē. si ḡ tenef eā reddē ergo nō pōt eam repetere. ē. de iureiur. queadmodū. q: turpi⁹ eijcitur ꝛc. ꝛ dolo petit qui restiture statim dꝫ. C. de re iudi. in ꝯdemnatōe. in fi. Sed hec nō habēt locū in casu isto. vt hic dī Cum eñ corpus suū vxor ei ꝯmiserit multofortius ꝛ dotē sibi ꝯmittere dꝫ sub ea quā pōt cautione ꝑstare vt sequif. C. de pac. ꝯuen. hac. l. ꝛ est sil'e. xij. q. j. ꝑcipimus. imo vxor tenef alere virū suū egentē de dote. ff. de iure do. mutus. §. manentem. Et ꝑmissa locū habēt cum maritus suspectus est de dilapidatione q: male versaf in re sua. ꝛ nō cum pauꝑtate laboret vt hic faciebat ꝛ ita restituef huic dos ꝓut h dī in fi. Lau.

h ¶Nisi cautionē. lex eñ ꝓhibet fideiussorē dari ꝓ dote. C. ne fideius. do. den. l. j. ꝛ. ij. ꝭ in alio casu illud intelligif.

i ¶Et infra: sed cum ipse cautionē ꝑstare nō posset ad instātiam ipsius dño pape hec rescribere curauerūt.

k ¶Quā pōt iuratoriā. s. in auf. vt nulli liceat hie loci cōseruā. §. si vo crimen. col. ix. vbi dī q̄ si mulier accusaf de crimine ꝓ quo debeat custodiri. debet dare fideiussorē. si fideiussorē dare nō pōt iuratoriā cautionem ꝑstet: ꝛ sufficit. C. de epis. ꝛ cle. auf. generaliter. ꝛ in auten. de litig. §. ad excludendas. vnde sumpta est hec auf. generaliter: coll'. viij. l ¶Honesti lucri: nō eñ tenef fenerari dotem ꝛ de vsuris alere vxorem: ar. C. de admi. tu. auten. nouissime: sed cōuertat eam in societatem honestam vel aliquod cōmercium: ꝛ ex lucro honesto eā alat ar. in auc. vt hi qui obligatas habere ꝓhibenf res minoris. §. qm̄ autem videmus: coll'. vj. ibi eñ dicif q̄ si minor nō habet vnde viuat: sed tm̄ pecuniam tūc curator cogif fenerari. Lau. m ¶Onera. ff. de iure do. si is qui stichum. §. ibi dos et. j. de vsur. salubriter. Tan.

ad quē spectat dñiū illius terre a voluerit consentire. ¶Nos aūt de prima ꝯsultatiōe dicimus h rn̄demus etiā de scd̄a nā licꝫ ecclesia in causis viduarū se fauo b rabilē debeat exhibere: ꝯtra iusticiā tñ non est eis fauor ecclesiasticus ꝯcedendus. ¶Illud vo te nolum⁹ ignorare: q̄ vxor dare dicif viro dotē vir aūt vxori donationē facere ꝓpter nupti c as ꝯm legitimas sanctiones.

Idē archiepo ꝛ archid. genu:

¶Vir agēs ꝓ dote si oio excludif. ex eo qd̄ vergat ad inopiā nec p̄cise cogif satisdare vltra facultatē ꝓpriā ꝭ dos sibi assignaf sub cautōe quā ꝑstare pt. Et si ꝑ illā cautionē nō eēt sufficiēter ꝓuisum ꝯsumptōni dotis deponef dos apud mercatorē. vt de honesto lucro vir sustineat onera matrimonij.

Per vr̄as lr̄as intimastis q̄ cū mgr̄m. R. sup q̄dā summa pecunie ꝓ. h. pauꝑe au d ctoritate nr̄a curaueritis conuenire quā idē. H. ꝓ dote vxoris sue requirebat ab eo dictus. r. exceptionem opposuit ꝯ ipm q̄ e vxorem suā a se repulerat et ta f cita veritate sup h lr̄as impetrauerat: q: cū sup eadē dote alia vice corā vr̄e ciuitatis cōsulib⁹ questio mota esset ipsi ꝓnunci g auerūt: vt qm̄ idē. h. inopiā vergere videbaf: dos illa nō assig h naref eidē nisi cautionē idoneā de ipsa nō ꝑitura ꝑstaret vnde vos ei de saluāda dote caueret i ꝛ vxorē suā reciꝑet. ꝑcepistis: ꝛ infra. Cū ḡ satis possit ei modicū credi dotis: cui creditū ē corpus vxoris mādamus: q̄tenus dotē assignari faciatis eidē sub k ea quā pōt cautōe ꝑstare: vl' salte alicui mercatori ꝯmitti: vt de l m ꝑte honesti lucri dictus vir onera possit mr̄imonij sustētare: ne occasione dotis detente vxor a viro dimissa: seu vir qui dimisit vxorē adulterij reatū incurrat.

Gregorius nonus.

¶Hec decre. satis seipsā sūmat

n Donatio q̄ ꝯstāte mr̄imonio int̄ cōiuges dr̄ esse fa o cta: ex q̄ alter locupletior ꝛ pauꝑior alter efficif firmitatē nō

Donatio que. ¶Prima ꝑs mōstrat qn̄ ꝛ qualiter donatio facta int̄ cōiuges valeat vel reuocāda intelligaf. in secūda docet an reddēda sit dos ꝛ donatio ꝓpter nuptias soluto mr̄imonio. scd̄a ibi: sane. Et h diuisio sufficit ꝓ summario. abbas Siculus.

n ¶Constāte. No. q̄ donatio inter virū ꝛ vxorē moribus ꝓhibita est. ne mutuo amore inuicē spolienf nō obtēperādo donationibus: ꝭ ꝓfusa erga se facilitate vtētes Maiores eñ nr̄i hoc ꝓhibuerūt amorē honestū solis animis existimantes. ꝛ ne alter in paupertatem incideret: ꝛ alter ditior fieret nec esset illis studium filios educādi ff. de dona. inter vi. et vxo. l. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ i auté. q̄. mo. na. effi. legi. ꝛ sui. §. illud q̄ꝫ. ad finē. coll'. vj. ꝛ nulla est donatio vbi mr̄imoniū tenet. Si vo matrimoniū nō tenet donatio de iuris rigore valet. Sed fas nō est tales donationes esse ratas. ne melioris ꝯditionis videāf delinquētes q̄ qui nō delinquerunt ꝯtrahendo. ff. eo. l. iij. §. j. ꝛ. C. eo. si ex volūtate. sed inter sponsum ꝛ sponsam tenet donatio. ff. eo. inter eos. ꝛ. l. cum hic status. §. si quis sponsam. tñ si donator in eadem voluntate vsq; ad supmum vite exitum ꝑdurauerit valet donatio. C. e. l. j. ꝛ. iij. ꝛ hic vbi dī nisi donatoris obitu cōfirmef. Et si donatio legitimū modum excedat ꝛ nō fuit insinuata vsq; ad legitimum modū valebit si ꝑmanserit in ea voluntate vsq; ad mortē. C. eo. l. donatōnes.

o ¶Locupletior. donatio ex qua hoc contingit nulla et. ff. e. l. iij. j. respon. ꝛ ex eo qd̄ dicit q̄ ex qua alter locupletior est alter pauperior a contrario sensu daf intelligi q̄ donatio teneat his cessantibus qd̄ verum est. Si ergo maritus nō fit pauperior tenet donatio. vt si maritus sit institutus heres ꝛ repudiat hereditatē donationis cā. vt deferaf vxori sibi substitute. vel si repudiet legatum vt remaneat penes vxorē oneratā ꝓ legato ꝑstando vel si rogatus esset restituere hereditatem vxori nec detrahat quartā cā donationis. tunc tenet donatio ff. e. si spōsus. §. si maritus. ꝛ. §. si q̄s: vel si donauerit vxori rē alienā. ff. e. ꝭ ꝛ si ꝯstante. Itē licet pauꝑior fiat donator ꝛ accipiens nō fiat locupletior: tenet donatio. vt si emerit inde vnguenta. ff. e. q̄ aūt. §. j. Itē valet qnq; donatio licet donator fiat pauꝑior ꝛ accipiēs locupletior si in tp̄s finiti mr̄imonij sit collata. ꝭ an̄ tp̄s illud nō efficif res donata donatarij. ꝭ differf in tp̄s quo mulier a lege viri soluta est. ff. e. si cum vxori. §. vl. ꝛ. l. q. ꝛ. l. si interim. Item in alio casu valet donatio. licet alf fiat pauꝑior ꝛ alter ditior. ff. e. q̄ si vir. sit aūt donationis reuocatio quatenus donator pauperior ꝛ accipiens locupletior factus est. ff. eo. si sponsus. §. vl.

a ¶ Tacite vel expresse: tacite aut fit reuocatio p diuortiū nisi in diuortio voluerit donationē valere. ff. e. § interim. §. si maritus: ⁊ l. cū hic status. §. si diuortiū: ⁊ C. e. l. a marito. Item tacite fit reuocatio si prius qui libertatē accepit decesserit quā is qui ptulit. vt in. l. pdicta a marito si vo prius decedat is q̄ donauit nec reuocauit donationem confirmat morte p silentium. C. e. donatiōes ⁊ l. j. ⁊ iij. si autem simul moriantur puta naufragio vel ruina valet donatio. ff. eo. cū hic status. §. si ambo. Expresse reuocat donatio cuz donator eam reuocat. C. eo. a marito. nisi peniteat cum reuocasse donationem vt supremuz iudicium eius siue voluntatem spectemus ff. e. cuz hic status. §. pnia. Item expresse fit reuocatio si maritus ea que donauit postea pignori dedit vel alij donauit vel alio modo alienauit. C. e. si maritus tuus. si. ē. de pcura. nō iniuste. Et hec que dicta sunt de dona. inter virū ⁊ vxo. inter parentes ⁊ liberos pene intelligi debent inter quos p bibita est donatio cū vna psona intelligāt C. de impub. et alijs substit. l. vl. ⁊ xxxv. q iij. §. hac auctoritate nisi in casibus.

b ¶ Qui donatum: vt. C. e. l. a marito. ⁊ ff. e. cum hic status. § si ambo. ⁊ ista verba tacite vel expresse vel qui datū accepit ⁊c. sumpta sunt ex istis duabus legibus.

c ¶ Sicut dos. dos enim datur viro a muliere ⁊ donatio dat vxori a viro. ē. e. nup. in fi. C. de dona. ant nup. l. j. ⁊ vlt. ⁊ ideo redire debent ad eos vt hic di. ⁊ dos ⁊ donatio ꝓpter nupter debēt esse equales hincinde. C. de pac. cōuent. aut. equalitas: ⁊ in aut. de equalitate do. §. h igit. ⁊ §. de cetero. col. viij. ⁊ verū est q ista debent redire ad mulierē ⁊ virum. nisi psuetudo sit in ꝓtrariū vt dī hic vel nisi pactū de dote vel donatōe lucrāda vel parte sit factuz inter eos vt hic dicit. ⁊ C. de pac. cōuen. ex morte. aut. equalitas. ⁊ in aut. de equa. do. §. hoc igit. C. de rei vx. ac. l. vna. §. illo ꝓculdubio. ⁊ istud pactū debet esse equale hincinde ⁊ si non sit equale maior pars lucri ad minorē debet reduci. vt. l. pdictis ex morte. ⁊ ⁊ aut. equalitas. ⁊ l. lege leonis. C. de pac. cōuen.

Rica. De secundis nuptijs. Quia diuortio facto solet boies transire ad scdas nuptias ideo viso de diuortijs merito subijcit de scdis nuptijs. Et scias q nō solum quis bigamus ⁊ trigamus. sed etiam octogamus effici pōt vt dicit tex. in. c. aperiant. xxxj. q. j. Abbas Siculus.

d Apellanū. scda. scde nuptie bndicēde nō sunt. j. c. vir aut. ⁊ scdam accipe fm veritatis rōnē vera fornicatio est. xxxj. q. j. hac rōne. sed illud intelligit primo viuente ⁊ nō debēt bndici scde nuptie ad exhortationem ꝓiocntie. sic ⁊ sacerdos interesse nō debet nuptijs clādestine ꝓtractis. ē. de clandesti. mri. cum inhibitio. §. sane multominus debet illas bndicere. ⁊ alia rō est. q̄ sacramentū iterari nō debet. j. eo. vir aut. vbi hec rō notat.

Dominus. ¶ Tria sunt dicta. scdm ibi: si vo. tertiū ibi qd si. Ab. Si.

e ¶ Ei cōstet. ē. de spō. in pnctia. vbi notat q̄d iuris sit d bac mā. C. de repu. autē. bodie. ⁊ in aut. vt li. ma. ⁊ auic. §. qd aut. coll. viij.

habet nisi donatoris obitu ꝓfirmet que tū penit⁹ euanescit si a reuocet ab eo tacite vel expresse b vel q̄ donatū accepit ꝓus debitū nature psoluat. ¶ Sane soluto mrimonio sicut dos ad mulierē sic ⁊ donatio ꝓpter nuptias redit ad virū. nisi d psuetudine secus obtineat vel ex pacto de lucrāda dote ⁊ donatiōe ꝓpter nuptias qd equale fit cū hincinde contrarium iudicat.

Rubrica. De secundis nuptijs.

A Lex. tercius.

¶ Scde nuptie nō benedicunt ⁊ benedicens puniendus est

Apellanū quē bndictionē cū scda ꝓstiterit celebrasse ab officio bnificioq̄ suspēsū cū lrax tuarū testimonio ad se. ap. nlkaten⁹ destiare postpōas

L Uci⁹. iij. vniuers xpianis captiuitate saracenorū positis.

¶ Dubitās de morte ꝓiugis. nr si prius cerificet. ꝓtrahere non debet. ⁊ si contraxit reddat sed non exigat debitum.

Omin⁹ ac redēptor nr: ⁊ infra. Sane sup mrimonijs: q̄ q̄ dā ex vobis nōdū habita obeū tis ꝓiugis certitudine ꝗxerunt id vob rūdem⁹ vt nullus amō ad scdas nuptias migrare psumat donec ei ꝓstet q̄ ab hac vita migrauerit ꝓiūx ei⁹. ¶ Si vo aliq̄s vel aliq̄ id hacten⁹ nō seruauit: ⁊ de morte ꝓoris cōiugis addhuc sibi existimat dubitandū: ei q̄ sibi nupsit debitum nō f deneget postulāti. qd a se tū nō g uerit nullaten⁹ exigēdū. ¶ Qd si post h d ꝓoris ꝓiugis vita cō h stiterit: relictis adulterinis cōplexib⁹ ad ꝓrē ꝓiugē reuertat

Urbanus. iij. vig. episcopo.

¶ Si vnus ex coniugibus fuit alias benedictus nō debent cōiuges de nouo benedici.

Ir aut ⁊ mulier ad bigamiā trāsiēs nō debet a ꝓ i sbytero benedici: q̄ cum alia vice bndicti sint eorum benedictio k iterari non debet.

I Dem exosi. episcopo.

¶ Mulier nubēs infra annū luguberem infamiam non incurrit

Uper illa questione qua quesitū est: an mulier possit sine infamia nubere infra tēpus luctus fm leges diffinitū rndemus q̄ cū ap̄lis dicat mulier viro suo mortuo soluta est a l lege viri sui i dño nubat cui vo m luerit p licentiam ⁊ auctoritatē n apostoli eius infamia abolet.

I Ano. iij. P. nobili mulieri.

¶ Summatur vt precedens.

Um fm apostolū mulier mortuo viro suo ab eius o sit lege soluta: et nubendi cui vult tūm in dño liberā habeat fa

f ¶ Non deneget. et ita ꝓpter dubiuz psumit pro matrimonio qd fieri dz. ē. de spō. iuuenis. ⁊ argu. ē. de ma. ꝗct. ꝗ inter. ec. c. j. ⁊ ff. de re. iur. in ambiguis. ⁊ ff. d iure do. in ambiguis. nisi q̄n dubitat an cōtractū sit ꝓtra mrimoniū q̄ clādestinū est quo casu potius psumitur adulteriū q̄ mrimoniū. xxx. q. v. aliter. ⁊ argu. ē. de clandesti. despon. c. q̄.

g ¶ Mullatenus exigendum. hoc est propter ꝓscientiā dubiā ex probabili causa. si j. de sen. excom. inq̄sitioni. in fine.

h ¶ Adulterinis. h intellige si post intellexerit ꝓ certo de vita ꝓoris mariti cum scdo remaneat q̄ statim est adulterium ⁊ nō aū. xxxiij. q. ij. cuz p bellicā. ⁊ est arg. q̄ mrimoniū qd ab initio valuit tractu tpis infirmat. ff. de iudi. si alter. ⁊ l. si a me ⁊ nō fuit mrimoniū ab initio inveritate ē nunc primo declarat mrimoniū nō fuisse sicut ecōuerso ⁊ ex futuro cuētu apparet matrimoniū ab initio fuisse. ē. de frigidi. ⁊ malefi. fraternitatis. in fine.

i Ir bndici. ē. e. c. j. vbi de hoc.

k ¶ Iterari: sacra enim iterari nō dnt. j. q. j. hāc regulā: ⁊ c. hi q̄. ne fiat eis iniuria. l. q. j. qd q̄dā. ⁊ d ꝓse. di. iiij. oñdit. xxiij. q. vij. quēadmodū ⁊ C. ne san. bap. ite. l. j. ⁊ ij. videret enim q̄ sacrm bmōi nō fuisset collatum. vel q̄ inefficax fuisset oino. et sic fieret iniuria ei j. q. j. sacra tū pnia bn iterat: de pe. dis. iij. adhbuc instāt: fallit etiā fm q̄sdā in extrema vnctōe. Quid enim impediret hāc iterari. cū ñ sit sacrm: ē oio sup hoiez. j. q. j. man⁹: ⁊ solēnis pnia nō iterat. l. di. q̄uis: ⁊ c. in capite: gra. tū dicit q̄ iterat fm cōsuetudinē q̄rūdā: de pe. di. iij. §. ex psona. ⁊ bndictio ista cum aliq̄s scdam duxit virginē iterat fm ꝓiuetudinē q̄rūdā locorum ⁊ hoc si papa sciat talē ꝓsuetudinē: als nō licet.

Uper illa. ¶ Ponit qōnē cui rndet ibi: rūdem⁹. ab. si.

¶ Mubat in dño. j. c. pri. ē cū apl̄s nullū tps adijciat nec nos adijcere debemus. xxxj. q. j. qd si dormierit: et. ij. q. v. ꝓsuluisti: ⁊. ē. de trāsla. inē corpalia: soli ē bonestati sue psulat mlier. q̄: statim lz erq̄ tps nō adijcit: insti. de ver. obli. §. pure m ¶ Per lniam: q̄ intelligit interuenire coipso qd non ꝓbi bet. vt. xvj. q. j. sūt nōnulli.

n ¶ Infamia. j. c. j.

Um fm. ¶ Premissa rōe ponit dictū. Et soluit obstacolū. Ab. si.

o ¶ Cui vult: sic. xij. q. j. sicut alteri⁹. ⁊. ē. c. pri.

a ¶ Legalis infamie.quā infligit lex ei q̃ nubit infra annū nē turbaret sanguis.ꝛ de ple dubitaret.C.de repu. ꝓsensu.§.si vo.ff.de bis q̃ no.infa.l.libertoꝝ.§.j.ꝛ no.q̃ canones isti nō solū talē mulierē liberāt ab infamia ꝑ omni pena quā exp̃mit lex.C.de se.nup.l.j.ꝛ in auth.bis qui penis ꝛ in auth.de resti.ꝛ ca que pa.§.vlt.col.iiij. nec debz dici infamis in foro ciuili. exq̃ per ecclesiā:licentiā apli remissa ē:ar.s.qui fi. sint le.p venerabilez ꝛ.ij.q.iij.§.hinc colligit.Quidā tñ dicunt q̃ ꝓter ea nō euadit penā illā qua priuat añ nuptiali donatiōe auth.p̃dicte de resti.ꝛ ea q̃ pa.§.vl.col.iiij. que virū suū ita velociter deboneſtauit.vt appareat etiaz eo viuēte eam nō caste vixisse vt ibi dz. et ideo putare dz quicq̃d ex libertate viri ad eā potuit peruenire.nec ecclesia in ꝗ potuit penā illā tollere:q̃ q̃ndam ingratitudinez videt mulier cōmisisse.ar.s.de dona.ꝓpter eius:nec est hoc ꝓtra apl'm.s.de diuor.gaudemus.

b ¶ Ab apl'o:quam alicui auferre nō possum?.xxviij.di.de bis bñficiū ei iuris nemini est auferēdū.v.di. ad eius vo.ff.de re iudi.l.iiij.§.sicq̃ ꝓdem natus.ꝛ bñficiū principis latissime interp̃tandū est.ff.de ꝓsti. prin.bñficiū.ꝛ sic ad oēs mulieres hoc bñficiū extendit.

c ¶ Cum bis.s.mr̃imonijs cōtrahendis in q̃bus sacre leges sacros canones imitant.in auten.quō oportet epi.§.vl.coll. j.ꝛ in auth.vt cle.apud ꝓprios epi.§.vl.coll.vj.ꝛ.s.de iudi.at si clerici.ꝛ in auth.de eccle.ti.circa prin.coll.ix.

Rica. De accusationibus Duobus modis pōt cōtinuari.p̃mo ad p̃cedentia.scdo ad sequentia.Ab.Si.

Si legitimus. ¶ Aliter ꝛ sic pōt summari ad petitionē illegitimi accusatoris reus nō est ad iudiciuz trahendus.b.d.ꝛ nō diuidit.Ab.Si.

d ¶ Legitimus.ideo dicit.q̃ si sit criminosus non pōt aliū accusare.iij.q.vij.qui sine:ꝛ.c.postulatus:ꝛ qui trahē gestat in oculo.festucā de oculo fratris nō pōt eruere.ea.cā ꝛ q.ea.§.tria.v.potro.i fi.ꝛ.j.q.j.m'lti.ꝛ.vj.q.j.q̃ crimē. Qui ei aliū accusat: dz eē bone fame nō suspect? p iura p̃dicta si em̃ ad denunciandū viles psone nō admittunt vt.s.de spon.cū in tua.multo fortius nec ad accusandum. Item nec debēt esse inimici.j.eo.cum oporteat.ꝛ.c.cum.P.manconella: ꝛ.c.meminimus: debet em̃ esse sine crimine nō inimicus.bone fame ꝛ opinionis q̃ aliū accusat.als nō ē legitimus accusator crimi nosus em̃ criminosum accusare nō pōt aut etiā denūciare.

e ¶ Fatiget:ꝑ repellat accusator.ꝛ absoluat reus ab obseruatiōe iudicij.vj.q.vl.c.vl.§.actor: nisi fuerit infamatus tūc dz indici ei purgatio.ij.q.v.p̃lbē.ij.ꝛ.j.de pur.cano.c.cū.p.ꝛ ꝗ decre.ptinet ad primā partem rubrice.

f Si quis eps:accusatoribus.i.denunciatoribus.

g ¶ Accusatus.i.denūciatus. b ¶ Charitatiue:ar.q̃ admonitio semp est p̃mittēda añ accusationē ꝛ añ vindictā. xij.q.ij.indigne.ꝛ.xxj.q.j.q̃dā monachi.ꝛ.q.vij.oēs decime.ꝛ

a cultatē:nō dz legalis ifamie sustinē iacturaz.q̃ lz post viri obitū infra tp̃s luct? sez vni? anni

b spaciū nubat.ꝛ ꝓcessa sibi tū ab

c apl'o vtit ptāte:cū in his p̃sertim secl'ares leges nō dedignēt sacros canones imitari.

Liber quintus.

Rubrica. De accusatiōibus inquisitionibus ꝛ denūciatōibus

Felix papa.

¶ Ad petitionem illegitimi accusatoris reus non est ad iudicium trahendus.

d Si legitimus non fuerit accusator non fatigetur accusatus.

e

Idem episcopis per per galliam constitutis.

¶ A denunciatione repellit is qui non premonuit.

f Si q̃s ep̃us ab illis accusa

g toribus q̃ recipiēdi sūt ac

h cusat? fuerit:postq̃ ab eis cha/

i ritatiue ꝓuentus fuerit vt cām

k emēdet ꝛ eam corrigere nolue/

l rit nō olim sed nūc ad primates cause eius canonice deferant.

Reg.duci campanie.

¶ Criminatio p̃lati dz tractari coram illis quorum interest.

m Ala p̃positor:ꝛ infra.Si

n vo aliq̃s est de monaste/ rio p̃dicti abbatis q̃ possit dicē q̃ ad culpā reatūq̃ ei? ptineat

o nos cū eis quoꝝ interest causā districte volumus pscrutari.vt

p vel cōdemnet vel absoluat.

Idem constantie aug.

¶ Qui de aliquo crimine accusatur vel denunciatur interim promoueri non potest.

Omnipotens deus:et infra. Valde graue est vt

q vir de quo tanta ꝛ talia denunciant cum ante requiri ꝛ discu/

r ri debeant honorēt.

Pascalis papa.

¶ Ep̃s p exceptionē criminis illum ab accusatione sua repellere non potest quē ante a sua familiaritate neglexit separare.

s Nulli ep̃oꝝ ab accusatiōe

t sua repellere liceat quos anteq̃ se ab eis impetendū cognosceret a sua cōmuni familiaritate neglexerit separare.

Ex concilio maguntino.

¶ Absolutus de certo crimine de eodem iterū accusari nō pōt

m Ala prepositor.

¶ Illi dñt accusare q̃ interest alias accusatio nulla ē b.d.vel sicut in rubro Et p̃mo ponit decisū factū.scdo dispositio ibi:si vo. m ¶ De mōasterio. Mo.q̃ nō dñt admitti ad denūciandū.nisi illi quoꝝ interest vt mōachi vt ꝗ aut etiā p̃oni.xvj. q.vl.filijs.aut etiā p̃rochiani.lxiij.di.vota ciuiū.ꝛ.vij.q.j.fact?ē

n ¶ Dicere.i.accusare.j.ex pte.et.j.q.iij. eleutheriū.ꝑ potius loquit in modū inq̃sitōis siue denūciationis in quo casu tenētur ad denunciandū. vt.ij.q.vij.quapropē ꝛ ar.s.de cog.spi.tua ad ꝗ em̃ quilibet tenet etiā si iurasz nō denunciare.s.de iure iur.quēadmodū. o ¶ Quoꝝ interest.s.fratrū suorū.lxxxvj. di.si quid. p ¶ Candemnet.hoc semp dz ꝛ ptinere diffinitiua sniā ꝓdemnationē vel absolutionē als nō tenet.ij.q.vj.§. diffinitiua:ꝛ.xxiij.q.iiij.illud etiā vel equipollēs.j.de ver.sig. in bis.ꝛ.ff.de arbi.quid tñ.§.si arbiter. sic ꝛ snia q̃ sine certa q̃titate pferet nulla est.nec in aliqua pte actorū hoc repit.C. de sen.que sine cer.quan.pferet.l.pe.ꝛ vlti.Tan.

q Omnipotēs:nunciant ꝛ sic ad vltimā ptē tituli ptinet cū etiā aliq̃s accusat aut denūciat vel etiam inquirit grauata est statim eius opi.vt interim non debeat pmoueri. lxxxj.di.tātis daniel.ꝛ.s.de testi.c.vl.C.de pcuratoribus.reū ꝛ.ff.de mu.ꝛ bo.l.reus.j.m̃.nisi post annū:vt.ea.l.reus.§.cū.

r ¶ Honorēt.id est ad bonorem pmoueat.

s Nulli ep̃oꝝ:repellere. Iudex tñ ex officio suo pōt repellere accusatorē si nō fuerit idone?.ar.ij.q.vij.alieni:ꝛ c.q̃ si sūt:ꝛ.c.q̃rendū.ff.de postulan.q̃s pbibet:ꝛ.s.de excep. exceptionē:in fi.ꝛ.ff.de pe.bere.l.vlt. t ¶ Familiaritate:nō em̃ mō pōt reprobare etiā mores q̃s p̃us pbauit.ff.de adulte. si vxor.in fi.ꝛ.xxxij.q.v.horrēdus:ꝛ.s.de fi.p̃sby.veniēs.ff.de neg.ge.p̃ponius.Sz ꝑ.ij.q.vij.alieni.ꝛ.iij.q.vl.§.si q̃s ex familiaribus.ꝛ.C.q̃ accu.nō pos.iniquū. imo vt q̃ criminosus criminosū accusare possit.ij.q.vij.§.in hoc:ꝛ.C.de here.qm̃:ꝛ C.de inoffi.testa.in arenā.q̃ nullus criminosus reputat legitima psona ad accusandū.vel ad denunciandū vt dixi.s.c.j. ar.C.de adul.qm̃.xxxij.q.vj.nihil iniquius.ꝛ.C.de lib.ca.si filiū.vel forsitā iste ep̃s accusabat de crimine excepto.q̃ ꝛ erat male fame.ij.q.j.in p̃mis.vñ admittebant viles psone cōtra eū.Sed dic q̃ speciale est in ep̃is ꝛ in odiū ipsorū statutuz. q̃ debēt secū hāt honestas psonas.q̃ pbibeāt testimoniū de vita